

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)
2019. № 35**

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35>

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Відповідальні редактори:

Корбозерова Н. М., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, УКРАЇНА
minakor@ukr.net

Скрильник С. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, УКРАЇНА
s.skrzynyk@ukr.net

Заступники:

Неборсіна Н. П., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА).

Пермінова А. В., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА).

Редакційна рада:

Карабан В. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА).

Дорофесва М. С., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА).

Моренець І. М., канд. філол. наук., асист., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, УКРАЇНА (робота із авторським колективом);

Набережна Т. Є., канд., філол. наук., доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Україна (англомовна версія);

Попова Н. М., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА) (робота із сайтом).

Розробка сайту – Катюжинська Анастасія. **Макетування** – Галкіна Олександра.

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 9 від 15 квітня 2019 року).

Рецензенти:

Помірко Р. С., д-р філол. наук, проф., Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка (УКРАЇНА);

Шевченко І. С., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА).

Свідомо про державну реєстрацію друкованого засобу мовної інформації Серія КВ №21582-11482ПР від 18.08.2015 р.

Збірник наукових праць входить до наукометричної бази України. Є фаховим виданням із дисциплін філологічного профілю. Постанова Президії Державної Атестаційної Комісії України від 07.10.2015 р., № 1021.

Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / відп. ред. Н. М. Корбозерова, С. В. Скрильник. – (2002–2019). – К. : Логос, 2019. – Вип. 35. – 240 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Збірник вміщує статті, в яких досліджуються актуальні питання загальної мовознавства, питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, літературознавства, лінгвістичної семантики, прагмалінгвістики, когнітивної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, перекладознавства, лінгвокультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти. Збірник видається двічі на рік, передрук не припускається. Статті пройшли рецензування. Всі статті перевірено на плагіат.

Збірник розміщено на сайті: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакційна колегія:

- Баллоні Н. Ф.**, д-р філол. наук, проф., Італ. ін-т культури в Україні (ІТАЛІЯ);
Буас Генрі, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері (ФРАНЦІЯ);
Гетьман З. О., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Годзіч Анна, д-р філол. наук, проф., Університет імені Адама Міцкевича, м. Познань (ПОЛЬЩА);
Голубовська Ірина, д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Гудмания А. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. авіаційний ун-т (УКРАЇНА);
Енріке Ф. Керо Хервіл'я, д-р філол. наук, проф., Гранадськ. університет (ІСПАНІЯ);
Жайворонко В. В., д-р філол. наук, проф., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);
Ільченко О. М., д-р філол. наук, проф., Центр наук. дослідж. та виклад. іноз. мов НАН України (УКРАЇНА);
Іщенко Н. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. тех. ун-т України «КПІ» (УКРАЇНА);
Козловський В. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Коломісць Л. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Крючков Г. Г., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Мегела І. П., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Марія Тереса Соліас Аріс, д-р філол. наук, проф., Вальядолідськ. ун-т (ІСПАНІЯ);
Марія Турмаір, д-р філол. наук, проф., Регенсбурзьк. ун-т (НІМЕЧЧИНА);
Мехмет-Алі Акінсі, д-р філол. наук, проф., Руанськ. ун-т (ФРАНЦІЯ);
Пилипенко Р. С., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА);
Подшивалова О. О., д-р філол. н., проф., Удмуртськ. держ. ун-т, м. Іжевськ (РОСІЯ);
Пономаренко В. П., д-р філол. н., ст. наук. співробіт., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);
Радзівська Т. В., д-р філол. наук, проф., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);
Славова Л. Л., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Солощук Л. В., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА);
Стеріополо О. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА);
Стівен Дерієн, д-р філол. н., проф., Ратгерськ. ун-т (США);
Терехова С. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА);
Чердинченко О. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Швачко С. О., д-р філол. наук, проф., Сумськ. держ. ун-т (УКРАЇНА);
Шовковий В. М., д-р пед. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Шумарова Н. П., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (On-line)
2019. № 35**

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ISSN 2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)

- Editors-in-Chief:** **Nina M. Korbozerova**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE, ninakor@ukr.net
Serhiy V. Skrylnyk, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE, s.skrylnyk@ukr.net
- Deputy Editors-in-Chief:** **Nataliya P. Neborsina**, DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Alla V. Perminova, DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv.
- Members of Editorial Board:** **Vyacheslav I. Karaban**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE;
Marharyta S. Dorofeyeva, DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine.
- Secretaries:** **Iryna M. Morenets**, PhD (Philology), Assistant (working with authors);
Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE;
Tetyana Ye. Naberezhnieva, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE (English version);
Natalia M. Popova, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (site administration).
- Site development** – Anastasiia Katiozhynska. **Design** – Oleksandra Halkina.
- The edition is published on the decision of the Academic Council of the Institute of Philology at the Taras Shevchenko National University of Kyiv (proceedings № 9, 15 April 2019).
- Reviewers:** **Roman S. Pomyrko**, DSc (Philology), Prof., Ivan Franko National University of Lviv (UKRAINE);
Iryna S. Shevchenko, DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE).

Certificate of state registration of the print media KB № 21582-1148IIP, 18.08.2015.

The Collection of Scholarly Articles is included in the scientific datum base of Ukraine. This edition is a professional one in the field of Philology. Decree of the Presidium of the State Attestation Commission of Ukraine, 07.10.2015, № 1021.

Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics: collection of scholarly articles / Ministry of education and science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv / Editors-in-chief N. M. Korbozerova, S. V. Skrylnyk. – (2002–2019). – Kyiv : Logos, 2019. – Issue 35. – 240 p. Bibliography is at the end of the article.

The collection of scholarly articles includes articles on the current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmatolinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. This edition is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, postgraduate students, persons pursuing a doctor's degree, and University students. It is published twice a year. Republishing is impossible. All the articles in the edition have been peer-reviewed. All the articles have been checked up for plagiarism.

The collection of scholarly articles is published online at:
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Members of the publishing board:

- Nicola F. Balloni**, DSc (Philology), Prof., Italian Culture Institute in Ukraine (ITALY);
Henri Boyer, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier (FRANCE);
Valentyna B. Burbelo, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Zoia O. Getman, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Anna Godzich, DSc (Philology), Prof., Adam Mickiewicz University Poznan (POLAND);
Iryna O. Golubovska, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Artur G. Gudmanian, DSc (Philology), Prof., National Aviation University (UKRAINE);
Enrique F. Quero-Gervilla, DSc (Philology), Prof., University of Granada (SPAIN);
Vitaliy V. Zhaivoronok, DSc (Philology), Prof., O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);
Olga M. Ilchenko, DSc (Philology), Prof., Center for Research and Teaching of Foreign Languages (UKRAINE);
Nina G. Ishchenko, DSc (Philology), Prof., National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute” (UKRAINE);
Lada V. Kolomiyyets, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE;
Viktor W. Kozlovskiy, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Heorhii H. Kriuchkov, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE.
Ivan P. Mehela, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, (UKRAINE).
Maria Teresa Solias Aris, DSc (Philology), Prof., University of Valladolid (SPAIN);
Maria Turmair, DSc (Philology), Prof., Regensburg University (GERMANY);
M. Mehmet-Ali Akinci, DSc (Philology), Prof., Rouen University (FRANCE);
Olena O. Podshivalova, DSc (Philology), Prof., Udmurt State University (RUSSIA);
Volodimir P. Ponomarenko, DSc (Philology), Leading Researcher, O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);
Rostyslav Ye. Pylypenko, DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University, (UKRAINE).
Tetiana V. Radzievska, DSc (Philology), Prof., O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);
Larysa V. Sydelyukova, DSc (Philology), Associate Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE);
Ludmyla V. Soloshchuk, DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE);
Olena I. Steriopol, DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE);
Svitlana I. Terekhova, DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE);
Oleksandr I. Cherednychenko, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Svitlana O. Shvachko, DSc (Philology), Prof., Sumi State University (UKRAINE);
Vjateslav M. Shovkoviy, DSc (Pedagogical), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Natalia P. Shumarova, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (On-line)
2019. № 35**

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35>

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Ответственные редакторы: **Корбозёрова Н. Н.**, д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА, ninakor@ukr.net
Скрыльник С. В., канд. филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА, s.skrylnyk@ukr.net

Заместители: **Неборсина Н. П.**, д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА).
Пермінова А. В., д-р филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА).

Редакционный совет: **Карабан В. И.**, д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА).
Дорофеева М. С., д-р филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА).

Ответственные секретари: **Моренец И. Н.**, канд., филол. наук., асист., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА (работа с авторским коллективом);
Набережная Т. Е., канд. филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА (англоязычная версия);
Попова Н. Н., канд., филол. наук., доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА (работа с сайтом).

Разработка сайта – **Катёжинская Анастасия**. Макетирование – **Галкина Александра**.

Печатается по решению Ученого совета Института филологии Киевского национального университета имени Тараса Шевченко (протокол № 9 от 15 апреля 2019 года).

Рецензенты: **Помирко Р. С.**, д-р филол. наук, проф., Львовск. нац. ун-т имени Ивана Франка (УКРАИНА);
Шевченко И. С., д-р филол. наук, проф., Харьковск. нац. ун-т имени В. Н. Каразина (УКРАИНА).

Свидетельство о государственной регистрации печатного средства речевой информации Серия КВ №21582-11482ПР от 18.08.2015 г.

Сборник научных трудов входит в наукометрические базы Украины. Является профессиональным изданием по дисциплинам филологического профиля. Постановление Президиума Государственной Аккредитационной Комиссии Украины от 07.10.2015 г., № 1021.

Проблемы семантики, прагматики и когнитивной лингвистики : сб. науч. тр. /

М-во образования и науки Украины, Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко / отв. ред. Н. Н. Корбозерова, С. В. Скрыльник. – (2002–2019). – К. : Логос, 2019. – Вып. 35. – 240 с. — Библиограф. в конце ст.

Сборник содержит статьи, посвященные актуальным вопросам общего языкознания, сравнительно-исторического и типологического языкознания, литературоведения; лингвистической семантики, прагматической лингвистики, когнитивной лингвистики, коммуникативной лингвистики и переводоведения, лингвокультурологии. Рассчитано на широкий круг филологов, преподавателей, переводчиков, докторантов, аспирантов и студентов высших учебных заведений. Сборник издается два раза в год, перепечатка не допускается. Статьи прошли рецензирование. Все статьи проверены на плагиат.

Сборник размещен на сайте: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакционная коллегия:

- Баллони Н. Ф.**, д-р филол. наук, проф., Итал. ин-т культуры в Украине (ИТАЛИЯ);
Буае Генри, д-р филол. наук, проф., Ун-т Поль Валери (ФРАНЦИЯ);
Гетьман З. А., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Голубовская И. А., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Годзич Анна, д-р филол. наук, проф., Ун-т им. Адама Мицкевича, г. Познань (ПОЛЬША);
Гудманян А. Г., д-р филол. наук, проф., Нац. авиационный ун-т (УКРАИНА);
Енрике Ф. Керо Хервилья, д-р филол. наук, проф., Гранадск. ун-т (ИСПАНИЯ);
Жайворонок В. В., д-р филол. наук, проф., Ин-т языкозн. им. А. А. Потебни НАН Украины (УКРАИНА);
Ильченко О. М., д-р филол. наук, проф., Центр науч. исслед. и препод. ин. яз. НАН Украины (УКРАИНА);
Ищенко Н. Г., д-р филол. наук, проф., Нац. тех. ун-т Украины «КПИ» (УКРАИНА);
Козловский В. В., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Коломиец Л. В., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Крючков Г. Г., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Мегела И. П., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Мария Тереса Солиас Арис, д-р филол. наук, проф., Вальядолидск. ун-т (ИСПАНИЯ);
Мария Турмаир, д-р филол. наук, проф., Регенсбургск. ун-т (ГЕРМАНИЯ);
Мехмет-Али Акинси, д-р филол. наук, проф., Руанск. ун-т (ФРАНЦИЯ);
Пилипенко Р. Е., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Подшивалова Е. А., д-р филол. наук, проф., Удмуртск. гос. ун-т (РОССИЯ);
Пономаренко В. П., д-р филол. н., ст. науч. сотруд., Ин-т языкозн. им. А. А. Потебни НАН Украины (УКРАИНА);
Радзиевская Т. В., д-р филол. наук, проф., Ин-т языкозн. им. А. А. Потебни НАН Украины (УКРАИНА);
Сидельникова Л. В., д-р филол. наук, доц., Киев. нац. лингвист. ун-т (УКРАИНА);
Славова Л. Л., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА)
Солощук Л. В., д-р филол. наук, проф., Харьков. нац. ун-т им. В. Н. Каразина (УКРАИНА);
Стериополо О. И., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. лингвист. ун-т (УКРАИНА);
Терехова С. И., д-р филол. н., проф., Киев. нац. лингвист. ун-т (УКРАИНА);
Чередниченко О. И., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Швачко С. А., д-р филол. наук, проф., Сумск. гос. ун-т (УКРАИНА);
Шовковий В. Н., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Шумарова Н. П., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА).

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО
МОВОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC / CURRENT
ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC]

УДК 811.161.2'42

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 22.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 99.33 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.01>

ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ КОД: ТЕОРЕТИЧНА БАЗА
ДОСЛІДЖЕННЯ

Наталя Володимирівна Миронова (м. Київ, Україна)

fleur2002@ukr.net

кандидат філологічних наук, старший викладач
кафедри романської і новогрецької філології та перекладу з виконанням обов'язків
заступника декана факультету перекладачів
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України),
м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

Мова – це «дух народу». Загальновизнаною на сьогодні є ідея антропоцентричності мови. Формування антропоцентричної парадигми зосередило увагу дослідників на людині, на її місці в культурі, адже мовна особистість є центром культурної традиції. У рамках цієї парадигми активно розвивається лінгвокультурологія – наука, орієнтована на культурний чинник у мові та мовний чинник у людині; наука, що має на меті дослідження співвіднесеності та зв'язку мови і культури, мови і свідомості. Формування сталого термінологічного апарату є актуальною проблемою лінгвокультурології. Одним із найважливіших понять у цій галузі є ведення поняття лінгвокультурного коду поруч із поняттями «культурний код» і «вербальний код». Стаття присвячена аналізу сучасних підходів до вивчення поняття лінгвокультурного коду, який є вербальним втіленням коду культурного та має на меті аналіз наявних робіт з цієї проблематики та визначення теоретичних засад дослідження лінгвокультурного коду. Виявлено типологічні й функціональні характеристики лінгвокультурних кодових систем. Описано способи класифікації кодів

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Лінгвокультурний код: теоретична база дослідження (Іспанською) [Лингвокультурный код:
теоретическая база исследования] (На исп. яз.)

© *Миронова Н. В.* [Миронова Н. В.] fleur2002@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

у межах системи за тематичними й субстанціональними ознаками, а саме поділ кодів на субстанціональні й концептуальні. Мета класифікацій такого роду – визначення та впорядкування матеріальних засобів вираження культурно значущої інформації. Розглянуто систему ієрархічного впорядкування лінгвокультурних кодів. Для позначення в лінгвокультурології систем нижчого рівня використано термін «субкод». Актуальним видається лінгвокультурологічне трактування субкоду як одиниці нижчого, ніж код, рівня та його місця в системі культурних кодів з розгалуженими вертикальними й горизонтальними внутрішніми зв'язками, що складають образну парадигму культури. Зроблені у статті висновки є теоретичною базою для подальших досліджень практичного характеру в галузі лінгвокультурології та лінгвосеміотики.

Ключові слова: лінгвокультурний код, субкод, семіосфера, вторинна номінація, субстанціональний код, концептуальний код.

LINGUOCULTURAL CODE: THEORETICAL BASIS OF RESEARCH**Natalia V. Myronova (Kyiv, Ukraine)**fleur2002@ukr.net

PhD (Philology), Senior Lecturer of of the Departement of Romance and Modern Greek Philology and Translation with duties of the deputy dean of the Faculty of Translators
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine),
73 Velyka Vasylkivska Str., Kyiv, Ukraine, 03680

Language is the "spirit of the people". Today the generally accepted idea is the one of the anthropocentrism of language. The formation of the anthropocentric paradigm has focused researchers' attention on a person, on its place in culture because the linguistic personality is the center of cultural tradition. Within the framework of this paradigm, cultural linguistics are developing – the science focused on the cultural factor in language and the linguistic factor in the person; the science that aims to study the correlation and the communication between language and culture, between language and consciousness. The formation of the stable nomenclature is the cultural linguistics' problem of high priority. One of the most important concepts in this field is the concept of linguistic-cultural code, along with the concepts of "cultural code" and "verbal code". The article is devoted to the analysis of modern approaches to the study of the concept of linguistic-cultural code, which is a verbal embodiment of the cultural code. It aims to analyze existing works on this problem and define the theoretical foundations of the study of the linguistic-cultural code. The article reveals typological and

(Current issues in general linguistics)

Linguocultural code: theoretical basis of research (in Spanish) [Code linguoculturel: base théorique de la recherche]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.] fleur2002@ukr.net

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

functional characteristics of linguistic-cultural code systems. It describes methods of classification of codes within the system on the thematic and substantive grounds, namely the division of codes into substantive and conceptual ones. The purpose of the classifications of this kind is to identify and organize material means of expressing culturally relevant information. The article considers the system of the hierarchical ordering of linguistic-cultural codes and uses the term "subcode" to denote the linguoculture of lower-level systems. The linguistic and cultural interpretation of the subcode as a unit of the lower level than the code and of its place in the system of cultural codes with branchy vertical and horizontal internal connections, forming a figurative cultural paradigm, appears to be relevant. The conclusions of the article may serve as the theoretical basis for further practical research in the field of linguoculture and linguistic semiotics.

Key words: linguistic-cultural code, subcode, semiosphere, secondary nomination, substantive code, conceptual code.

**ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЙ КОД: ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ БАЗА
ИССЛЕДОВАНИЯ****Наталья Владимировна Миронова** (г. Киев, Украина)fleur2002@ukr.net

кандидат филологических наук, старший преподаватель кафедры романской и
новогреческой филологии и перевода с исполнением обязанностей

заместителя декана факультета переводчиков

Киевский национальный лингвистический университет

(Министерство образования и науки Украины),

г. Киев, ул. Большая Васильковская, 73

Язык – это «дух народа». Общеизвестной на сегодня является идея антропоцентричности языка. Формирование антропоцентрической парадигмы сосредоточило внимание исследователей на человеке, на его месте в культуре, ведь языковая личность является центром культурной традиции. В рамках этой парадигмы активно развивается лингвокультурология – наука, ориентированная на культурный фактор в языке и языковой фактор в человеке; наука, имеющая целью исследования соотносительности и связи языка и культуры, языка и сознания. Формирование устойчивого терминологического аппарата является актуальной проблемой лингвокультурологии. Одним из важнейших понятий в этой области является введение понятия лингвокультурного кода рядом с понятиями «культурный код» и «вербальный

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

**Лінгвокультурний код: теоретична база дослідження (Іспанською) [Лингвокультурный код:
теоретическая база исследования] (На исп. яз.)**

© **Миронова Н. В.** [Миронова Н. В.] fleur2002@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

код». Стаття посвячена аналізу сучасних підходів к изучению понятия лингвокультурного кода, который является вербальным воплощением кода культурного и имеет целью анализ имеющихся работ по этой проблематике и определения теоретических основ исследования лингвокультурного кода. Выявлены типологические и функциональные характеристики лингвокультурных кодовых систем. Описаны способы классификации кодов в рамках системы по тематическим и субстанциональным признакам, а именно разделение кодов на субстанциональные и концептуальные. Цель классификаций такого рода – определение и упорядочение материальных средств выражения культурно значимой информации. Рассмотрена система иерархического упорядочения лингвокультурных кодов. Для обозначения в лингвокультурологии систем низшего уровня использован термин «субкод». Актуальным представляется лингвокультурологическая трактовка субкода как единицы более низкого, чем код, уровня и его места в системе культурных кодов с разветвленными вертикальными и горизонтальными внутренними связями, составляющими образную парадигму культуры. Сделанные в статье выводы являются теоретической базой для дальнейших исследований практического характера в области лингвокультурологии и лингвосомиотики.

Ключевые слова: лингвокультурный код, субкод, семиосфера, вторичная номинация, субстанциональное код, концептуальный код.

**CODE LINGUOCULTUREL: BASE THÉORIQUE DE LA
RECHERCHE**

Natalia V. Myronova (Kyiv, Ucraina)

fleur2002@ukr.net

candidat ès sciences philologiques, maître-assistant de la chaire de philologie et de traduction romaine et grecque avec l'exécution des obligations de vice-doyen de la Faculté des Traducteurs

Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko

(Ministerio de Educación y Ciencia de Ucraina)

14 ave Tarás Shevchenko, Kyiv, Ucraina, 01601

La langue c'est "l'esprit du peuple". L'idée généralement reconnue aujourd'hui c'est celle de l'anthropocentrisme de la langue. La formation du paradigme anthropocentrique a attiré l'attention des chercheurs sur une personne, à sa place dans la culture, car la personnalité

(Current issues in general linguistics)

Linguocultural code: theoretical basis of research (in Spanish) [**Code linguoculturel: base théorique de la recherche**]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.] fleur2002@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

linguistique est le centre de la tradition culturelle. Dans le cadre de ce paradigme, la linguoculture se développe vivement, la science qui est centrée sur le facteur culturel de la langue et le facteur linguistique de l'homme; la science, qui vise à étudier la corrélation et la communication entre la langue et la culture, la langue et la conscience. La formation d'un appareil terminologique stable est un problème réel de la linguoculture. L'une des notions les plus importantes dans ce domaine est la notion du code linguoculturel, ainsi que les notions du "code culturel" et du "code verbal". Cette article est consacré à l'analyse des approches actuelles de l'étude de la notion du code linguoculturel, qui est une incarnation verbale du code culturel, et vise à analyser les travaux existants sur ce problème et à déterminer la base théorique de l'étude du code linguoculturel. On a révélé les caractéristiques typologiques et fonctionnelles des systèmes de codes linguoculturels. On a décrit les méthodes de la classification des codes dans le système pour des raisons thématiques et substantielles, à savoir la division des codes en codes substantiels et conceptuels. Les classifications de ce type ont pour but d'identifier et d'organiser des moyens matériels d'exprimer des informations pertinentes du point de vue culturel. On a examiné le système de classement hiérarchique des codes linguoculturels. Le terme "sous-code" désigne la linguoculture des systèmes de niveau inférieur. L'interprétation linguistique et culturelle du sous-code en tant qu'unité inférieure au code, au niveau et à sa place dans le système de codes culturels avec des connexions internes ramifiées verticales et horizontales, formant un paradigme culturel figuratif, semble être pertinente. Les conclusions de l'article constituent une base théorique pour la poursuite des recherches pratiques dans le domaine de la linguoculture et de la sémiotique linguistique.

Mots-clés: code linguoculturel, sous-code, sémiosphère, nomination secondaire, code substantif, code conceptuel.

Actuellement on considère l'idée de l'anthropocentrisme de la langue comme généralement acceptée: pour de nombreuses formations linguistiques, l'idée de l'homme est un point de référence naturelle. La formation du paradigme anthropocentrique a conduit au développement des problèmes linguistiques dans la direction d'une personne et sa place dans la culture, car au centre de la culture et la tradition culturelle il y a une personnalité linguistique dans toute sa diversité. Dans le cadre de ce paradigme, est développée activement la linguoculture qui est une science "orientée vers le facteur culturel dans le langage et le facteur linguistique chez l'homme" [19, p. 38]. En parlant de la tâche, qui pose cette science, M. Tolstoï a noté qu'elle "oriente le chercheur vers la prise en compte de la corrélation et de la

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

corrélation de la langue et de la culture, la langue et la mentalité nationale, leur interdépendance et divers moyens de leur correspondance" [21, p. 27].

Le problème de la correspondance entre la langue, la culture et l'ethnie n'est pas nouveau. Au début du XIXe siècle les savants allemands, les frères Grimm, essayaient de le résoudre et les idées de V. Humboldt étaient les plus répandues dans le monde. Par Humboldt, la langue est "l'esprit du peuple", "l'être lui-même" du peuple. La culture se manifeste avant tout est dans la langue. C'est la vraie réalité de la culture, capable d'introduire une personne dans la culture. La langue est une vision figée de la culture sur le monde et sur elle-même.

Dans les sciences humaines, on parle souvent de "la puissance du langage" (hypothèse de Sepir-Whorf), mais on traite ce cliché différemment: en particulier, M. Bakhtine l'a comprise comme "les chaînes" d'un mot étranger, L. Vygotsky – comme signification personnelle, corrélée avec la signification, etc.

Parmi les problèmes actuels de la linguoculture en tant que science qui se développe il y a la formation d'un appareil terminologique stable, qui couvrirait le maximum de problèmes dans cette discipline. Une des notions la plus importante dans ce domaine il y a le code linguoculturel.

Il n'y a pas de consensus parmi les scientifiques sur la définition de cette notion et ses principales caractéristiques. L'article proposé a pour objectif l'analyse des travaux existants sur cette question et l'identification de la bases théorique de l'étude du code linguoculturel en tant que phénomène sémiotique !

Le code comme terme sémiotique en général forme la loi de correspondance entre le plan d'expression et le plan de la signification du signe [9, p. 169] est une façon de définir le sens et une "clé" à l'interprétation. En se réalisant dans la culture, les codes forment des systèmes secondaires sémiotique en utilisant divers moyens matériaux et formels pour encoder le même contenu culturel [9, p. 170]. C'est à la seconde comme à la caractéristique déterminante du code culturel, ce qui le distingue du code en tant que notion de base de la sémiotique, que les chercheurs se concentrent [9; 20]. Il est à noter qu'il y a aussi un autre point de vue, dont les adhérents comptent pour les constituants du code culturel en général et du code linguoculturel comme les moyens de verbalisation des significations des signes culturelles à la fois primaire et secondaire significatif, en motivant la signification

(Current issues in general linguistics)

Linguocultural code: theoretical basis of research (in Spanish) [**Code linguoculturel: base théorique de la recherche**]© Myronova N. V. [Myronova N. V.] fleur2002@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

culturelle des deux signes sémiotiques [7]. Cependant, dans le cadre de notre étude la théorie du code en tant que signe secondaire semble plus adéquate depuis que les unités que nous étudions interagissent d'abord sous le niveau symbolique, formant des correspondances figuratives de réalités, et verbalisées en unités de la nomination secondaire.

C'est la notion d'un code culturel qui change et se modifie constamment. On connaît bien largement la définition métaphorique de V. Krasny, qui qualifie cette notion comme "grille", que la culture "jette" sur la réalité environnante et la catégorise, la structure, l'évalue"[11, p. 232]. Selon le chercheur, les codes de culture se rapportent aux plus anciennes représentations archétypales humaines [11]. Une définition pareille est proposée dans le "Glossaire des termes de la communication interculturelle" de F. Batsevich, la complétant et la clarifiant par les définitions de certains groupes de codes culturels que le chercheur détermine sur la base des caractéristiques conceptuelles clés [4].

M. Alefirenko définit le code culturel comme un "système de désignation, c'est-à-dire l'ensemble configurable des signes et des mécanismes formés par des stéréotypes de conscience culturelle pour leur application au but de la formation des significations et de leur verbalisation ultérieure" [1, p. 61–62].

Ainsi, les codes culturels sont formés sur la base de stéréotypes culturels et ont une nature archétypale. S. Tolstaïa souligne également le caractère systématique de l'utilisation des unités de code en tant que supports du contenu culturel. Une autre caractéristique importante qui caractérise le code culturel en tant qu'éducation systémique, est la nature de groupe de la création des significations secondaires (le système des unités motivantes est complètement transféré à une autre région de la réalité et doté d'une fonction de nomination secondaire) [20, p. 336]. Il est logique que la condition nécessaire au signe en tant qu'unité du code linguoculturel considère également sa capacité à être perçu sensuellement [16, p. 493; 20, p. 336].

La variété des signes permet de classer les matières unités d'une manière différente. Le plus célèbre est la division des codes en substantifs et conceptuels [20, p. 334–337; 5, p. 340; 9, p. 171–172]. Les codes substantiels sont attribués sur la base de la nature des caractères qui composent le code. La classification des codes dans ce groupe est basée sur l'unité du plan de la signalisation (focale, locative, sujet,

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

etc.). Le but des classifications de ce genre est la définition et la commande des ressources matérielles de l'expression de l'information culturellement pertinentes. Les codes de culture qui sont regroupés et classés sur la base d'un plan de contenu communautaire, appelés conceptuels. Dans ce classement, la première place occupent les idées, des signes conceptuels qui permettent de former des groupes de codes, l'expression matérielle du signe est à ce moment est secondaire. La classification des signes linguistiques et culturels sur ce principe est considérée comme pratique pour la recherche, car il permet examiner thématiquement des fragments du système général de codes, donc la plupart des travaux modernes sont basés sur elle. Par exemple, dans les travaux sur la recherche en linguoculture les chercheurs attribuent les codes suivants: artefact (langagière) [6; 7; 9], anthropique [6; 9], somatique [4; 6; 9], biomorphe [4], zoomorphe [6; 9; 20], végétatif [6; 9; 20], paysage naturel [6; 9; 20], spatial [9], cosmogonique (astronomique) [6; 20], numérique [14], spirituel [4], religieux [9], mariage [20], architectural [6]. Évidemment qu'une telle liste n'est pas universelle, et d'identifier les limites potentielles dans ce contexte c'est le cas est extrêmement difficile. Bien sûr, ces catégories n'existent pas isolément les uns des autres, mais en interaction constante. Par exemple, la langue de danse peut être en même temps une partie intégrante du code pour la caractéristique importante et entrer dans des systèmes de codes différents (somatique, historique, etc.) – pour le conceptuel. Et vice versa – le code conceptuel peut contenir plusieurs éléments importants des signes.

M. Tolstoï examine le problème des codes de corrélation sur un exemple du rite et du rituel. Le chercheur se tourne vers la compréhension large du texte comme une séquence d'actions et de faits saillants symboliquement significatifs dans le rite de trois codes: verbal (mots), réel (objets, choses) et actionnel (actions) [21, p. 23]. En analysant cette position, D. Hudkov et M. Kovchova notent qu'une telle division est possible non seulement pour le rite, mais aussi dans le domaine de la culture en général. Les chercheurs citent plusieurs remarques, notant: 1) la nécessité de considérer les composants du code réel en tant que les sémiosphères séparées, compte tenu de la large signification du terme proposé; 2) la possibilité d'interaction entre les codes, la verbalisation de la plupart des caractères, ce qui permet de déterminer le code verbal comme base, mais pas le seul pour la sémiotique de la

(Current issues in general linguistics)

Linguocultural code: theoretical basis of research (in Spanish) [Code linguoculturel: base théorique de la recherche]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.] fleur2002@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

culture [6, p. 28–30].

Une attention particulière, compte tenu des spécificités de nos recherches, mérite le code verbal, car il s'agit de la verbalisation des sens culturels qui est à la base de la notion de code linguoculturel. Comme note N. Andriychuk, les codes linguoculturels "est un cas partiel des codes culturels qui fournissent les conditions préalables à la communication, et leur enregistrement joue un rôle déterminant dans la formation de l'espace culturel national" [2, p. 115]. D'une part, il est évident que le code verbal est seulement l'un des substantiellement défini comme codes culturels. D'autre part, c'est le langage qui fonctionne comme un système sémiotique et fait la fonction d'un moyen de communication entre d'autres systèmes de signalisation [6]. Par Y. Lotman, la langue est le code de base le plus polyvalent pour toute semiosphère de l'homme, donc, dans la langue comme le moyen le plus naturel de la conceptualisation de la culture de la réalité trouve des corps de signes pour l'incarnation de toutes ses significations [12, c. 41]. Une telle opinion est universellement reconnue, les idées pareilles se retrouvent dans les travaux de divers chercheurs qui s'occupent des questions de la sémiotique de la culture [18; 15; 6]. C'est à travers les moyens linguistiques il devient possible de réaliser les fonctions de base des codes culturels: cognitif, orienté vers les valeurs et adaptatif [3, p. 63]. La langue permet, par des moyens métaphoriques, d'identifier au figuré des objets inaccessibles à la perception sensorielle de l'essence et percevoir les signes de la culture de la dimension réelle, et symboliquement. B. Telia comprend que le code de la culture n'est pas comme un ensemble de signes de nature matérielle différente, mais comme un ensemble des idées cultivées sur ces réalités. Le chercheur juge distinguer la fonction culturelle de la réalité et la fonction culturelle du nom de cette réalité, car, selon elle, le mot en tant qu'unité de parole est le code ne fait pas référence au référent, mais est un substitut verbal d'une certaine idée [19, p. 20–21].

Ci-dessus, ont été examinées les méthodes de classification des codes dans les limites dans le cadre du système sur des bases thématiques et techniques. À notre avis on devrait se concentrer séparément sur les problèmes de la structure hiérarchique des codes linguoculturels, qui découlent des spécificités du sujet matériel et la nécessité de le structurer en cours de travail. Outre cela le système

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

hiérarchisé est l'une des plus importantes caractéristiques des codes culturels par rapport aux codes en général [9, p. 170]. Le code linguistique du jeu qui fait l'objet de notre recherche, combine de vastes domaines thématiques, plutôt hétérogènes pour le volume et les caractéristiques cognitives. Pour plus de commodité et de l'efficacité de leur analyse doit être distinguée dans le cadre global du code dans une certaine mesure des entités autonomes. Dans notre recherche, nous entendons ces sites par le terme "sous-codes" – le sous-systèmes codés du niveau inférieur qui sont attribués sur une base thématique [17]. T. Zhrebilo, considérant le concept de code de la position de la sociolinguistique, utilise le terme "subcode" pour désigner "les moyens de communication d'un volume plus petit, avec une portée plus étroite à utiliser un ensemble de fonctions plus petit qu'un code unique".

L'ensemble des codes et sous-codes est en relation mutuelle du complément fonctionnel et forme sociale et communicative du système d'une communauté donnée [8, p. 99–100]. Réel du point de vue de notre étude semble être une interprétation linguoculturaliste du sous-code et sa place dans le système de codes proposé par A. Papseyov: "Le code culturel se décompose en sous-codes. [...] Le système de culture des codes avec les connexions internes verticales et horizontales ramifiées est un paradigme figuratif de la culture. Dans leur tour, des unités de codes culturels (images séparées) sont signes avec une substance variable dans le plan d'expression" [16, p. 493]. Nous avons la tendance à adhérer dans le cadre de nos travaux, le système similaire hiérarchique de codes culturels dans le but de clarifier la structure du code recherché conformément aux exigences du matériel analysé.

Donc, après avoir analysé un certain nombre d'études sur les études linguoculturelles, nous arrivons aux certaines conclusions. Le code linguoculturel est un système de signes secondaire qui dénote la réalité au moyen d'unités linguistiques d'une certaine partie de l'image du monde, maîtrisée par la culture. Ces signes sont formés sur la base des stéréotypes culturels, leur utilisation comme unités de code sont systémiques. L'acquisition des outils linguistiques des valeurs culturelles sont générées par le système de langage naturel et fonctionnent simultanément en tant qu'unités sémiotiques primaires et secondaires.

La structure système des codes linguoculturels apparaît comme hiérarchique d'une entité qui, outre un certain nombre de codes, est définie comme étant

(Current issues in general linguistics)

Linguocultural code: theoretical basis of research (in Spanish) [**Code linguoculturel: base théorique de la recherche**]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.] fleur2002@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

substantielle ou caractéristiques conceptuelles, comprend également des sous-codes en tant qu'unités inférieures au niveau du code. De telles conclusions constituent la base théorique pour des autres recherches de la nature pratique dans le domaine de la linguoculture et de la sémiotique linguistique.

Littérature

1. Алефиренко, Н. Ф. *Поэтическая энергия слова. Синергетика языка, сознания и культуры* (Москва, Academia, 2002), 392.
2. Андрейчук, Н. «Застосування терміна код в антропокультурній лінгвістиці.» *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»* 648, Серія «Проблеми української термінології» (2009): 113–117.
3. Андрейчук, Н. І. «Мовнокультурний код як категорія антропокультурної лінгвістики.» *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки* 16 (2009): 61–64.
4. Бацевич, Ф. С. *Словник термінів міжкультурної комунікації*, доступ <http://terminy-mizhkultkomunikacii.wikidot.com>
5. Березович, Е. Л. *Язык и традиционная культура: этнолингвистические исследования* (Москва, Индрик, 2007), 600.
6. Гудков, Д. Б., Ковшова, М. *Телесный код русской культуры: материалы к словарю* (Москва, Гнозис, 2007): 5–17.
7. Дукальская, И. В. «Фреймовый метод описания английского лингвокультурного кода «АРТЕФАКТЫ».» *Вестник Воронежского государственного университета* 2, Серия «Лингвистика и межкультурная коммуникация» (2008): 59–62.
8. Жеребило, Т. В. *Термины и понятия лингвистики: Общее языкознание. Социоллингвистика: словарь-справочник* (Назрань, Пилигрим, 2011), 280.
9. Ковшова, М. Л. *Лингвокультурологический метод во фразеологии: Коды культуры* (Москва, Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012), 456.
10. Кононенко, В. І. *Мова в контексті культури: монографія* (Київ – Івано-Франківськ, 2008), 390.
11. Красных, В. В. *Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология: курс лекций* (Москва, Гнозис, 2002), 284.
12. Лотман, Ю. М. *Структура художественного текста* (Москва, Искусство, 1970), 271.
13. Маслова, В. А. *Лингвокультурология*, 2-е изд., стереотип. (Москва,

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])
Лінгвокультурний код: теоретична база дослідження (Іспанською) [Лингвокультурный код:
теоретическая база исследования] (На исп. яз.)

© Миронова Н. В. [Миронова Н. В.] fleur2002@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Издательский центр «Академия», 2004), 208.

14. Маслова, В. А. «Числовой код коммуникации: лингвокультурный образ числа «семь»» *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского*, Серия «Филология. Социальные коммуникации», том 25 (64), № 1, ч. 1 (2012): 355–358.

15. Мечковская, Н. Б. *Семиотика. Язык. Природа. Культура: курс лекций* (Москва, Academia, 2004), 432.

16. Папшева, А. В. «Применение категории «код» в лингвокультурологии.» *Известия Самарского научного центра РАН*, Серия «Филология», том 12, № 3 (2) (2010): 492–494.

17. Пустовалова, В. І. «Шаховий лінгвокультурний субкод у сучасному медіатексті.» *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна* 1014, Серія «Філологія» 65 (2012): 80–86.

18. Степанов, Ю. С. *Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования* (Москва, Языки русской культуры, 1997), 824.

19. Телия, В. Н. *Русская фразеология. Семантический, прагматический, лингвокультурологический аспекты* (Москва, Языки русской культуры, 1996), 288.

20. Толстая, С. М. *Пространство слова. Лексическая семантика в общеславянской перспективе* (Москва, Индрик, 2008), 528.

21. Толстой, Н. И. «Язык и культура.» *Язык и народная культура. Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике* (Москва, Индрик, 1995), 512.

References

1. Alefirenko, N. F. *Poeticheskaya energiya slova. Sinergetika yazyka, soznaniya i kultury* (Moskva, Academia, 2002), 392.

2. Andrejchuk, N. «Zastosuvannya termina kod v antropokulturnij lingvistici.» *Visnik Nacionalnogo universitetu «Lvivska politehnika»* 648, Seriya «Problemi ukrayinskoyi terminologiyi» (2009): 113–117.

3. Andrejchuk, N. I. «Movnokulturnij kod yak kategoriya antropokulturnoyi lingvistiki.» *Naukovij visnik Volynskogo nacionalnogo universitetu im. Lesi Ukrayinki* 16 (2009): 61–64.

4. Bacevich, F. S. *Slovník terminiv mizhkulturnoyi komunikaciyi*, dostup <http://terminy-mizhkultkomunikacii.wikidot.com>

5. Berezovich, E. L. *Yazyk i tradicionnaya kultura: etnolingvisticheskie issledovaniya* (Moskva, Indrik, 2007), 600.

(Current issues in general linguistics)

Linguocultural code: theoretical basis of research (in Spanish) [**Code linguoculturel: base théorique de la recherche**]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.] fleur2002@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

6. Gudkov, D., Kovshova, M. *Telesnyj kod ruskoj kultury: materialy k slovarju* (Moskva, Gnozis, 2007): 5–17.
7. Dukalskaya, I. V. «Frejmovyj metod opisaniya anglijskogo lingvokulturnogo koda «ARTEFAКТY»» *Vestnik Voronezhskogo gosudarstvennogo universiteta* 2, Seriya «Lingvistika i mezhkulturnaya komunikaciya» (2008): 59–62.
8. Zherebilo, T. V. *Terminy i ponyatiya lingvistiki: Obshee yazykoznanie. Sociolingvistika: slovar-spravochnik* (Nazran, Pilgrim, 2011), 280.
9. Kovshova, M. L. *Lingvokulturologicheskiy metod vo frazeologii: Kody kultury* (Moskva, Knizhnyj dom «LIBROKOM», 2012), 456.
10. Kononenko, V. I. *Mova v konteksti kulturi: monografiya* (Kiyiv – Ivano-Frankivsk, 2008), 390.
11. Krasnyh, V. V. *Etnopsiholingvistika i lingvokulturologiya: kurs lekcij* (Moskva, Gnozis, 2002), 284.
12. Lotman, Yu. M. *Struktura hudozhestvennogo teksta* (Moskva, Iskusstvo, 1970), 271.
13. Maslova, V. A. *Lingvokulturologiya*, 2-e izd., stereotip. (Moskva, Izdatelskij centr «Akademiya», 2004), 208.
14. Maslova, V. A. «Chislovoj kod kommunikacii: lingvokulturnyj obraz chisla «sem»» *Uchenye zapiski Tavricheskogo nacionalnogo universiteta im. V. I. Vernadskogo*, Seriya «Filologiya. Socialnye kommunikacii», tom 25 (64), № 1, ch. 1 (2012): 355–358.
15. Mechkovskaya, N. B. *Semiotika. Yazyk. Priroda. Kultura: kurs lekcij* (Moskva, Academia, 2004), 432.
16. Papsheva, A. V. «Primenenie kategorii «kod» v lingvokulturologii» *Izvestiya Samarского nauchnogo centra RAN*, Seriya «Filologiya», tom 12, № 3 (2) (2010): 492–494.
17. Pustovalova, V. I. «Shahovij lingvokulturnij subkod u suchasnomu mediateksti» *Visnik Harkivskogo nacionalnogo universitetu im. V. N. Karazina* 1014, Seriya «Filologiya» 65 (2012): 80–86.
18. Stepanov, Yu. S. *Konstanty. Slovar ruskoj kultury. Opyt issledovaniya* (Moskva, Yazyki ruskoj kultury, 1997), 824.
19. Teliya, V. N. *Russkaya frazeologiya. Semanticheskij, pragmaticheskij, lingvokulturologicheskij aspekty* (Moskva, Yazyki ruskoj kultury, 1996), 288.
20. Tolstaya, S. M. *Prostranstvo slova. Leksicheskaya semantika v obsheslavjanskoj perspektive* (Moskva, Indrik, 2008), 528.
21. Tolstoj, N. I. «Yazyk i kultura» *Yazyk i narodnaya kultura. Oчерki po slavyanskoj mifologii i etnolingvistike* (Moskva, Indrik, 1995), 512.

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])
 Лінгвокультурний код: теоретична база дослідження (Іспанською) [Лингвокультурный код:
 теоретическая база исследования] (На исп. яз.)

© Миронова Н. В. [Миронова Н. В.] fleur2002@ukr.net

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-
ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО
МОВОЗНАВСТВА**
[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СРАВНИТЕЛЬНО-
ИСТОРИЧЕСКОГО И ТИПОЛОГИЧЕСКОГО
ЯЗЫКОЗНАНИЯ]

УДК 811.111'342.1-112:654.1(410)

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 16.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 99.28 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.02>

**ДІАХРОННИЙ АСПЕКТ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОСОДІЇ
АУДИОЗАПИСІВ КІНОХРОНІК**

Юлія Едуардівна Білюк (м. Київ, Україна)

juliabiliuk@gmail.com

студент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено діахронному дослідженню просодичних відмінностей в стилі та подачі інформації англомовного телевізійного дискурсу на основі колекції новин Сполученого Королівства. В дослідженні порівнюються тональні, темпоральні та паузальні особливості просодії новинних аудіоматеріалів з різних періодів в історії телебачення Великої Британії, а саме: перший період – з 1936 до 1946 року та другий, що репрезентує новини сьогодення, а точніше, 2009–2019. Для більш чіткої картини обрані новини зі спільною тематикою, а саме: події, що пов'язані з британською королівською родиною. Об'єктом аналізу слугує початкове речення в кожному із зразків аудіозаписів новин, як одне з найважливіших в

(Current issues in comparative and
historical linguistics and linguistic typology)

Diachronic aspect of peculiarities in prosody of newsreel audio recordings (in Ukrainian) [**Diahronichnij aspekt osoblivostej prosodiyi audiozapisiv kinohronik**]

© Biliuk J. E. [Bilyuk Yu. E.] juliabiliuk@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

інформаційному плані, оскільки в ньому надається основна інформація про повідомлення. Для діахронічного аналізу відмінностей у просодії телевізійного дискурсу відібрано 30 речень першої групи та 30 речень другої групи. В першу чергу розглядається темп, наступними просодичними характеристиками є паузація та частота основного тону. Для виявлення кореляції між просодичними параметрами, що спостерігається при перцептивному спостереженні та акустичному аналізі колекції записаних у цифровому форматі зразків речень телевізійного дискурсу у діахронічному порівнянні було використано програмне забезпечення для фонетичного дослідження мовлення Praat. Вимірювання свідчать про значні зміни у просодичних характеристиках обраного мовного матеріалу різних періодів часу, а саме: зміни конфігурацій ЧОТ та зменшення швидкості мовлення і кількості пауз в обраних аудіозаписах сучасних новин порівняно з кінохроніами 1936–1946 років.

Ключові слова: *телевізійний дискурс, діахронія, просодія, інтонація, частота основного тону, паузація, темп, варіативність, усне мовлення, конфігурація ЧОТ, інтонаційна шкала, стиль мовлення, переривання поступово-низхідної шкали.*

**DIACHRONIC ASPECT OF PECULIARITIES IN PROSODY OF
NEWSREEL AUDIO RECORDINGS****Julia E. Biliuk (Kyiv, Ukraine)**juliabiliuk@gmail.com

Student at Department of English Philology and Intercultural Communication
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is dedicated to a diachronic research of prosodic differences in style and delivery of information of English television discourse based on the news collection from the United Kingdom. In this research tonal, temporal and pausal features of prosody in news audio materials from different periods in the history of Great Britain are being compared. The first period represents years from 1936 to 1946, whilst the second period highlights present time news, namely 2009–2019. In order to have clearer picture news which common theme were chosen, in particular, news which are related to the British

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания]

Діахронний аспект особливостей просодії аудіозаписів кінохронік (Українською) [Диахронический аспект особенностей просодии аудиозаписей кинохроник (На укр. яз.)]© Більюк Ю. Е. [Билиук Ю. Э.] juliabiliuk@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

royal family. Initial sentence serves as the object of the analysis as vitally important one in informative outline, since it presents the main idea of the message. For the diachronic analysis of differences in the prosody of television discourse 30 sentences of the first group and 30 sentences of the second group were selected. The tempo is taken into consideration in the first place, then the following prosodic characteristics such as the pause and frequency of the main tone are being viewed. To identify correlations between prosodic parameters, which can be traced by perceptual observation and acoustic analysis of a collection of digitally recorded samples of television discourse sentences in diachronic comparison, a software for the phonetic speech research – Praat was used. Measurements indicate significant changes in the prosodic characteristics of a selected linguistic material from different periods of time, namely, changes in pitch configurations as well as a decrease in the speech rate and in the number of pauses in selected audio recordings of present news in comparison with the newsreels from 1936–1946 s.

Keywords: television discourse, diachrony, prosody, intonation, pitch frequency, pausation, tempo, variability, spoken language, pitch contour, intonation scale, speech style, breaking of the falling tone.

**ДИАХРОНИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ОСОБЕННОСТЕЙ ПРОСОДИИ
АУДИОЗАПИСЕЙ КИНОХРОНИК***Юлия Эдуардовна Билук (г. Киев, Украина)*juliabiliuk@gmail.com

студент кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

Статья посвящена диахроническому исследованию просодических различий в стиле и подаче информации англоязычного телевизионного дискурса на основе коллекции новостей Соединенного Королевства. В исследовании сравниваются тональные, темпоральные и паузальные особенности просодии новостных аудиоматериалов различных периодов в истории телевидения Великобритании, а именно: первый период – с 1936 по 1946 год и второй, который представляет новости

(Current issues in comparative and
historical linguistics and linguistic typology)

Diachronic aspect of peculiarities in prosody of newsreel audio recordings (in Ukrainian) [Diahronichnij aspekt osoblivostej prosodiyi audiozapisiv kinohronik]

© Biliuk J. E. [Bilyuk Yu. E.] juliabiliuk@gmail.com

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

современности, а точнее, 2009–2019. Для более чёткой картины отобрано новости с общей тематикой, а именно события имеющие отношение к британской королевской семье. Объектом анализа является первоначальное предложение в каждом из образцов аудиозаписей новостей, как одно из важнейших в информационном плане, поскольку в нем предоставляется основная информация о сообщении. Для диахронического анализа различных в просодии телевизионного дискурса отобрано 30 предложений первой группы и 30 предложений второй группы. В первую очередь рассматривается темп, следующими просодическими характеристиками являются паузация и частота основного тона. Для выявления корреляции между просодическими параметрами, что прослеживается при перцептивном наблюдении и акустическом анализе коллекции записанных в цифровом формате образцов предложений телевизионного дискурса в диахроническом сравнении, использовано программное обеспечение для фонетического исследования речи Praat. Измерения свидетельствуют о значительных изменениях в просодических характеристиках отобранного языкового материала разных периодов времени, а именно изменения конфигураций ЧОТ, а также уменьшение скорости речи и количества пауз в отобранных аудиозаписях новостей современности в сравнении с кинохрониками 1936–1946-х годов.

Ключевые слова: *телевизионный дискурс, диахрония, просодия, интонация, частота основного тона, паузация, темп, вариативность, устная речь, конфигурация чот, интонационная шкала, стиль речи, прерывание постепенно-нисходящей шкалы.*

Здобутки експериментально-фонетичних досліджень все активніше використовуються при проведенні розвідок в таких дисциплінах як фоностилістика, риторика та компаративні дослідження [2; 3], проте недостатньо уваги приділяється аналізу дискурсу новин та хронік на просодичному рівні в плані компаративних досліджень в цілому й діахронічних порівнянь зокрема.

Інтерес до вивчення варіативності просодичних реалізацій в мовленні пов'язаний зі зростаючим попитом на інформацію щодо особливостей звучання англійського усного мовлення. Все це загострює увагу дослідників-лінгвістів на необхідності поглибленого, уважного аналізу просодичних особливостей аудіозаписів новин.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания]

Діахронний аспект особливостей просодії аудіозаписів кінохронік (Українською) [Диахронический аспект особенностей просодии аудиозаписей кинохроник (На укр. яз.)]© Білюк Ю. Е. [Билуек Ю. Э.] juliabiliuk@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Матеріалом дослідження слугують аудіозаписи англомовних кінохронік та теленовин, а саме: кінохроніки, що було знято у період з 1936 до 1946 років та більш сучасні новини, що датуються 2009–2019 роками. Досить швидкі зміни в житті суспільства опосередковано впливають на фонетику, граматику, лексикологію, стилістику та інші галузі. Зібраний матеріал представлено двома етапами в історії телебачення Великої Британії, що дало можливість прослідкувати за змінами просодичних параметрів та їх особливостями з різницею у більш ніж 70 років.

Нами досліджено аудіозаписи новин з каналів провідних телевізійних станцій BBC (British Broadcasting Corporation), ITV Network Limited, Channel Four Television Corporation та Sky. В основу діяхронного дослідження покладено аудіозаписи найдавніших наявних новинних джерел – кінохронік 1940 років, які порівнювались з аудіозаписами сучасних теленовин зі спільною тематикою, а саме: аудіозаписи новин про події, що пов'язані з британською королівською родиною.

Кінохроніка є особливим різновидом фільму, що включає документальні новини з різних галузей життя, серед яких політичні новини, культурно-освітня події, інформація про політичних діячів, членів королівської родини, музикантів, акторів тощо. Англіїці називають такі фільми *newsreels*, французи *actualités*, іспанці *noticieros*, а німці *wochenschau*. Кінохроніки мають цілу низку загальних характеристик, що відрізняють їх від іншого роду фільмів, а саме: рекурентність показу, мультітематика, поточні події. універсальність довжини фільму, спосіб подання інформації [5, р. 9].

«Похід у кіно» в минулому був доволі важливою розважально-культурною подією для середньостатистичної родини. Перед кіносеансом глядачі збирались в фойє кінотеатру. Грав оркестр. Дехто з гостей танцював. Згодом музика замовкала і усіх запрошували в кінозал. Художньому фільму передували «новини» або документальна кінохроніка, які крутили перед початком основного художнього фільму.

(Current issues in comparative and
historical linguistics and linguistic typology)

Diachronic aspect of peculiarities in prosody of newsreel audio recordings (in Ukrainian) [Diahronichnij aspekt osoblostej prosodiyi audiozapisiv kinohronik]

© Biliuk J. E. [Bilyuk Yu. E.] juliabiliuk@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

З часом почали з'являтися спеціальні кінотеатри для демонстрації кінохронік. Першим офіційним спеціалізованим кінотеатром Великої Британії став кінотеатр «The Daily Bioscope», який було відкрито у 1909 році [8, р. 56]

Основним джерелом аудіозаписів кінохронік у нашому дослідженні слугує архів «British Pathé», який є скарбницею з понад 85 000 документальних фільмів, серед яких кадри важливих подій, інформація про видатних осіб, модні тенденції, захоплюючі подорожі, розповіді про новини науки та культури з усього світу, зняті у період з 1890 по 1970 роки, тобто вони охоплюють період більше ніж 80 років.

Видатними ведучими-дикторами кінохронік були Чарльз Ід, Боб Денверс-Уокер, Леонард Генрі, Майкл Редгрейв, Вільям Уоллес Террі та інші, які започаткували стиль подачі та презентації новин та хронік. Аудіосупровід новин, зібраних для нашого дослідження, переважно репрезентований чоловічими голосами, серед яких переважає голос Боба Денверса-Уокера, який озвучував новини кінохронік *Pathe News* під час Другої світової війни та багато років опісля. Його голос сприймався як головний в переважній кількості кінохронік *Pathe News*, що демонструвались двічі на тиждень. Оптимістичний та патріотичний стиль Боба Денверса-Уокера став своєрідним стандартом для медіа, і до цього часу пародіюється, якщо необхідно висвітлити новини 1940 та 1950 років [6].

Сучасні ведучі відійшли від стандартів мовлення. Кількість коментаторів з класичною вимовою безустанно зменшується. Натомість часто можна почути ведучих з різного роду акцентами. Крім цього, зросла кількість ведучих-жінок. Можна помітити, що у наш час презентації у супроводі саме жіночого голосу мають перевагу за частотністю.

Метою дослідження є виявлення кореляції між просодичними параметрами, що спостерігається при перцептивному спостереженні та акустичному аналізі колекції записаних у цифровому форматі зразків речень телевізійного дискурсу у діяхронічному порівнянні.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания]

Діяхронний аспект особливостей просодії аудіозаписів кінохронік (Українською) [Діяхронический аспект особенностей просодии аудиозаписей кинохроник (На укр. яз.)]

© Білюк Ю. Е. [Билуок Ю. Э.] juliabliuk@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

За об'єкт аналізу було обрано початкове речення в кожному із зразків аудіо записів новин, як одне з найважливіших в інформаційному плані, оскільки саме в ньому надається основна інформація про повідомлення. Для порівняльного аналізу було відібрано 30 речень з першого періоду та 30 речень з другого, загальною тривалістю звучання в 143 сек. та 135 сек. відповідно. І, як результат, за допомогою програмного забезпечення *Praat*, було розглянуто такі основні показники просодії, як ЧОТ (частота основного тону), швидкість мовлення та паузацію.

В першу чергу, було розглянуто таку просодичну характеристику як темп. В усіх відібраних для дослідження зразках новин ми виміряли швидкість мовлення, для чого було вираховано кількість складів у кожному з речень та поділено на тривалість відповідного аудіозапису (в секундах). І як результат, після знаходження середнього арифметичного, було одержано показники темпу для кожного часового періоду, а саме: для 1936–1946 років середня швидкість мовлення сягала приблизно 5.84 складів на секунду, в той час як в 2009–2019 роках швидкість є меншою, а саме: 4.57 складів на секунду. Що є значними показниками, які свідчать про те, що в новинах більш раннього періоду спостерігається пришвидшене мовлення.

Крім того, було підраховано кількість та тривалість пауз в обраному аудіоматеріалі та знайдено відсоткове співвідношення кількості новинних записів з чітко виділеними паузами до кількості новинного матеріалу в цілому (окремо для 1936–1946 років та для сьогодення). Щодо пауз, то як бачимо, для аудіозаписів 1936–1946 років є характерною значна кількість пауз, а саме: 50 % від усього новинного матеріалу. Це означає, що наявність пауз можна спостерігати в кожному другому реченні 1936–1946 років, в той час як у 2009–2019 роках лише 20 % обраного матеріалу мало чітко виражені паузи.

Отримані показники щодо швидкості мовлення та паузації показано на графіках нижче.

(Current issues in comparative and
historical linguistics and linguistic typology)

Diachronic aspect of peculiarities in prosody of newsreel audio recordings (in Ukrainian) [Diahronichnij aspekt osoblivostej prosodiyi audiozapisiv kinohronik]

© Biliuk J. E. [Bilyuk Yu. E.] juliabiliuk@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Рис. 1

Швидкість мовлення

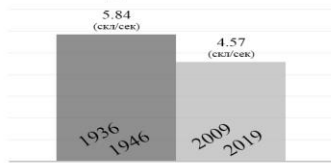

Рис. 1 Показники швидкості мовлення в обраних аудіозаписах новин 1936-1946 та 2009-2019 років.

Рис. 2

Паузація

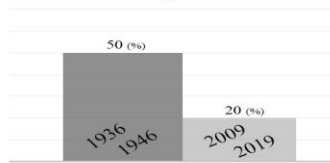

Рис. 2 Показники паузації в обраних аудіозаписах новин 1936-1946 та 2009-2019 років.

Щодо показників ЧОТ, то їх спостереження свідчать про цікаву тенденцію: для аудіозаписів з кінохронік 1936–1946 років характерна більш полого конфігурація ЧОТ (див. рис. 3), а саме: для 80 % аудіоматеріалу, водночас як для більш сучасних реалізацій характерною є більш різка конфігурація низхідного тону (див. рис. 4).

Прикладом слугує початкове речення з кінохроніки 1937 року: *In brilliant sunshine lifeguards march the steps of St. George's Chapel, Windsor*. В ньому спостерігається порушення мелодійного контуру характерного для стверджувального речення публіцистичного стилю мовлення, адже, як бачимо, воно від початку і до кінця виконано з переважно однакового рівня інтонацією.

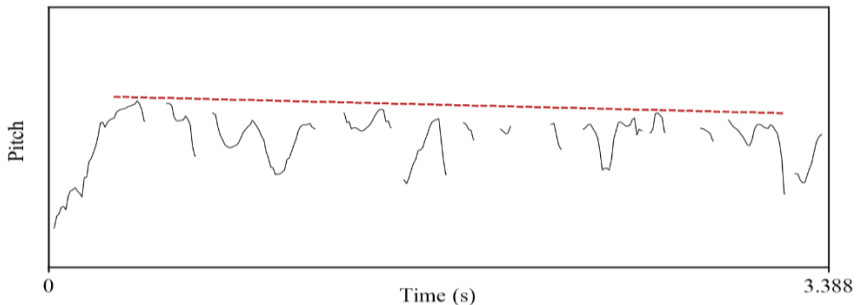

Рис. 3 Інтонаграма з максимальною та мінімальною ЧОТ у реалізації стверджувального речення: *In brilliant sunshine lifeguards march the steps of St. George's Chapel, Windsor*.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Діахронний аспект особливостей просодії аудіозаписів кінохронік (Українською) [Диахронический аспект особенностей просодии аудиозаписей кинохроник (На укр. яз.)]

© Білюк Ю. Е. [Билуек Ю. Э.] juliabliuk@gmail.com

Щодо реалізацій 2009–2019 років, для сучасних реалізацій характерною є більша варіативність інтонаційних шкал. 50% шкал характеризуються різким падінням мелодії. На початку речення можна спостерігати значне підвищення в тональності, а отже локалізація максимальної ЧОТ знаходиться саме на початку та знижується ближче к кінцю речення. Рис. 4 демонструє результат аналізу тональності початкового речення з сюжету новин 2010 року: *This was the backdrop to the famous proposal.*

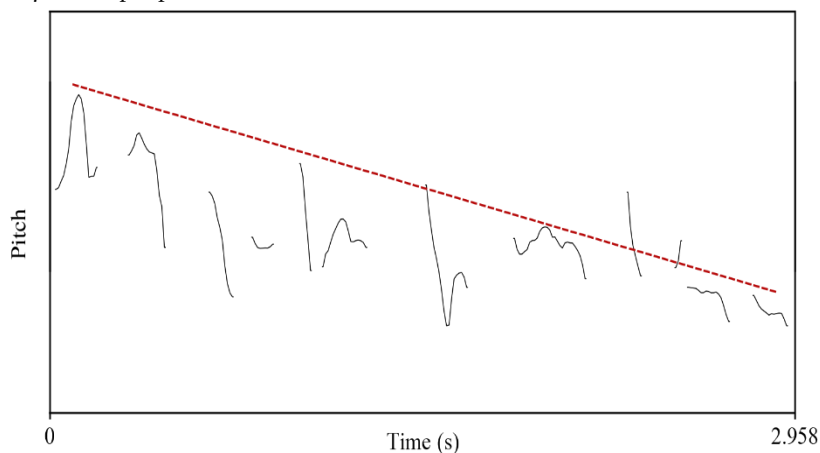

Рис. 4 Інтонаграма з максимальною та мінімальною ЧОТ у реалізації стверджувального речення: *This was the backdrop to the famous proposal.*

Решта шкал другого періоду мають специфічні малюнки. Наприклад, у обраному нами початковому реченні з новинного сюжету на телеканалі ВВС спостерігається переривання поступово-низхідної шкали з різким підйомом в середині (див. рис. 5).

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

Diachronic aspect of peculiarities in prosody of newsreel audio recordings (in Ukrainian) [Diahronichnij aspekt osoblivostej prosodiya audiozapisiv kinohronik]

© Biliuk J. E. [Bilyuk Yu. E.] juliabiliuk@gmail.com

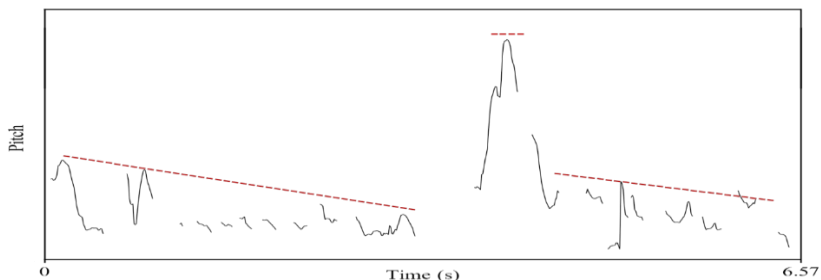
ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Рис. 5 Інтонोगрама з максимальною та мінімальною ЧОТ у реалізації стверджувального речення: *No one wants to celebrate their birthday in the pouring rain, but even the Queen doesn't get guaranteed sunshine.*

Розглядаючи аудіоматеріали нашого часу, при перцептивному спостереженні помічаємо, що інтонація ведучих новин сьогодення у відношенні королівської родини дуже змінилась порівняно з 1930-ми роками, що в повній мірі характеризується зміною у ставленні англійців до родини британських монархів, яке в наш час є більш критично-реалістичним та водночас більш вимогливим до членів родини. Завдяки ЗМІ стають відомими багато фактів з життя королівської родини, такі як подружні зради, недружні стосунки між членами родини тощо. Проте, при прослуховуванні аудіозаписів різної тематики, стає зрозуміло, що зміни у подачі інформації ведучими охоплюють новинні матеріали в цілому та не залежать від сюжету.

Спостерігаються значні зміни у просодичних характеристиках обраного нами матеріалу різних періодів часу, а саме: у ЧОТ, темпі та у кількості пауз. Аналізуючи тональні, темпоральні та паузальні особливості просодії англomовного дискурсу телевізійних новин, беручи до уваги піки ЧОТ та судячи з їх розміщення, можна припустити, що гіпертрофована кількість пауз в поєднанні з підвищеною швидкістю мовлення утворює рівну конфігурацію тональності, що є характерною тенденцією для новин 1930-х та 1940-х років.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Діахронний аспект особливостей просодії аудіозаписів кінохронік (Українською) [Диахронический аспект особенностей просодии аудиозаписей кинохроник (На укр. яз.)]

© Білюк Ю. Е. [Билуек Ю. Э.] juliabiliuk@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**Література**

1. Багмут, А. Й., Бровченко, Т. О., Борисюк, І. В., Олійник, Г. П. *Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової комунікації* (Київ, 1994).
2. Блох, М. Я., Великая, Е. В. «Просодия в стилизации.» Монография (Москва, Прометей, 2012).
3. Вербич, Н. С. «Інтонація публічного виступу: основні напрями дослідження.» *Мовознавство* 5 (2011).
4. Лисенко, К. В. «Риторико–просодичні особливості радіовистав за п'єсами В. Шекспіра» (Дис. канд. філол. наук, Київ, 2019).
5. Baechlin, Peter & Maurice Muller-Strauss (Ed.). *Newsreels across the world* (Paris, Unesco, 1952).
6. Bob Danvers-Walker, access https://en.wikipedia.org/wiki/Bob_Danvers-Walker.
7. Boula de Mareüil, Phil., Rilliard, A., Allauzen, A. «A diachronic study of initial stress and other prosodic features in the French news announcer style: corpus-based measurements and perceptual experiments.» *Language and Speech* 55 (2) (2012).
8. Popple, Simon & Joe Kember. «Early Cinema: From Factory Gate to Dream Factory.» *Wallflower Press* (2004): 56.

References

1. Bahmut, A. Y., Brovchenko, T. O., Borysiuk, I. V., Oliinyk, H. P. «Intonational expressiveness of audio broadcasting of mass communication.» (Kyiv, 1994).
2. Blokh, M. Ya., Velykaia, E. V. «Prosody in stylisation.» Monograph (Moskva, Prometei, 2012).
3. Verbych, N. S. «Intonation of public speaking: the main directions of research.» *Movoznavstvo* 5 (2011).
4. Lysenko, K. V. «Rhetorical-prosodic peculiarities of radio performances based on William Shakespeare plays.» (Dys. kand. filol. nauk, Kyiv, 2019).
5. Baechlin, Peter & Maurice Muller-Strauss (Ed.), *Newsreels across the world* (Paris, Unesco, 1952).
6. Bob Danvers-Walker, access https://en.wikipedia.org/wiki/Bob_Danvers-Walker.
7. Boula de Mareüil, Phil., Rilliard, A., Allauzen, A. «A diachronic study of initial stress and other prosodic features in the French news announcer style: corpus-based measurements and perceptual experiments.» *Language and Speech* 55 (2) (2012).
8. Popple, Simon & Joe Kember. «Early Cinema: From Factory Gate to Dream Factory.» *Wallflower Press* (2004): 56.

(Current issues in comparative and
 historical linguistics and linguistic typology)

Diachronic aspect of peculiarities in prosody of newsreel audio recordings (in Ukrainian) **[Diahronichnij aspekt osoblivostej prosodiyi audiozapisiv kinohronik]**

© Biliuk J. E. [Bilyuk Yu. E.] juliabiliuk@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**УДК 811.134.2***Стаття надійшла до редакції [Article received /**Статья поступила в редакцию] – 09.01.2019 р.**Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 11.01.2019 р.**Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 100 %*<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.03>**СИНТАКСИЧНИЙ ТИП (СХОЖІСТЬ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ) В
ІСПАНСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ*****Ніна Миколаївна Корбозерова (м. Київ, Україна)****ninakor@ukr.net*

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Шевченка 14

У статті проаналізовано структурну організацію, семантичне навантаження та функціональну роль словосполучень іспанської та української мов на синхронному зрізі з метою виявлення їхнього мовного типу в окремо взятій мові з подальшим порівнянням цього феномену в обох мовах. Застосовано принцип фрагментарної типологічної класифікації зазначених мов, заснованої на визначенні конкретної ознаки синтаксичної одиниці, незалежно від генетичної спорідненості / віддаленості мов. Ґрунтуючись на таксономічній лінгвістичній типології В. фон Гумбольдта, яка побудована на загальних принципах різного ступеня ґраматикалізації мов світу, у цьому дослідженні виявлено, що тип словосполучення в досліджуваних мовах не є представленим у чистому вигляді. Відтак, враховуючи співвіднесення ролі та ступінь вживаності прийменника, відмінка, порядку слів та морфологічно незмінюваних слів (прислівника, інфінітива, дієприслівника та герундія) у таких структурах, як узгодження, управління та прилягання, в іспанській мові синтаксичний тип словосполучення доцільно віднести переважно до мішаного аналітично-флексивного, а в українській мові – переважно до флексивно-аналітичного різновиду. Одночасно спостерігається наявність у словосполученнях в іспанській та українській мовах по-різному представлених аломорфних або ізоморфних рис аґлютинативного, полісинтетичного та

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Синтаксичний тип (схожість та диференціація) в іспанській та українській мовах (Іспанською)**[Синтаксический тип (сходства и различия) в испанском и украинском языках (На исп. яз.)]**© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] *ninakor@ukr.net*

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ізолюючого типів. Типологічна характеристика словосполучень у порівнюваних мовах будується з урахуванням типу форми та типу відношень між їхніми компонентами. Типологічні риси іспанських та українських словосполучень являють собою певну сталу сукупність, яка є взаємообумовленою та взаємозалежною, одночасно певна риса може бути провідною на тлі інших можливих характеристик. Порівняння іспанської та української мов доводить перевагу ізоморфізму структурних, семантичних та функціональних рис словосполучень, що вказує на схожість та подібність явища в обох мовах, над аломорфізмом рис, що засвідчує наявність різнотипних структур словосполучень як показника національно маркованих компонентів в окремо взятій мові.

Ключові слова: синтаксична система, універсальний тип, національний специфічний тип, порівняльний аналіз, іспанська мова, українська мова.

SPANISH AND UKRAINIAN SYNTACTIC TYPE (SIMILARITIES AND DIFFERENCES)**Nina M. Korbozerova** (Kyiv, Ukraine)*ninakor@ukr.net*

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The Indo-European syntactic system is very stable. This explains the fact that the Spanish and the Ukrainian, originating from a unique linguistic base, in their syntactic structure have a considerable number of common features. The syntactic similarity of comparative languages is manifested of the group of words, sentences and their elements.

According to the classification criteria in the languages above mentioned there are a lot of syntactic similarities: are distinguished similar sentence members which are expressed by similar morphological modes. In both languages the order of the words in the sentence are very similar too. Both investigated languages are characterized by the common modes of expression of syntactic relationships and by similar links in word groups.

The structure of simple and compound sentences also seems in both languages. Also there are simple and compound sentences, which are subdivided into coordinated and subordinated ones. On the other hand, each of the compared languages has its own

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

Spanish and Ukrainian syntactic type (similarities and differences) (in Spanish)**[Tipo sintáctico (similitudes y diferenciaciones): español y ucraniano]**© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] *ninakor@ukr.net*

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

distinctive features of the formal, semantic and functional deep level, which is explained by the specific national character of each of the studied languages.

In the comparative languages, the group of words, as a succession of two or more significant words linked semantically and grammatically, represents the complex denomination of the phenomena of the reality. It is one of the very important syntactic units, with which we can build the sentences. In both languages there are a lot of isomorphic characters referring to groups of words.

In relation to the degree of fusion of its components, the groups of words can be free or fixed. Thus in the groups of free words the lexical meanings of their constituents are conserved. They differ from the fixed ones whose components lose their lexical dependence. The fixed groups are divided into the dependents syntactically and phraseologically. In the comparative languages, the dependent groups syntactically perform a unique syntactic function. They do not split, one of its components is relaxed lexically.

The complex character of groups of words can be achieved isomorphically in a similar way: by the amplification of the simple group with a dependent word, by the unification of the nucleus by a simple dependent group, by means of two grammatically dependent elements, by the extension of the direct object.

Key words: syntactic structure, universal type, national specific type, comparative analyses, Spanish, Ukrainian.

СИНТАКСИЧЕСКИЙ ТИП (СХОДСТВА И РАЗЛИЧИЯ) В
ИСПАНСКОМ И УКРАИНСКОМ ЯЗЫКАХ**Нина Николаевна Корбозерова** (г. Киев, Украина)*ninakor@ukr.net*

доктор филологических наук, профессор кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бульвар Шевченка 14

В статье исследуется синтаксическая система испанского и украинского языков на примере словосочетаний. Использование сравнительного анализа позволило выявить универсальные характерные черты, которые распространяются на структуру словосочетания в обоих языках, а также вывести

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Синтаксичний тип (схожість та диференціація) в іспанській та українській мовах (Іспанською)

[Синтаксический тип (сходства и различия) в испанском и украинском языках (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] *ninakor@ukr.net*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

их национальный специфический тип в каждом из языков. Универсальный синтаксический тип словосочетаний в исследуемых языках подтверждает тезис об их далеком родстве.

Ключевые слова: синтаксическая система, универсальный тип, национальный специфический тип, сравнительный анализ, испанский язык, украинский язык.

**TIPO SINTÁCTICO (SIMILITUDES Y DIFERENCIACIONES):
 ESPAÑOL Y UCRANIANO**

Nina M. Korbozerova (Kyiv, Ucraina)

ninakor@ukr.net

Doctora en Letras, Profesora Titular de la Cátedra de filología románica
 Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
 (Ministerio de Educación y Ciencia de Ucrania)
 14 ave Tarás Shevchenko. Kyiv, Ucraina, 01601

En el artículo se analiza el sistema sintáctico en las lenguas española y ucraniana a base de los grupos de las palabras. El aprovechamiento del método comparativo nos ayudó a revelar los rasgos característicos universales de los grupos de las palabras y a determinar su tipo específico nacional en cada una de las lenguas. El tipo sintáctico universal de los grupos de las palabras en las lenguas investigadas testimonia la existencia el parentesco lejano entre ellas.

Palabras clave: *el sistema sintáctico, el tipo universal, el tipo específico nacional, el análisis comparativo, la lengua española, la lengua ucraniana.*

INTRODUCCIÓN

La lengua española, que pertenece a las lenguas románicas, y la lengua ucraniana, que pertenece a las lenguas eslavas, son parecidas y muy distintas a la vez en muchos aspectos gramaticales. Se sabe muy bien que las lenguas románicas son muy analíticas, pues han perdido la declinación, tienen un sistema verbal muy complejo y han adquirido el artículo, mientras que las lenguas eslavas son muy flexivas, tienen los casos gramaticales y su sistema verbal es muchísimo menos complicado. A pesar de eso las lenguas románicas

(Current issues in comparative and
 historical linguistics and linguistic typology)

Spanish and Ukrainian syntactic type (similarities and differences) (in Spanish)

[Tipo sintáctico (similitudes y diferenciaciones): español y ucraniano]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] *ninakor@ukr.net*

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

y las lenguas eslavas tienen su origen en el indoeuropeo y son el resultado de la diferente y paulatina evolución que experimentó la única lengua-madre – protoindoeuropea, las primeras a través del latín vulgar y las otras a través del protoeslavo. El indoeuropeo se formó aproximadamente en el año 3000 a.C. en la zona de las actuales Armenia y el sur de Ucrania. Con las migraciones de los pueblos indoeuropeos divididos en los occidentales y los orientales se crearon diferentes dialectos distintos que se dispersaron por el mundo. Por eso, no es extraño que en el cuerpo léxico y en la estructura morfosintáctica de las lenguas española y ucraniana modernas se conservan varios elementos lingüísticos parecidos. El vivo testimonio que las lenguas románicas y eslavas son emparentadas es el tipo sintáctico universal conservado hasta hoy día en ellas.

LITERATURA REVISADA

La comparación lingüística como método científico tiene una larga historia de su desarrollo. Las investigaciones recientes, basándose en los resultados clásicos, dan un enfoque nuevo y abren unas nuevas perspectivas para la futura ciencia. Así, la reconstrucción morfosintáctica exige un profundo análisis de las categorías gramaticales de las lenguas emparentadas, pues es preciso examinar las correspondencias gramaticales que existen en las lenguas investigadas para hacer la deducción, cuáles eran las categorías heredadas de una lengua común y cuáles son las innovaciones posteriores de cada una de las lenguas comparadas (Clackson, Anna Ramat, Lyovin). En este aspecto se estudia el cambio lingüístico de las lenguas que se debe a la voluntad consciente de la persona y a las necesidades internas. Además, el cambio lingüístico es regular y abarca la organización interna de las lenguas (Byron, McMahon, Milroy).

MATERIAL Y MÉTODOS DE LA INVESTIGACIÓN

El método comparativo, como un procedimiento universal para sistematizar las similitudes y diferenciaciones entre las lenguas para buscar su parentesco, se aplica para reconstruir la protolengua. En este artículo se aprovecha la comparación lingüística generalmente en calidad de un método y técnicas de la lingüística histórica para hacer la comparación sintáctica de las lenguas española

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Синтаксичний тип (схожість та диференціація) в іспанській та українській мовах (Іспанською)

[Синтаксический тип (сходства и различия) в испанском и украинском языках (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

y ucraniana, que pertenecen a dos grupos bastante diferentes y distantes a primera vista. Pero al aprovechar este método y estas técnicas siempre llegamos a la conclusión de que entre estas dos lenguas investigadas existe cierta relación genética. Por eso estamos seguros de que el método comparativo de investigación de las lenguas española y ucraniana es muy útil para acercarnos a establecer la lengua antecesora común de ambas lenguas mencionadas, por una parte, y, por otra, revelar las cercanías lingüísticas entre diferentes grupos de las lenguas y determinar su tipo sintáctico, tomando en consideración tres variedades lingüísticas: diatópicas (situación territorial), diastráticas (situación social) y diafásicas (situación comunicativa).

RESULTADOS DE LA INVESTIGACIÓN

Los grupos de las palabras (GP) en las lengua española y la ucraniana pueden estudiarse a tres niveles, uno – profundo y otro – superficial, o sintáctico. A cada uno de los niveles le corresponden los rasgos gramaticales de GP tanto parecidos, como diferentes. Al nivel profundo se han analizado GP en el aspecto coherente, referencial, constructivo oracional y divisible/indivisible. Aquí se han revelado tres tipos de las relaciones idénticas objetivas, atributivas y circunstanciales. Pero, a veces el modelo de GP construido de modo parecido a primera vista, puede caracterizarse por los rasgos alomórficos debido al papel que ejerce la preposición. Al nivel sintáctico también hay semejanzas y diferencias entre GP, lo que depende del carácter de las relaciones sintácticas que se establecen entre sus componentes. En este plano se manifiestan la concordancia, el régimen y la adjunción. Y, por fin, al nivel semántico-funcional se puede hacer las deducciones acerca del tipo sintáctico de GP en las lenguas comparadas correlacionado inmediatamente con las relaciones subordinadas. En este aspecto son de sumo interés lingüístico el estudio de cuatro tipos de enlace sintáctico puros o combinados: sintético, analítico, sintético-analítico y asindético.

Ahora analicemos algunos rasgos tipológicos de GP por separado. En la concordancia el nombre regido se adapta a la palabra principal isomórficamente en género y en número y alomórficamente en la lengua ucraniana en el caso

(Current issues in comparative and
historical linguistics and linguistic typology)

Spanish and Ukrainian syntactic type (similarities and differences) (in Spanish)

[Tipo sintáctico (similitudes y diferenciaciones): español y ucraniano]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

gramatical, excepto en plural. En dependencia del carácter morfosintáctico del adjetivo hay transformaciones alomórficas en ambas lenguas comparadas *mañana gris, cielo gris, високий будинок, високі будинки*. El régimen es muy específico en las lenguas comparadas, formalmente puede ser con/sin preposición *encontrar al amigo, escribir la carta, зустріти друга, написати листа*. A diferencia del español, en GP ucraniano la flexión casual es obligatoria, excepto los sustantivos no declinados. En las lenguas española y ucraniana, en la adjunción en calidad de la palabra regida intervienen los adverbios, infinitivos y gerundios: *trabajar duro, muy puntual; тяжко працювати, дуже пунктуальний*, lo que es el criterio característico distintivo de la adjunción es el orden de palabras.

Cada tipo de enlace sintáctico correlaciona con un cierto tipo de relaciones subordinadas. Así, el tipo sintético abarca la concordancia gramatical genérica, numérica y casual y el régimen gramatical flexivo / no flexivo (casual) preposicional / no preposicional. El tipo analítico se basa en el régimen gramatical preposicional / no preposicional. El tipo sintético-analítico prevé el régimen gramatical no flexivo y no preposicional a la vez. El tipo asintético está ligado con la adjunción. Si comparamos en este aspecto la lengua española con la ucraniana podemos hacer las conclusiones muy interesantes acerca de la predominación de tal o cual tipo lingüístico en GP de cada una de las lenguas comparadas. De tal modo, en la lengua española predominan el tipo analítico y el sintético, en cambio, en la lengua ucraniana prevalecen el tipo sintético y el tipo combinado sintético-analítico.

Las relaciones sintácticas se expresan de ordinario por la flexión, por el orden de las palabras y por las palabras auxiliares, en primer lugar, por las preposiciones: *viaje por el bosque; прогулянка у лісі (парком)*. Estas relaciones son más ricas y variadas en la lengua ucraniana por tener ésta, además de la preposición, la desinencia gramatical. La flexión sirve de enlace entre todas las palabras que cambian. Este tipo de enlace sintáctico corresponde a la concordancia. El orden de las palabras es más fijo en el español. En las lenguas investigadas, en el régimen, el componente dependiente sigue a la palabra regente: *acercarse a la aldea; під'їхати до села*. En el caso de la adjunción se

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Синтаксичний тип (схожість та диференціація) в іспанській та українській мовах (Іспанською)

[Синтаксический тип (сходства и различия) в испанском и украинском языках (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

observan diferencias considerables referidas a la posición que ocupa el adverbio de modo. Las conjunciones usadas en GP son pocas. Así, con ayuda de la conjunción *como*, *наче* pueden formarse GP con el sema comparativo. El artículo es de mucha importancia en GP en la lengua española: *un litro de leche*, *el más alto*, lo que constituye un rasgo semántico diferenciador del español.

CONCLUSIONES

En la estructura superficial en el paradigma de los GP verbales y sustantivales españoles y ucranianos hay mucha afinidad y cierta diferencia. Se diferencian entre sí los medios de enlace sintáctico de GP gracias a las preposiciones, artículos, orden de palabras en la lengua española y gracias al caso gramatical en la lengua ucraniana. Al haber obtenido los resultados del experimento comparativo llegamos a la conclusión de que en la estructura sintáctica de GP español siempre existe el modo analítico, mientras que en el ucraniano el sintético-analítico, es decir, la preposición de ordinario está acompañada por el caso gramatical del nombre sustantivo. El isomorfismo y el alomorfismo de la estructura de GP se explica en cada una de las lenguas por el carácter morfosintáctico, semántico, paradigmático y sintagmático entre sus componentes al nivel profundo.

Referencias

1. Anna G. Ramat, Paolo Ramat. *Las lenguas indoeuropeas* (Madrid, Ed. Cátedra, 1995).
2. Byron, Theodora. *Historical Linguistics* (Cambridge, Cambridge University Press, 1977).
3. Clackson, James. *Indo-European linguistics: An introduction* (London, Cambridge University Press, 2007).
4. Lyovin, Anatole V. *An Introduction to the Languages of the World* (New York, Oxford University Press, 1997).
5. McMahon, April. *Understanding Languages* (Cambridge, Cambridge University Press, 1994).
6. Milroy, James. *Linguistic Variation and Change* (Blackwell, 1992).

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

Spanish and Ukrainian syntactic type (similarities and differences) (in Spanish)
[Tipo sintáctico (similitudes y diferenciaciones): español y ucraniano]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ]**

УДК 821.112.2

*Стаття надійшла до редакції [Article received /
Статья поступила в редакцию] – 14.01.2019 р.*

*Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.01.2019 р.
Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 96.95 %*

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.04>

**ПРИНЦИПИ СМИСЛОТВОРЕННЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ КАЗЦІ
ГЕРМАНА ГЕССЕ «ПЕРЕТВОРЕННЯ ПІКТОРА»**

Іван Петрович Мегела (м. Київ, Україна)

imegela@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено висвітленню принципів смислотворення у філософській авторській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора». Подається психоаналітичний аналіз казки як перифразу таємниці життя, простежується процес народження твору, унаочнюється символізація його образів, магічного, алхімічного перетворення фізичної матерії. Розкривається фундаментальний принцип герметизму «як зверху, так і внизу, як всередині, так і назовні», коли людська свідомість творить реальність і коли має місце поєднання східного світосприймання з принципом активної уяви К. Г. Юнга, як способу розвитку саморозуміння через працю з символами, використання динамічної мови іносказання та притчі. Досліджується творчий принцип синхронічності, що функціонує як метафора та впорядковує події «нефізичним» (непричинним) шляхом, а лише на підставі їхнього смислу. Розшифровується значення психоаналітичних символів: кристала карбункула, біблійного змія, «дерева життя», казкового птаха.

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Принципи смислотворення у філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора»
(Українською) [Принципы смысловотворения в философской сказке Германа Гессе «Преобразование
Пиктора» (На укр. яз.)]

© Мегела І. П. [Мегела И. П.] imegela@ukr.net

Ключові слова: авторська філософська казка, перетворення, символи, квантова свідомість, спостерігач, активна уява, архетипи, синхронічність, трансперсональна психологія розгортання образу, символізація.

PRINCIPLES OF SENSE FORMATION IN THE PHILOSOPHICAL FAIRY TALE "PICTOR'S METAMORPHOSES" BY HERMANN HESSE

Ivan P. Megela (Kyiv, Ukraine)

imegela@ukr.net

Doctor of Science (Philology), Professor, Head of Foreign Literature Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Deep analysis of the fairy tale is presented as a periphrasis of mystery of life, the work is traced back to its inception, symbolic value of images, magical and alchemical transformation of physical matter is depicted. The article considers the fundamental hermetic principle "As above, so below; As within, so without" that suggests that human consciousness creates reality, Eastern worldview is combined with the principle of active imagination by C. G. Jung as a way to develop self-understanding through the work with symbols and the use of a dynamic language of allegory and parable. The article examines creative principle of synchronicity performed as a metaphor and as the one that arranges events not only by "non-physical" (non-causal) mechanisms but on the basis of their sense. The meanings of psychoanalytic symbols are identified: the carbuncle crystal, the biblical serpent, the "tree of life", the fairy-tale bird.

Key words: author's philosophical fairy tale, metamorphoses, symbols, quantum consciousness, observer, active imagination, archetypes, synchronism, transpersonal psychology of image development, symbolization.

(Current issues in literary studies)

Principles of sense formation in the philosophical fairy tale "Pictor's metamorphoses" by Hermann Hesse

(in Ukrainian) [Principi smislotvorennya u filosofskij kazci

Germana Gesse «Peretvorennya Piktora»]

© Megela I. P. [Megela I. P.] imegela@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>ПРИНЦИПЫ СМЫСЛОТВОРЕНИЯ В ФИЛОСОФСКОЙ СКАЗКЕ
ГЕРМАНА ГЕССЕ «ПРЕОБРАЗОВАНИЕ ПИКТОРА»*Иван Петрович Мегела (г. Киев, Украина)*imegela@ukr.netдоктор филологических наук, профессор кафедры зарубежной литературы
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

Статья посвящена освещению принципов смыслообразования философской авторской сказке Германа Гессе «Преобразование Пиктора». Подается психоаналитический анализ сказки как перифразы тайны жизни, прослеживается процесс создания произведения, наглядной символика его образов, магического, алхимического преобразования физической материи. Раскрывается фундаментальный принцип герметизма "как сверху, так и внизу, как внутри, так и снаружи", когда человеческое сознание творит реальность и когда имеет место сочетание восточного мировосприятия принципу активного воображения К. Г. Юнга, как способа развития самопонимания через работу с символами, использование динамической языка иносказания и притчи. Исследуется творческий принцип Синхроничности, функционирующий как метафора и упорядочивает события «нефизических» (Непричинные) путем, а лишь на основании их смысла. Расшифровывается значение психоаналитических символов: кристалла карбункула, библейского змея, «дерева жизни», сказочной птицы.

Ключевые слова: авторская философская сказка, преобразования, символы, квантовое сознание, наблюдатель, активное воображение, архетипы, синхроничность, трансперсональная психология развертывания образа, символика.

Герман Гессе (1877–1962) — видатний німецько-швейцарський письменник, поет, художник, лауреат Нобелівської премії (1946), один з найпопулярніших німецькомовних письменників у світі. Широко відомим його ім'я зробили такі культові епічні твори, як «Деміан», «Сідхартха», «Степовий вовк», «Нарцис і Гольдмунд», «Гра в бісер». Саме ці твори перебувають в центрі

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Принципи смыслообразования в философской сказке Германа Гессе «Перетворення Пиктора»

(Українською) [Принципы смыслообразования в философской сказке Германа Гессе «Преобразование Пиктора» (На укр. яз.)]

© Мегела І. П. [Мегела Н. П.] imegela@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

уваги дослідників творчості письменника. Ці твори відомі і в Україні, вони неодноразово перекладалися українською мовою.

Однак поза увагою літературознавців залишається значна частина малої прози письменника, надто, таких жанрів, як казки, притчі, легенди. Ця частина творчої спадщини Германа Гессе практично невідома в Україні, оскільки немає перекладів українською і відсутні серйозні наукові дослідження.

Авторські казки Германа Гессе – унікальне явище, що дозволяє висвітлити антонімічність багатомірного буття письменника, долати межі раціонально-логічного контексту, вийти у простір невербального співпереживання, розширюючи сферу понятійного мислення..

У листі до Ф. Абеля 1931 року Гессе писав «Сприймайте мої книги не як твори літератури, не як висловлення певних суджень, а як поетичні витвори. Поезія живе і діє лише там, де вона створює символи» [17, с. 81].

Символічні образи, що фігурують в казках, – це сліди, залишені первозданими архетипами, найглибшими і найтоншими психічними конструктами людської свідомості.

Саме цим образам казки завдячують свою глибину, зрозумілість та позачасову актуальність. Вони складають ядро літературного твору, з них народжується і магія, і дидактика, і психологізм.

Традиційний жанр «казки» органічно поєднаний з міфом. Але у даному випадку йдеться про авторську казку, в якій розкривається міфологічний світ, створений самим Гессе і поєднаний зі свідомістю головного персонажа (Піктора) та з набуттям ним своєї ідентичності.

Виходячи з інтернаціональності мови і чистої первісної форми, казка надається для вираження загальнолюдського. І в цьому сенсі казка Гессе – це не лише подорож вглиб себе, але й пошук універсальних принципів людського існування, сутісної єдності різних релігій, мов і культур [21].

Звісно, існують різні підходи до висвітлення зазначеної проблеми, різні методології, які можуть бути застосовані для інтерпретації казки. У цій статті пропонуємо психоаналітичний аналіз «Перетворення Піктора», що дозволяє, як на наш погляд, вирішувати два найсуттєвіші завдання. По-перше, пояснити

(Current issues in literary studies)

Principles of sense formation in the philosophical fairy tale "Pictor's metamorphoses" by Hermann Hesse

(in Ukrainian) [Principi smislotvorennia u filosofskij kazki

Germana Gesse «Peretvorennja Piktora»]

© Megela I. P. [Megela I. P.] imegela@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

самопородження тексту «Перетворення Піктора», і, по-друге, унаочнити саму схему символізації образів цієї казки.

Згідно Зігмунда Фрейда ("Поет і фантазування") [22] в кожному художньому творі присутні приховані мотиви та бажання, що не знаходять реалізації в реальному житті. Поет прагне створити свій власний, далекий від реальності світ, щоб заховатися від жорстокої дійсності і реалізувати свої фантазії. Зазвичай, джерелом конфліктів у цьому вигаданому світі служить завуальована дисгармонія митця і світу.

В цьому взаємозв'язку промовистим є твердження Гессе про те, що психоаналіз відкривається у всій глибині лише тому, хто "грунтовно й серйозно пережив його на власному досвіді, для кого психоаналіз – не суто інтелектуальне заняття, а душевне переживання" [6, с. 65]. Завдяки практичному знайомству з психоаналізом, людина може виробити в собі особливе ставлення до "власного підсвідомого", зможе відчувати "гарячу животворну, пристрасну взаємодію між свідомим і підсвідомим; багато з того, що залишається, зазвичай, за межею і розігрується тільки в мимовільних снах" [6, с. 65].

У конкретному випадку йдеться про жанр чарівної казки, як безпосереднього відображення психічних процесів колективного підсвідомого, Згідно К. Г. Юнга, будь-який архетип є невідомим психічним феноменом, отож, практично неможливо бодай якось задовільно відтворити зміст архетипного образу мовою мислення.

Образно кажучи, підсвідоме перебуває в такому ж стані, що й сама людина, яка побачивши чи переживши щось незвичайне, прагне поділитися своїми враженнями. Але оскільки те, з чим вона зіштовхнулася ще не сформульоване понятійно, то їй не вистачає мовних засобів для його вираження.

Філософська казка «Перетворення Піктора» (1922 р.) – історія Піктора (Піктор – латиною художник – прим. І. Мегела), який потрапивши до раю, спостерігає заворожено за метаморфозами, що там відбуваються. Рай складається з пістрявого розмаїття матеріального світу, а сам спостерігач наділений необмеженою свободою перетворення. Еволюція фізичної матерії подана тут як низка метаморфоз: від мінералів до рослин, від рослин до тварин, і від тварин у

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Принципи смислотворення у філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора»

(Українською) **[Принципы смысловотворения в философской сказке Германа Гессе «Преобразование Пиктора»** (На укр. яз.)]

© Мегела І. П. [Мегела И. П.] imegela@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

зворотному напрямку до магічного каменю карбункул, за допомогою якого Піктор перетворюється у свою чергу на могутнє дерево.

У листі до Анні Боднер від 27.X.1922 р. Гессе писав: «Піктор приніс мені радість. Це зовсім маленька казка, яку можна сприймати і як кумедний жарт, а також як ніщість, і як езотеричну мудрість, в ній є і те й інше» [20, с. 134]. А через місяць, звертаючись до тієї ж адресатки, він розкриває зміст своїх слів: «Казка, що більшою мірою зродилася фантазування образами, є західно-східна фантазія. Для інтелектуалів – це серйозний перифраз таємниці життя, для дитячого читача – весела казка» [20, с. 137].

Реальною основою мотиву перетворення служать автобіографічні моменти з життя Гессе (його стосунки з молодого дочкою швейцарської письменниці Лізи Венгер Рут, яка через три роки стала його дружиною). Власне, образ Піктора – це проекція свідомості самого автора твору.

Це і подорож «вглиб себе», це і пошук універсальних принципів людського існування, сенсу буття, формування Тотальної Людини. При цьому казка насичена таємничими знаками, образами-символами і дає ключ для розкриття алхімічних таємниць і принципів квантової свідомості [9]. «Казку «Перетворення Піктора» можна сприймати як пошанування «Чарівної флейти» Моцарта, яку так любив Гессе – і про що він подає інформацію в романі «Степовий вовк», над яким почав працювати саме в цей період. Метаморфоза, яку зазнає Піктор аж ніяк не небезпечна. При цьому задіяні свавільні душевні і людинотворчі сили, що належать до арсеналу поетичної творчості. [23] Відомий дослідник творчості Германа Гессе Фолькер Михельс зазначає, що це і є саме те нове і нетрадиційне у казці Гессе, яка з'явилася після Першої світової війни, коли в ній діють не темні сили, що не підкоряються ірраціональній сваволі, а магичні перетворення, що дримають у реальному світі і які чарівним чином проявляються в тій чи іншій ситуації [19, с. 634]. Сам Гессе писав про це так: «Я завжди любив ігрове начало в мистецтві: в дитинстві та юності я нерідко з великим задоволенням, зазвичай, наодинці з собою, займався створенням чогось на кшталт сюрреалістичної поезії, люблю й тепер цим займатися, особливо прокидаючись рано, але, звісно, не утруднюючи себе фіксуванням на папері маленьких мильних бульбашок» [5, с. 317].

(Current issues in literary studies)

Principles of sense formation in the philosophical fairy tale "Pictor's metamorphoses" by Hermann Hesse

(in Ukrainian) [Principi smislotvorennya u filosofskij kazki

Germana Gesse «Peretvorennya Piktora»]

© Megela I. P. [Megela I. P.] imegela@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Найбільше приваблювали Піктора в раю дерева. Деякі з них сполучають в собі чоловіче і жіноче, сонце і місяць, вони символізують старокитайський дуалізм таоїстського Інь і Янь як засадничого принципу біполярності життя. Але там є і зачаклі дерева. На одному з таких дерев причаїлася біблійна змія, яка улесливо радить Піктору втілити за допомогою карбункулу жадане його бажання перетворитися на дерево як уособлення сили ,спокою. врівноваженості. Піктор піддається спокусі і на деякий час почуває себе щасливим, поки не усвідомлює, що затим він втратив здатність до подальшого перетворення, аж тут несподівано з'являється казковий птах, який приносить «білявий дівчині у блакитній сукні» магійний карбункул і запалює в ній бажання злитися з деревом – Піктором. Після парування дерево отримує новий імпульс до життя, набуває райську рівновагу, внутрішню цілісність, здатність до перетворення.

Попри невеликий обсяг «Перетворення Піктора» – складний твір. Зовні – це «ритмізована поетична проза» про людську самотність і надію на її переборення, Дерево символізує самотнього маргінала, який шукає свій шлях у житті. Піктор і його рай – це в певному сенсі сам Гессе і Тешин, (місцевість у Швейцарії), де письменник мешкав на той час.

Внутрішню основу твору складає фундаментальний принцип герметизму: «як вгорі, так і внизу, як всередині, так і зовні». Людська свідомість творить реальність і водночас змінює її («Які очі – такий світ»). Без спостерігача довколишня реальність являє собою лише ймовірнісну форму [1]. «Я творю свою реальність, моя свідомість змінює реальність» – ця ідея є визначальною в концепціях духовних, метафізичних, окультних та алхімічних традицій.

Але для того, щоб стати творцем своєї особистої реальності, необхідно вміти входити у стан зміненої свідомості. Гессе демонструє приклад дхармічного мистецтва, що народжується зі стану пробудженої свідомості і позначене відсутністю егоцентричності. Митець втілює одночасно глядача і творця, що веде до стирання меж між мистецтвом і життям. При цьому має місце органічне поєднання східного світосприйняття з принципом активної уяви (К. Г. Юнга) як способу розвитку саморозуміння через працю з символами, залучення підсвідомого до діалогу зі свідомим, а також з прийомами трансперсональної психології.

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Принципи смислотворення у філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора»

(Українською) [Принципы смысловотворения в философской сказке Германа Гессе «Преобразование Пиктора» (На укр. яз.)]

© Мезела І. П. [Мезела И. П.] imegela@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Подібно до того, як у тілі людини можна виділити універсальну загальнобіологічну структуру спадкової інформації – генетичний код ДНК, так і колективне людське підсвідоме містить в собі універсальні структурні елементи, своєрідні «первинні праобрази», архетипи, «атоми душі», «нульову точку», де стикаються фізичний і психічний світи [7]. Психічні процеси, що супроводжують розширення свідомого, можна уявити собі як виникнення нового (свідомого і несвідомого) змісту довкола певного центру, «самості», мандали, що в давньокитайських текстах позначалося як «коловерть світла».

Трансценденція свідомості до самості переживається найчастіше у вигляді архетипних образів, зокрема, нумінозного [11] комбінації, яку К. Г. Юнг називає індивідуацією [15], тобто як становлення єдиного гомогенного буття, «шляху до себе» чи то «самостановлення».

Піктор, прагнучи духовного одужання, перебуває у стані постійної зміни, вчиться усвідомлювати, що все у світі має свою смерть, що це необхідна умова відродження, прокинення до нового життя. Тільки після переборення кризи, розчарування він набуває внутрішню рівновагу, досягає вищого рівня свідомості.

«Перетворення Піктора» – торжество кохання і водночас яскрава ілюстрація вчення про три ступені людського пізнання [24].

Суттєву роль відіграють у творі психоалхімічні символи: кристал карбункул (символ самості і метаморфоз), змії, дерева і птаха. Все, що там відбувається, вказує на магічне, алхімічне перетворення грубої матерії, (алхімічний чин Великого Діяння), і на духовне перетворення Піктора.

Результат Великого Діяння – символічний виплід, герметичний скарб, філософський камінь або ще інакше, Абсолютний вуглик чи коштовний карбункул, сяє сонце мікрокосму і зірка вічного бачення. Про магічні властивості граната-карбункула розповідають легенди. Йому приписують, насамперед здатність надавати його власнику владу над людьми. В деяких країнах прикраси з гранатами носять всі дівчата, оскільки вважається, що він привертає щасливе кохання. У середньовічній Європі гранат носили лише чоловіки, оскільки вважали його амулетом, що охороняє від поранень і понівечень. Але найголовнішою властивістю цього каменю у всіх народів вважається вміння породжувати сильні пристрасті. Енергійним, пристрасним,

(Current issues in literary studies)

Principles of sense formation in the philosophical fairy tale "Pictor's metamorphoses" by Hermann Hesse

(in Ukrainian) [Principi smislotovrennya u filosofskij kazci

Germana Gesse «Peretvorennya Piktora»]

© Megela I. P. [Megela I. P.] imegela@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

емоційним людям карбункул приносить щастя, удачу, успіх, викликає творче піднесення. В глибинній психології К. Г. Юнга карбункул – символ інтеграції самості. Гессе ж актуалізує приворотну властивість чарівного каменю, його здатність породжувати сексуальне бажання і сильні почуття. Важливу функцію виконує у казці образ птаха, що об'єднує у своєму оперенні цілий спектр кольорів і перетворюється на очах зачудованого Піктора спочатку на квітку, затим на метелика, а ще згодом на кристал, і вже той наділяє Піктора здатністю перетворення на будь яку іншу істоту. Образ казкового птаха виступає символом єдності протилежностей і «породжує зміни і рух, розвиток й ускладнення» [13, с. 293]. Отже, народжується нове символічне значення цього образу, що визначається не так його «пташиною природою», як новими магічними властивостями. Але при цьому актуалізуються і такі його традиційні символістські значення як дух, безсмертя, велика мудрість тощо. Тобто, обираючи птаха символом Ін-Янь, Гессе немовби відтворює цілісний ланцюжок буття: єдність протилежностей («всеколірне оперення птаха») – перетворення (безперервнi переродження) – безсмертя (саме існування птаха) [2].

Отже, формування образів-символів відбувається в процесі їх розгортання, коли елементи різних рівнів, що взаємодіють з ними, актуалізують їх конкретні символічні значення або ж служать матеріалом для створення нових символічних смислів, що дозволяє розглядати процес розгортання образу як головний механізм його символізації (може краще тут подати Гавриліну). Вчитуючись у «Перетворення Піктора», ми немовби занурюємося у світ прихованих символів, намагаємося збагнути при цьому за таємничими знаками, образами шукання сенсу буття, відкриття істинної сутності людини в самій собі. В тексті зашифрований смисл глибокої релігійної філософії поклоніння гностичному божеству Абракасу, як символу гомогенного світосприйняття співіснування світла і темряви, добра і зла, Бога й Диявола «Аж ось він побачив інше дерево, що було водночас сонцем і місяцем. Піктор запитав його: – Це ти – дерево життя? Сонце кивнуло і розсміялося, місяць кивнув і посміхнувся» [18, с. 206].

Символічні способи вираження й образи, складають поняття, які ми не можемо чітко визначити чи цілковито їх зрозуміти. Символи завжди містять якісь додаткові, приховані значення. Згідно Юнга, за знаком *стойть* ще дещо, але

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Принципи смислотворення у філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора»

(Українською) [Принципы смысловотворения в философской сказке Германа Гессе «Преобразование Пиктора» (На укр. яз.)]

© Мезела І. П. [Мезела И. П.] imegela@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

символ, наприклад, дерево, є чимось самим по собі – динамічною, живою сутністю. Символ може представляти і психічну ситуацію людини, і він же є водночас ситуацією в кожний окремий момент.

Символи – репрезентації психіки. Символами означена сама доля людини, вища еволюція її психіки. Отож, щоб виявити їх послання, необхідно розшифрувати їх смисл.

Можемо виділити такі два головні аспекти символу: ретроспективний, що управляється інстинктами, та проспективний, пов'язаний з кінцевими цілями людства,

Ретроспективний тип аналізу розкриває інстинктуальну базу символу, проспективний – тугу людини за довершеністю, відродженням, гармонією, очищенням. Перший тип аналізу – каузальний, редуکتивний; другим – телеологічний, фіналістичний. Проте повне пояснення символу можливе лише на основі поєднання того й іншого.

За твердженням творця квантової фізики Вернера Гейзенберга те, що ми спостерігаємо, – це не сама природа, а та природа, що постає в такому вигляді, в якому вона виявляється завдяки нашому способу постановки питань» [3]. Тобто, ми переживаємо наше сприйняття, але не саму реальність.

Прихильники квантової фізики вважають, що не розум регулюється мозком, а навпаки, мозок регулюється розумом. Поки не з'явиться спостерігач електрони являють собою лише аморфну хмарку. Отже, між квантовою фізикою і свідомістю існує взаємозв'язок [8]. На думку Роджера Пенроуза [12], об'єктивна редукція квантового стану є основою свідомості, що може бути пояснена лише із залученням постулатів квантової механіки, явищ суперпозиції, квантової запутаності.

Для опису такої складної багаторівневої реальності з великою кількістю взаємозв'язків, якою є не лише реальність світу душевних переживань, але й сама реальність макросвіту, письменникові доводиться звертатися до динамічної мови іносказання і притчі [10] (образ реальності, що виникає при зверненні до динамічної мови опису, ієрархічно впорядковується суб'єктом (Піктором)).

Заглиблюючись у «сутність» світобудови, людина досягає тієї глибини, де стають суттєвими вже не лише причинно-наслідкові зв'язки, але й зв'язки синхронічні, що не обумовлені наявністю жодного переносника взаємодія. Тобто,

(Current issues in literary studies)

Principles of sense formation in the philosophical fairy tale "Pictor's metamorphoses" by Hermann Hesse

(in Ukrainian) [Principi smislotovrennya u filosofskij kazci

Germana Gesse «Peretvorennya Piktora»]

© Megela I. P. [Megela I. P.] imegela@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

у природі діє постійний творчий принцип, що функціонує як метафора і впорядковує події «нефізичним» (непричинним) шляхом, а лише на підставі їхнього смислу.

Простір і час уявляються при цьому як психічно відносні «постулати усвідомлюючого розуму». Образи, що знаходяться в підсвідомому проникають у свідомість у формі передчуттів чи символів; а об'єктивна фізична ситуація дивовижно співпадає з цим образом.

На підставі численних дослідів Юнг дійшов висновку про наявність в природі само існуючих об'єктивних смислів, що не є продуктом психіки, а присутні водночас як у психіці, так і в зовнішньому світі. Тобто матеріальні об'єкти наділені психоїдними властивостями, власне ,чим і пояснюються дивовижні смислові співпадіння [16].

Синхронія функціонує за принципом метафори, поєднанням конгруентності двох і більше факторів для створення мета-смислу, який можна було б описати як такий, що зринає ба навіть як трансцендентний.

В традиційній психіатрії терміну «синхроністичність» найбільше відповідає манія співвіднесення й апофенія, тобто здатність бачити певну систему чи взаємозв'язки у випадкових чи алогічних фактах і, явищах. Переживаючи транс персональні відчуття, психічні й свідомісні процеси поза емпірикою, колективне підсвідоме, імпульси з космосу, Піктор зазнає тих змін, що допомагають йому знаходити себе, відчуті цілісність зі світом, вирішувати свої екзистенційні проблеми. Перебуваючи в холотропному стані [4], йому відкривається щось таке, що є неможливим при раціоналістичному аналізі ситуації. За твердженням Марії Луїзи фон Франц [14] архетип – це відносно замкнута енергетична система, що пронизує своїм потоком всі аспекти колективного підсвідомого. Це специфічний психічний імпульс, що діє на кшталт променю радіації і водночас як єдине магнітне поле, що поширюється у всіх напрямках. Для нас у конкретному випадку архетип – це не стільки «елементарна ідея», скільки «елементарна емоція», елементарний поетичний образ, фантазія, елементарний імпульс, спрямований на звершення певної символічної дії.

У цьому взаємозв'язку слід наголосити на тому, що образ живий і значимий лише тоді, якщо він володіє для нас емоційною і чуттєвою цінністю і

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Принципи смислотворення у філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора»

(Українською) **[Принципы смысловотворения в философской сказке Германа Гессе «Преобразование Пиктора»** (На укр. яз.)]

© *Мезела І. П. [Мезела И. П.] imegela@ukr.net*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

саме тому з поміж різних конотацій міфу про дерево як символу росту, життя і єднання субстанцій, центру світу, образу Великої матері, життя і смерті, фалічного символу батька і т. п. Гессе вибрав саме ту, що найбільше відповідала його психічному стану в період написання твору. «Красуня розтаяла, зникла, вона злилася в обіймах з деревом, зродилася з його стовбура новою, міцною гілкою і швидко погнала вгору. І все стало гарним, і світ набув впорядкованої рівноваги, і тільки тепер був віднайдений справжній рай. Піктор більше вже не був старим, тужливим деревом, він тепер наспівував голосно й радісно: Пікторія! Вікторія!». Піктор знову переродився. Й оскільки цього разу він досяг стану істинного, вічного перетворення, оскільки з однієї половинки став одним цілим, то відтепер він міг перетворюватися стільки разів, скільки забажає». Чародійний потік становлення безперервно протікав його жилами, і він навіки ставав часткою повсякчасного дива творення. Він ставав оленем і ставав рибою, ставав людиною і змією, хмарою і пташкою. Але в будь-якій подобі він був одним цілим, був парою, був сонцем і місяцем, чоловіком і жінкою, плив немов ріка-близнюки через рідні краї, висів на небі немов подвійна зірка» [18, с. 210–211].

Отже, загальний висновок. Запропонована нами методика аналізу вписується у квантову парадигму світу, що надає широкі можливості для розуміння законів індивідуального через всезагальне і дозволяє по-новому інтерпретувати твори Германа Гессе.

Література

1. Бор, Нильс. Атомная физика и человеческое познание (Москва, Издательство иностранной литературы, 1961).
2. Гаврилина, Н. А. «Процесс развертывания как основной механизм символизации образа (на материале малой прозы Г. Гессе).» *Вестник Самарского государственного университета*, Серия «Литература. Литературоведение. Народное творчество» (2010), доступ <https://cyberleninka.ru/.../protseess-razvertyvaniya-kak-osnovnoy-mehanizm-simvoliza>
3. Гейзенберг, В. *Физика и философия. Часть и целое* (Москва, Наука, 1999).
4. Гроф, С. *Холотропное сознание. Три уровня человеческого сознания и их влияние на нашу жизнь* (Москва, Издательство «АСТ», 2003), 272.
5. Гессе, Г. «Ночные игры.» *Собрание Сочинений в 8 т.*, том 7 (Москва,

(Current issues in literary studies)

Principles of sense formation in the philosophical fairy tale "Pictor's metamorphoses" by Hermann Hesse

(in Ukrainian) [Principi smislstvorennya u filosofskij kazci

Germana Gesse «Peretvorennya Piktora»]

© Megela I. P. [Megela I. P.] imegela@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Издательская группа «Прогресс- Литера», Харьков, Фолио, 1993): 316–321.

6. Гессе, Г. «Художник и психоанализ.» *Собрание Сочинений в 8 т.*, том 8 (Москва, Издательская группа «Прогресс- Литера», Харьков, Фолио, 1995).7. Копейкин, К. В. «*Души атомов и «атомы» души Вольфганг Эрнст Паули, Карл Густав Юнг и «три великих проблем физики»*», доступ <https://ufn.ru/tribune/trib151208.pdf>8. Менский, М. Б. *Человек и квантовый мир: Фрязино: «Век 2»* (2005).9. *Моє знаомство с Германом Гессе*, Апокриф, доступ apokrif93.com/blog/2010/08/01/moyo-znakomstvo-s-germanom-gesse/10. Мухелишвили, Н. Л., Сергеев, В. М. «Контекстная семантика понятий и зарождение логических парадигм (Логика византийских мыслителей и идеи квантовой физики).» *Текст: семантика и структура* (Москва, Наука 1983), 287.11. Отто, Р. *Священное. Об иррациональном в идее божественного и его соотношении с рациональным* (Санкт-Петербург, АНО, Издательство СПб университета, 2008).12. Петруз, Роджерс. *Путь реальности, или Закон, управляющий Вселенной* (Москва, Издательство Регулярная и хаотическая динамика. Институт компьютерных исследований, 2007).13. Тресиддер, Дж. *Словарь символов*, пер. с англ. С. Палько (Москва, ФАИР-ПРЕСС, 2001), 293.14. Франц Мария Луиза фон. *Психология сказки. Толкование волшебных сказок*, доступ <https://www.livelib.ru/.../about-psihologiya-skazkitolkovanie-volshebnyh-skazok-psih/>.15. Юнг, К. Г. *Воспоминания, сновидения, размышления* (Киев, Airland, 1994), 377.16. Юнг, К. Г. *Синхроничность :каузальный объединяющий принцип* (Москва, Рефл-бук, Киев, Ваклер, 1999).17. Hesse, H. *Brief an F. Abel. Baden. Dezember 1931* (Suhrkamp Verlag Berlin und Frankfurt am Main, 10 bis 12 Auflage, 1984), 81.18. Hesse, H. *Die Märchen* (Suhrkamp. Taschenbuch. Erste Auflage-Frankfurt am Main): 206, 210–211.19. Hesse Hermann. *Sämtliche Werke*, Band 9: *Die Märchen, Legenden, Übertragungen, Dramatisches, Idyllen*, Hrsg. v. Volker Michels (Frankfurt a.M., Suhrkamp 2002): 634.20. Hesse, Hermann. *Sonne und Mond seien freundlich zu Ihnen, liebe Freundin*.

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Принципи смислотворення у філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора»

(Українською) [Принципы смысловотворения в философской сказке Германа Гессе «Преобразование Пиктора» (На укр. яз.)]

© Мезела І. П. [Мезела И. П.] imegela@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Der Briefwechsel mit Anny und Hermann Bodner, Hrsg von Jürgen Bellow (Hamburg, Igel Verlag, 2013): 134.

21. Franz Marie Louise von. *Psychologische Märcheninterpretation* (Eine Einführung, München, 1986).

22. Freud Sigmund. «Der Dichter und das Phantasieren.» *Methoden der Literaturanalyse im 20. Jahrhundert*. Frankfurt a. Main; Berlin. München, Verlag Moritz Diesterweg, 1974): 8–14.

23. *Neue Schweizer Rundschau* (Januar, 1955).

24. Padularosa / Daniela Hermann Hesse-Wanderer der inneren Welt. *Die Therapie der Psyche und die Darstellung der Natur in den Märchen und Aquarellen / Magischer Einklang. Dialog der Künste im Werk Hermann Hesses*, Hrsg von Herriette Herwig und Sikander Singy (Wallstein Verlag Göttingen, 2011).

References

1. Bor, Nils. *Atomnaya fizika i chelovecheskoe poznanie* (Moskva, Izdatelstvo inostrannoy literatury, 1961).

2. Gavrilina, N. A. «Process razvertyvaniya kak osnovnoy mehanizm simvolizatsii obraza (na materiale maloy prozy G. Gesse).» *Vestnik Samarskogo gosudarstvennogo universiteta*, Seriya «Literatura. Literaturovedenie. Narodnoe tvorchestvo» (2010), dostup <https://cyberleninka.ru/.../protsess-razvertyvaniya-kak-osnovnoy-mehanizm-simvoliza>

3. Gejzenberg, V. *Fizika i filosofiya. Chast i celoe* (Moskva, Nauka, 1999).

4. Grof, S. *Holotropnoe soznanie. Tri urovnya chelovecheskogo soznaniya i ih vliyaniye na nashu zhizn* (Moskva, Izdatelstvo «AST», 2003), 272.

5. Gesse, G. «Nochnye igrы.» *Sobranie Sochineniy v 8 t., tom 7* (Moskva, Izdatelskaya gruppa «Progress- Litera», Harkov, Folio, 1993): 316–321.

6. Gesse, G. «Hudozhnik i psihoanaliz.» *Sobranie Sochineniy v 8 t., tom 8* (Moskva, Izdatelskaya gruppa «Progress- Litera», Harkov, Folio, 1995).

7. Kopejkin, K. V. «*Dushi*» atomov i «atomy» *dushi Wolfgang Ernst Pauli, Karl Gustav Yung i «tri velikih problem fiziki*», dostup <https://ufn.ru/tribune/trib151208.pdf>

8. Menskij, M. B. *Chelovek i kvantovyy mir: Fryazino: «Vek 2»* (2005).

9. Moyo znakomstvo s Germanom Gesse, *Apokrif* dostup apokrif93.com/blog/2010/08/01/moyo-znakomstvo-s-germanom-gesse/

10. Mushelishvili, N. L., Sergeev, V. M. «Kontekslnaya semantika ponyatij i zarozhdenie logicheskikh paradigmat (Logika vizantijskikh myslitelej i idei kvantovoy fiziki).» *Tekst: semantika i struktura* (Moskva, Nauka 1983), 287.

(Current issues in literary studies)

Principles of sense formation in the philosophical fairy tale "Pictor's metamorphoses" by Hermann Hesse

(in Ukrainian) [Principi smislotvorennya u filosofskij kazci

Germana Gesse «Peretvorennya Piktora»]

© Megela I. P. [Megela I. P.] imegela@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

11. Otto, R. *Svyashennoe. Ob irratsionalnom v idee bozhestvennogo i ego sootnoshenii s racionalnym* (Sankt-Peterburg, ANO, Izdatelstvo SPB universiteta, 2008).
12. Petrouz, Rodzhers. *Put realnosti, ili Zakon, upravlyayushij Vseleenoj* (Moskva, Izdatelstvo Regul'yarnaya i haoticheskaya dinamika. Institut kompyuternyh issledovanij, 2007).
13. Tresidder, Dzh. *Slovar simvolov*, per. s angl. S. Palko (Moskva, FAIR-PRESS, 2001), 293.
14. Franc Mariya Luiza fon. *Psihologiya skazki. Tolkovanie volshebnyh skazok*, dostup <https://www.livelib.ru/.../about-psiologiya-skazkitolkovanie-volshebnyh-skazok-psihi>.
15. Yung, K. G. *Vospominaniya, snovideniya, razmyshleniya* (Kiev, Airland, 1994), 377.
16. Yung, K. G. *Sinhronichnost :kavzalnyj obedinyayushij princip* (Moskva, Refl-buk, Kiev, Vakler, 1999).
17. Hesse, H. *Brief an F. Abel. Baden. Dezember 1931* (Suhrkamp Verlag Berlin und Frankfurt am Main, 10 bis 12 Auflage, 1984), 81.
18. Hesse, H. *Die Märchen* (Suhrkamp. Taschenbuch. Erste Auflage-Frankfurt am Main): 206, 210–211.
19. Hesse Hermann. *Sämtliche Werke*, Band 9: *Die Märchen, Legenden, Übertragungen, Dramatisches, Idyllen*, Hrsg. v. Volker Michels (Frankfurt a.M., Suhrkamp 2002): 634.
20. Hesse, Hermann. *Sonne und Mond seien freundlich zu Ihnen, liebe Freundin. Der Briefwechsel mit Anny und Hermann Bodner*, Hrsg von Jürgen Bellow (Hamburg, Igel Verlag, 2013): 134.
21. Franz Marie Louise von. *Psychologische Märcheninterpretation* (Eine Einführung, München, 1986).
22. Freud Sigmund. «Der Dichter und das Phantasieren.» *Methoden der Literaturanalyse im 20. Jahrhundert*. Frankfurt a. Main; Berlin. München, Verlag Moritz Diesterweg, 1974): 8–14.
23. *Neue Schweizer Rundschau* (Januar, 1955).
24. Padularosa / Daniela Hermann Hesse-Wanderer der inneren Welt. *Die Therapie der Psyche und die Darstellung der Natur in den Märchen und Aquarellen / Magischer Einklang. Dialog der Künste im Werk Hermann Hesses*, Hrsg von Herriette Herwig und Sikander Singy (Wallstein Verlag Göttingen, 2011).

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Принципи смислотворення у філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктура»
 (Українською) [Принципы смысловотворения в философской сказке Германа Гессе «Преобразование Пиктура» (На укр. яз.)]

© Мезела І. П. [Мезела И. П.] imegela@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ
[CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS / АКТУАЛЬНЫЕ
ВОПРОСЫ ЛИНГВОДИДАКТИКИ]

УДК 811.111

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 99.43 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.05>

ПЕРВІСНА КОРЕКЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ВИМОВИ НА ПЕРШОМУ
КУРСІ У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ВНЗІ

Наталія Миколаївна Нестеренко (м. Київ, Україна)

troyachka52@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент

кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У зв'язку зі значним зростанням ролі англійської мови в сучасному світі нагальною стає необхідність покращення англійської вимови, чому давно вже не приділяється достатньо уваги. Усі мовні години першого семестру першого курсу профільного навчання наразі присвячені граматиці та розмовним темам без урахування потреб корекції існуючої придбаної у школі неправильної вимови. У статті пропонуються певні зміни у програмі першого курсу, без яких проблема виправлення англійської вимови так і залишиться неподоланою. Перше знайомство з мовою відбувається на фонетичному рівні, тому однією з основних задач для викладача є формування у студента навичок правильної вимови. Вимова є свого роду «візитівкою», на яку перш за все звертають увагу при спілкуванні, це чистота і правильність мовлення. Якщо не приділяти цьому належної уваги з самого початку навчання, артикуляційний апарат звикає до неправильної вимови. Пізніше виправлення помилок та поліпшення вимови буде проблематичним, а мовлення в цілому так і залишиться неанглійським. Крім того, навчання вимові є програмною вимогою, обов'язковим елементом лінгвістичної освіти, оскільки без неї неможливо опанувати усі види

(Current issues in linguodidactics)

Primary correction of English pronunciation in an English teachers' training higher educational institution
(in Ukrainian) [Pervisna korekciya anglijskoyi vimovi na pershomu kursu u lingvistichnomu VNzi]

© Nesterenko N. M. [Nesterenko N. M.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовленнєвої діяльності іноземною мовою. В англійській мові вимова відіграє одну з найважливіших ролей, але, на жаль, правильна англійська вимова зустрічається досить рідко навіть серед фахівців-викладачів, багато з яких віддають перевагу іншим аспектам – наприклад, граматиці та перекладу.

Задача оволодіння правильною вимовою є настільки складною та багатогранною, що навіть, опрацювавши все разом, не можна вважати оволодіння вимовою остаточно досягнутою метою. Щоб досягти гарних успіхів, необхідно весь навчальний час першої половини першого семестру присвятити лише опануванню англійських звуків, при обмеженні «Розмовного» режиму, який на цьому етапі не дозволяє розмовляти англійською мовою аж до етапу остаточного опанування скоректованої вимови до заліку з фонетичного корективного курсу.

Ключові слова: вимова, чітка артикуляція, група профільного навчання, курс початкової корекції, початково-корективний фонетичний курс, проблематичні сполучення звуків, артикуляційні правила, апроксимований характер, аутентичні аудіо матеріали, просодичне оформлення емоційних реакцій.

**PRIMARY CORRECTION OF ENGLISH PRONUNCIATION IN AN
ENGLISH TEACHERS' TRAINING HIGHER EDUCATIONAL
INSTITUTION****Natalia M. Nesterenko** (Kyiv, Ukraine)troyachka52@gmail.com

PhD (Philology), associate professor at
Department of English Philology and Intercultural Communication
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Due to the significant growth of the role of English in the modern world, the need to improve the pronunciation of English is becoming urgent, which has not been given enough attention to for a long time. All language lessons of the first semester of the first year of specialized education are currently devoted to grammar and conversational topics, without taking into account the need for correction of an existing pronunciation acquired in school. The article proposes some changes to the first-year program, without which the problem of correcting English pronunciation will remain unbearable. The first acquaintance with the language takes place at the phonetic level, therefore one of the main tasks for the teacher is the formation of the student's skills of correct pronunciation. The pronunciation is a kind of

(Актуальні питання лінгводидактики [Актуальные вопросы лингводидактики])

Первісна корекція англійської вимови на першому курсі у лінгвістичному ВНЗі (Українською)
[Первичная коррекция английского произношения в лингвистическом ВУЗе (На укр. яз.)]© Нестеренко Н. М. [Нестеренко Н. Н.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

"business card", which is primarily paid attention to when communicating, this is the purity and correctness of speech. Without paying due attention from the start, the articulation organs get accustomed to the wrong pronunciation. Later it is problematic to correct errors and improve the pronunciation, and speaking as a whole will remain non-English. In addition, instruction in pronunciation is an obligatory element of linguistic education, since without it is impossible to master all types of speech activity in a foreign language. In English, pronunciation plays one of the most important roles, but unfortunately the correct English pronunciation is rarely encountered even among university teachers, many of whom prefer other aspects - for example, grammar or translation. The task of mastering the correct pronunciation is so complex and multifaceted that even after learning the main issues, one cannot assume that mastering pronunciation is the goal achieved. In order to achieve success, all the training time of the first half of the first semester should be devoted only to the mastery of English sounds, with the restriction of the "Speech" mode, which at this stage does not allow speaking English until the final stage of mastering the corrected pronunciation is reached and to a score from the phonetic correction course.

Key words: pronunciation, precise articulation, group of profile education, course of initial correction, initial corrective phonetic course, problematic combinations of sounds, rules of articulation, approximated character, authentic audio materials, prosodic design of emotional reactions.

**ПЕРВИЧНАЯ КОРРЕКЦИЯ АНГЛИЙСКОГО ПРОИЗНОШЕНИЯ В
ЛИНГВИСТИЧЕСКОМ ВУЗЕ**

Наталья Николаевна Нестеренко

troyachka52@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры
английской филологии и межкультурной коммуникации
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

В связи со значительным ростом роли английского языка в современном мире все важнее становится проблема улучшения английского произношения, которому в учебном процессе уже давно не уделяют достаточно внимания. Все языковые часы первого семестра первого курса профильного обучения посвящаются изучению грамматики и разговорным темам без учета потребности коррекции существующего,

(Current issues in linguodidactics)

Primary correction of English pronunciation in an English teachers' training higher educational institution
(in Ukrainian) [Pervisna korekciya anglijskoyi vimovi na pershomu kursi u lingvistichnomu VNZi]

© Nesterenko N. M. [Nesterenko N. M.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

приобретенного еще в средней школе, во многом неправильного произношения. Предлагаются определенные изменения в программе первого курса, без которых проблема исправления английского произношения так и останется неразрешенной.

Ключевые слова: произношение, четкая артикуляция, группа профильного обучения, курс начальной коррекции, начально-коррективный фонетический курс, проблематичные сочетания звуков, артикуляционные правила, аппроксимированный характер, аутентичные аудио материалы, просодическое оформление эмоциональных реакций.

Останнім часом у світі значно зріс інтерес до вивчення іноземних мов, до англійської мови особливо, що пояснюється її роллю і місцем в світі, а саме: завдяки розвитку торгово-економічних відносин з англomовними країнами, появі світової комп'ютерної мережі Інтернет, широким можливостям для подорожувань та працевлаштування за кордоном зростає потреба у спілкуванні з закордонними партнерами. Світова спільнота вступила в епоху глобалізації, і процеси, пов'язані з розвитком і формуванням лінгвокультури, швидко набувають все нових рис. У наш час абсолютно нормально зустріти людину, яка, крім рідної, розмовляє англійською та іншими мовами, що стало професійним і повсякденним еталоном комунікативної сфери. Оскільки перше знайомство з мовою відбувається на звуковому, фонетичному рівні, однією з основних задач для викладача є формування у студента навичок правильної вимови. Вимова - це свого роду «візитівка», на яку перш за все звертають увагу при спілкуванні, це чистота і правильність мовлення. Якщо не приділяти цьому належної уваги з самого початку навчання, артикуляційний апарат звикає до неправильної вимови. Пізніше виправлення помилок та поліпшення вимови буде проблематичним, а мовлення в цілому, скоріше за все, так і залишиться неанглійським. Крім того, навчання вимові є програмною вимогою, обов'язковим елементом лінгвістичної освіти, оскільки без неї неможливо опанувати усі види мовленнєвої діяльності іноземною мовою. В англійській мові вимова відіграє одну з найважливіших ролей, але, на жаль, правильна англійська вимова зустрічається досить рідко навіть серед викладачів, багато з яких віддають перевагу іншим аспектам – наприклад, граматиці та перекладу.

Задача оволодіння правильною вимовою є настільки складною та

(Актуальні питання лінгводидактики [Актуальные вопросы лингводидактики])

Первісна корекція англійської вимови на першому курсі у лінгвістичному ВНЗі (Українською)
[Первичная коррекция английского произношения в лингвистическом ВУЗе (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М. [Нестеренко Н. Н.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

багатогранною, що навіть, опрацювавши все разом: чітку артикуляцію, правильну інтонацію та вимову слів, навчившись розрізняти на слух звуки мови, не можна вважати оволодіння вимовою остаточно досягнутою метою.

Існує декілька підходів до постановки та корекції англійської вимови. Деякі англомовні підручники для першого курсу в першому розділі надають весь фонетичний курс цілком і одразу, і тільки в наступних розділах - програмні граматичні та лексичні матеріали. В інших підручниках фонетику надано поступово, по декілька звуків на один урок. Програмні розмовні та граматичні теми розташовані в таких підручниках паралельно з початково-корективним фонетичним курсом. Що ж є більш ефективним, корекція та постановка правильної вимови на початку навчання чи робота над вимовою впродовж усього періоду навчання? Слід в такому випадку розрізняти мету вивчення англійської мови як мови професійного спілкування для майбутніх медиків, фізиків тощо та навчання англійській мові майбутніх філологів та перекладачів. Для перших корективний курс англійської вимови не є гострою необхідністю, а отже викладачі в цьому випадку можуть присвятити години опануванню вузько-професійної лексики та першим простим діалогам, хай і з поганою вимовою.

Для груп профільного навчання на ці питання існує інша відповідь, яка, на жаль, не для всіх є очевидною. Хоча проблема корекції вимови при професійній лінгвістичній підготовці студентів профільної освіти у ВНЗ є складною та багатовимірною, практика показує, що існує лише одне рішення, і підхід, який є раціональним для непрофільних груп, тобто нехтування корекцією англійської вимови на початковому етапі навчання, тут є хибним: перш за все принципово важливою є розробка курсу початкової корекції з обов'язково виділеною кількістю годин в цьому вступно-корективному курсі. Саме корекції існуючої вимови, а не постановці базової вимови, оскільки учорашні випускники середніх шкіл, які вчили англійську у школі, не тільки рідко коли володіють правильною вимовою, вони зазвичай не відрізняють довгі голосні від коротких, дифтонги від монофтонгів, мають лише загальну уяву про транскрипцію або інтонацію тощо.

З деякого часу серед викладачів англійської мови взагалі не прийнято помічати цю складну та «невдячну» проблему. Очевидно саме тому в програмі першого курсу основної мови окремо підрозділ фонетичної корекції не

(Current issues in linguodidactics)

Primary correction of English pronunciation in an English teachers' training higher educational institution
(in Ukrainian) [Pervisna korekciya anglijskoyi vimovi na pershomu kursu u lingvistichnomu VNzi]

© Nesterenko N. M. [Nesterenko N. M.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

виділяється. А отже і не завжди знають викладачі англійської мови, які викладають на першому курсі, як впоратись з жахливою вимовою першокурсників, як її виправляти, не маючи на це ні спеціально виділених годин та не володіючи відповідними методиками. Весь перший, скорочений, семестр першого курсу (14 тижнів) пропонується присвятити лише граматиці (включаючи усі граматичні часи, яких, як відомо, в англійській граматиці 12 в активі та ще є стільки ж в пасиві, плюс узгодження часів, що саме по собі ледь-ледь поміщається в ці 14 тижнів: по 1.5 темі на тиждень!) та розмовним темам, яких за правилами має бути стільки, скільки є студентів у групі – а це 15-16 студентів. Ні за якими правилами та нормами методики охопити таку кількість матеріалу та отримати якісні результати за такий короткий проміжок часу неможливо. Усе вищезазначене є загальновизнаними фактами, проти яких немає контраргументів у жодного з освітян.

Ми пропонуємо повернутись до традиційного підходу до проблеми корекції вимови, відомого ще з часів професора Хігінса з п'єси «Моя чарівна леді». Як показує напрацьований досвід, щоб досягти гарних результатів в корективно-установочному курсі англійської вимови, необхідно протягом початкового періоду навчання – місяць-півтора – весь навчальний час присвятити лише англійським звукам, ретельно опрацьовуючи усі їхні проблематичні сполучення, навчаючи студентів відрізняти на слух різні інтонаційні малюнки, повторюючи спочатку окремі слова, потім маленькі синтагми, а згодом і речення одне за одним для наступного так званого фонетичного читання. Саме такий підхід і існував на кафедрі англійської мови КДУ імені Т. Г. Шевченка в давні 60–70 роки минулого століття. Не знайомі з цим підходом фахівці сьогодні часто бачать в подібних заняттях лише «шум і галас», проте викладач-фонетист, ставлячи звуки вимови, працюючи з кожним зі студентів окремо, пропонує групі співголоса самостійно повторювати фонетичні вправи, усвідомлює усю важливість саме таких занять. Пояснення артикуляційних правил носять апроксимований характер та обов'язково мають супроводжуватися демонстрацією еталонів звуку як з живого голосу, так і в аудіо записі. Потім слід розпочати інтенсивне тренування студентів у вимові, яке включає як активне слухання зразка, так і усвідомлену імітацію. Серед обов'язкових речей на

(Актуальні питання лінгводидактики [Актуальные вопросы лингводидактики])

Первісна корекція англійської вимови на першому курсі у лінгвістичному ВНЗі (Українською)
[Первичная коррекция английского произношения в лингвистическом ВУЗе (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М. [Нестеренко Н. Н.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

першому курсі при роботі над вимовою є наявність аутентичних аудіо матеріалів.

Хоча дуже гарні результати дають аудіо записи на мобільні пристрої студентами власних презентацій з читання або вивчених фрагментів, не слід забувати, що в Інституті філології існує і багато стаціонарних фонетичних лабораторій, в яких робота над вимовою була б ще більш плідною. Проте, як показує сумний досвід, обладнання в них налаштоване на будь що, але не на роботу з постанововою вимови. Тому вважаю, що серед нагальних потреб на першому місці є необхідність надати технічну можливість прослуховування на заняттях аудіо записів в навушниках з паралельним записом та наступним аналітичним прослуховуванням свого запису та аудіо тексту також безпосередньо на заняттях. Важливою є ідея мати на цьому етапі опору на аутентичні аудіо матеріали для повторення та опрацювання, а не на прості навчальні тексти без супроводу аудіо файлів.

Щодо «розмовного» режиму перших практичних занять, то слід зазначити, що протягом 10-12 перших занять студентам не дозволено (професор Хігінс!) розмовляти на парах англійською мовою аж до етапу остаточного опанування скоректованої вимови, оскільки до того часу вона ще не є виправленою. Після закінчення корективного курсу, в середині – кінці жовтня, студенти отримують узагальнену оцінку за фонетичний корективний курс у вигляді заліку (або модулю). Навчання граматиці та розмовним темам у такому випадку відтермінується до кінця цього періоду, що є певним усвідомленим порушенням програми. Вважаємо, що між таких двох методичних проблем як повна відсутність корективної фонетики на першому курсі та нестачею часу на граматику та розмовні теми, на «самостійне опрацювання» може бути віддане саме відпрацювання граматичних правил та розмовних тем. Частина програмного граматичного та лексичного матеріалу зі зрозумілих причин слід перенести на другий семестр, який, до речі, на декілька тижнів довший за перший. За такого підходу основними вимогами до студента-першокурсника у першому семестрі, крім граматики та розмовних тем, які винесено на екзамен, має бути правильна вимова та опрацювання базових елементів англійської фонетики.

У другому семестрі продовжується розпочата робота над вимовою не тільки на практичних заняттях, а і на так званих Drama class, практичних заняттях,

(Current issues in linguodidactics)

Primary correction of English pronunciation in an English teachers' training higher educational institution
(in Ukrainian) [Pervisna korekciya anglijskoyi vimovi na pershomu kursu u lingvistichnomu VNzi]

© Nesterenko N. M. [Nesterenko N. M.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

які включають більш серйозну, ускладнену роботу над вимовою. Обов'язково залишається опора на аудіо матеріали. Студентів навчають просодично оформлювати емоції та емоційні реакції «на англійський лад». Викладач підбирає скетчі, короткі п'єски для їхньої наступної постановки на студентській сцені, такі, наприклад, як 'Off stage sketches' тощо. Подібний підхід, звичайно, може бути умовно успішним лише за умови попередньої корекції вимови, обов'язкової у першому семестрі.

Все вище зазначене є лише узагальненим окресленням меж давньої, але ще й досі неподоланої проблеми, що стоїть перед викладачами та науковцями Інституту філології. Існує певна небезпека поступової втрати рівня лінгвістичної освіти та падіння рейтингів Інституту в очах майбутніх абітурієнтів, які, дізнавшись про мізерну кількість годин на вивчення основної іноземної мови, яку вони так мріяли вивчати, та про повну відсутність фонетичної корекції вимови, будуть усе частіше вибирати інші лінгвістичні ВНЗі для отримання мовної освіти.

Література

1. Горелов, И. Н., Седов, К. Ф. «Овладение иностранным языком как психолингвистическая проблема.» *Основы психолингвистики: Учебное пособие*, 3-е изд., перераб. и доп. (Москва, Лабиринт, 2001).
2. Зимняя, И. А. *Лингвopsихология речевой деятельности* (Москва, Московский психолого-социальный институт; Воронеж, НПО «МОДЭК», 2001), 432.
3. Зимняя, И. А. *Психология обучения иностранным языкам в школе* (Москва, Просвещение, 1991), 222.
4. Имедадзе, Н. В. *Экспериментально-психологическое исследование овладения и владения вторым языком* (Тбилиси, Мецниереба, 1979), 229.

References

1. Gorelov, I. N., Sedov, K. F. «Ovladenie inostrannym yazykom kak psiholingvisticheskaya problema.» *Osnovy psiholingvistiki: Uchebnoe posobie*, 3-e izd., pererab. i dop. (Moskva, Labirint, 2001).
2. Zimnyaya, I. A. *Lingvopsihologiya rechevoj deyatel'nosti* (Moskva, Moskovskij psihologo-socialnyj institut; Voronezh, NPO «MODEK», 2001), 432.
3. Zimnyaya, I. A. *Psihologiya obucheniya inostrannym yazykam v shkole* (Moskva, Prosveshchenie, 1991), 222.
4. Imedadze, N. V. *Ekspperimental'no-psihologicheskoe issledovanie ovladeniya i vladeniya vtorym yazykom* (Tbilisi, Mecniereba, 1979), 229.

(Актуальні питання лінгводидактики [Актуальные вопросы лингводидактики])

Первісна корекція англійської вимови на першому курсі у лінгвістичному ВНЗі (Українською)
[Первичная коррекция английского произношения в лингвистическом ВУЗе (На укр. яз.)]© Нестеренко Н. М. [Нестеренко Н. Н.] troyachka52@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.131.1'276.4

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 04.02.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 06.02.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.76 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.06>

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО МАРКОВАНОЇ
ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Крістіна Сергіївна Бумар (м. Київ, Україна)

faskristinaber@gmail.com

викладач кафедри романської і новогрецької філології та перекладу

Київський національний лінгвістичний університет

(Міністерство освіти і науки України)

03680, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті розглянуто процеси актуалізації соціально маркованої лексики. Проаналізовано визначення передових понять, а також виявлено функціональні особливості термінів соціально маркованої лексики. Також зроблено спробу виокремити та порівняти жаргон, арго, діалект, розмовну мову та кент серед узагальненого поняття – соціолект. Досліджено характерні ознаки, які притаманні тому чи іншому соціолекту.

Соціально маркована лексика відображає важливі процеси комунікативної поведінки людини в суспільстві та є частиною національної культури. Сьогодні спостерігається культурна та соціальна глобалізація, а соціально маркована лексика не вдовольняється однією мовою, а стає надбанням певної соціальної групи. У ході аналізу з'ясовано, що в італійській лінгвістичній традиції є лише чотири різновиди соціолекту – діалект, жаргон, розмовна мова та арго. На семантичному рівні одиниці соціально маркованої лексики загалом мають негативну оцінку,

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoi leksiki
(na materiali italijskoyi movi)]

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

оскільки, в проведеному нами дослідженні, соціолекти історично сформувалися в кримінальному середовищі та соціально низьких прошарках населення. Функціонування переважної більшості одиниць виходить за межі окремої соціальної групи і переходять в розмовну мову та часто використовуються письменниками в італійських літературних творах. Наведені в статті приклади свідчать про те, що італійці намагаються осмислити сутність даних понять і відрізнити їх один від одного.

В окремих випадках у різних соціальних групах соціально маркована лексика має конспіративну функцію та реалізується на лексико-семантичному, прагматичному, фонологічному, концептуальному та контекстуальному рівнях та потрапляє в літературну мову і збагачує її.

Ключові слова: соціально маркована лексика, соціальний діалект (соціолект), поняття, діалект, мова, жаргон, аргот, кент.

**FUNCTIONAL FEATURES OF THE SOCIALLY MARKED
VOCABULARY (ON THE MATERIAL OF THE ITALIAN LANGUAGE)****Kristina S. Bumar** (Kyiv, Ukraine)faskristinaber@gmail.com

Lecturer of the Department of Romance and Modern Greek Philology and Translation
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
73, Velyka Vasylkivska Street, Kyiv, 03680

This paper analyzes the processes of the progression of particular social vocabularies. The definition of advanced concepts has been considered in the analysis, and their functional features of the terms of socially marked vocabulary have been revealed as well. We attempted to distinguish and compare such notions as jargon, dialect, argot, vernacular and cant among the concept of general conversation. The characteristic features that are inherent to one or another sociolect are investigated.

Socially marked vocabulary reflects important moments of human communicative behavior in a society, which is a part of national culture. In the modern world, where the globalization of cultures in conversation is observed, the vocabulary ceases to be confined

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка)] (На укр. яз.)

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

to one particular language but becomes the property of a social stratum of a particular social group. In the analysis, in general, it became clear that in the Italian language there are only four varieties of the social dialect – dialect, jargon, vernacular and argot (But you have four here). The article reveals that the units of the vocabularies have their negative influence, since, in our study, the conversation has historically been formed in the criminal environment and socially low strata of the population. The operation of the overwhelming majority of units goes beyond the limits of a particular social group and becomes a colloquial language and is often used by writers in Italian literary works. Additionally, the examples presented in the article show that the Italians are trying to comprehend the essence of these concepts and distinguish them from each other.

In some cases, in different social groups, we conclude that the vocabularies are implemented at the lexical-semantic, pragmatic, phonological, conceptual and contextual levels, enrich the content of the literary language, and get into and enrich literary language. It is hoped this study will inform practitioners and theorist about socially marked vocabulary used.

Keywords: socially marked vocabulary, social dialect (sociolect), concept, dialect, language, jargon, argot, cant.

**ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ СОЦИАЛЬНО
 МАРКИРОВАННОЙ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ
 ИТАЛЬЯНСКОГО ЯЗЫКА)**

Кристина Сергеевна Бумар (г. Киев, Украина)

faskristinaber@gmail.com

преподаватель кафедры романской и новогреческой филологии и перевода
 Киевский национальный лингвистический университет
 (Министерство образования и науки Украины)
 03680, г. Киев, ул. Большая Васильковская, 73

В статье рассмотрены процессы актуализации социально маркированной лексики. Проанализированы определения передовых понятий, а также выявлены функциональные особенности терминов социально маркированной лексики. Также сделана попытка выделить и сравнить жаргон, арго, диалект, разговорную речь и

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

**[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoi leksiki
 (na materiali italijskoyi movi)]**

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

кент среди обобщенного понятия – социолект. В статье исследуются характерные признаки, присущие тому или иному социолекту.

Социально маркированная лексика отражает важные процессы коммуникативного поведения человека в обществе и является частью национальной культуры. Сегодня наблюдается культурная и социальная глобализация, а социально маркирована лексика не довольствуется одним языком, а становится достоянием определенной социальной группы. В ходе анализа установлено, что в итальянской лингвистической традиции есть только четыре вида социолекта – диалект, жаргон, разговорная речь и арго. В статье выяснено, что на семантическом уровне единицы социально маркированной лексики в целом имеют отрицательную оценку, поскольку в проведенном нами исследовании, социолекты исторически сформировались в криминальной среде и социально низких слоях населения. Функционирование большинства единиц выходит за пределы отдельной социальной группы и переходят в разговорный язык, а также часто используются писателями в итальянских литературных произведениях. Приведенные в статье примеры свидетельствуют о том, что итальянцы пытаются осмыслить сущность данных понятий и отличить их друг от друга.

В отдельных случаях в разных социальных группах социально маркированная лексика имеет конспиративную функцию и реализуется на лексико-семантическом, прагматическом, фонологическом, концептуальном и контекстуальном уровнях и проникает в литературный язык, обогащая его.

Ключевые слова: *социально маркированная лексика, социальный диалект (социолект), понятие, диалект, язык, жаргон, арго, кент.*

Вступ

Соціально марковану лексику характеризують як лексику, обмежену у вживанні та притаманну соціально-економічним класам, професії, віковій групі або іншій соціальної спільноті. Дослідження соціально маркованої лексики є одною з найактуальніших проблем соціолінгвістики. Соціально маркована лексика завжди знаходиться у фокусі уваги науковців через постійний розвиток мови і появу нових лексичних одиниць, місце яких ще не є чітко окресленим у конкретній мові.

З огляду на соціолінгвістику одним з основних понять є варіативність, оскільки різні мовні варіанти можуть використовуватися в

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка)] (На укр. яз.)

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

залежності від соціальних відмінностей між носіями мови і умов їхнього спілкування.

Метою написання статті є розкриття поняття соціально маркованої лексики італійської мови, визначення її складників та різновидів, а також виявлення спільних та відмінних рис.

Актуальність дослідження пов'язана із значною популярністю уживання соціально маркованої лексики у художній літературі та публіцистиці. Тому що соціолекти активно переходять в літературну мову через просторіччя. Останнім часом в мові з'явилася велика кількість лексики злочинного світу, яка має бути досліджена.

Об'єктом нашого дослідження є соціально маркована лексика та її різновиди. **Предметом** дослідження є лексико-семантичні властивості соціально маркованої лексики у сучасній італійській мові.

Соціально маркована лексика заповнила всі сфери нашого мовлення, проникла в художню літературу, ЗМІ, розмовну мову тощо. Соціолект об'єднує особу з групою, вирізняє групу серед інших і стає знаряддям інтерпретації дійсності [4]. Як кожна мова, соціолект має свій образ світу згідно з системою цінностей, які приймає група. Наприклад, молодіжні групи у своєму соціолекті відображають переважно жартівливе, ігрове ставлення до дійсності; злочинці створюють цинічну мову, яка відображає асоціальну поведінку [4].

Соціально маркованою лексикою займалися як зарубіжні так і італійські науковці: І. О. Бодуен де Куртене, О. Д. Швейцер, І. Р. Гальперін, Л. О. Ставицька, М. О. Грачов, Л. П. Крисін, М. А. Голлідей, Е. Патрідж, Г. Берутто, М. Боргатті, А. Менаріні, Г. Санга, Д. Маєр, Г. Хенне, Дж. Л. Беккарія, М. Коен, Е. Ферреро та ін. У їхніх студіях визначено поняття соціально маркованої лексики, досліджено історію та розвиток термінів, класифіковано та диференційовано соціальні діалекти.

Основний зміст

У соціолінгвістиці *соціальний діалект* або соціолект є проявом мовної варіативності, пов'язаної з певним соціальним класом або професією

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)**[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoyi leksiki
(na materiali italijskoyi movi)]**

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

всередині однієї лінгвістичної спільноти.

М. В. Арапов вважає, що у декласованих спільнотах, жебраків, мандрівних торговців був один соціальний діалект, що слугував об'єднувальним початком для даних соціумів і пізніше розпався на ряд умовних мов та аргі [1, с. 118].

Д. Бібер розрізняє два основні види діалектів: «Географічні діалекти є вираженням варіативності у носіїв мови, які живуть у певному місці, тоді як соціальні діалекти віддзеркалюють варіативність у носіїв мови, що належать до певної демографічної групи (наприклад, жінки/чоловіки, або різні соціальні класи)» [9, с. 345].

На думку Б. Петерсона всі соціолекти схожі між собою: «Немає значення з якої ти соціальної групи – чи ти дівчина зі штату Каліфорнія, чи розмовляєш на афро-американській розмовній мові, для лінгвіста все це дуже схоже на соціолект» [16].

Соціолект об'єднує всі інші види мовної варіативності (діалект, аргі, жаргон, сленг, професіоналізм, койне, вульгаризми тощо). Він є відкритою лінгвістичною системою, що охоплює різноманітні і несхожі один з одним мовні одиниці, що мають загальну ознаку: ці одиниці обслуговують комунікативні потреби соціально окремих груп людей. Цими мовними одиницями можуть бути не тільки лексеми, а й словосполучення та синтаксичні конструкції, а також особливості наголосів, тощо. Так само як в літературній мові, лексико-граматичний склад є основою соціолекту.

Відомий сербський лінгвіст Д. Шипка не розмежовує діалект від інших мовних варіювань. Він зазначає, що синонімами до терміну *діалект* є **розмовна мова, жаргон, кент (cant), аргі, лінго (lingo), патуа (patois)** [17, с. 189]. Вчений пояснює це тим, що ці слова позначають форму мови, яка відрізняється від нормативної, або літературної мови. Саме лексика, граматики та вимова, що характерні для певного регіону чи місцевості є фундаментом соціолекту.

Розглянемо ці різновиди, які виокремлює Д. Шипка.

1. *Діалект* – різновид мови, яка притаманна певній місцевості чи

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])
Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка)] (На укр. яз.)

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

території [4].

2. *Розмовна мова*, або народна мова – це повсякденна мова, якою розмовляє народ; відрізняється від літературної мови [6].

3. *Жаргон* – спеціалізована мова, яка використовується соціальною чи професійною групою і не зрозуміла іншим [10].

4. *Кент* зазвичай зараховують до спеціалізованої лексики групи людей чи професії і часто відзначається використанням сталих виразів [10].

5. *Арго* – мова кримінального світу, або певної соціальної групи [11]. Деякі вчені вказують на конспіративну функцію арго (Е. Патрідж, В. І. Хомяков, М. О. Грачов), тому що саме таємні товариства представляють кримінальну субкультуру.

6. *Лінго* застосовують, часто жартівливо або зневажливо, до незнайомої або спеціалізованої мови, яку важко зрозуміти. Cambridge Dictionary дає визначення лінго таке: 1) «іноземна мова»; 2) тип мови, що містить багато незвичайних або технічних виразів [10].

7. *Патуа*, або говір – регіональний діалект без літературної традиції, так звана креольська мова [10].

Отже, ми не можемо не погодитися з Д. Шипкою, адже не лише він, а й багато дослідників зараховують всі перелічені поняття до одного терміну – соціолект.

О. О. Мурашов не розмежовує поняття *арго* і *жаргон*, він зазначає, що «найбільш поширений жаргон в значно корпоративних утвореннях, має слабкий зв'язок із зовнішнім світом і характеризуються специфічними нормами та етикетом» [5, с. 326]. Погоджуємося з усіма зазначеними думками. Однак, між арго та жаргоном існує все ж таки, на нашу думку, розмежування, тобто лексикон арго стосується лише кримінального світу, в той час як жаргон може розповсюджуватися на всі типи соціальних груп.

Проаналізуємо детальніше наведені вище види мовної варіативності:

1. *Діалект*. The Oxford Concise Dictionary визначає діалект як «форму мови, яка притаманна конкретному регіону чи соціальній групі». Діалект позначається варіативністю на фонологічному, фонетичному,

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoi leksiki
(na materiali italijskoyi movi)]

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

морфологічному, синтаксичному та лексичному рівнях. Лінгвісти Л. Оделл, Р. Вакка та Р. Хоббс зазначають, що «кожна людина використовує діалект, гарний він чи поганий, немає значення» [15, с. 176-177]. Енциклопедія Трессані окреслює діалект так: «Легко сприйняти його (діалект) за загальними рисами чи символами, які означають людей з одного і того ж села, того ж регіону, тієї ж нації і різних народів і рас: довгий, нескінченний безперервний живий ланцюжок, за яким відрізняється мовна матерія, розірвавши цю безперервність, від'єднавши кільця – вважайте її відокремленою та ізольованою» [18]. Таким чином можна розрізнити діалекти і літературні мови, тобто вивчити їхні спільні і відмінні риси, поділити їх на групи ті підгрупи тощо.

Дуже часто ми можемо почути про можливість зникнення діалекту в італійській мові. Однак, опитування ISTAT 1995 року показує, що близько 60 % італійських громадян знають і можуть використовувати діалект, і що це поняття зберігає достатньо сильні позиції в деяких регіональних областях: Венето, Трентіно, Кампанія, Калабрія, Сицилія та Тоскана [18].

Діалект також проявляється у молодіжному світі, звичайно, не відносно культури, а як інструмент самопізнання та порушення мовної норми. Слід також відзначити написання поезії діалектною мовою, яка не має літературної традиції в цьому сенсі. Діалекти відновлюються в музиці, завдяки молодіжним групам, пов'язаних з репом та реггі.

У сучасному італійському художньому тексті письменники часто використовують діалект для наближення реплік персонажів до реального усного мовлення з метою надання цим персонажам певних характеристик.

У лінгвістичних дослідженнях діалектів італійської мови Т. Де Мауро, Г. Берутто, Ф. Сабатіні та ін. розрізняють від 6 до 8 діалектів, і ці діалекти так чи інакше знаходять своє застосування у сучасному італійському художньому тексті [18].

2. Розмовна мова. Як вже зазначалося вище, розмовна мова - це народна мова, тобто вона тотожна діалекту. Однак словник Трессані вказує на те, що «розмовна мова відрізняється від діалекту, у порівнянні з яким

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])
Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка)] (На укр. яз.)

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

вона є більш народною і місцевою (наприклад, у французькій мові *natu* протиставляється літературній мові і діалекту) і використовується частіше з історичних причин» [18].

Крім того, зазначає Mahasaraswati Denpasar University, цей соціолект використовується як рідна мова, не вивчена чи нав'язана як друга мова [19]. Можна також сказати, що певні соціальні групи говорять на розмовній мові, це означає, що люди знаходяться в певному регіоні чи є представниками певної професії. Це стосується ненормативної мови, яка не має офіційного статусу.

Наведемо приклад декількох характерних ознак розмовної мови:

1. Використання ідіом, специфічних словосполучень, фраз.
2. Вживання загальних, ненаукових назв тварин чи рослин.
3. Використання рідної мови регіону, на відміну від літературної мови.

4. Виникнення та існування понять у певній місцевості, наприклад, назви місцевої хвороби.

5. Абсолютне спрощення мови, просторіччя [19].

Відомий італійський драматург Карло Гоцці говорить про значення розмовної мови в деяких італійських регіонах:

«Художня література, коліскові, комедії, мовлення, театр, письмо – все це розмовною мовою; “noi si va” замість “noi andiamo” є типовим для Тоскани» [18].

Таким чином, можемо сказати, що розмовна мова – це повсякденна мова, яка використовується людьми для побутового спілкування в певній місцевості і відрізняється від літературної мови, перш за все, низькою маркованістю.

3. *Жаргон*. The American Heritage Dictionary визначає жаргон як «мову специфічну конкретному заняттю, професії або групи»: медичний жаргон чи поліцейський, наприклад, як в романах італійського письменника Андреа Каміллері. Жаргон має своє місце, дозволяючи членам групи обговорювати свої інтереси. Він використовує слова, які може

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoyi leksiki
(na materialі italijskoyi movi)]

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

розшифрувати лише одержувач повідомлення: «папа» не обов'язково мусить бути головою римо-католицької церкви, а ще й керманічем мафіозного угруповання. Наприклад: *il papa mi ha ordinato di sistemare due sbirri*. У наведеному прикладі є дві лексичні одиниці, які ми ідентифікуємо як ті, що входять до жаргону, а саме *il papa* (папа, як голова злочинного угруповання) та *sbirri* (менти – поліцейські). Пояснюючи термінологічні нюанси поняття жаргон, уточнюємо, що це один з проявів мовної варіативності, функцією якого є окреслювати відповідною специфічною лексикою коло інтересів чи занять мовних особистостей, які його використовують.

Історично засвідчені в Італії жаргони відносяться до пізнього середньовіччя і традиційно поділяються на дві групи: жаргон злочинного світу та професійний жаргон [18]. І це розмежування не завжди легко простежується, враховуючи, що історія злочинного світу і жебрацтво дуже пов'язані (правопорушники, учасники змагань, жонглери, шарлатани, шахраї, жебраки, вуличні торгівці) і змішуються з історією робітників-мігрантів, які ще називалися *пішоходами* або *кочівниками*, які проходили з країни в країну, від будинку до будинку під час здійснення своїх торгів. Дослідження італійських науковців П. Кампорезі (1973) та Г. Санга (1993) зосереджувалися на підпорядкованій ролі цих соціальних категорій.

М. Голлідей називає жаргон *антимовою*, яка виражає контркультурне відношення і протистояння до норм та кодифікованих значень [12, с. 58].

З огляду на прагматичний аспект, зазначимо, що для користувачів жаргону характерні дві мовно поведінкові стратегії: перша – систематичне уникнення використання загальноновживаної лексики у її первинному і загальному значенні, друга, на відміну від першої, – використання оригінальних лексичних одиниць із слабо розпізнаваним значенням для звичайного користувача мови. Ці дві стратегії чітко відображені у наведеному нами прикладі, перша – у лексемі *il papa*, друга – у лексемі *sbirri*.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Найвідомішими жаргонами в сучасній італійській мові є жаргон соціально низьких прошарків населення, військових, студентів, молодіжних груп, окремих робочих середовищ тощо. Дослідження італійських жаргонів ускладнюються тим фактом, що вони часто різняться в залежності від конкретних регіонів. Наведемо приклад декількох жаргонних слів італійської мафії: *papa* (голова мафіозної організації), *madama* (поліція), *mamma santissima* (голова неаполітанської мафії Каморра), *roba* (наркотики), *imbranato* (дурень, божевільний), *sfiga* (невдача), *sfigato* (невдаха), *bucarsi* (наркоман).

Таким чином, жаргон реалізується на лексико-семантичному, прагматичному, фонологічному, концептуальному та контекстуальному рівнях і збагачує зміст літературної мови. Також жаргон володіє не лише конспіративною функцією, а й зараховує людину до конкретної професії.

4. *Кент*. У кельтській лінгвістиці походження слова «кент» розглядається як шотландський та ірландський варіанти слова *caint*, або *cainnt*, що в перекладі означає «мова, розмова» [13, с. 98-99]. За межами кельтської думки походження слова «кент» вважається латинським варіантом слова *cantare* (співати). Історія слова, спочатку стосувалася співочих монахів між XII та XV століттям. Поступово цей термін застосовувався до співочих жебраків і згодом став кримінальним жаргоном [13, с. 100]. В словнику Vocabulary.com Dictionary кент визначається як жаргон певної групи людей, наприклад «кент піратів» [8].

В італійській лінгвістиці поняття *кент* не має вагомого значення, можна сказати, цей термін навіть не використовується як окремий соціолект. В італійській мові, як і в українській використовуються синонімічні поняття терміну *кент* – жаргон, аргі, сленг тощо. Однак, ми не могли це поняття проминути, тому що воно також є частиною соціальних діалектів.

5. *Арго*: Ми погоджуємось із визначенням поняття *арго*, яке подане у словнику Трессані: аргі – це жаргон, який на початку XVII століття слугував секретною мовою французьких жебраків; потім він поповнив запас

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoj leksiki
(na materiali italijskoyi movi)]

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спеціальних слів, які використовувалися професійним або соціальним класом і, у подальшому, тривіальним або звичайним способом висловлювання [18]. В англо-саксонській лінгвістичній традиції поняття *арго* наближене до поняття *сленг*, однак, І. Р. Гальперін стверджує, що важко знайти більш розпливчастий термін, ніж «сленг» [2, с. 97]. Автор зазначає, що «термін *сленг* неоднозначний, тому що, позначаючи образний вираз, йому не завжди вдається описати його» [2, с. 97]. Отже, зважаючи на термінологічну невизначеність поняття *сленг*, ми дозволимо собі спиратися на більш чітко окреслене поняття *арго*.

В італійському мовознавстві *арго* не вважається окремим соціолектом, а саме поняття *арго* часто змішується з іншим поняттям – жаргон, тому що обидва обмежено вживаються в мові окремих соціальних груп. Однак, як видно з наведеної вище класифікації, існують певні розбіжності: *арго* – мова соціально низьких прошарків (злочинів, жебраків, шулерів). Використання *арго*, є способом вираження суспільного табу, отже, можна казати, що *арго* певним чином несе на собі відбиток табування. Саме арготизми дуже багаті на такі традиційно табуовані суспільні теми, як секс, насильство, злочини та наркотики [14].

Формування арготизмів в італійській мові може відбуватися різними шляхами: лексичним, синтаксичним, фонетичним, використанням скорочень, запозичень з інших мов тощо.

Наведемо приклади декількох методів формування арготизмів.

1. Запозичення з французької мови: *tec* (ragazzo) – хлопець, *gonzesse* (ragazza) – дівчина, *boulot* (lavoro) – робота, *flic* (poliziotto) – поліцейський, *Paname* (Parigi) – Париж, *rital* (italiano) – італієць, *beur* (berbero) – араб.

2. Лексичний метод: *bischero* – дурепа, *ceffo* – потвора, *cicciobomba* – товстун, лузер, *donnaccia* – повія, *donnaiole* – бабій, плейбой, *fannullone* – ледащо, лобуряка, *gruzzolo* – заощадження на чорний день, *saccante* – всезнайка, *tabula rasa* – бездоганна репутація, *zitellona* – стара діва.

3. Використання скорочень: *TDC* (*tombé du camion*), італійською "*caduto dal camion*", що означає *крадений*.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])
Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка)] (На укр. яз.)

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

За думкою М. О. Грачова, деякі криміналісти завдяки арготизмам можуть виявляти найбільш стійкі закони і порядки кримінального середовища, що може бути використано для попередження злочинів [3, с. 4].

Отже, основна функція арго – конспіративна. Тому, для того, щоб продовжувати її виконувати, арго повинно постійно оновлюватись. На жаль, в італійській мові поняттю арго приділяється не велика увага, тому що вважається, що, по-перше, терміни *арго* та *жаргон* тотожні і використання другого є більш прийнятним; по-друге, арготизми краще сприймаються із французькими запозиченнями.

Висновки

Сьогодні тривають наукові дискусії і робляться численні спроби щодо проведення чітких кордонів між термінологією соціальних діалектів. Наведені в статті приклади свідчать про те, що італійці намагаються осмислити сутність даних понять і відрізнити їх один від одного. Найбільш прийнятним можна вважати висновок про те, що діалект – мова, яка розповсюджена на певній території чи місцевості і відрізняється від нормативної мови на граматичному рівні. Арго – це таємна мова закритих спільнот, найчастіше асоціальних. Жаргонізми – лексичні системи соціальних і професійних груп, які мають на меті засекретити інформацію і показати престиж цих груп. Розмовна мова – мова, якою розмовляє народ, просторіччя. І можемо додати, що соціально маркована лексика в сучасній італійській мові є відкритою системою, яка взаємодіє з загальноживаною лексикою.

Отже, попри те, що ми констатували тенденцію до змішування понять і ситуацію з термінологічною невизначеністю, ми вважаємо важливим для нашого подальшого дослідження розрізняти терміни *жаргон*, *діалект*, *кент*, *арго*, *розмовна мова*. Однак, для узагальнення цих термінів все-таки використання терміну *соціолект* є більш прийнятною та зрозумілою.

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)**[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoi leksiki
(na materialii italijskoyi movi)]**

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Література

1. Арапов, М. В. *Откуда слово феня?* (Ленинград, Русская речь, 1969): 117–119.
2. Гальперин, И. Р. *Очерки по стилистике английского языка* (Москва, Издательство литературы на иностранных языках, 1958), 462.
3. Грачев, М. А. *Словарь тысячелетнего русского арго* (Москва, Рипол Классик, 2003), 1119.
4. *Енциклопедія Сучасної України* (2007), доступ http://esu.com.ua/search_articles.php?id=24450.
5. Мурашов, А. А. *Культура речи учителя* (Москва, Московский психолого-социальный институт, 2002), 432.
6. «Розмовна мова.» *Ізборник* (2001), доступ <http://litopys.org.ua/>.
7. «Argo.» *Enciclopedia Britannica* (2019), access <https://www.britannica.com/>.
8. «Argot.» *Vocabulary.com Dictionary* (2019), access <https://www.vocabulary.com/dictionary/argot>.
9. Biber, D. *Longman Grammar of Spoken and Written English* (Harlow, Pearson Education Limited., 1999), 1203.
10. *Cambridge Dictionary* (2019), access <https://dictionary.cambridge.org/>.
11. *Dctionary.com* (2019), access <https://www.dictionary.com/>.
12. Halliday, M. A. *Il linguaggio come semiotica sociale. Un'interpretazione sociale del linguaggio e del significato* (Bologna, Zanichelli, 1983), 63.
13. Kirk, J., Ó Baoill, D. *Travellers and their Language* (Belfast, Queen's University Belfas, 2002), 196.
14. «Jargon.» *The American Heritage Dictionary* (2019), access <https://ahdictionary.com/word/search.html?q=jargon>.
15. Odell, L., Vacca, R., Hobbs, R. *Elements of language: Fifth course* (teacher's edition) (New York, Holt Rinehart & Winston; Teachers Guide edition, 2007), 1126.
16. Peterson, B. «The Linguistics of LOL.» *Washingtonian* (2014).
17. Šipka, D. *Phonological and semantic markers in the substandard lexicon* (Poznan, Adam Mickiewicz University, 2001): 187–194.
18. «Treccani.» *Enciclopedia dell'Italiano* (2019), access <http://www.treccani.it/vocabolario/>.
19. «Vernacular and standard language.» *Mahasaraswati Denpasar University* (2014), access <https://dayupurnami.wordpress.com/vernacular-and-standard-language/>.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])
 Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
 [Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**References**

1. Arapov, M. V. *Otkuda slovo fenyá?* (Leningrad, Russkaya rech, 1969): 117–119.
2. Galperin, I. R. *Ocherki po stilistike anglijskogo yazyka* (Moskva, Izdatelstvo literatury na inostrannyh yazykah, 1958), 462.
3. Grachev, M. A. *Slovar tysyacheletnego russkogo argo* (Moskva, Ripol Klassik, 2003), 1119.
4. *Enciklopediya Suchasnoyi Ukrayini* (2007), dostup http://esu.com.ua/search_articles.php?id=24450.
5. Murashov, A. A. *Kultura rechi uchitelya* (Moskva, Moskovskij psihologo-socialnyj institut, 2002), 432.
6. «Rozmovna mova.» *Izbornik* (2001), dostup <http://litopys.org.ua/>.
7. «Argo.» *Enciclopedia Britannica* (2019), access <https://www.britannica.com/>.
8. «Argot.» *Vocabulary.com Dictionary* (2019), access <https://www.vocabulary.com/dictionary/argot>.
9. Biber, D. *Longman Grammar of Spoken and Written English* (Harlow, Pearson Education Limited., 1999), 1203.
10. *Cambridge Dictionary* (2019), access <https://dictionary.cambridge.org/>.
11. *Dctionary.com* (2019), access <https://www.dictionary.com/>.
12. Halliday, M. A. *Il linguaggio come semiotica sociale. Un'interpretazione sociale del linguaggio e del significato* (Bologna, Zanichelli, 1983), 63.
13. Kirk, J., Ó Baoill, D. *Travellers and their Language* (Belfast, Queen's University Belfas, 2002), 196.
14. «Jargon.» *The American Heritage Dictionary* (2019), access <https://ahdictionary.com/word/search.html?q=jargon>.
15. Odell, L., Vacca, R., Hobbs, R. *Elements of language: Fifth course* (teacher's edition) (New York, Holt Rinehart & Winston; Teachers Guide edition, 2007), 1126.
16. Peterson, B. «The Linguistics of LOL.» *Washingtonian* (2014).
17. Šipka, D. *Phonological and semantic markers in the substandard lexicon* (Poznan, Adam Mickiewicz University, 2001): 187–194.
18. «Treccani.» *Enciclopedia dell'Italiano* (2019), access <http://www.treccani.it/vocabolario/>.
19. «Vernacular and standard language.» *Mahasaraswati Denpasar University* (2014), access <https://dayupurnami.wordpress.com/vernacular-and-standard-language/>.

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

**[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoj leksiki
 (na materiali italijskoyi movi)]**

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПСИХОЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.134.2'42

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 21.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 23.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 92.51 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.07>

ІНТЕРПРЕТАЦІЙНЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТУ ЯК ПРОВІДНИК МІЖ
ЙОГО УНІВЕРСАЛЬНІСТЮ Й ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЮ
МАРКОВАНІСТЮ

Наталія Миколаївна Попова (м. Київ, Україна)

popovanatala425@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено вивченню механізмів перетворення універсальних концептів на лінгвокультурні ментальні одиниці, суттєве місце серед яких посідає інтерпретаційне поле концепту, що є низкою когнітивних ознак, які певним чином інтерпретують образ та поняттєвий зміст концепту в ході його практичного осмислення людиною або колективною свідомістю. У ході дослідження вивчалися зміни в межах прототипного ядра та концептуального поля, що виникають завдяки розширенню інтерпретаційного поля концепту в ході його історичного розвитку. Шляхом семантико-когнітивного та порівняльного аналізу досліджено зміни в межах інтерпретаційного поля концептів CABALLERO, BANDERA та MACHO. З'ясовано, що розширення інтерпретаційного поля супроводжується модифікацією поняттєвого, асоціативного та аксіологічного складників концепту під впливом соціо-історичних та психоемоційних особливостей, властивих представникам іспанського народу, що відображено в оцінній, поняттєвій, пареміологічній,

(Актуальні питання психолінгвістики [Актуальные вопросы психолінгвістики])

Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною маркованістю (Українською) [Интерпретационное поле концепта как проводник между его универсальностью и лингвокультурной маркированностью (На укр. яз.)]

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

утилітарній та регулятивній зоні інтерпретаційного поля концептів. Встановлено, що набуття універсальним концептом лінгвокультурної специфіки відбувається на межі його переходу із філософського, релігійного або державно-ідеологічного типу свідомості до повсякденно-побутового, де концепт переосмислюється іспанцями відповідно до їхнього світобачення та реалій життя. Межі інтерпретаційного поля концепту розширюються завдяки його інтелектуальній рефлексії під впливом історичної пам'яті народу, розкриваючись у літературних творах, музиці, живописі, кінематографі.

Ключові слова: універсальний концепт, лінгвокультурний концепт, інтерпретаційне поле, прототипне ядро, концептуальні ознаки, тип свідомості.

**CONCEPT INTERPRETATION FIELD AS A CONDUCTOR BETWEEN
 CONCEPT UNIVERSALITY AND ITS LINGVOCULTURAL
 SPECIFICITY**

Natalia M. Popova (Kyiv, Ukraine)

popovanatala425@gmail.com

PhD (Philology), associate professor at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the study of the mechanisms of universal concepts transformation into linguocultural mental units, a significant place among which belongs to the concept interpretive field which is defined as a series of cognitive characteristics interpreting the concept image and its notional content during its personal or collective consciousness practical comprehension. Changes within the prototype core and the conceptual field, arising due to the expansion of concept interpretation field during its historical development, have been analyzed in the research. Due to the semantic-cognitive and comparative analysis, changes within the interpretive field of the Spanish concepts CABALLERO, BANDERA and MACHO have been determined. It was clarified that the expansion of the interpretation field is accompanied by the modification of concept notional, associative and axiological components under the influence of social, historical,

(Current issues in psycholinguistics)

Concept interpretation field as a conductor between concept universality and its linguocultural specificity (in Ukrainian) [Interpretacijne pole konceptu yak providnik mizh jogo universalnistyu j lingvokulturnoyu markovanistyu]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

psychological and emotional peculiarities of the Spaniards. These modifications are reflected in the evaluative, conceptual, paremiological, utilitarian and regulatory zones of the concept interpretative field. It is established that the acquisition of the linguistic-cultural specificity by a universal concept occurs during its transition from the philosophical, religious or state-ideological type of consciousness to the everyday-life one, where the concept is rethought by the Spaniards in accordance with their world view and life realities. The boundaries of the concept interpretation field are expanded by its intellectual reflection under the influence of the people's historical memory and revealed in literary works, music, painting and cinematography.

Key words: universal concept, linguocultural concept, interpretive field, prototype core, conceptual characteristics, type of consciousness.

ИНТЕРПРЕТАЦИОННОЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТА КАК ПРОВОДНИК
МЕЖДУ ЕГО УНИВЕРСАЛЬНОСТЬЮ И ЛИНГВОКУЛЬТУРНОЙ
МАРКИРОВАННОСТЬЮ

Наталья Николаевна Попова (г. Киев, Украина)
popovanatala425@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

Статья посвящена изучению механизмов преобразования универсальных концептов в лингвокультурные ментальные единицы, существенное место среди которых принадлежит интерпретационному полю концепта, под которым подразумевается совокупность когнитивных признаков, интерпретирующих образ и понятийное содержание концепта в ходе его практического осмысления человеком или коллективным сознанием. В исследовании изучались изменения в пределах прототипного ядра и концептуального поля, возникающие благодаря расширению интерпретационного поля концепта на протяжении его исторического развития. Путем семантико-когнитивного и сравнительного анализа исследованы изменения в пределах интерпретационного поля испанских концептов CABALLERO, BANDERA и

(Актуальні питання психолінгвістики [Актуальные вопросы психолінгвістики])

Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною
маркованістю (Українською) [Интерпретационное поле концепта как проводник между его
универсальностью и лингвокультурной маркированностью (Наукр. яз.)]

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

МАСНО. Выяснено, что расширение интерпретационного поля сопровождается модификацией понятийного, ассоциативного и аксиологического компонентов концепта под влиянием социо-исторических и психоэмоциональных особенностей, присущих представителям испанского народа, что отражается в оценочной, понятийной, паремиологической, утилитарной и регулятивной зоне интерпретационного поля концептов. Установлено, что приобретение универсальным концептом лингвокультурной специфики происходит после его перехода из философского, религиозного или государственно-идеологического типа сознания в повседневное-бытовое. На этом этапе концепт переосмысливается испанцами в соответствии с их мировоззрением и реалиями жизни. Границы интерпретационного поля концепта расширяются благодаря его интеллектуальной рефлексии под влиянием исторической памяти народа, результаты которой отображаются в литературных произведениях, музыке, живописи, кинематографе.

Ключевые слова: универсальный концепт, лингвокультурный концепт, интерпретационное поле, прототипное ядро, концептуальные признаки, тип сознания.

Питання визначення ступеня універсальності чи культурно детермінованої маркованості складників національної концептосфери народу безліч разів піднімалося в наукових працях, розділившись на досить полярні погляди науковців. Деякі з них, зокрема А. Вежбицька, С. Воркачов, В. Карасик вважають, що будь-який концепт, властивий національній концептуальній системі, відзначається лінгвокультурною специфікою [1; 2; 4], оскільки він існує й розвивається в специфічному середовищі народної свідомості, формування якої визначають історико-культурні та психоемоційні чинники, до яких належать особливості менталітету, характеру, протікання психічних процесів у свідомості носіїв певної концептосфери й мови. Інші ж учені (З. Попова, Й. Стернін, Х. Луке Дуран) вважають, що свідомості людини як представника людської раси з подібними фізичними властивостями й потребами властиві універсальні концепти [6; 15], які відображають загально затребувані реалії навколишнього світу.

(Current issues in psycholinguistics)

Concept interpretation field as a conductor between concept universality and its lingvocultural specificity (in Ukrainian) [Interpretacijne pole konceptu yak providnik mizh jogo universalnistyu j lingvokulturnoyu markovanistyu]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Актуальність нашого дослідження зумовлено зацікавленістю лінгвістів у визначенні механізмів перетворення універсальної ментальної одиниці на культурно марковану.

Наукова новизна нашої розвідки полягає у визначенні ролі інтерпретаційного поля концепту в його розвитку та встановленні меж виокремлення універсальності на культурної специфічності ментальних одиниць.

Мета даного дослідження – з'ясувати, яким чином впливає розвиток інтерпретаційного поля концепту на його внутрішні складники, і чи модифікують вони універсальний концепт відповідно до особливостей його культурного оточення.

Об'єктом дослідження є поняттєвий, асоціативний та аксіологічний складники універсальних концептів, занурених у іспанську національну концептосферу. **Предметом** дослідження є зміни в межах прототипного ядра та концептуального поля, що виникають під впливом розширення інтерпретаційного поля концепту представниками іспанської нації.

Для досягнення поставленої мети перш за все необхідно з'ясувати, що ж є інтерпретаційним полем концепту та які чинники впливають на його розвиток. Застосування теорії поля в лінгвістиці набуло досить великого поширення. У лексикології досліджуються лексико-семантичні поля (М. М. Покровский, Ю. Н. Караулов, Г. С. Щур), що об'єднують тематичні, синонімічні групи лексики, лексико-граматичні поля, до яких входять слова одного словотворчого типу або ті, що пов'язуються подібними морфологічними зв'язками; номінативно-функціональні поля, що модально-часові, поліпредикативні, конверсні, детермінантні граматичні модифікації [3, с. 151]. Й. Трір запропонував поділяти поля на понятійні та лексичні, перші з яких є ширшими і містять у собі взаємопов'язані між собою поняття, організовані навколо центрального елементу, тобто прототипу. Тоді як лексичні поля, що можуть входити в понятійне поле, є семантичним простором слова [5, с. 176].

(Актуальні питання психолінгвістики [Актуальные вопросы психолингвистики])

Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною маркованістю (Українською) [Интерпретационное поле концепта как проводник между его универсальностью и лингвокультурной маркированностью (На укр. яз.)]

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Прототипом асоціативних полів стали «елементарні семантичні поля» В. Порцига [10, с. 49], який звернув увагу на те, що одні лексеми обов'язково асоціюються з іншими, відіграючи роль предиката. У «Російському асоціативному словнику» під редакцією Ю. М. Караулова асоціативні поля, що визначаються не лише як фрагмент лексико-граматичних відносин, але й як фрагмент образів свідомості, мотивів та оцінок [9, с. 521].

Когнітивна лінгвістика також запозичила польову структуру для опису концепту, яка характеризується ядром, ближньою та дальньою периферією.

Сукупність усіх можливих форм, що більшою чи меншою мірою репрезентують концепт у мові, З. Попова називає «номінативним полем» концепту. На її думку номінативне поле вирізняється комплексним характером, включаючи в себе усі традиційні угруповання лексики, що належить до різних частин мови – лексико-семантичні групи, лексико-семантичні поля, лексико-фразеологічні поля, синонімічні ряди, асоціативні поля [6, с. 47].

Ядром номінативного поля концепту є прямі номінації самого концепту, а периферією номінативного поля є номінації когнітивних ознак концепту. Наприклад, до ядра номінативного поля концепту *TORO* увійдуть лексеми *buey, semental, novillo, bovino, res* та ін., а до периферії – *ensabanado, meano, acarnerado, acochinado, albardado, aleonado, alto de agujasamachorrado, ancho, acejado, aparejado, apelado, apretado, arrosalado, fuerte como un toro, tozudo como un buey* та багато інших.

В. А. Маслова по-іншому інтерпретує розподіл концепту за польовим принципом. Вона описує методику проведення концептуального аналізу як розподіл концепту на ядро й периферію, де ядро – це словникові значення лексеми, за допомогою яких виявляється специфіка мовного вираження, а периферія – це суб'єктивний досвід, різні прагматичні складові лексеми, конотації та асоціації [7, с. 60]. Оскільки когнітивні ознаки концепту можуть проявлятися уже в самій лексемі-репрезентанті концепту, то більш доцільним видається його структурування за принципом виявлення ознак його

(Current issues in psycholinguistics)

Concept interpretation field as a conductor between concept universality and its lingvocultural specificity (in Ukrainian) [Interpretacijne pole konceptu yak providnik mizh jogo universalnistyu j lingvokulturnoyu markovanistyu]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

суб'єктивного сприйняття. Інша справа, що когнітивні ознаки можна класифікувати від більш яскравих до менш яскравих.

Свою появою теорія прототипного поля завдячує вивченню лінгвістами механізмів функціонування людської свідомості (М. Бреаль і Дж. Дармстетер), до яких вони звернулися, розробляючи теорії історичної семантики (праці Ф. де Соссюра, Е. Бенвеніста, Є. Куриловича, Л. Теньєр, А. Мартіна та ін.).

З'ясувавши, що категорії людської свідомості не є дискретними, Д. Герартс висунув думку про те, що дифузні категорії утворюють континуум, у якому, ймовірно, існують більш центральні / прототипні категорії, що пояснюється наявністю ядерних і периферійних елементів у будь-якої категорії [14, с. 99].

Порівнюючи теорію прототипів із теорією концептуального поля, що розроблена на східнослов'янських теренах когнітивної лінгвістики, і згідно з якою концепт має ядро з відносно постійними концептуальними ознаками, ближню та дальню периферію та співвідносячи її з нашою теорією про поступове ускладнення концептуальних рівнів з переходом від конкретики до абстрактності [8, с. 134], можна припустити, що вони є подібними, а різниця їхнього теоретичного обґрунтування пов'язана із тим, що розвиток східної та західної когнітивної лінгвістики відбувався незалежно один від одного.

Зважаючи на об'єкт нашого дослідження, ми звертаємося до ще одного виду поля – інтерпретаційного, яке відіграє важливу роль у перетворенні концепту із універсального на культурно детермінований. Інтерпретаційне поле – це низка когнітивних ознак, які певним чином інтерпретують образ та поняттєвий зміст концепту в ході його практичного осмислення людиною. Це ніби додаткові роздуми народу над змістом концепту. Воно визначає гносеологічний аспект розвитку ментальної одиниці: як вона сприймаються та інтерпретуються колективною свідомістю відповідної нації. Зміни, що з'являються в інтерпретаційному полі концепту з часом, свідчать про його розвиток. Особливості ж інтерпретаційного поля

(Актуальні питання психолінгвістики [Актуальные вопросы психолінгвістики])

Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною маркованістю (Українською) [Интерпретационное поле концепта как проводник между его универсальностью и лингвокультурной маркированностью (На укр. яз.)]

© *Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com*

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

концепту в конкретний історичний момент дають можливість з'ясувати його лінгвокультурну забарвленість.

Вивчаючи прототипні категорії, ми, з одного боку, бачимо, що вони є універсальними для усіх народів. Як зазначає іспанський дослідник Х. Луке Дуран, незважаючи на велику лексичну і концептуальну різноманітність, слово виконує ту саму функцію у всіх мовних картинах світу, оскільки своєю появою завдячує однаковим людським потребам, зумовленим біофізичними та психологічними характеристиками людської істоти [15, с. 16]. Але з іншого боку семантика лексичних одиниць та когнітивні механізми сприйняття й інтерпретації інформації про навколишній світ завжди є культурно детермінованим, оскільки вони залежать від національної концептосфери, культурно-історичних та суспільно-побутових умов, які соціокультурне середовище накладає на прототипні категорії.

Так, концепт *CABALLERO*, представлений у мовній картині світу лексемами *hidalgo, caballero*, будучи тісно пов'язаним із концептом базового рівня *CABALLO* та концептом *HONOR*, в іспанській культурі характеризується яскраво-вираженими концептуальними ознаками, які відрізняють його від універсального концепту *ЛИЦАР*, у широкому сенсі властивого усім культурним спільнотам. Його специфічними характеристиками є *належність до шляхетного роду, незалежно від наявності у нього матеріальних багатств; дух авантюризму, властивий іспанцям; відданість монарху та служіння богу, який скеровує лицарські вчинки; захист слабких, знедолених, ображених, пов'язаний із добротою і щиросердністю іспанського характеру та прагненням справедливості, яка нерозривно асоціюється з Богом; боротьба із підступним ворогом, якого можуть уособлювати дракони, завойовники, лінощі, негативні емоції, відсутність кохання тощо* [8, с. 362]. Відвага, сміливість, авантюризм, відданість і пристрасть з огляду на *запальний іспанський темперамент*, що сформувався на тлі територіально-побутових та суспільно-історичних умов, виступають базовими концептуальними елементами прототипного ядра. Вони яскраво презентують відмінності іспанського концепту від англійського

(Current issues in psycholinguistics)

Concept interpretation field as a conductor between concept universality and its lingvocultural specificity (in Ukrainian) [Interpretacijne pole konceptu yak providnik mizh jogo universalnistyu j lingvokulturnoyu markovanistyu]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

knight, французького *мушкетер*, українського *козак*, японського *самурай*, американського *cowboy*, *ranger*.

Типовість базових категорій для даного суспільства та їхнє засвоєння з народження також відіграють важливу роль у подальшій інтерпретації семантичних значень, способі їх метафоризації, розширення чи звуження, пейоризація (набуття зневажливого відтінку значення) або ушляхетнення. Важливість цих чинників підкреслив у своєму дослідженні Х. Бартол Ернандес, вивчаючи способи відбору лексичних одиниць носіями мови [11, с. 100].

Базуючись на теорії прототипів, причинами семантичних змін мовних одиниць, які вербалізують культурно детерміновані концепти, можна вважати частотність використання одних базових категорій у порівнянні з іншими. Ті, які значно частіше асоціюються у свідомості іспанців із певним фрагментом їхнього життя та світовідчуття, мають значно більше шансів отримати додаткові асоціативні вектори, розширити свою аксіологічну складову та понятійне наповнення. Відповідно, їхнє прототипне ядро еволюціонує значно швидше завдяки більшій мінливості концепту й ширшим зв'язкам з іншими концептуальними полями. Зміна семантики мовних одиниць може передувати або ж бути наслідком концептуальних змін.

Так, наприклад, одним із найбільш яскравих базових елементів, які в іспанців асоціюються із славетним минулим Іспанської монархії є концепт *BANDERA*. Ця лексема слугувала основою для формування в іспанській мові похідних слів, таких як *abanderar*, *abanderado*, *abanderamiento*. Оскільки *bandera* невід'ємно асоціюється із людиною, яка несе прапор, дієприкметник *abanderado* також набуває рис базової категорії, завдяки чому швидко субстантивується та розширює своє семантичне значення. У «Diccionario Histórico de la Lengua Española» фіксуються наступні його значення:

1) *el que lleva la bandera o estandarte* (наводяться приклади із писемних текстів 1786 р.);

2) *oficial destinado a llevar la bandera o insignia de un cuerpo armado* (приклади 1770–1914 pp.);

(Актуальні питання психолінгвістики [Актуальные вопросы психолінгвістики])
Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною
маркованістю (Українською) [Интерпретационное поле концепта как проводник между его
универсальностью и лингвокультурной маркированностью (На укр. яз.)]

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

3) *persona que lleva la bandera en las procesiones, regocijos u otros actos públicos* (приклади 1725–1945 pp.);

4) *portavoz, representante o un paladín de una causa, movimiento u organización* (приклади 1837–1949 pp.);

5) *caballero que poseía grandes feudos y que tenía derecho a llevar bandera cuadrada con sus armas en los ejércitos del Rey, sosteniendo a sus expensas a los arqueros y ballesteros que reúnen entre sus vasallos cuando se publicaba la guerra* (приклади 1833 р.) [12, с. 7], що свідчить про розширення інтерпретаційного поля цього універсального концепту в межах суспільно-побутового типу іспанської свідомості, про його переосмислення, у ході якого він набуває специфічних рис і відтінків, властивих світобаченню іспанського народу, оскільки його аксіологічна складова й асоціативне поле змішуються з полями інших лінгвокультурних концептів, впливові яких він піддається. Відбувається просякнення універсального концепту особливим національним духом в процесі його актуалізації.

Інтерпретаційне поле концепту можливо розкласти на поняттєву, оцінну, утилітарну, регулятивну зони, які визначаються внутрішньою смисловою єдністю та об'єднують когнітивні ознаки, близькі за своїм змістом.

Поняттєву зону концепту іспанського *MACHO* з когнітивними ознаками, набутими завдяки досвіду та взаємодії з об'єктами, що відображаються концептом, у мовній картині світу Іспанії представлено категоріями *varón, amante, socio, deseo, relación, mujer, hijo* [13].

Оцінна зона інтерпретаційного поля концепту репрезентує його оцінку суспільством. Так, іспанський *macho*, походячи від іспанського *hidalgo* та увібравши риси іспанських конкістадорів та індіанців, характеризується когнітивними ознаками, вербалізованими прикметниками *arrogante, jactancioso, honesto, atractivo, valiente* [13]. На відміну від більшості європейських культур інтерпретаційне поле іспанського концепту *MACHO* у XIX–XX століттях набуває значної кількості ознак із негативною конотацією: *agresivo, prevalente, violento, desprecioamujeres, dominación, desigualdad* [13],

(Current issues in psycholinguistics)

Concept interpretation field as a conductor between concept universality and its lingvocultural specificity (in Ukrainian) [Interpretacijne pole konceptu yak providnik mizh jogo universalnistyu j lingvokulturnoyu markovanistyu]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

що значною мірою пов'язано з історично складеним становищем жінки в Іспанії, яке полярно змінюється із розвитком феміністичного руху, який у цій країні набуває досить агресивних рис.

Утилітарна зона інтерпретаційного поля концепту характеризує прагматичне ставлення до денотату, а також знання про можливості взаємодії з ним з метою реалізації прагматичних намірів. Об'єкт, що репрезентується концептом *МАСНО* в іспанській національній свідомості, *звальноє, зачаровує, зневажає, може образити, може захистити, ненадійний в стосунках з жінками, намагається домінувати*. Утилітарна зона відрізняється від поняттєвої тим, що об'єктивні ознаки й властивості денотату концепта осмислюються та піддаються інтелектуальній рефлексії: *tiene muchos hijos de diferentes mujeres* (енциклопедична зона) → *поганий чоловік* (утилітарна зона).

Регулятивна зона інтерпретаційного поля визначає, як варто і як не варто поводитися з денотатом концепту, тобто вона визначає можливі типи поведінки з денотатом концепту на основі наявних знань та зроблених логічних висновків про нього: *можна спілкуватися, ходити на побачення, просити про допомогу*; не варто *мати серйозні стосунки, народжувати дітей, зверхньо ставитися*.

Соціально-культурна зона інтерпретаційного поля відображає зв'язок концепту з його звичаями народу та культурою. Саме тут задіяно історично-культурну пам'ять народу – унікальний контекст поєднання територіально-кліматичних, геополітичних, побутових, емоційно-перцептивних, ментальних особливостей народу та його життєвого досвіду. Так, через загострення боротьби за рівноправність в Іспанії та надзвичайно широкий розвиток феміністичних течій, лексема *tacho* майже не використовується в сьогоденні. Її вживають лише тоді, коли йдеться про права тієї чи іншої статі й, переважно, з негативним або зневажливим ставленням. Вигуки з цієї лексемою виражають негативне ставлення до ситуації, яка склалася:

– *Tendremos el examen mañana a las nueve.*

– *¡Jo((d)er), macho! No podré estudiar.* (Дідько! Я не зможу підготуватися) [16, с. 4].

(Актуальні питання психолінгвістики [Актуальные вопросы психолінгвістики])

Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною маркованістю (Українською) [Интерпретационное поле концепта как проводник между его универсальностью и лингвокультурной маркированностью (На укр. яз.)]

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Пареміологічна зона інтерпретаційного поля концепту відображає уявлення народу про денотат концепту, закріпленій у прислів'ях, приказках та афоризмах. Наприклад, приказка *Dos bueyes machos no vienen una misma sueva* актуалізує такі концептуальні ознаки, як *нетерпимість до суперників, незговірливість, відсутність дипломатичності*. Вислів *el macho cabrío* передає зневажливе ставлення до чоловіків, які характеризуються зверхністю, відсутністю галантного поводження з жінками, ненадійністю та егоїзмом: *Pero cualquiera fuera esa primera historia, no pudo evitar el pensar que algo malo debió pasarle a ese macho cabrío* [13]. – Чоловік з авантюрною вдачею, що зверхністю своєї поведінки викликає негативне ставлення до себе, неминуче має потрапити в неприємності.

Отже, універсальний концепт, потрапляючи в інтерпретаційне поле суспільно-побутового рівня свідомості народу завдяки філософській категорії необхідності, набуває специфічної національної маркованості, про що свідчать його когнітивні ознаки поняттєвої, оцінної, утилітарної, регулятивної, соціокультурної та пареміологічної зон інтерпретаційного поля. Зародження культурно детермінованої специфіки концепту починається тоді, коли він з філософського, релігійного або державно-ідеологічного типу свідомості спускається до повсякденно-побутового рівня, занурюючись у історичну пам'ять народу, просякнуту його цінностями.

Подальші перспективи дослідження полягають у встановленні відповіді на питання, наскільки частотним явищем є зміщення ядерних семантичних значень у процесі інтерпретації концепту народною свідомістю, і чи здатна взагалі людська свідомість розширюватися, чи вона лише частково модифікується значеннями, що актуалізуються певними суспільно-історичними процесами в ту чи іншу епоху.

Література

1. Вежбицкая, А. *Понимание культур через посредство ключевых слов* (Москва, 2001), 288.

(Current issues in psycholinguistics)

Concept interpretation field as a conductor between concept universality and its lingvocultural specificity (in Ukrainian) [Interpretacijne pole konceptu yak providnik mizh jogo universalnistyu j lingvokulturnoyu markovanistyu]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

2. Воркачѣв, С. Г. ««Куда ж нам плыть?»»: – лингвокультурная концептология: современное состояние, проблемы, вектор развития.» *Язык, коммуникация и социальная среда* 8 (2010): 5–27.
3. Жоламанова, Е. И. «Теория семантического поля: традиции и новации.» *AUCA Academic Review, Section 2: The Humanities* (2009): 149–154.
4. Карасик, В. И. *Языковой круг: личность, концепты, дискурс* (Волгоград, 2002), 477.
5. Караулов, Ю. Н. *Общая и русская идеография* (Москва, 1976), 356.
6. Попова, З. Д., Стернин, И. А. *Когнитивная лингвистика* (Москва, 2007), 314.
7. Маслова, В. А. *Когнитивная лингвистика* (Минск, 2008), 272.
8. Попова, Н. М. «Абстрагування та модель базового рівня у формуванні іспанської національної свідомості.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 25 (2014): 358–367.
9. *Русский ассоциативный словарь*: в 2 т., том 1 (Москва, 2002), 1776.
10. Степанов, Ю. С. *Концепты. Тонкая пленка цивилизации* (Москва, 2007), 248.
11. Bartol Hernandez, J. A. «Disponibilidad léxica y seleccion del vocabulario. De moneda nunca usada.» *Estudios filológicos dedicados a Jose Enquita Utrilla* (Zaragoza, 2010): 85–107.
12. *Diccionario Histórico de la Lengua Española* (Madrid, 1951), access <http://web.frl.es/DH.html>
13. «Prensa de España.» *El País*, access www.elpais.es
14. Geeraerts, D. *Diachronic prototype semantics. A contribution to Historical Lexicology* (Oxford, 1997), 207.
15. Luque Durán, J. D. *Aspectos universales y particulares del léxico de las lenguas del mundo* (Granada, 2001), 665.
16. Sanchís, A. «¿Hablamos de machismo?.» *El país*, access https://elpais.com/elpais/2018/01/23/opinion/1516724179_082385.html.

References

1. Vezhbickaya, A. *Ponimanie kultur cherez posredstvo klyuchevykh slov* [= *Understanding of Cultures through Key Words*] (Moskva, 2001), 288 (In Russ.).
2. Vorkachyov, S. G. ««Kuda zh nam plyt?»»: – lingvokulturnaya konceptologiya: sovremennoe sostoyanie, problemy, vektor razvitiya [= "Where are We Going to Swim?" – Linguocultural Conceptology: Current State, Problems, Development Vector].» *Yazyk, kommunikaciya i socialnaya sreda* [= *Language, Communication and Social Environment*] 8 (2010): 5–27 (In Russ.).

(Актуальні питання психолінгвістики [Актуальные вопросы психолінгвістики])

Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною
маркованістю (Українською) [Интерпретационное поле концепта как проводник между его
универсальностью и лингвокультурной маркированностью (На укр. яз.)]© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

3. Zholamanova, E. I. «Teoriya semanticheskogo polya: tradicii i novacii [= Theory of Semantics Fields: Traditions and Innovations].» *AUCA Academic Review*, Section 2: *The Humanities* (2009): 149–154 (In Russ.).

4. Karasik, V. I. *Yazykovoj krug: lichnost, koncepty, diskurs* [= *Personality's Language Environmental: Concepts, Discourse*] (Volgograd, 2002), 477 (In Russ.).

5. Karaulov, Yu. N. *Obshaya i russkaya ideografiya* [= *General and Russian Ideography*] (Moskva, 1976), 356 (In Russ.).

6. Popova, Z. D., Stermin, I. A. *Kognitivnaya lingvistika* [= *Cognitive linguistics*] (Moskva, 2007), 314 (In Russ.).

7. Maslova, V. A. *Kognitivnaya lingvistika* [*Cognitive linguistics*] (Minsk, 2008), 272 (In Russ.).

8. Popova, N. M. «Abstraguvannya ta model bazovogo rivnya u formuvanni ispanskoyi nacionalnoyi svidomosti [= Abstraction and the Basic Level Model for Spanish National Consciousness Formation.].» *Problemi semantiki, pragmatiki ta kognitivnoyi lingvistiki* [= *Problems of Semantics, Pragmatics and Cognitive Linguistics*] 25 (2014): 358–367 (In Ukr.).

9. *Russkij associativnyj slovar: v 2 t.* [= *Russian Associative Dictionary: in 2 vol.*], tom 1 (Moskva, 2002), 1776 (In Russ.).

10. Stepanov, Yu. S. *Koncepty. Tonkaya plenka civilizacii* [= *Thin Covering of Civilization*] (Moskva, 2007), 248 (In Russ.).

11. Bartol Hernandez, J. A. «Disponibilidad léxica y seleccion del vocabulario. De moneda nunca usada [= Lexical Availability and Vocabulary Selection. Never Used Currency].» *Estudios filologicos dedicados a Jose Enguita Utrilla* [= *Philological Studies Dedicated to Jose Enguita Utrilla*] (Zaragoza, 2010): 85–107 (In Spanish).

12. *Diccionario Histórico de la Lengua Española* [= *Historical Dictionary of the Spanish Language*] (Madrid, 1951), access <http://web.frl.es/DH.html> (In Spanish).

13. «Prensa de España.» *El País* [= *The Country*], access www.elpais.es (In Spanish).

14. Geeraerts, D. *Diachronic prototype semantics. A contribution to Historical Lexicology* (Oxford, 1997), 207.

15. Luque Durán, J. D. *Aspectos universales y particulares del léxico de las lenguas del mundo* [= *Universal and Particular Aspects of World Languages Tesauros*] (Granada, 2001), 665 (In Spanish).

16. Sanchís, A. «¿Hablamos de machismo? [Are We Talking about Machismo?].» *El país* [= *The Country*], access <https://elpais.com/elpais/2018/01/23/opinion/1516724179082385.html> (In Spanish).

(Current issues in psycholinguistics)

Concept interpretation field as a conductor between concept universality and its lingvocultural specificity (in Ukrainian) [Interpretacijne pole konceptu yak providnik mizh jogo universalnistyu j lingvokulturnoyu markovanistyu]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ
СЕМАНТИКИ

[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS / АКТУАЛЬНЫЕ
ВОПРОСЫ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ]

УДК 811.134.2*373

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 01.02.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 05.02.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.08>

ОМОНІМІЯ І ПОЛІСЕМІЯ В ТЕРМІНОЛОГІЇ АЗАРТНИХ ІГОР В
ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

Любов Іванівна Бобчинець (м. Київ, Україна)

blinfo@ukr.net

кандидат філологічних наук, викладач
кафедри романської і новогрецької філології та перекладу
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03680, м. Київ-150, вул. Велика Васильківська, 73

*Стаття присвячена аналізу полісемії та омонімії в термінології азартних ігор в іспанській мові. У сучасних термінологічних дослідженнях полісемію та омонімію прийнято вважати негативними явищами в термінологічній системі, оскільки існують певні вимоги до термінів, а саме терміни мають бути чіткими, точними та однозначними задля запобігання двозначності та непорозуміння у професійному спілкуванні. Основними методами нашого дослідження є лексико-семантичний та контекстуальний аналіз. Виявлено, що омонімічні термінологічні номінації азартних ігор в іспанській мові обумовлені існуванням однакових власних та загальних назв, наприклад, *el triunfo* (козирна карта) і *el triunfo* (назва гри), у той час як полісемічні терміни пов'язані переважно з паралельним використанням гіпонімічних (видових) та гіперонімічних (родових) назв, як наприклад, у лексемах *roquer* (гра) і *roquer* (виграшна комбінація в грі в покер). Часто вживання означеного*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Омонімія і полісемія в термінології азартних ігор в іспанській мові (Російською) [Омонимия и
полисемия в терминологии азартных игр в испанском языке (На рус. яз.)]

© Бобчинець Л. І. [Бобчинец Л. И.] blinfo@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

артикла з іменником може слугувати для розрізнення значень, наприклад, el poker (гра) і poker (виграшна комбінація карт). Встановлено, що азартна гра регулюється правилами, які разом із конкретною ігровою ситуацією допомагають встановити значення багатозначних термінів, позаяк кожна ігрова ситуація вимагає використання спеціального терміна. Ілюстративний матеріал виявив ситуативний характер азартної гри. Контекстуальний аналіз послугував ефективним засобом встановлення значення полісемічних термінологічних номінацій азартних ігор в іспанській мові. Ситуативне вживання термінів азартних ігор сприяє запобіганню двозначності та непорозумінню гравців. Перспектива дослідження полягає у компаративному аналізі термінологічних номінацій азартних ігор у декількох мовах, як у споріднених, так і в неспоріднених, що може представити практичну цінність в термінологічних та перекладознавчих дослідженнях.

Ключові слова: омонімія, полісемія, термін азартних ігор, синонім, контекстуальний аналіз.

HOMONYMY AND POLYSEMY IN GAMBLING TERMINOLOGY IN SPANISH

Lyubov Ivanivna Bobchynets (Kyiv, Ukraine)

blinfo@ukr.net

PhD (Philology), Lecturer of of the Departement of Romance and Modern Greek
 Philology and Translation
 Kyiv National Linguistic University
 (Ministry of Education and Science of Ukraine)
 73, Velyka Vasylkivska Street, Kyiv, 03680, Ukraine

The aim of the research is to analyze polysemy and homonymy in gambling terminology in the Spanish language. In modern linguistic terminological studies polysemy and homonymy are considered to be negative phenomena in terminological system, as terms should be clear, precise and monosemic to avoid misunderstanding or ambiguity in professional communication. The main methods of studies are lexical semantic analysis and contextual analysis. The homonymic terminological nominations in gambling in Spanish are conditioned by the existence of the same proper names and common names as in el triunfo (la carta de triunfo) and el triunfo (the name of the game), meanwhile polysemantic terms are mainly caused by the parallel usage of hyponymic and

(Current issues in linguistic semantics)

Homonymy and polysemy in gambling terminology in Spanish (in Russian) [Omonimiya i polisemiya v terminologiyi azartnih igor v ispanskij movi]

© Bobchynets L. I. [Bobchinec L. I.] blinfo@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

hyperonymic names, as in poker (game) and poker (the winning card combination in the game of poker). Very often the use of the definite article before the noun may serve as a distinctive feature, for example, el poker (game) and poker (game winning combination of cards). It is stated that the game is regulated by the rules and special game situation which help to understand the meaning of polysemantic terms, as each game situation requires the use of a special term. The illustrative material revealed the situational character of the game. Contextual analysis proved to be effective means of defining the meaning of polysemantic terminological nominations of gambling in the Spanish language. Situational usage of gambling terms contributes to avoid ambiguity and misunderstanding among the gamblers. The future studies may be dedicated to comparative analysis of terminological nominations of gambling in Spanish and other languages whether of the same language group or different language groups, which may be of practical value in terminological and translation studies.

Key words: *homonymy, polysemy, terms of gambling, synonym, contextual analysis.*

ОМОНИМИЯ И ПОЛИСЕМИЯ В ТЕРМИНОЛОГИИ АЗАРТНЫХ
ИГР В ИСПАНСКОМ ЯЗЫКЕ*Любовь Ивановна Бобчинец (г. Киев, Украина)**blinfo@ukr.net*

кандидат филологических наук, преподаватель
кафедры романской и новогреческой филологии и перевода
Киевский национальный лингвистический университет
(Министерство образования и науки Украины)
03680, г. Киев-150, ул. Большая Васильковская, 73

Статья посвящена семантическому и контекстуальному анализу омонимичных и полисемичных терминов азартных игр в испанском языке. Установлены причины возникновения омонимии и полисемии терминологии азартных игр в испанском языке.

Ключевые слова: *омонимия, полисемия, термины азартных игр, синоним, контекстуальный анализ.*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Омонімія і полісемія в термінології азартних ігор в іспанській мові (Російською) [Омонимия и полисемия в терминологии азартных игр в испанском языке (На рус. яз.)]

© Бобчинец Л. І. [Бобчинец Л. И.] *blinfo@ukr.net*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Введение. В терминоведении мнения лингвистов о природе термина противоречивы. А. А. Реформатский и Д. С. Лотте считают, что термин обязательно должен быть моносемичным, то есть однозначным в определенной научной, технической или профессиональной сфере; причем в одной отрасли употребление омонимичных терминов недопустимо, поскольку может привести к непониманию в профессиональном общении. Термин не должен зависеть от контекста [2, с. 51]. В. М. Лейчик считает, что многие термины, вошедшие в терминологию из общеупотребительной лексики, могут иметь несколько значений даже в составе терминологии определенной сферы деятельности [1, с. 89]. Мы признаем, что терминология не находится вне языка и речи, и что термины не являются такими идеальными единицами для специального общения, которым бы не были свойственны языковые явления полисемии, синонимии, омонимии.

Несмотря на то, что термины в идеале не должны быть многозначными, иметь омонимы и синонимы, в терминологии азартных игр в испанском языке наблюдаем явления омонимии, полисемии и синонимии, что является проявлением асимметричности языкового знака. **Объектом** исследования является терминология азартных игр в испанском языке. **Предмет** исследования – омонимия и полисемия как лексико-семантические свойства изучаемой терминологии. **Цель** исследования – установить причины омонимии и полисемии терминов азартных игр в испанском языке. Для этого мы использовали следующие **методы**: лексико-семантический и контекстуальный анализ. **Новизна** данного исследования проявляется во впервые проведенном анализе полисемии и омонимии терминологии азартных игр в современном испанском языке. Терминологии азартных игр в современном испанском языке свойственно наличие полисемантических терминов, например, *sora* (игральная карта масти чаш, а также все карты этой масти) [8], *póquer* (название игры и выигрышной комбинации в этой игре).

Основная часть. Омонимия в терминологии нежелательна во избежание непонимания в специальной сфере общения. Следует отметить, что не всегда легко отличить полисемию от омонимии. Традиционно считается, что значения

(Current issues in linguistic semantics)

Homonymy and polysemy in gambling terminology in Spanish (in Russian) [Omonimiya i polisemiya v terminologiyi azartnih igor v ispanskij movi]© Bobchynets L. I. [Bobchynec L. I.] blinfo@ukr.net

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

полисемантического слова связаны между собой по смыслу, в отличие от омонимов, которые, имея одинаковую форму, выражают разные понятия.

В терминологических номинациях азартных игр мы зафиксировали единичные случаи омонимии. Например, слово "*naïpe*" (карта игральная) и *El Naïpe* (название местности в Венесуэле). Имеется версия, что *El Naïpe* происходит от *naïpe*, и топонимическое наименование связано с тем, что в этом месте находился игровой клуб, в котором собирались игроки в карты: "*Frases muy comunes conocidas quedaron en el vocablo de los lugareños y transeúntes tales como: pasamos por el sitio de los Naïpes, acamparemos en el Lugar de los Naïpes" [4]. Принимая во внимание факт, что *naïpe* – имя нарицательное, а *El Naïpe* – имя собственное, данные лексемы являются омонимами. Еще одним примером служит лексема "*azar*" – общее наименование, а также имя собственное – название журнала "*Azar*", посвященного азартным играм. В карточной терминологии омонимами являются термины "*triunfo*" (козырь) и название игры "*triunfo*" (триумф). В специальном контексте всегда можно безошибочно определить значение термина: "*Existen dos formas distintas de jugar al triunfo; la primera consiste en hacerlo de forma individual, de modo que un jugador se enfrenta a otro, y la segunda, entre equipos de dos jugadores que forman una pareja*" [5, p. 186]. Здесь речь идет об игре, а в следующем примере представлено значение "козырь": "*Seguidamente, la carta decimoprimera se gira y es la que marca el triunfo*" [5, p. 187]. Омонимичны также терминологические единицы *punto* (очко) и *punto* (наименование игрока): "*Los puntos (jugadores) se colocan alrededor de la mesa de juego, sentados frente a los departamentos numerados que aparecen indicados sobre ella o bien de pie si todos los lugares de asiento están ocupados*" [7].*

Таким образом, ситуативный контекст игры дает возможность установить значение омонимичного термина. Одной из причин возникновения омонимии в терминологии азартных игр в современном испанском языке является совпадение имен собственных и общеупотребительных наименований. В состав терминологических номинаций азартных игр в современном испанском языке входят многозначные термины, которые не препятствуют взаимопониманию игроков во время игры, так как контекст или

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ситуативная обусловленность игры дают возможность различить значения терминов. Дистрибутивный анализ также способствует определению значения терминологической единицы, употребляемой в определенном лексическом окружении. Возьмем, например, слово *naïpe* *m 1. карта (игральная), 2. колода карт*. В словосочетании *jugar a los naipes* (играть в карты), естественно, выражено первое значение лексемы *naïpe*. Кроме того, термин *колода карт* в испанском языке чаще представлено словом *baraja*, что свидетельствует о том, что многозначный термин не всегда употребляется во всех своих значениях или лексико-семантических вариантах. Лексико-синтаксическое окружение дает возможность безошибочно определить значение лексической единицы. Термин *reinar los naipes* имеет два значения: *1. тасовать карты, соединяя верхнюю и нижнюю карты, 2. подтасовывать карты*. Только контекст дает возможность определить, в каком именно значении употребляется этот термин. Значение слова *naïpero / -ra* (*1. тот, кто изготавливает карты / производитель карт, 2. гадалка*) также легко установить из контекста. Например: "MAESTROS NAIPEROS ESPAÑOLES nació hace 20 AÑOS como empresa Española especializada en la producción y distribución de NAIPES / JUEGOS DE SOCIEDAD con la garantía de sus propias marcas, reforzándola fabricación de sus productos con la multinacional FRANCE CARTES, creada en 1848 por el maestro naïpero Baptiste Paul Grimaud" [12]. Из вышеупомянутого контекста можно установить, что лексема *naïpero* употреблена в значении *производитель карт*.

Рассмотрим другой пример: "*Y el marido, no le hagas caso! (Naïpera, manipulando las cartas)*" [13, p.198]. В этом контексте слово *naïpera* употребляется в значении *гадалка*. Термин *echar las cartas* также имеет два значения: *1. гадать на картах, 2. раздавать карты*. Во втором значении *echar las cartas* имеет синонимы *dar las cartas, distribuir las cartas, repartir las cartas*. Традиционно *echar las cartas* употребляется в первом значении, что подтверждает контекстуальный анализ: "*Esta forma de echar las cartas se denomina la gran estrella debido a la forma en que estas se disponen sobre la mesa. Se trata de uno de los métodos más empleados por los expertos en cartomancia y, junto con la pirámide, permite conocer el horóscopo de cualquier persona y adivinar aspectos referentes a su vida social o personal*" [5, p. 285].

(Current issues in linguistic semantics)

Homonymy and polysemy in gambling terminology in Spanish (in Russian) [Omonimiya i polisemiya v terminologiyi azartnih igor v ispanskij movi]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec L. I.] blinfo@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Рассмотрим следующий пример: "*Aprendió a echar las cartas y leer la mano a una edad muy temprana*" [11]. В вышеупомянутых предложениях контекстуальное окружение слова *cartomancia* и словосочетания *leer la mano* позволяет безошибочно определить значение *echar las cartas* (гадать на картах). Значение *раздавать карты* чаще передается терминами *dar / distribuir / repartir las cartas*: "*La persona que distribuye el juego reparte dos cartas, una por una, a cada jugador, comenzando siempre por el que está sentado a su derecha*" [5, p. 41]. В специальном языке картежников возможно употребление *echar las cartas* в значении *бросать / выкладывать карты на стол*: "*Si un jugador tiene el 1 del palo predominante podrá decir: "arrastro" y todos los jugadores que en esa ronda no hayan echado cartas tendrán que echar la mejor carta de su mano empezando por el palo predominante en el orden de 3, rey, caballo, sota, 9, 8, 7, 6, 5, 4 y 2*" [6].

Многозначными часто бывают терминологические номинации, обозначающие название игры и комбинацию карт в этой игре, например, в игре в покер (*póquer*) имеется также игровая комбинация *póquer*. Аналогичное явление наблюдаем в таких играх, как *canasta*, *escoba*, *rami*, *Black Jack*, например: "*Se considera como vencedor de la partida el jugador que consigue hacer 5 o 10 rami, según se determine al comienzo de la misma*" [5, p. 180]. В данном контексте *rami* употребляется во множественном числе и обозначает игровую комбинацию.

Полученные результаты. Полисемия характерна не только для терминов-слов, терминов-словосочетаний, а также для фразеологических единиц карточных игр, которые пополнили общеупотребительную лексику. Например, *estar como el naípe* 1. *быть слишком худым*, 2. *быть помятым*. Переносное значение возникло на основе ассоциативных связей, а логический анализ позволяет понять, что первое значение *naípe* (карта) лежит в основе метафоры. Что касается значения фразеологизма *estar como el naípe* [12], оно обусловлено контекстом. Естественно, в первом значении это устойчивое словосочетание употребляется для физической характеристики человека или другого живого существа, а второе значение используется при обозначении вещей.

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Часто в определении значения многозначного слова помогает синонимия. Несмотря на то, что лексические единицы *carta f* и *naïpe m* в значении *игральная карта* являются абсолютными синонимами, имеются некоторые отличия в их употреблении. Учитывая то, что в испанском языке лексема *carta* (карта) употребляется чаще, чем *naïpe* (А. Ботин в своей энциклопедии карточных игр "Todos los juegos de cartas" употребляет преимущественно слово *carta*, заменяя термин *naïpe* синонимичным *carta*, или в его другом значении – *baraja* (колода карт), можем безошибочно определить значение термина. Однако такие замены возможны только в пределах терминологического словосочетания или с однословным термином. Фразеологизмы имеют слитную, устойчивую структуру, которая не выводится из значения отдельных компонентов, поэтому мы не можем заменить синонимами некоторые части фразеологизма. Существует определенная традиция в употреблении лексических единиц с переносным значением. Так, например, *изменить тему разговора* в испанском языке выражено фразеологизмом *cambiar el naïpe*, а не *cambiar la carta*. Также фразеологизмы *dar bien el naïpe* (1. везти в игре, 2. везти в жизни) и соответственно *dar mal el naïpe* (1. не везти в игре, 2. не везти в жизни) употребляются исключительно с лексемой *naïpe*. Словосочетание *última carta*, употребленное в прямом значении (последняя карта) можно заменить *último naïpe*, в то время как употребленное в переносном значении (последний шанс) существует исключительно с лексемой *carta*. Словосочетание *hacerle a alguien el juego* (играть кому-то на руку) также может использоваться как в прямом значении в общении игроков, так и в переносном, в качестве стилистически-экспрессивного средства. В следующем фразеологизме *карточный домик* – возможна замена *carta* – *naïpe*: *castillo de cartas / naipes*, например: 1. *El euro es como un castillo de naipes afirma el ministro griego de Finanzas* [10]. 2. *La política del Castillo de Cartas de Mas* [3]. Подобная замена характерна также для данного словосочетания, употребленного в прямом значении. Именно контекстуальный анализ обеспечивает безошибочное определение значения терминологических номинаций азартных игр в испанском языке.

(Current issues in linguistic semantics)

Homonymy and polysemy in gambling terminology in Spanish (in Russian) [Omonimiya i polisemiya v terminologiyi azartnih igor v ispanskij movi]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec L. I.] blinfo@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Выводы. Терминологии азартных игр в испанском языке свойственны незначительные многозначные и омонимические терминологические номинации, которые не препятствуют общению игроков, поскольку азартная игра – ситуативно обусловлена и четко регулируется правилами. Контекстуальный анализ позволяет безошибочно определить значение термина азартной игры.

Перспективы исследования заключены в изучении омонимии и полисемии в терминологиях различных сфер профессиональной деятельности, а также сопоставительном анализе омонимичных и полисемантических терминологических номинаций азартных игр на материале нескольких языков. Различение омонимичных и многозначных терминов представляет важность при переводе, поэтому переводческий аспект также является перспективным.

Литература

1. Лейчик, В. М. «Оптимальная длина и оптимальная структура термина.» *Вопросы языкознания* 5 (1986): 87–97.
2. Реформатский, А. А. *Что такое термин и терминология* (Москва, Наука, 1959), 14.
3. Ayala, T. *La política del Castillo de Cartas de Mas*, access <http://blogs.20minutos.es/el-confesionario/2014/11/12/la-politica-del-castillo-de-cartas-de-mas/> (дата обращения: 03.12.2014).
4. Betancourt, Oliver. *Origen de la palabra “El Naípe”*, access <http://www.monografias.com/trabajos94/cronografia-aípe/cronografia-naípe.shtml> (дата обращения: 05.07.2015).
5. Botín, A. *Todos los juegos de cartas* (Barcelona, Robinbook, 2011), 299.
6. *Brisca*, access <http://es.wikipedia.org/wiki/Brisca> (дата обращения: 07.08.2014).
7. *Casino de Madrid*, access <http://www.casinodemadrid.es> (дата обращения: 10.02.2014).
8. *Diccionario de la lengua española* (DRAE), la 22ª ed. (Madrid, Real Academia Española, 2001), access <http://lema.rae.es/drae/?val=copas> (дата обращения: 16.02.2014).
9. *Diccionario de la lengua española* (DRAE), access http://buscon.rae.es/drae/srv/search?id= hxFKB8lM6DXX2C1UR2dR#estar_como_el_naípe (дата обращения 14.04.2015).

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Омонімія і полісемія в термінології азартних ігор в іспанській мові (Російською) [Омонимия и полисемия в терминологии азартных игр в испанском языке (На рус. яз.)]

© Бобчинець Л. І. [Бобчинец Л. И.] blinfo@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

10. *El euro es como un castillo de naipes*, access <http://www.eluniversal.com/internacional/150209/el-euro-es-como-un-castillo-de-naipes-afirma-el-ministro-griego-de-fin> (дата обращения).

11. *Linguee.es. Diccionario español-inglés*, access <http://www.linguee.es/espanol-ingles/traduccion/echar+cartas.html> (дата обращения: 11.06.2014).

12. *Maestros naiperos*, access <http://maestrosnaiperos.com/empresa.html> (дата обращения: 22.12.2014).

13. Tolosana, C. L. *Brujería, estructura social y simbolismo en Galicia*, t. 91 (Madrid, Ediciones Akal, 2004), 427.

References

1. Leichik, V. M. «Optimalnaya struktura termina.» *Voprosy yazykoznaviya* 5 (1986): 87–97.

2. Reformatskij, A. A. *Chto takoe termin i terminologiya* (Moskva, Nauka, 1959), 14.

3. Ayala, T. *La política del Castillo de Cartas de Mas*, access <http://blogs.20minutos.es/el-confesionario/2014/11/12/la-politica-del-castillo-de-cartas-de-mas/>.

4. Betancourt, Oliver. *Origen de la palabra “El Naípe”*, access <http://www.monografias.com/trabajos94/cronografia-aípe/cronografia-naípe.shtml>.

5. Botín, A. *Todos los juegos de cartas* (Barcelona, Robinbook, 2011), 299.

6. *Brisca*, access <http://es.wikipedia.org/wiki/Brisca>.

7. *Casino de Madrid*, access <http://www.casinodemadrid.es>.

8. *Diccionario de la lengua española* (DRAE), la 22ª ed. (Madrid, Real Academia Española, 2001), access <http://lema.rae.es/drae/?val=copas>.

9. *Diccionario de la lengua española* (DRAE), access http://buscon.rae.es/drae/srv/search?id=hxFKB8lM6DXX2C1UR2dR#estar_como_el_naípe.

10. *El euro es como un castillo de naipes*, access <http://www.eluniversal.com/internacional/150209/el-euro-es-como-un-castillo-de-naipes-afirma-el-ministro-griego-de-fin>.

11. *Linguee.es. Diccionario español-inglés*, access <http://www.linguee.es/espanol-ingles/traduccion/echar+cartas.html>.

12. *Maestros naiperos*, access <http://maestrosnaiperos.com/empresa.html>.

13. Tolosana, C. L. *Brujería, estructura social y simbolismo en Galicia*, t. 91 (Madrid, Ediciones Akal, 2004), 427.

(Current issues in linguistic semantics)

Homonymy and polysemy in gambling terminology in Spanish (in Russian) [Omonimiya i polisemiya v terminologiyi azartnih igor v ispanskij movi]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec L. I.] blinfo@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРАГМАЛИНГВИСТИКИ]

УДК 81'373.49

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 23.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.79 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.09>

ВТІЛЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ЕВФЕМІЇ В
ТЕКСТАХ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ЛОРЕНСО СІЛЬВИ

Валерія Володимирівна Киречук (м. Київ, Україна)

kyrechuk.v@i.ua

студентка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Шевченка 14

*Статтю присвячено аналізу лінгвістичних механізмів евфемії та альтернативним способам передачі лексичних одиниць з негативним денотатом на матеріалі сучасних іспаномовних творів Лоренсо Сільви *Donde los escorpiones* та *Lejos del corazón*. Доведено, що в текстах переважають тематичні класи евфемізмів на позначення майнової, вікової дискримінації, застосовуються евфемізми пов'язані з феноменом смерті, зокрема розглядаються евфемізми з військової сфери на позначення превентивних мір, силового захисту, військової поліції. Серед альтернативних способів на семантичному рівні використовуються стратегії позитивної ввічливості, запозичена лексика з англійської, латинської, французької, італійської мов, метафоричні вислови, що спрямовані на нейтралізацію супротивників, військових конфліктів та метонімічні заміники, що носять відтінок формальності в текстах.*

Ключові слова: евфемізм, дисфемізм, табу, інвективна лексика, конотація, негативний денотат, номінація, позитивна ввічливість, запозичена лексика, художній дискурс.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Втілення лінгвістичних механізмів евфемії в текстах художніх творів Лоренсо Сільви (Українською)

[Реализация лингвистических механизмов евфемии в текстах художественных текстов Лоренсо

Сильвы (На укр. яз.)]

© Киречук В. В. [Киречук В. В.] kyrechuk.v@i.ua

REALIZATION OF LINGUISTIC MECHANISMS OF EUPHEMISMS IN LORENZO SILVA'S LITERARY TEXTS

Valeriya V. Kyrechuk (Kyiv, Ukraine)

kyrechuk.v@i.ua

Student of Department of Romance Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

*This article is voted to the analysis of linguistic mechanisms of euphemisms and alternative methods of transmission of lexical units which has a negative denotation based on contemporary Spanish literary texts by Lorenzo Silva *Donde los escorpiones* and *Lejos del corazón*. The author proves that in those texts dominate thematic groups of euphemisms which designate age and property discrimination, also there are euphemisms related to death phenomenon, in particular are discussed the euphemisms from military sphere, which designate preventive measures, armed defense and military police. Among the alternative methods on the semantic level are used the notion of positive politeness based on conditional clauses, adopted vocabulary from English, Latin, French, Italian languages and metaphorical expressions which are aimed at neutralization of enemies and military conflicts including metonymy substitution which contain the shade of formality in the texts.*

Key words: euphemism, dysphemism, taboo, invective vocabulary, connotation, denotation, nomination, positive politeness strategies, adopted vocabulary, fiction discourse.

РЕАЛИЗАЦИЯ ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ ЭВФЕМИИ В ТЕКСТАХ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТОВ ЛОРЕНСО СИЛЬВЫ

Валерия Владимировна Киречук (г. Киев, Украина)

kyrechuk.v@i.ua

студентка кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Шевченко 14

Статья посвящена анализу лингвистических механизмов эвфемии и альтернативным способам передачи лексических единиц с негативным денотатом

(Current issues in pragmalinguistics)

Realization of linguistic mechanisms of euphemisms in Lorenzo Silva's literary texts (in Ukrainian) [Vtilyennya lingvistichnih mehanizmv evfemiyi v tekstah hudozhnih tvoriv Lorenzo Silvi]

© Kyrechuk V. V. [Kirechuk V. V.] kyrechuk.v@i.ua

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

на материале современных испаноязычных произведений Лоренсо Сильвы *Donde los escorpiones* и *Lejos del corazón*. Доказано, в текстах преобладают тематические классы эвфемии, обозначающие имущественную и возрастную дискриминации, используются эвфемизмы связанные с феноменом смерти, в частности рассматриваются эвфемизмы военной сферы, которые обозначают превентивные меры, силовую защиту, военную полицию. Среди альтернативных способов на семантическом уровне используются стратегии позитивной вежливости, заимствованная лексика с английского, латинского, французского, итальянского языка, также метафорические выражения, которые направлены на нейтрализацию противников, военных конфликтов и метонимические замены, которые содержат оттенок формальности в текстах.

Ключевые слова: эвфемизм, дисфемизм, табу, инвективная лексика, коннотация, денотат, номинация, стратегия позитивной вежливости, заимствованная лексика, художественный дискурс.

Актуальність дослідження зумовлена недостатнім вивченням явища евфемії, необізнаністю її природи та функціонування в текстах художніх творів і полягає в тому, що в сучасному світі евфемічна лексика має велике значення для творення евфемічних одиниць, основна ціль яких полягає в завуальованості істинних характеристик та явищ, що позначають негативний денотат. Водночас виконує важливу роль з точки зору науково-теоретичних та практичних аспектів.

Мета дослідження передбачає проаналізувати відлуння евфемізмів, з'ясувати основні принципи поширення евфемістичної лексики наявних в текстах художніх творів та виокремити альтернативні процеси евфемізації.

Явище евфемії є одним з центральних понять сучасної лінгвістики. Останнім часом все більшої актуальності набуває володіння емоційно-забарвленою евфемічною лексикою, яка передбачає субституцію інвективних висловів, використання яких є неприйнятним для певних ситуацій, не відповідає комунікативному середовищу та мовному етикету зокрема. Водночас це пояснюється й тим, що на сучасному етапі евфемізми володіють широким спектром використання в політичному, мас-медійному та

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Втілення лінгвістичних механізмів евфемії в текстах художніх творів Лоренсо Сільви (Українською)

[Реализация лингвистических механизмов эвфемии в текстах художественных текстов Лоренсо

Сильвы (На укр. яз.)]

© Киречук В. В. [Киречук В. В.] kyrechuk.v@i.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

художньому дискурсах, саме тому викликають підвищений інтерес у лінгвістів [9, с. 258-260; 1, с. 22].

Визначення евфемізму є основним завданням для кращого розуміння цього феномену. Стає очевидним, що це не суто лінгвістичне явище, яке легко розмежувати, а поширена думка про те, що традиційне призначення полягає у заміщенні образливих виразів, виявляється неповним та некоректним. Поняття евфемізм має грецьке походження, що в буквальному розумінні передбачає спілкуватися таким чином, щоб уникати грубих висловів. Сучасний іспанський словник евфемічних пропонує визначення евфемізму як значення, яким наділяють той чи інший вираз замість застосування вислову або слова, які можуть сприйматися грубими, різкими та образливими [11, р. 12; 10, р. 130].

Евфемізми часто уподібнюють до фразеологічних одиниць, які поряд з евфемізмами характеризуються експресивністю висловлювань та носять відтінок оцінності. На відміну від евфемізму, який володіє лише негативною конотацією, фразеологізм утворює вирази з позитивним, негативним та нейтральним денотатом. Інша особливість, що розмежовує дані два поняття, полягає в тому, що евфемізм може бути представлено у вигляді лише одного слова, в той час як фразеологізм складається з одного та більше слів [7, с. 151; 4, с. 20].

Переходячи безпосередньо до аналізу та відлуння евфемічної лексики в текстах художніх творів *Donde los escorpiones* та *Lejos del corazón*, варто зауважити на тому, що в своїх творах автор виділяє два типи евфемізмів: стилістичні та традиційні евфемізми. Традиційні евфемізми складають групу номінацій, що пов'язані з темами табу. Основна причина поширення цієї групи пов'язана з небажанням автора сприймати номінації на позначення майнової, вікової дискримінації а також номінацій, пов'язаних з феноменом смерті. Дані евфемізми утворюють широку групу, що представлені у вигляді словосполучень, неповних речень або виражені лише одним словом.

Оскільки в іспанській мові говорять про смерть як про відпочинок, подорож, мандрівку, втечу, в тексті можна зустріти наступні конотації: *pasar a la vida mejor, último viaje, migración, estar en el paraíso, descanso eterno*,

(Current issues in pragmalinguistics)

Realization of linguistic mechanisms of euphemisms in Lorenzo Silva's literary texts (in Ukrainian) [Vtilyennya lingvistichnih mehanizmiv evfemiiv v tekstah hudozhnih tvoriv Lorenzo Silvi]© Kyrechuk V. V. [Kirechuk V. V.] kyrechuk.v@i.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

fallecer, desaparecer, estar al lado de Dios, ser expulsado del mundo de los vivos [8, с. 252; 12].

Говорячи про тематичну групу евфемізмів на позначення вікових особливостей, варто зазначити, що в тексті художнього твору *Donde los escorpiones* автор активно звертається до евфемістичних виразів, які застосовуються по відношенню до людей похилого віку аби позбутися общинної лексики, табуйованих найменувань, та виразити глибоку повагу до своїх співвітчизників, знаходимо тут наступні найменування: *vejez – edad de oro, edad de propecta, longevidad; los viejos – gente de edad, gente de cierta edad, avanzado, eximido, goteras de la edad*; дім для людей похилого віку – *geriátrico, urbanización de mayores* [12].

До наступної тематичної групи, висвітленої в тексті *Lejos del corazón*, є евфемізми на позначення майнової дискримінації. Дана категорія евфемізмів слугує альтернативною номінацією словам, які позначають бідність, заможність та окремі процеси, що мають безпосередній зв'язок з цими поняттям. Нужденність набуває таких конотацій як – *estrechez, carestía*; людина, яка перебуває за межею бідності – *descamisado, arrancado, clase baja, sin techo, dejado de la mano de Dios, estar bajo el umbral de la cabeza*; заможні люди – *solvente, gente con posibles, clase preferente, adinerado, pudiente, sociedad desarrollada, el estamento inferior de este paraíso* [12; 13].

Натомість до стилістичних евфемізмів, що входять до складу основної класифікації евфемізмів, відносяться номінації, представлені у вигляді хвалебних речей, різноманітних компліментів, які інколи з'являються представлені у перебільшеній формі [2, с. 214]. В даному випадку до стилістичних евфемізмів можна віднести номінації, що перегукуються з військовою сферою, це пояснюється тим, що твори *Donde los escorpiones* та *Lejos del corazón* розвертаються на тлі військових подій, які пронизують дані тексти художніх творів. Саме цей аспект представляє найбільшу складність, оскільки перед автором стоїть подвійне завдання – по-перше, створити картину реальних подій, зобразити масштабність та значущість цілей та операцій, перед якими опиняються головні герої даного твору, по-друге,

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Втілення лінгвістичних механізмів евфемії в текстах художніх творів Лоренсо Сільви (Українською)

[Реализация лингвистических механизмов евфемии в текстах художественных текстов Лоренсо

Сильвы (На укр. яз.)]

© Киречук В. В. [Киречук В. В.] kyrechuk.v@i.ua

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

використати емоційно піднесену, виразну мову, яка приховує прямі номінації слів з негативним денотатом. Серед найбільш яскравих прикладів можна побачити номінації на позначення сфери діяльності, гуманітарної допомоги, місць проведення військових операцій та планів щодо нейтралізації супротивників, значення яких не складно зрозуміти за допомогою контексту: *unidad de intervención, punto estratégico, ciudad de reserva, operación de riesgo no exagerado, zona de operaciones, ámbito de actuación lugar de esparcimiento informal, movimiento comprometido, técnicos de primeros auxilios, neutralizar al enemigo*. Про військових поліцейських автор говорить піднесено, добираючи альтернативні номінації з позитивним денотатом – *la gente de Defensa, inteligencia militar* [12; 13].

Важливим аспектом залишається й те, що для створення психологічного портрету супротивника автор вдається до застосування порівняльних конструкцій, що носять комічний ефект, однак при цьому дотримується принципу позитивної ввічливості, оскільки центральними виступають птахи та тварини, які не асоціюються зі злом. Автор не має на меті принизити ворога або наділити його негативними якостями: *escurridizo como una águila, ellos eran más rápidos y hábiles que el pájaro que tratábamos de atrapar* [12].

Зосереджуючи увагу на інших альтернативних принципах поширення евфемічної лексики, варто згадати про оказіональні вирази, що створюють особливий ефект метафоричності [6, с. 44]. Яскравим прикладом можна вважати вираз, в якому йдеться про першу спробу військових порушити мовчанку і зробити рішучу спробу нейтралізувати конфлікт – *eramos los primeros, quienes llevabamos la voz cantante en aquel baile*. Не менш цікавими виявляються наступні приклади: *sólida arquitectura del cuerpo; dejar cuestión en el aire* [12; 13].

На семантичному рівні зустрічаються метонімічні вирази, які носять відтінок формальності, серед таких є: *poner sobre aviso, hacerse presente en el aire, aire de superioridad*, замість поширених дієслів – *avisar, aparecer, orgullo* [12].

(Current issues in pragmalinguistics)

Realization of linguistic mechanisms of euphemisms in Lorenzo Silva's literary texts (in Ukrainian) [Vtilyennya lingvistichnih mehanizmiv evfemiiv v tekstah hudozhnih tvoriv Lorenzo Silvi]

© Kyrechuk V. V. [Kirechuk V. V.] kyrechuk.v@i.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Водночас до семантичних способів творення евфемічної лексики в даних текстах художніх творів слід віднести слова іншомовного походження, запозичені англійської, французької та латини, які з'являються в тексті під час неформальних бесід, носять ефект комічності і передбачають продемонструвати невимуженість, легкість у діалогах: *gadget, whatsapps, move forward, souvenir, a priori*. Інші номінації демонструють приклади з військової сфери – *escenario green on blue, force protection, Call of Duty, Military Police, Forward Operating Base, Forward Support Base, generation kill, checkpoint*. Серед слів іноземного походження з англійської мови варто згадати про номінації, що походять з повсякденної комунікації та є свідченням молодіжного сленгу – *hipster, dosh, shock, lohar, boy scout*, етимологія яких знаходиться поза увагою цільової аудиторії. Серед іншомовних лексем французького походження знаходимо приклади, що позначають збройні сили – *carabinieri* та камуфлюють номінації військових професій – *capitano, maresciallo, connaisseur, non croppo*.

Мета даної категорії полягає у нейтралізації неблагозвучних виразів, які в іспанській мові пов'язують з темами табу [5, с. 45]. Автор намагається не акцентувати увагу на певних категоріях, що виявляються недоречними для художнього дискурсу, натомість пропонує схожі за значенням вислови, що менше шокують і видаються більш шляхетними, якщо порівнювати їх з лексикою мови оригіналу [12; 13].

Серед синтаксичних способів творення евфемізмів в текстах яскраво виділяється вербальний компонент, заснований на категорії позитивної ввічливості. На думку іспанського дослідника Ечадо Гарсія, евфемізми використовуються не лише як незалежні лексичні одиниці, проте й розглядаються з позиції комунікативних стратегій, що пов'язані з концептом ввічливості [11, р. 15]. В тексті *Donde los escorpiones* категорія позитивної ввічливості реалізується в комунікації під час обміну інформацією, надання порад з метою виразити повагу до свого співрозмовника, зокрема схилиючись до тактики маніпулювання та натяку:

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Втілення лінгвістичних механізмів евфемії в текстах художніх творів Лоренсо Сільви (Українською)

[Реализация лингвистических механизмов евфемии в текстах художественных текстов Лоренсо

Сильвы (На укр. яз.)]

© Киречук В. В. [Киречук В. В.] kyrechuk.v@i.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

– *Antes de salir nos gustaría hablar con usted. – Si no le importa, preferiría explicárselo personalmente.*

– *Podrías tener algún amigo* [12].

Як бачимо з наведених прикладів, речення, утворені за допомогою умовного способу, пом'якшують висловлювання, позбавляючи їх агресії та яскраво вираженої невдоволеності. Такий спосіб маскування допомагає приховати від співрозмовника інтенцію реципієнта, уникаючи комунікативної поразки. Другий приклад є свідченням завуальованого докору, який набуває коректної форми поради по відношенню до комуніканта.

Отже, евфемізми в даних текстах художніх творів виникають як реакція на певні вирази, що утримують в собі інвективний відтінок та можуть свідчити про відсутність моральних та інтелектуальних норм людини. Евфемізми допомагають створити правильний перлокутивний ефект на публіку або окрему групу людей, які сприймають завуальовані вирази як лексичну приховану стратегію. Таким чином, дозволяють сформувати думку про те, що вони слугують емоційним забарвленням табуованим виразам та номінаціям з негативним денотатом. Подібна форма маскування передбачає посилення на групу в абстрактному вимірі, допомагаючи таким чином мовцям уникнути труднощів відкрито говорити про окремі дії та явища. За цих умов підвищується рівень гіперчутливості, яка робить реальність розпливчастою і перетворює її на евфемізми, що в більшості випадків свідчать про створення комічного ефекту. В результаті цього, слова під впливом евфемізації сприймаються природньо, без лицемірства та остраху. Водночас евфемізми творів *Donde los escorpiones* та *Lejos del corazón* передбачають створити вишукану форму мовленнєвої майстерності, так званий *maquillaje lingüístico*, схиляючись до ефекту завуальованості та приховування реальності. Водночас, головна особливість функціонування евфемічної лексики в даних текстах художніх творів полягає у тому, що процесу субституції піддаються вислови з нейтральним, позитивним та негативним денотатом. Що, з одного боку, свідчить про відхилення від норми, оскільки заміщення виразів з нейтральним та позитивним денотатом є

(Current issues in pragmalinguistics)

Realization of linguistic mechanisms of euphemisms in Lorenzo Silva's literary texts (in Ukrainian) [Vtilyennya lingvistichnih mehanizmiv evfemiiv v tekstah hudozhnih tvoriv Lorenzo Silvi]

© Kyrechuk V. V. [Kirechuk V. V.] kyrechuk.v@i.ua

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

завданням фразеологічних одиниць, але з іншого боку, свідчить про інноваційний підхід до вивчення евфемічної лексики.

Перспективу дослідження вбачаємо в подальшому аналізі лінгвістичних механізмів евфемії та альтернативних способів передачі евфемічної лексики на матеріалі інших видів дискурсу.

Література

1. Вавилова, Л. Н. «К проблеме эвфемизации художественной речи (на материале произведений Л. Улицкой).» *Русская и сопоставительная филология: Исследования молодых ученых* (2004): 20–26.
2. Великорода, В. Б. «Механізми поповнення евфемістичної лексики.» *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова* 4 (2009): 212–217.
3. Великорода, В. Б. «Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові.» Автореф. дис. канд. філол. наук (Львів, 2008).
4. Долженко, Н. Г., Прозорова, В. О. «Эвфемизм как выразительное средство языка.» *Вестник ЮГУ* 1 (40) (2016): 19–22.
5. Евсеева, Н. А. «Культура и языковые запреты.» *Вестник МГУ* 2, Серия 19: *Лингвистика и межкультурная коммуникация* (2002): 43–47.
6. Ласенко, Л. В. ««Мягкие» метафоры-эвфемизмы как проявление одной из социокультурных стратегий коммуникативного поведения.» *Социальная власть языка* (2001): 240–250.
7. Маковский, М. М. *Феномен табу в традициях и языке индоевропейцев* (Москва, Владос, 2004), 268.
8. Мариненко, П. І. «Функціонування евфемічної лексики в сучасній іспанській мові.» *Проблеми семантики слова, речення та тексту* 25 (2010): 248–253.
9. Снегірьова, Є. О. «Евфемізми як витончена форма мовленнєвого мистецтва.» *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи* (2012): 261–266.
10. Chamizo Domínguez, P. J. *La función social y cognitiva del eufemismo y del desfemismo* (Granada, Comares, 2013): 233.
11. García, L., Manuel, J. *Diccionario de eufemismos y de expresiones eufemísticas actuales* (Madrid, Editorial Verbum, S. L., 2000), 216.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалінгвістики])

Втілення лінгвістичних механізмів евфемії в текстах художніх творів Лоренсо Сільви (Українською)

[Реализация лингвистических механизмов евфемии в текстах художественных текстов Лоренсо

Сильвы (На укр. яз.)]

© Киречук В. В. [Киречук В. В.] kyrechuk.v@i.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Джерела ілюстративного матеріалу

12. Lorenzo Silva. *Donde los escorpiones* (Barcelona, Destino, Editorial Planeta, S.A., 2016), 348.
13. Lorenzo Silva. *Lejos del corazón* (Barcelona, Destino, Editorial Planeta, S.A., 2018), 384.

References

1. Vavilova, L. N. «K probleme evfemizacii hudozhestvennoj rechi (na materiale proizvedenij L. Ulickoj).» *Russkaya i sopostavitelnaya filologiya: Issledovaniya molodyh uchenyh* (2004): 20–26.
2. Velikoroda, V. B. «Mehanizmi popovnennya evfemistichnoyi leksiki.» *Naukovij chasopis NPU imeni M. P. Dragomanova* 4 (2009): 212–217.
3. Velikoroda, V. B. «Semantichni ta funkcionalno-pragmatichni charakteristiki evfemizmv v anglijskij movi.» Avtoref. dis. kand. filol. nauk (Lviv, 2008).
4. Dolzhenko, N. G., Prozorova, V. O. «Evfemizmv kak vyrazitelnoe sredstvo yazyka.» *Vestnik YuGU* 1 (40) (2016): 19–22.
5. Evseeva, N. A. «Kultura i yazykovye zaprety.» *Vestnik MGU* 2, Seriya 19: *Lingvistika i mezhdokulturnaya kommunikaciya* (2002): 43–47.
6. Laenko, L. V. ««Myagkie» metafory-evfemizmy kak proyavlenie odnoj iz sociokulturnyh strategij kommunikativnogo povedeniya.» *Sotsialnaya vlast yazyka* (2001): 240–250.
7. Makovskij, M. M. *Fenomen tabu v tradicijah i yazyke indoevropejcev* (Moskva, Vldos, 2004), 268.
8. Marineko, P. I. «Funkcionuvannya evfemichnoyi leksiki v suchasnij ispanskij movi.» *Problemi semantiki slova, rechennya ta tekstu* 25 (2010): 248–253.
9. Snyegirova, Ye. O. «Evfemizmi yak vitonchena forma movlennyeвого mistectva.» *Lingvistika HHI stolittya: novi doslidzhennya i perspektivi* (2012): 261–266.
10. Chamizo Domínguez, P. J. *La función social y cognitiva del eufemismo y del desfemismo* (Granada, Comares, 2013): 233.
11. García, L., Manuel, J. *Diccionario de eufemismos y de expresiones eufemísticas actuales* (Madrid, Editorial Verbum, S. L., 2000), 216.
12. Lorenzo Silva. *Donde los escorpiones* (Barcelona, Destino, Editorial Planeta, S.A., 2016), 348.
13. Lorenzo Silva. *Lejos del corazón* (Barcelona, Destino, Editorial Planeta, S.A., 2018), 384.

(Current issues in pragmalinguistics)

Realization of linguistic mechanisms of euphemisms in Lorenzo Silva's literary texts (in Ukrainian) [Vtlenennya lingvistichnih mehanizmv evfemij v tekstah hudozhnih tvoriv Lorenso Silvi]

© Kyrechuk V. V. [Kirechuk V. V.] kyrechuk.v@i.ua

УДК 811.111-372

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 20.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 23.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 98.81 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.10>

ЗАСОБИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ЕМОТИВНОГО КЛАСУ СЛІВ

Олена Василівна Кульчицька (м. Львів, Україна)

Elena.kulchytska@icloud.com

асистент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів

Львівський Національний Університет імені Івана Франка

(Міністерство освіти і науки України)

79000, м. Львів, вул. Університетська 1

Стаття присвячена аналізу маніфестації пейоративної лексики у сучасному американському романі С. Майер. Актуальність теми зумовлена необхідністю та важливістю вивчення пейоративності із позицій антропоцентризму, адже пейоративний пласт лексики стрімко розвивається і вимагає аналізу та дослідження з різних позицій, недостатньо вивчений емотивний компонент та категорія оцінки у пейоративах. Пейоративи – це лексеми, які володіють негативною, емоційно-навантаженою експресивною оцінністю, та створюють передумови до досягнення ілокутивної мети; вони належать до зниженого стилю, володіють синонімом в пласті нейтральної лексики, володіють денотативним та конотативним компонентами значення, мають здатність до зміни оцінного знака, володіють умовно-істинним та умовно-вживаним вимірами одночасно, контекстуально обумовлені. Лексеми, пейоративне значення яких є денотативно зафіксованим, класифікуються як абсолютні. Пейоративи, значення яких не є лексикографічно зафіксованими, вважаємо релятивними. Поле пейоративів складається із ядра, ближньої та віддаленої периферії. Усі засоби віддаленої периферії слугують інтенсифікаторами експресивності пейоративного значення. На семантичному рівні пейоративи функціонують як метафора, епітет, оксюморон, гіпербола, літота, метонімія, порівняння, іронія та сарказм, на

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Засоби інтенсифікації емотивного класу слів (Українською) [Средства интенсификации эмотивного класса слов (На укр. яз.)]

© Кульчицька О. В. [Кульчицкая Е. В.] Elena.kulchytska@icloud.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

синтаксичному рівні вони інтегровані у питальні конструкції, інверсію, синтаксичну редуцію, стилістичні повтори, антитезу та гру слів. Ступінь експресивності пейоративного значення вимірюється за допомогою шкали Лікерта, показниками якої є наявність таких елементів: пунктуація, семантико-стилістичні засоби, синтактико-стилістичні засоби, графічні символи, авторські okazionalizmi та структура adj/adv + n. Проведений прагматичний аналіз дозволяє стверджувати, що пейоративи є потенційно-маніпулятивним засобом.

Ключові слова: пейоратив, емосема, стилістика, шкала Лікерта.

MEANS OF EMOTIVES' INTENSIFICATION

Olena Vasylyvna Kulchytska (Lviv, Ukraine)

Elena.kulchytska@icloud.com

assistant lecturer at the Department of Foreign Languages for the Humanities

Faculty of Foreign Languages

Lviv National University named after Ivan Franko

(Ministry of Science and Education)

79000, Lviv, Universytetska Str. 1

The article is devoted to the study of linguistic means of realizing pejoration in the novels by S. Mayer. The topicality of the study is caused by scholarly necessity and importance of studying pejoration from anthropocentric viewpoint, since this vocabulary is rapidly developing and requires analysis and research from different positions. Moreover, the emotive component and the evaluative category in pejoratives have been insufficiently studied. The following definition of pejoratives has been put forward: they are lexemes that have negative, emotionally loaded expressive evaluation and create preconditions for the achievement of an illocutionary goal. They belong to the low style, have a synonym in neutral vocabulary register, have denotative and connotative components of meaning, are prone to change the sign of evaluation, in terms of hybrid semantics have both truth-conditional and use-conditional components and are contextually preconditioned. Vocabulary, the pejorative meaning of which is denotatively registered in lexicographic sources is determined as absolute. Pejoratives, whose meaning is not lexicographically registered, are classified as relative. Semantic field of pejorative vocabulary corpus consists of the nucleus, close and distant periphery. All means of distant periphery serve as intensifiers of pejorative meaning. On the semantic level pejoratives

(Current issues in pragmalinguistics)

Means of emotives' intensification (in Ukrainian)

[Zasobi intensifikaciyi emotivnogo klasu sliv]

© Kulchytska O. V. [Kulchicka O. V.] Elena.kulchytska@icloud.com

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

may function as a metaphor, epithet, oxymoron, hyperbole, litote, metonymy, simile, irony and sarcasm. On the syntactic level pejorative vocabulary is integrated into interrogative constructions, inversions, syntactic reductions, stylistic repetitions, antithesis, and word-play. The degree of expressiveness of pejorative meaning has been estimated by means of Likert scale, and it includes the following items: punctuation, semantic and stylistic means, syntactic and stylistic means, graphic symbols, nonce-words and adj/adv + n structure. Pragmatic analysis has yielded the following result: pejoratives are potentially manipulative linguistic means.

Key words: *pejorative, emoseme, stylistics, Likert scale.*

СРЕДСТВА ИНТЕНСИФИКАЦИИ ЭМОТИВНОГО КЛАССА СЛОВ

Кульчицкая Елена Васильевна (г. Львов, Украина)

Elena.kulchytska@icloud.com

ассистент кафедры иностранных языков для гуманитарных факультетов
Львовский национальный университет имени Ивана Франка
(Министерство образования и науки Украины)
79000, г. Львов, ул. Университетская 1

Статья посвящена анализу манифестации пейоративной лексики в современном американском романе С. Майер. Актуальность темы обусловлена необходимостью и важностью изучения пейоративности с позиций антропоцентризма, ведь пейоративной пласт лексики стремительно развивается и требует анализа и исследования с разных позиций, кроме того, недостаточно изучен эмотивный компонент и категория оценки в пейоративах. Пейоративы – это лексемы, которые обладают отрицательной, эмоционально-нагруженной экспрессивной оценочностью, и создают предпосылки к достижению иллюкативной цели; они принадлежат к сниженному стилю, обладают синонимом в пласте нейтральной лексики, обладают денотативным и коннотативным компонентами значения, способностью к изменению оценочного знака, в них фиксируется условно-истинные и условно-использованные измерения одновременно, а также они контекстуально обусловлены. Лексемы, пейоративное значение которых денотативно зафиксированное, классифицируются как абсолютные. Пейоративы, значения которых не является лексикографически зафиксированными,

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалінгвістики])

Засоби інтенсифікації емотивного класу слів (Українською) [Средства интенсификации эмотивного класса слов (На укр. яз.)]

© Кульчицка О. В. [Кульчицкая Е. В.] Elena.kulchytska@icloud.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

классифицируются как релятивные. Поле пейоративов состоит из ядра, ближней и отдаленной периферии. Все средства удаленной периферии служат интенсификаторами экспрессивности пейоративного значения. На семантическом уровне пейоратив функционирует как метафора, эпитет, оксюморон, гипербола, литота, метонимия, сравнение, ирония и сарказм, на синтаксическом уровне пейоративы интегрированы в вопросительные конструкции, инверсию, синтаксическую редукцию, стилистические повторы, антитезу и игру слов. Степень экспрессивности пейоративного значения измеряется с помощью шкалы Ликерта, показателями которой является наличие следующих элементов: пунктуация, семантико-стилистические средства, синтактико-стилистические средства, графические символы, авторские окказионализмы и структура adj / adv + n. Проведенный прагматический анализ позволяет утверждать, что пейоративы являются потенциально манипулятивным средством.

Ключевые слова: пейоратив, эмосемы, стилистика, шкала Ликерта.

Мета статті полягає у розкритті мовних засобів реалізації пейоративності.

Матеріалом дослідження слугує вибірка романів сучасної американської письменниці Стефані Майер. Вибір автора та його творів дозволив провести актуальний на даний час аналіз пейоративів із тих позицій, що романи стали бестселерами у всьому світі впродовж сучасного проміжку часу.

Об'єкт дослідження – лінгвістична репрезентація пейоративності та її маніфестація на прикладі сучасного американського роману.

Предмет дослідження – різнорівневі засоби вираження пейоративності в складі сучасної англійської мови (на прикладі сучасного американського роману).

Актуальність дослідження полягає у важливості вивчення лінгвістичних явищ із позицій антропоцентризму, інтегруючи при цьому наукові традиційні та новаторські методи сучасної лінгвістики; недослідженості емотивного пласту мови, який є важливим та присутнім як у повсякденній мові так і в інших видах мовлення, будучи вербалізатором людських емоцій. Актуальність дослідження зумовлена також відсутністю

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

опису пейоративності із позицій конотативної та гібридної семантики, що дало змогу всебічно дослідити явище пейорації, широкою маніфестацією даного пласту лексики в різних значеннях.

Основний текст статті. Поруч із основними засобами вираження емотивів в їхньому лексико-семантичному, функціональному полі, крім ядра, виокремлюються також периферійні зони – ближня та віддалена. До прикладу, ядро семантичного поля негативно забарвлених емотивів – пейоративів, представлено наявністю абсолютного оцінного предиката *bad*, який є саме тою точкою опори, з якої починається опис лексико-семантичного поля пейоративів, які ми визначаємо, як лексеми, що володіють негативною, емоційно-навантаженою експресивною оцінністю. Проте абсолютний оцінний предикат *bad* не є центром поля, оскільки містить тільки негативну оцінку. У даній статті описується віддалена периферія поля пейоративів.

Ближня периферія поля пейоративів утворюються лексичними одиницями, денотативне значення яких не є емоційно забарвленим, проте які входять до нього на правах конотації, тоді коли до віддаленої периферії ми відносимо графічні, фонетичні засоби, стилістичні засоби, пряме значення яких не володіє емосемами, але яке реалізується в переносному значенні лексичної одиниці, а також авторські оказіоналізми. Засоби віддаленої периферії є допоміжними, оскільки основне навантаження несе семантика повнозначного слова [3].

До графічних та фонетичних засобів створення додаткового емотивного значення лексем ми відносимо: пунктуаційні засоби (та їхню особливу постановку у реченнях, наприклад, поєднання знаку питання та оклику, чи три крапки разом із знаком оклику, і т. д.), а також графічні засоби (наприклад, шрифтові виділення – курсив, жирний шрифт, виділення однієї букви у слові іншим шрифтом, і т. д.).

До стилістичних засобів, як семантико-стилістичних, так і синтактико-стилістичних, віддаленої периферії поля емотивів ми відносимо: метафори, епітети, порівняння, гіперболи, метонімія, евфемізми, анімалізми, інтерогативні конструкції, стилістичні повтори, інверсії, антитези.

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Оскільки, при дослідженні віддаленої периферії поля пейоративів було встановлено існування засобів інтенсифікації їхнього значення, це стало підставою для створення шкали інтенсифікації експресивності емотивів, де представлені критерії покликані об'єктивно проаналізувати силу експресивності пейоративного слова, враховуючи його прагматичні особливості. Про інтенсивність вираження пейоративного значення зазначали О. Гаврилів [4], І. Турецкова [3], Б. Технау [6]. *"Коли слово стає зневажливим, історія його еволюційного значення ще не завершена: сила і ступінь образливості слова можуть продовжувати розвиватися, поки воно залишається зневажливим по своїй суті. Експресивні та описові компоненти сильно впливають один на одного, тому ми повинні досліджувати практичний вміст"* [6, с. 207–208]. У своєму дослідженні Б. Технау вперше використала шкалу Лікерта для визначення рейтингу ступеня образливості слова. Ми розвинули її підхід до створення шкали експресивності пейоративів, враховуючи надбання усіх лінгвістів, які працювали у даній сфері. Дана шкала, на нашу думку, найширше охоплює спектр значення пейоративів та найповніше описує їхню експресію.

В. Голодна, Е. Теслева, Е. Румбешта вказували, що до засобів інтенсифікації оцінки пейоративу відносяться: повтор, метафора, гіпербола, літота, метонімія, риторичне питання, порівняння, і т. д.

У поданій нижче шкалі (рис. 1) кожному із її складових виділено під час аналізу кольором у випадку, якщо складова присутня у пейоративному вислові (так/ні), що, зрештою, дає змогу наочно побачити ступінь інтенсифікації експресивності пейоративу:

Пунктуація	Семантико-стилістичні	Синтактико-стилістичні	Графічні символи	Авторський оказіоналізм	adj, adv інтенсифікатори
------------	-----------------------	------------------------	------------------	-------------------------	--------------------------

Рис. 1. Інтенсифікація експресивності пейоративів за шкалою Лікерта

(Current issues in pragmalinguistics)

Means of emotives' intensification (in Ukrainian)
[Zasobi intenzifikaciyi emotivnogo klasu sliv]

© Kulchytska O. V. [Kulchicka O. V.] Elena.kulchytska@icloud.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Отже, якщо у пейоративному вислові є такі елементи, як ‘пунктуація’ ‘семантико-стилістичні’ та ‘синтактико-стилістичні’ засоби, то у шкалі вони відображаються кольором у своїх слотах, а слоти без кольору позначають відсутність відповідної складової. Варто зазначити, що дана шкала не є уніфікованою та може бути доповненою та розширеною. Проте, елементи шкали не лише надають пейоративам експресивності, та не лише долучаються до підсилення аксіологічного забарвлення пейоративних висловлювань, а й інтенсифікують їх емоційно-експресивне значення.

Так, у поданому нижче прикладі автор використовує такий прийом як повтор, вживаючи прикметник *stupid* тричі, накладаючи його пейоративне значення з несхвальною емоцією на пейоративну модель *adj+n* ‘emotional creature’, тим самим значно посилюючи емоційність цілого виразу:

I was sobbing because it had been a test, and, stupid, stupid, stupid, emotional creature that I was, I wanted it to be real [5, p. 299].

Аплікуючи шкалу інтенсифікації експресивного значення пейоративів до поданого вище прикладу, ми отримуємо наступний результат (у прикладі присутня пунктуація, метафора, повтор).

Пунктуація	Семантико-стилістичні	Синтактико-стилістичні	Графічні символи	Авторський окаціоналізм	adj, adv інтенсифікатори
------------	-----------------------	------------------------	------------------	-------------------------	--------------------------

Рис. 2

Шкала інтенсивності пейоративної оцінки одного і того ж самого прикметника у наступному прикладі змінюється у порівнянні з попереднім прикладом:

No one's betrayed you, stupid, I railed at her [5, p. 300].

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Пунктуація	Семантико-стилістичні	Синтактико-стилістичні	Графічні символи	Авторський оказіоналізм	adj, adv інтенсифікатори
------------	-----------------------	------------------------	------------------	-------------------------	--------------------------

Рис. 3

Аналізуючи цілий уривок можна стверджувати, що пейоративне значення градуально послаблюється, набуваючи жартівливого значення. Виділення пейоративу *stupid* комами пом'якшує значення наявної в ній емосеми, тобто пунктуаційні засоби виступають алевіатором пейоративу.

Аналізуючи надалі пейоративні лексеми, розглянемо використання наступного прикметника *insane* з несхвальною емосемою:

Are they insane? Can't they see how this would help us all? [5, p. 439].

Прикметник *insane* маючи у своїх семантиці значення *extremely foolish; irrational*, вживається суто для вираження емоції несхвалення. Проте, використання ритиричного запитання (згідно контексту) додає сили даному пейоративу, тим самим слугуючи його інтенсифікатором:

Пунктуація	Семантико-стилістичні	Синтактико-стилістичні	Графічні символи	Авторський оказіоналізм	adj, adv інтенсифікатори
------------	-----------------------	------------------------	------------------	-------------------------	--------------------------

Рис. 4

Розглянемо наступний приклад:

You stupid mutt! How could you? [5, p. 414].

Пейоративний прикметник *stupid* використовується автором для передачі негативно-грубого відношення до співрозмовника, в поєднанні ж з пейоративним іменником *mutt*, який володіє емосемою лайки (згідно словникової дефініції лексема вживається зі значенням – *especially one that*

(Current issues in pragmalinguistics)

Means of emotives' intensification (in Ukrainian)
[Zasobi intensifikaciyi emotivnogo klasu sliv]

© Kulchytska O. V. [Kulchicka O. V.] Elena.kulchytska@icloud.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

is not of a particular breed, що по відношенню до людини взагалі не вживається), а також будучи інтенсифікованими засобами дальньої периферії (виділення курсивом в поєднанні з окличним знаком) утворює пейоративний вислів, що на шкалі експресивності займає наступне місце за своєю перлокутивною / ілокутивною силою:

Пунктуація	Семантико-стилістичні	Синтактико-стилістичні	Графічні символи	Авторський оказіоналізм	adj, adv інтенсифікатори
------------	-----------------------	------------------------	------------------	-------------------------	--------------------------

Рис. 5

Іншу картину ми спостерігаємо у даному прикладі:

I've held her all of one time, and already you think you have something moronic wolfy claim to her? [6, p. 415].

У цьому випадку інтенсифікатором пейоративної оцінки є прикметник наближеної периферії, який також є пейоративним. Окрім того, він поєднаний у складній структурі adj+adj+n: *moronic* (*offensive* - very stupid or foolish) + *wolfy* + *claim*. Прикметник *wolfy* є авторським оказіоналізмом, оскільки не володіє окремою словниковою статтею і не є зафіксованим у словнику неологізмів. За шкалою інтенсифікації експресивності пейоративного значення отримуємо результат відображений на рис. 6.

Пунктуація	Семантико-стилістичні	Синтактико-стилістичні	Графічні символи	Авторський оказіоналізм	adj, adv інтенсифікатори
------------	-----------------------	------------------------	------------------	-------------------------	--------------------------

Рис. 6

Вивчаючи суть пейоративів ми дійшли до висновку, що пейоративне значення лексеми розвивається за допомогою засобів дальньої периферії

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])
Засоби інтенсифікації емотивного класу слів (Українською) [Средства интенсификации эмотивного
класса слов (На укр. яз.)]

© Кудьчицька О. В. [Кудьчицкая Е. В.] Elena.kulchytska@icloud.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

лексико-семантичного поля пейоративу. Ми виносимо положення про те, що пейоративне значення інтенсифікується наявністю графічних засобів, пунктуаційних, семантико-синтаксичних, семантико-стилістичних засобів, а також авторським новотвором та наявністю інтенсифікатив типу *adj* та *adv*, чим досягається емоційність пейоративного значення. Шкала Лікерта допомогла нам структурувати інформацію та унаочнити вивчений матеріал.

Література

1. Иванов, Л. *Текст научной дискуссии: дейксис и оценка* (Москва, НИП "2Р", 2003), 206.
2. Коваленко, Е. «Языковая актуализация пейоративной оценки (на материале английского языка).» (Дисс. канд. филол. наук, Барнаул, 2006), 189.
3. Турецкова, И. «Средства интенсификации пейорации в контексте.» *VIII Международная научно-практическая конференция «Филология и культурология: современные проблемы и перспективы развития»* (Оренбург, 2014).
4. Havryliv, O. *Verbale Aggression. Formen und Funktionen am Beispiel des Wienerischen* (Frankfurt am Main u. a., Peter Lang, 2009): 198.
5. Stephanie Mayer. *Collection of novels*.
6. Technau, B. *The meaning and use of slurs: An account based on empirical data* (Amsterdam; Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2016): 204–298.

References

1. Ivanov, L. *Tekst nauchnoj diskussii: dejksis i ocenka* (Moskva, NIP "2R", 2003), 206.
2. Kovalenko, E. «Yazykovaya aktualizaciya pejorativnoj ocenki (na materiale anglijskogo yazyka).» (Diss. kand. filol. nauk, Barnaul, 2006), 189.
3. Tureckova, I. «Sredstva intensifikacii pejoracii v kontekste.» *VIII Mezhdunarodnaya nauchno-prakticheskaya konferenciya «Filologiya i kulturologiya: sovremennye problemy i perspektivy razvitiya»* (Orenburg, 2014).
4. Havryliv, O. *Verbale Aggression. Formen und Funktionen am Beispiel des Wienerischen* (Frankfurt am Main u. a., Peter Lang, 2009): 198.
5. Stephanie Mayer. *Collection of novels*.
6. Technau, B. *The meaning and use of slurs: An account based on empirical data* (Amsterdam; Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2016): 204–298.

(Current issues in pragmalinguistics)

Means of emotives' intensification (in Ukrainian)
[Zasobi intensifikaciyi emotivnogo klasu sliv]

© Kulchytska O. V. [Kulchicka O. V.] Elena.kulchytska@icloud.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОГНИТИВНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.133.1'27'42-11

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 98.22 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.11>

**АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНАФОРИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ У ФРАНКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ**

Юлія Михайлівна Гурмак (м. Львів, Україна)

juliaklu2004@gmail.com

Аспірант кафедри французької філології
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Міністерство освіти і науки України)
79000, м. Львів, вул. Університетська 1

Статтю присвячено аналізу сучасних підходів до вивчення анафоричних процесів на матеріалі франкомовного дискурсу. Проінтерпретовано трактування поняття анафори українськими та іноземними лінгвістами. Виявлено, що дослідження анафоричних елементів не обмежується класичною проблемою повторення, її потрібно розглядати в комунікативному аспекті. У межах когнітивно-комунікативного процесу описано метод дискурсного аналізу. Доведено, що у процесі дослідження анафоричної номінації лінгвістичного аналізу не достатньо, необхідним є звернення до дискурсивного контексту та дискурсивної пам'яті. Визначено когнітивні операції, які мовець здійснює над анафоричними номенами у власному дискурсі. Розглянуто прагматичний та функціональний аспекти явища анафори, які є предметом вивчення інтераціоналістської лінгвістики.

Ключові слова: анафора, анафорична номінація, когнітивно-комунікативний процес, дискурс, дискурсний аналіз, інтераціоналістська лінгвістика.

(АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ [АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ])

АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНАФОРИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ФРАНКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ (Українською)
[АКТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ АНАФОРИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ ВО ФРАНКОЯЗЫЧНОМ ДИСКУРСЕ (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

CURRENT APPROACHES TO THE RESEARCH OF ANAPHORICAL PROCESSES IN THE FRENCH-LANGUAGE DISCOURSE

Yuliya M. Gurmak (Lviv, Ukraine)

juliaklu2004@gmail.com

Postgraduate student at the Department of French philology

Lviv National University named after Ivan Franko

(Ministry of Science and Education)

79000, Lviv, Universytetska Str. 1

The article is devoted to the analysis of modern approaches to the study of anaphoric processes based on the material of French-language discourse. Explications of the concept of anaphora by Ukrainian and foreign linguists are interpreted. The newest methodological principles of comprehensive analysis of anaphoric units in French discourse, namely the combination of linguistic and literary methods, have been further developed. It was revealed that the study of anaphoric elements is not limited to the classical problem of repetition, it must be considered in a communicative aspect. In the framework of the cognitive-communicative process, the method of discourse analysis is described. It is proved that in the process of studying the anaphoric nomination of linguistic analysis is not enough, it is necessary to appeal to the discursive context and discursive memory. The cognitive operations that the speaker performs on anaphoric nomens in his own discourse are defined. The pragmatic and functional aspects of the anaphora phenomenon, which are the subject of the study of interactionist linguistics, are considered. The paper states that in the cognitive-pragmatic aspect the anaphoric nomination performs important functions within the framework of the connectivity of the discourse. This phenomenon is broad, which can be presented not only explicitly but also implicitly, that is, the reader himself has to guess what is said in the text, based on his own experience, knowledge and associations. Anaphora can correspond both to the communicative and cognitive requirements, because it not only captures the fragments of the knowledge and experience of the speaker, but also gives him a certain form in accordance with the communicative plan and the pragmatic intentions of the speaker.

The article contributes to further systematization of anaphoric means of language, characterized by expressive and informative potential. Consideration of the features of functioning of anaphoric nomens as the structure components of the French-language discourse can contribute to the further study of the semantic-stylistic organization of discourse in general.

Key words: *anaphora, anaphoric nomination, cognitive-communicative process, discourse, discursive analysis, interactionist linguistics.*

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaklu2004@gmail.com

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

**АКТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ АНАФОРИЧЕСКИХ
ПРОЦЕССОВ ВО ФРАНКОЯЗЫЧНОМ ДИСКУРСЕ**

Гурмак Юлия Михайловна (г. Львов, Украина)

juliaklu2004@gmail.com

Аспирант кафедры французской филологии
Львовского национального университета имени Ивана Франка
(Министерство образования и науки Украины)
79000, г. Львов, ул. Университетская 1

Статья посвящена анализу современных подходов к изучению анафорических процессов на материале франкоязычного дискурса. Проинтерпретировано трактовки понятия анафоры украинскими и иностранными лингвистами. Выявлено, что исследования анафорических элементов не ограничивается классической проблемой повторения, ее нужно рассматривать в коммуникативном аспекте. В рамках когнитивно-коммуникативного процесса описан метод дискурсного анализа. Доказано, что в процессе исследования анафорической номинации лингвистического анализа недостаточно, необходимо обращение к дискурсивному контексту и дискурсивной памяти. Определены когнитивные операции, которые говорящий осуществляет над анафорическими номенами в собственном дискурсе. Рассмотрены прагматичный и функциональный аспекты явления анафоры, которые являются предметом изучения интеракционистской лингвистики.

Ключевые слова: анафора, анафорический номинация, когнитивно-коммуникативный процесс, дискурс, дискурсивный анализ, интеракционистская лингвистика.

Вступ

Серед когнітивно-ономасіологічних досліджень явища анафори, яку ми ототожнюємо із вторинною номінацією, не існує єдиного визначення цього поняття, так, як і немає єдиної лінгвістичної моделі її аналізу. Основна спільна риса різних теорій полягає у тому, що вони описують анафору як систему посилення, асиметричну залежність між двома елементами синтагми.

Актуальність дослідження зумовлено необхідністю встановлення сучасних підходів та методів вивчення анафоричних процесів як способів вираження взаємозв'язку мови та мислення у лінгвістичному дискурсі.

Метою дослідження є виявлення особливостей аналізу анафори у когнітивно-прагматичному векторі на прикладі сучасної французької мови.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])

Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
[Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Об'єктом дослідження постає явище анафори з її різновидами у французькій мові.

Предметом дослідження є когнітивно-комунікативні, прагматичні, функціональні підходи до вивчення анафоричних процесів у дискурсі сучасної французької мови.

Наукова новизна роботи полягає у спробі узагальнити наукові бачення явища анафори та систематизувати методичні підходи до її аналізу.

Теоретико-методологічною базою дослідження стали наукові розвідки вчених, присвячені питанням утворення та функціонування анафори, її когнітивного підґрунтя (В. Ю. Дудник, Г. М. Кость, Р. Мітков, М. Charolles, F. Corblin, A. Reboul, M.-J. Reichler-Béguelin, P. Vergès, B. Wiederspiel та ін.), а також питанням дискурсу та дискурсного аналізу (Н. Д. Арутюнова, І. Бехта, І. Гальперін, В. З. Дем'янков, І. С. Шевченко, A. Berrendonner, M. Foucault, T. Fraser, M. A. K. Halliday, R. Hasan тощо).

Основний зміст

Дискурсна теорія анафори накладає поняття тексту як центрального елементу визначення. Таким чином, Дюкро і Тодоров пояснюють анафоричну номінацію в термінах інтерпретації. Вони вважають, що “сегмент дискурсу є анафоричним, якщо треба послатися на іншу частину того ж дискурсу, щоб інтерпретувати його” [10, с. 358]. Таке саме тлумачення знаходимо в працях М.-Х. Райхлер-Бегелен [15, с. 17], Б. Відершпіль [17, с. 95], Ф. Корблена [9, с. 129–33], які визначають анафору як “відносини залежності” елементів А і Б, завдяки яким елемент Б обов'язково інтерпретується через зв'язок з елементом А, а елемент А, інтерпретуючи елемент Б, фіксує одне з його визначень. До того ж цей зв'язок є структурним, асиметричним, неперехідним, нерелексивним між двома елементами тексту, один з яких (анафора) залежить від іншого (антецедента) [9].

Дискурсний аналіз функціонує у межах когнітивно-комунікативного процесу і стосується взаємодії двох чи більше осіб. Ця дисципліна виникла завдяки зближенню різних течій і зайняла своє місце у сфері гуманітарних наук починаючи з 1960-х років. Як результат, дискурсний аналіз залишається нечітким і непростим для розуміння процесом [5]. У європейській лінгвістиці він поширився завдяки новаторській роботі американського дослідника Гарріса. Термін “дискурсний аналіз” походить від англійського “Discourse Analysis”, вперше вжитого у статті, опублікованій у 1952 р. у 28 томі наукового

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaku2004@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

журналу “Language”. У цій статті Гарріс, який є прихильником американського структуралізму, досліджує структуру тексту. Його проект визначено так: можна проводити аналіз дискурсу, відштовхуючись від двох типів проблем, які насправді є пов'язаними між собою. Перший тип стосується виходу описової лінгвістики за межі одного речення за раз. Другий торкається взаємозв'язку між “культурою” та мовою (тобто між невербальною та вербальною поведінкою людей) [13, с. 21].

У межах дискурсного аналізу розроблено підхід, спрямований на спільний аналіз тексту та умов його створення. Тобто об'єктом такого дослідження не є ні сама текстова організація, ні комунікативна ситуація, а те, що пов'яже ці два елементи через конкретні засоби мовного вираження [7, с. 23].

Отже, проаналізувати дискурс – це врахувати зовнішній контекст і жанр, у якому він написаний.

Щодо аналізу анафоричних процесів у комунікативному дискурсі, то у середині ХХ ст. лінгвісти відчували необхідність вийти за межі бачення анафори як суто субститутивного та інформативного процесу. Б. Бенвеніст і А. Червель, досліджуючи анафоричні детермінанти “le” і “ce”, виявили, що вони відсилають адресата до зовнішніх понять, протиставлених іншим поняттям, які часто, хоча не завжди, фігурують у дискурсивному контексті. Вони ілюструють цю теорію таким прикладом: “Dans la chambre, il y avait un lit, un sofa, une lampe et un bureau. *La lampe* etait la seule tache claire” [11, с. 48]. Застосовуючи прийом декомпозиції понятійної сфери “la chambre”, у яку входять перераховані предмети, що знаходяться у кімнаті (“un lit, un sofa, une lampe et un bureau”), вони тлумачать анафору “*la lampe*” (вжиту у другому реченні) як фокусування на одному зі складових об'єктів цієї понятійної сфери. У цьому випадку явище анафоризації імпліцитно розкриває внутрішній потенціал поняття “la chambre” розкладатися на “дискретні” елементи, що перелічуються і на яких звернена увага.

Таким чином, лінгвісти доводять, що дослідження анафори не обмежується простою класичною проблемою повторення, що її потрібно розглядати в комунікативному аспекті. Адже часто анафора провокує операції включення об'єкта в певну понятійну сферу, щоб забезпечити його краще виділення з неї та сфокусувати увагу на ньому [8; 11; 12]. Анафорична номінація більше не є просто елементом лінгвістичних операцій, а пізнавально-

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])

Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
[Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

комунікативним процесом, який здійснюється безпосередньо на рівні мислення і передачі змісту [2]. Це свідчить про активну участь комунікативного суб'єкта у творенні та функціонуванні анафоричних процесів. Як зазначає Н. М. Попова, “семантика лексичних одиниць та когнітивні механізми сприйняття й інтерпретації інформації про навколишній світ завжди є культурно детермінованими, оскільки вони залежать від національної концептосфери, культурно-історичних та суспільно-побутових умов” [4, с. 90], які мовець накладає на анафоричну одиницю.

А. Беррендонер підкреслює, що для того, щоб знайти відповідного референта для анафори, потрібно не лише шукати в попередньому дискурсі, а й звертатись до дискурсивної пам'яті [7]. Так, наприклад, у реченні “Fred enleva son chapeau, parce qu'il avait trop chaud” займенникова анафора “il” за граматичними параметрами роду і числа відповідає двом іменникам з попереднього контексту – “Fred” і “chapeau” [11, с. 49]. Але задіюючи дискурсивне логічне мислення, адресат правильно тлумачить, що цей анафоричний номен стосується людини на ім'я “Fred”. Дискурсивна пам'ять особливо важлива, якщо анафоричний термін є текстуально віддаленим від антецедента. До прикладу, “J'ai vu un film hier. Il m'a beaucoup intéressé” [11, с. 49]. В даній ситуації займенникова анафора “il” знаходиться в іншому реченні, ніж його антецедент “un film”, що вимагає зусилля пам'яті адресата, щоб правильно зрозуміти зміст висловленого. Очевидно, що найсильніше когнітивна компетенція задіяна у нульовій анафорі, коли антецедент відсутній у дискурсі і його потрібно тлумачити імпліцитно.

Такої ж точки зору дотримується М.-Дж. Рейхлер-Бегелен, яка зазначає, що доступ до анафоризованої інформації не може бути повністю забезпечений самим лінгвістичним аналізом. Детальніше досліджуючи процес кодування, вона підкреслює, що процес звернення до пам'яті, в якій знаходяться всі потенційні референти, є дуже важливим, так само як і модифікації, більш або менш передбачувані, яким цей референт піддається перед повторним анафоричним виділенням. Дослідниця пропонує свою класифікацію, спрямовану розкрити різні процеси створення анафор: анафора асоціативна, точна та категоріальна [15, с. 305].

П. Верже і його послідовники визначають об'єкт дискурсу як номінативний вислів, який ідентифікує певну попередньо задуману інформацію, і який мовець може вільно модифікувати, тобто проводити різні

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaku2004@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

операції. Серед таких операцій над анафоричними номенами виділяють:

- операція поділу на частини, яка полягає у виділенні в об'єкта певних аспектів, підкресленні його окремих рис або якостей (“*les nouvelles technologies – le matériel informatique*”);
- операція створення віддієслівної лексичної форми, під час якої об'єкт “вставляють у рамку” поняття, позначеного дієслівною формою (“*la direction a amélioré les postes de travail – l'amélioration des postes de travail*”);
- операція визначення, яка полягає у глобальній зміні назви об'єкта, тим самим надаючи йому визначення (“*l'évolution des nouvelles technologies – le progrès*”);
- операція символізації також передбачає зміну назви об'єкта, але з умовою, що обраний термін представляє типовий семіологічний та соціальний образ (“*des gens non qualifiés – des femmes*”);
- операція конденсації, яка дозволяє комунікантам продовжити свій дискурс вкладаючи в одну номінативну одиницю ціле речення або сукупність речень, висловлених раніше (“*On nous a installé de nouvelles machines, puis on a eu un nouveau patron; ces changements ...*”) [16, с. 212–220]

Беручи до уваги ці операції, лінгвісти роблять наступні висновки:

- 1) якщо мовець описує об'єкт крізь призму свого особистого досвіду, то референційне поле складається головню з матеріальних елементів, подій чи явищ, наприклад, “нові технології, комп'ютери, файли” тощо. Застосовані анафори в основному є асоціативного типу;
- 2) якщо мовець веде бесіду про ідеї, нові чи вже відомі, між об'єктами створюються різноманітні зв'язки, а референційне поле формується як псевдомодель знань про абстрактні, символічні чи загальні об'єкти. В такому комунікативному контексті анафори зазвичай є номінативними або “визначальними” [16, с. 221].

А. Ребуль розглядає прагматичний аспект явища анафори. Її погляди сконцетровані на інтерпретації, а не на побудові висловлень [14]. Лінгвісти стверджують, що будь-який анафоричний процес функціонує як “привід” і “підтримка” нової предикації, ретематизуючи попередню інформацію, тим самим створюючи її нове когнітивне прочитання. Це лінгвістичне анафоричне переформулювання завжди є схематичною реконструкцією, когнітивною реінтерпретацією референта у комунікативному дискурсі. Дослідники зауважують, що позначування референтів за допомогою анафоричних морфем

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])

Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
[Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

робиться на синтаксичному, семантичному або на прагматичному рівні, якщо синтаксис і семантика не справляються із цим завданням [11, с. 53].

За визначенням К. Імехрар, у прагматичному аспекті інтеракціоністська лінгвістика базується на теорії мовних актів [13, с. 33]. Цю теорію ініціює відомий філософ Остін. Для нього кожне слово є формою дії, як зазначає французька дослідниця К. Кербрат-Орексьоні: “Говорити – це, звичайно, передавати іншому інформацію про об’єкт, про який іде мова, але це також діяти, тобто спробувати вплинути на свого співрозмовника, навіть на його навколишній світ. Замість того, щоб протиставляти мовлення та вчинки, як ми це зазвичай робимо, потрібно вважати, що саме слово є формою дії [цит. за 13, с. 33]. Поведінка людини постає як сукупність завершених актів, інакше кажучи, актів, побудованих для досягнення конкретних цілей. У комунікативному процесі мовленнєві акти функціонують у контексті в певній послідовності, яка не є випадковою. Інтеракціоністська лінгвістика пристосовує цю теорію до власних завдань. З її точки зору, мовленнєві акти повинні мати інтерактивний характер, розмова є не просто дією, а взаємодією [5].

Е. Бенвеніст вважає мову основою міжпредметних зв’язків, реалізованих у дискурсі. На його думку, немає тексту, який би не був комусь адресованим. Як тільки є автор, то обов’язково є і адресат, незалежно від ступеня його присутності. Кожне висловлювання є експліцитним або імпліцитним звертанням [цит. за 13, с. 43]. Таке твердження підкреслює міжособистісний характер висловлення, тобто прагматичний аспект його спрямування на співрозмовника.

Це також стосується і явища анафоричної номінації у дискурсі. Адже анафори найчастіше є результатом умотивованої зміни значення лексичної одиниці. Анафоричні лексеми з’являються у процесі явної чи прихованої взаємодії комунікантів (у випадку, наприклад, художніх творів), коли автор реалізує свої прагматичні наміри впливу на адресата [1; 3].

У межах функціонального підходу здійснюється комунікативно-системний аналіз анафоричних одиниць з урахуванням мети й завдань спілкування, визначаються певні закономірності функціонування анафор та їх значущість для специфіки мовленнєвої системності стилю і текстів, анафори розглядаються у зіставленні та у взаємозв’язку з позамовними чинниками.

Висновки

Як бачимо, дослідження анафори є важливим для аналізу дискурсу, адже

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaklu2004@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

воно показує яким чином анафоричні процеси беруть участь у вираженні намірів суб'єкта, його стратегічних інтересів. Також воно дозволяє побачити, як певні прагматичні, індивідуальні, соціальні, культурні та інші обмеження можуть впливати на вживання анафор.

Анафору не можна досліджувати лише у текстуальній перспективі як просте повторення раніше висловленої інформації. У процесі анафоризації суб'єкт опрацьовує відповідну інформацію, задіює семантичну пам'ять, свою або свого "співрозмовника". Таким чином, долучаються когнітивні та прагматичні інструменти. На дискурсивному рівні анафора з'єднує і змінює назви об'єктів за допомогою нових предикацій. Вона "вибирає", "перекваліфіковує" та реорганізує те, що було висловлено раніше. Анафоричні процеси відіграють основну роль у когнітивно-аргументативній грі дискурсу.

Сьогодні у лінгвістичних дослідженнях переважає інтерпретативна методологія, зростає науковий інтерес до функціональної стилістики, яка в центр досліджень ставить закономірності функціонування мови в різних сферах спілкування. Передусім її цікавлять різні функціональні стилі та їхні різновиди, специфіка, мовленнєва системність, стильові норми з урахуванням екстралінгвістичних стилетворчих факторів. Отож, базовим для функціонального підходу є твердження про єдність мови з позамовними чинниками, що супроводжують інтелектуальну діяльність людини і впливають на анафоричні процеси.

Література

1. Гурмак, Ю. М. «Вираження та функціонування вторинної номінації на різних рівнях мови у полікультурному просторі.» *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»* 2 (70), *Серія «Філологія»* (2018): 68–72.
2. Кость, Г. М., Гурмак, Ю. М. «Анафора як один із видів вторинної номінації у французькому художньому тексті.» *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки* 1 (226), *Серія: «Філологічні науки»* (2012): 70–74.
3. Дем'янков, В. З. «Прагматические основы интерпретации высказывания.» *Известия АН СССР, Сер. литературы и языка*, том 40, № 4 (Москва, 1981): 368–377.
4. Попова, Н. М. «Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною маркованістю.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 35 (Київ, Логос, 2019): 83–96.
5. Шевченко, І. С. «Когнітивно-прагматичні дослідження.» *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен* (Харків, Константа, 2005): 105–117.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
[Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

6. Bacry, P. *Les figures de style : et autres procédés stylistiques* (Paris, Belin, 1992).
7. Berrendonner, A. «La phrase et les articulations du discours.» *Le français dans le monde* (Paris, Hachette, 1993): 20-26.
8. Charolles, M. *L'anaphore : problèmes de définition et de classification* (Verbum, 1991).
9. Corblin, F. *Les formes de reprise dans le discours* (Rennes, PUR, Université de Rennes, 1995).
10. Ducrot, O., Todorov, T. *Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage* (Paris, Seuil, 1979).
11. Fall, K., Vignaux, G., Boivin, M. «L'anaphore: quelques orientations actuelles dans le contexte européen.» *Linguistica atlantica* 16 (APLA, 1994): 45–58, access <https://journals.lib.unb.ca/index.php/la/article/view/22480/26137>
12. Gaiffe, B., Reboul, A., Romary, L. «Les SN définis : anaphore, anaphore associative et cohérence.» *Relations anaphoriques et (in)cohérence* (Rodopi, 1997): 69–97, access <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00416589/document>
13. Imehrar, K. *La construction linguistique de la relation interpersonnelle dans les Lettres de Mme de Sévigné. Linguistique*. Thèse pour obtenir la grade de Docteur (Université Paul Valéry - Montpellier III, 2016), access <https://tel.archives-ouvertes.fr/tel-01537904>
14. Reboul, A. «Resolution de l'anaphore pronominale: semantique et/ou pragmatique.» *Cahiers de linguistique française* 10 (1989): 77–100, access https://clf.unige.ch/files/7814/4111/1643/05-Reboul_nclf10.pdf
15. Reichler-Béguelin, M.-J. «Anaphore, cataphore et mémoire discursive.» *Pratiques : linguistique, littérature, didactique. L'organisation des textes* 57 (1988): 15–43, access www.persee.fr/doc/prati_0338-2389_1988_num_57_1_1470
16. Vergès, P., Apothéloz, D., Miéville, D. «Cet obscur objet du discours: opérations discursives et représentations sociales.» *Revue européenne des sciences sociales*, Vol. 25, № 77 (Librairie Droz, 1987): 209–224.
17. Wiederspiel B. «Sur l'anaphore : du modèle «standard» au modèle «mémoirel.»» *Travaux de linguistique et de philologie* 27 (1989): 95–113.

References

1. Gurmak, Yu. M. «Vyrzhennja ta funkcionuvannja vtorynnoi nominacii na riznyh rivnjah movy u polikulturnomu prostori.» *Naukovi zapysky Nacionalnogo universytetu «Ostrozka akademija»* 2 (70), Serija «Filologija» (2018): 68–72.
2. Kost, G. M., Gurmak, Yu. M. «Anafora jak odyv iz vydiv vtorynnoi nominacii u francuzkomu hudoznomu teksti.» *Naukovyj visnyk Volynskogo nacionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky* 1 (226), Serija: «Filologichni nauky» (2012): 70–74.

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaku2004@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

3. Demjankov, V. Z. «Pragmatische osnovy interpretacii vyskazyvaniya.» *Izvestija AN SSSR, Ser. literatury i jazyka*, tom 40, № 4 (Moskva, 1981): 368–377.
4. Popova, N. M. «Interpretacijne pole konceptu yak providnyk mizh jogo universalnistyu j lingvokulturnoyu markovanistyu.» *Problemy semantiky, pragmatyky ta kognityvnoyi lingvistyky* 35 (Kyiv, Logos, 2019): 83–96.
5. Shevchenko, I. S. «Kognityvno-pragmatychni doslidzhennja.» *Dyskurs jak kognityvno-komunikatyvnyj fenomen* (Harkiv, Konstanta, 2005): 105–117.
6. Bacry, P. *Les figures de style : et autres procédés stylistiques* (Paris, Belin, 1992).
7. Berrendonner, A. «La phrase et les articulations du discours.» *Le français dans le monde* (Paris, Hachette, 1993): 20-26.
8. Charolles, M. *L'anaphore : problèmes de définition et de classification* (Verbum, 1991).
9. Corblin, F. *Les formes de reprise dans le discours* (Rennes, PUR, Université de Rennes, 1995).
10. Ducrot, O., Todorov, T. *Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage* (Paris, Seuil, 1979).
11. Fall, K., Vignaux, G., Boivin, M. «L'anaphore: quelques orientations actuelles dans le contexte europeen.» *Linguistica atlantica* 16 (APLA, 1994): 45–58, access <https://journals.lib.unb.ca/index.php/la/article/view/22480/26137>
12. Gaiffe, B., Reboul, A., Romary, L. «Les SN définis : anaphore, anaphore associative et cohérence.» *Relations anaphoriques et (in)cohérence* (Rodopi, 1997): 69–97, access <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00416589/document>
13. Imehrar, K. *La construction linguistique de la relation interpersonnelle dans les Lettres de Mme de Sévigné. Linguistique*. Thèse pour obtenir la grade de Docteur (Université Paul Valéry - Montpellier III, 2016), access <https://tel.archives-ouvertes.fr/tel-01537904>
14. Reboul, A. «Resolution de l'anaphore pronominale: semantique et/ou pragmatique.» *Cahiers de linguistique française* 10 (1989): 77–100, access https://clf.unige.ch/files/7814/4111/1643/05-Reboul_nclf10.pdf
15. Reichler-Béguelin, M.-J. «Anaphore, cataphore et mémoire discursive.» *Pratiques : linguistique, littérature, didactique. L'organisation des textes* 57 (1988): 15–43, access www.persee.fr/doc/prati_0338-2389_1988_num_57_1_1470
16. Vergès, P., Apothéloz, D., Miéville, D. «Cet obscur objet du discours: operations discursives et representations sociales.» *Revue europeenne des sciences sociales*, Vol. 25, № 77 (Librairie Droz, 1987): 209–224.
17. Wiederspiel B. «Sur l'anaphore : du modèle «standard» au modèle «mémoirel.»» *Travaux de linguistique et de philologie* 27 (1989): 95–113.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
 Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
 [Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

УДК 821.131.1-1.09“19”

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 12.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.38 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.12>

**КОНЦЕПТ ЗАПАХУ В ІТАЛІЙСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ
XX СТОЛІТТЯ**

Олена Олександрівна Моренець (м. Київ, Україна)

morenets.lena@gmail.com

студентка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Шевченка 14

У статті розглянуто особливості концепту запах та сформовано його структуру на прикладі італійської поезії другої половини XX століття. Ольфактивні явища досліджено на матеріалі літературних течій футуризму, крепусколаризму, герметизму, неоавангардизму та постмодернізму. Дослідження базується на польовій моделі концепту представленої в роботах вчених З. Д. Попової та Й. С. Стерніна. Концепт «запах» в італійській мові має своє ядро (базовий шар), ближню та дальню периферію (інтерпретаційний шар). Ядерні ознаки концепту визначаються за допомогою аналізу його словникових дефініцій. Ядро лексико-семантичного поля “*odore*” утворюють іменники-одороніми, які відтворюють чуттєвий образ, “*profumo*”, “*aroma*”, “*fraganza*”, “*olezzo*”. Базовий пласт та інтерпретаційні ознаки концепту можна виявити шляхом дослідження сполучуваності його номінацій з атрибутами та предикатами за різними когнітивними класифікаційними ознаками. Інтерпретаційний шар утворюють такі сталі поєднання, що вказують на певні особливості запахів, їхню характеристику, інтенсивність, тривалість, приємність / неприємність тощо. Аналіз концепту запах на прикладі поетичних творів здійснювався відповідно до виокремлених інтерпретаційних ознак: ольфактивний ландшафт (різноманіття запахів, які є характерними для певної зони або твору мистецтва), ольфактивна сцена (структура, що встановлює відношення між джерелом запаху, самим запахом і суб’єктом, що їх сприймає), ольфактивний об’єкт (об’єкт, який піддається виокремленню зі всього різноманіття сенсорних відчуттів), оцінний аспект запаху (приємний / неприємний

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])

Концепт запаха в італійській поезії другої половини XX століття (Українською) [Концепт запаха в итальянской поэзии второй половины XX века (Наук. яз.)]

© Моренець О. О. [Моренець Е. А.] morenets.lena@gmail.com

запах). У ході дослідження виділено схеми опису та вербалізації ольфактивної інформації у поезії.

Ключові слова: когнітивна лінгвістика, концепт, польова структура, ядро та периферія, ольфактика.

THE CONCEPT OF SMELL IN ITALIAN POETRY OF THE SECOND HALF OF THE TWENTIETH CENTURY

Olena O. Morenets (Kyiv, Ukraine)

morenets.lena@gmail.com

Student of Department of Romance Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article focuses on the features of the concept smell and its structure. It also deals with creating a field model of the concept. The concept smell is analyzed on the example of Italian poetry of the second half of the twentieth century. Olfactory phenomena are studied on the material of literary movements of futurism, on the works of the crepusculars, in hermetic, neoavant-garde and postmodernism poetry. Concepts are mental constructions. The research is based on the model of concept elaborated by scientists Z. Popova and J. Sternin. The concept of smell in Italian poetry has its own nucleus (basic layer), the near and far periphery (interpretive layer), which are responsible for fundamental and optional levels. Nuclear characteristics of the concept are determined by analyzing its vocabulary definitions. The nucleus of the lexical semantic field "odore" is represented by nouns-odorants that reproduce the sensual image, for instance "profumo", "aroma", "fraganza", "olezzo". The basic layer and interpretive features of the concept can be identified by examining the compatibility of its nominations with attributes and predicates that adds different cognitive classification features. Layer of interpretation is formed by such fixed combinations which reflects certain features of odors, their characteristics, intensity, duration, satisfaction / dissatisfaction etc. The concept of smell was analyzed due to its interpretative features: an olfactory landscape (a peculiar variety of odors that is characteristic for a particular area or work of art), an olfactory scene (a cognitive and mental structure that establishes the relation between the source of odors, the smell itself and the subject, which perceives them), an olfactory object (an object that is distinctively separated and identified among other sensory sensations), an evaluative aspect of the smell (pleasant / unpleasant odor). In our research the schemes of descriptions and

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Koncept zapahu v italijskij poeziyi drugoyi polovini XX stolittya]

© Morenets O. O. [Morenec O. O.] morenets.lena@gmail.com

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

verbalization of the olfactory information in poetry have been identified.

Olfaction is holistic phenomenon and transforms the world in a Gestalt manner. An odor acquires meaning through learned associations. This is depicted in odor nominations: words are mainly names of sources of odour (lemon, garlic, mint, etc.). Only language as a cultural phenomenon though based on genetically developed algorithms, relates natural objects to neurophysiological actions via standardized semiotic mechanisms. Our perception could be described in loose terms of objectiveness only because we have an agreement in naming. Olfaction forms an integral part of of ingestive behavior, it serves as an acquired signal for danger (e. g. gas, smoke, rotting flesh) and has an important role in social communication and social life in general. The main problems in the terms of odor researches are: lack of theoretical background knowledge, subjective and cultural peculiarities in odor perception, some smells do not have their own names and are called due to their sources. Furthermore, there is the lack of measurements and data of odors and problems of how clearly defined the boundaries of an olfactory stimuli and the concept of odor. We should take the subjects' linguistic representations as indications of olfactory perception and its categorization.

**КОНЦЕПТ ЗАПАХА В ИТАЛЬЯНСКОЙ ПОЭЗИИ ВТОРОЙ
ПОЛОВИНЫ XX ВЕКА**

Елена Александровна Моренец (г. Киев, Украина)

morenets.lena@gmail.com

студентка кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Шевченко 14

В статье рассмотрены особенности концепта запах и сформирована его структура на примере итальянской поэзии второй половины XX века. Ольфактивные явления исследованы на материале литературных течений футуризма, крепусколаризма, герметизма, неоавангардизма и постмодернизма. Исследования базируются на известной полевой модели концепта предложенной учёными З. Д. Поповой и Й. А. Стернина. Концепт «запах» в итальянском языке имеет свое ядро (базовый слой), ближнюю и дальнюю периферию (интерпретационный слой). Ядерные признаки концепта определяются с помощью

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
**Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття (Українською) [Концепт запаха в
итальянской поэзии второй половины XX века (Наук. яз.)]**

© Моренец О. О. [Моренец Е. А.] *morenets.lena@gmail.com*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

анализа его словарных дефиниций. Ядро лексико-семантического поля “*odore*” образуют существительные-одоронимы, которые воспроизводят чувственный образ, “*profumo*”, “*aroma*”, “*fraganza*”, “*olezzo*”. Базовый слой и интерпретационные признаки концепта можно обнаружить путем исследования сочетаемости его номинаций с атрибутами и сущностями по разным когнитивными классификационным признакам. Интерпретационный слой образуют сочетание, указывающие на определенные особенности запахов, их характеристику, интенсивность, продолжительность, удовольствие / неприятность и тому подобное. Анализ концепта запах на примере поэтических произведений осуществляется в соответствии с выделенными интерпретационными признаками: ольфактивный ландшафт (многообразие запахов, которые характерны для определенной зоны или произведения искусства), ольфактивная сцена (структура, устанавливающая отношение между источником запаха, запахом и субъектом, который его воспринимает), ольфактивный объект (объект, который необходимо выделить из всего многообразия сенсорных ощущений), оценочный аспект запаха (приятный / неприятный запах). В ходе исследования выделено схемы описания и вербализации ольфактивной информации в поэзии.

Ключевые слова: когнитивная лингвистика, концепт, полевая структура, ядро и периферия, ольфактика.

Вступ

Когнітивна лінгвістика та новий термінологічний апарат змінили підхід до вивчення лінгвістичних явищ. Мова забезпечує номінацію ментальних репрезентацій сенсорних стимулів і об'єктивізує індивідуальний досвід, забезпечуючи опис навколишнього світу та комунікацію.

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю аналізу процесу вербалізації когнітивних явищ, які зумовлюються свідомістю та культурою комунікантів, а саме процесу сприйняття запахів.

Мета дослідження полягає у визначенні концепту запах, формуванні польової моделі концепту та в аналізі мовних засобів, що вербалізують концепт запаху.

Об'єктом дослідження є концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття, його вербалізація та внутрішня структура.

Предметом дослідження є представлення концепту з ядерно-

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття]

© Morenets O. O. [Morenec O. O.] morenets.lena@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

периферійної точки зору.

Матеріалом дослідження художні твори італомовних авторів таких як Лучано Фолгоре, Арденго Соффічі, Дієго Валері, Чезаре Павезе, Сальваторе Квазімодо, Джорджо Капроні, Альфредо Джуліані, Альдо Онораті та Лучано Ерба. Під час дослідження було проаналізовано 547 прикладів використання ольфактивних лексем.

Наукова новизна роботи полягає у лінгвокультурному дослідженні концепту запаху та виявленні його змісту на матеріалі італійської поезії другої половини XX століття, що досі не було об'єктом лінгвістичного дослідження.

Основний зміст

Концепт – центральний термін когнітивної лінгвістики. «Концепт» є запозиченням з латинської мови *conceptus* від *conserpere*, яке трактується як «вбирати у себе; представляти себе; утворювати» [4, с. 409]. Лінгвокультурне розуміння концепту передбачає, що концепт – це одиниця, яка поєднує в собі інформацію, що належить сферам культури, свідомості та мови. Концепт є частиною свідомості, детермінується культурою та знаходить своє предметне вираження у мові. Людська свідомість відіграє роль посередника між культурою та мовою. Культурна інформація сприймається свідомістю, там вона обробляється та систематизується, і потім есплікується у певних комунікативних ситуаціях задля реалізації конкретних цілей за допомогою мовних засобів, обраних свідомістю [5, с. 8–9].

Явище концепту тлумачиться з багатьох позицій та немає єдиного трактування. Так, концепт, як культурне явище, є фактом духовного надбання особистості та нації. Він знаходиться в контексті: образотворчий об'єкт, міф, ритуал, висловлювання, письмова пам'ятка тощо [6, с. 5]. Культура та навколишній світ пізнається людиною через концепти. В культурі немає ні однозначно духовних концептів, ні виключно матеріальних об'єктів, адже кожне культурне явище охоплює ці дві ознаки [6, с. 43]. Концептам властива складна структура, яка включає в себе все, що належить будові поняття і перетворює його на факт культури –

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття (Українською) [Концепт запаха в итальянской поэзии второй половины XX века (Наук. яз.)]

© *Моренець О. О. [Моренець Е. А.]* morenets.lena@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

найголовніші елементи вихідної форми або етимологію, сучасні асоціації та оцінки [6, с. 43].

Ю. С. Степанов розуміє концепт як згусток, «пучок» культури у свідомості людини, як уособлення культури у ментальному світі індивідуума, як невід'ємну складову його пізнавальних та психічних процесів. За допомогою концепту людина входить в культурний вимір та, у певних випадках, впливає на нього. Концепти не лише можуть мислитися, але й відчуватися та емоційно проживатися, вони є предметами симпатій і антипатій, протиріч та суперечностей [6, с. 43]. Концепт – це як термін «поняття», але більш розширене. «Поняття» взяте окремо – це предмет логіки, який описує найбільш загальні та найсуттєвіші ознаки об'єктів: рід, вид, провідні характеристики [7, с. 34]. Отже, концепт – це базова одиниця культури.

Концепт має свою певну будову та представляє собою структурне знання без встановлених меж. Польова структура концепту є найбільш поширеним та прийнятим підходом до тлумачення цього питання у науковій спільноті. Польова структура складається з ядра та периферії. Ядро включає прототипні характеристики, що відповідають прямому, не образному, тлумаченню певного явища. Периферія концепту – це абстрактні, переносні тлумачення явища. Периферійний статус образів не свідчить про їх меншовартість для концепту. Статус вказує наскільки уявлення віддалені від ядра та який рівень наочності й конкретності їм властивий [3, с. 18].

У ядрі концепту знаходиться одиниця універсального чуттєвого коду, яка може бути як притаманною для певної соціальної, етнічної, національної групи, так – й індивідуальною. На ядро нашаровуються базові образи, розташовані в послідовності від конкретних до абстрактних. Базовий образ надає вичерпний зміст концепту, коли вказує на почуття та абстрактні уявлення. Цей рівень є достатнім для розуміння навколишнього середовища особистостями, які не володіють великим багажем знань та досвіду. У складних концептах до базового рівня додаються інші когнітивні характеристики. Рівні концепту не мають чіткої структури, є непостійними

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Koncept zapahu v italijskij poeziyi drugoyi polovini XX stolittya]

© Morenets O. O. [Morenec O. O.] morenets.lena@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

та підлягають змінам і модифікаціям. Багаторівневість образів навколо концепту забезпечує взаємодію людей та впливає на її наслідки. Кожна особистість має свою кількість образних рівнів навколо концепту [3, с. 19]. Наступним є інтерпретаційне поле концепту, яке розширюється та доповнюється носіями певної мови, окремими особистостями чи групами, перетворюючись в інструмент розуміння та тлумачення національного менталітету та концептосфери. Рівень інтерпретації пов'язаний з периферією концепту.

Однак концепт не можна уявити як певне завершене утворення, як це можна зробити з фонологічною, граматичною, лексичною структурами, адже він постійно функціонує, актуалізується у різних аспектах та проявах, поєднується та відштовхується від інших концептів. Уявляється можливим лише перерахувати ознаки, концептуальні рівні та визначити їх розташування у полі концепту. Вчені пропонують уявляти концепт у вигляді хмарини або снігової грудки [3, с. 20–25].

Застосовуючи підхід Ю. С. Степанова та схему Попової–Стерніна ми виявили, що денотативне кодування сенсорного концепту «запах» відбувається за допомогою лінгвальних відповідників. В італійській мові на позначення слова «запах» використовуються наступні лексичні одиниці з семантикою ольфактивного сприйняття: “*odore*”, “*profumo*”, “*aroma*”, “*fragranza*”. Ядро лексико-семантичного поля концепту «запах» становлять іменники запах та аромат (“*odore*”, “*profumo*”).

Асоціативне поле концепту «запах» (“*odore*”, “*profumo*”) виглядає таким чином: відчувати запах (*sentire un odore*), пахнути (*emanare profumo*), приємний / неприємний запах (*buon / cattivo odore*), ніжний запах (*odore soave*), п'яний запах (*odore inebriante*), нудотний запах (*odore nauseabondo*), сильний запах (*odore forte*), їдкий запах (*odore acre*), запах дощу, квітів, троянд, трави (*odore di pioggia, dei fiori, delle rose, dell'erba*), запах ладану (*odore d'incenso*), запах лікарні (*odore d'ospedale*), запах аптеки (*odore di farmacia*), солодкий аромат (*profumo dolce*), пронизуючий запах (*profumo penetrante*), запах чистої білизни (*il profumo di pulito della biancheria*), запах кімнати (*profumo della stanza*), запах спеченого хліба (*il*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

profumo del pane sfornato) тощо [14]. Отже, ці два слова «запах» і «аромат» не є взаємозамінними. Запах – це більш елементарне уявлення, аромат – багатощаровий запах.

Словник енциклопедії «Трессані» подає чотири тлумачення леми “*odore*”: 1. «специфічне відчуття органу нюху, яке залежить від речовин, якими зумовлене; евфемізм на позначення смороду; засіб міжособової комунікації всередині груп, наприклад, ссавці по запаху упізнають своїх побратимів»; 2. «запашна та ароматна речовина; у множині – ароматичні трави»; 3. «переносне значення – чуття»; 4. «метафоричне значення – згадка, легкий натяк на щось» [14]. Словник італійської мови під редакцією Сабатіні Колетті подає більш узагальнююче тлумачення леми “*odore*”: 1. «відчуття, найчастіше чогось неприємного»; 2. «множина – кухонні приправи для додавання в їжу»; 3. «знак, натяк» [12, с. 288].

В етимологічному словнику італійської мови знаходимо наступне пояснення леми: «походить від латинського “*edor*”, а саме від кореня “*edo*”, що означає «їм». Таким чином відбувається зміна причинно-наслідкових зв'язків, так як їжа впливає сильніше на нюхову систему. Неприємне чи приємне відчуття, викликане впливом летких речовин або будь-яких явищ, здатних виділяти запахи, на нервові закінчення нюхового апарату. Також використовується на позначення самого процесу утворення запаху» [9].

Розглянувши тлумачення лексеми, можна стверджувати, що ядро концепту “*odore*”, рівень його основної та актуальної ознаки утворює ольфактивне відчуття органу нюху, яке постійно залежне від джерела запаху. Відчуття запаху є емотивно маркованим (*piacevole / spiacevole*), використовується як знак та сигнал для встановлення комунікативних відносин і виступає сталою характеристикою соціальних угруповань (*odore di gruppo / odore del branco*). У більш вузькому сенсі означає пахучу речовину або ароматичні трави (“*una bottiglietta di odore*”).

З часом концепт “*odore*” було розширено похідними значеннями, які переважно використовуються в художньому та в сучасному журналістському дискурсах. Додатковий рівень концепту та його пасивні характеристики формуються тлумаченням “*odore*” як «передчасного

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Koncept zapahu v italijskij poeziyi drugoyi polovini XX stolittya]

© **Morenets O. O. [Morenec O. O.]** morenets.lena@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відчуття чогось поки ще непримітного та незрозумілого, що матиме місце у майбутньому» (“*nell'aria c'è odore di litigi*”), а також як «слабкий спомин, спорідненість з чимось, або навіювання, нагадування про щось».

Отже, концепт “*odore*” складає енциклопедична інформація та похідні від неї, додаткові контексти використання лексеми. Сміслом денотата “*odore*” є відчуття органом нюху ольфактивної інформації.

На противагу лемі “*odore*”, “*profumo*” має лише два тлумачення: 1. «приємний аромат, джерелом якого є природні або штучно створені речовини; хороший запах; переносне значення – ситуація, здатна викликати у пам'яті подібні обставини, відчуття тощо; будь-який зовнішній аромат, що проковує стан благодаті, щастя та духовного піднесення»; 2. «суміш запашних есенцій рослинного, тваринного та штучного походження, дозована таким чином, щоб створити приємний і впізнаваний аромат. Така субстанція може бути віднайдена у спиртових чи гідроалькогольних розчинах, аерозолях, миючих засобах тощо» [14].

В етимологічному словнику знаходимо наступне походження та тлумачення лемі «*profumo*»: «походить з латинського “*pro*”, у значенні «передусім» та “*fumus*” – «дим, випаровування, що поширюється». Означає приємний запах, від речей, які палають чи киплять. Будь-який приємний аромат» [9].

Рівень актуальної ознаки концепту “*profumo*” сформовано його розумінням як процесу випаровування будь-яких приємних ароматів природними або штучними субстанціями чи тілами, або як єдність різномірних запахів. Також лексема використовується для опису запахів страв та їжі. Так само як і лема “*odore*”, “*profumo*” має емотивне забарвлення (“*profumo gradevole / sgradevole*”). Однак негативна конотація не є першочерговою, тоді як «*odore*» відразу тлумачиться як лексема, що використовується на позначення переважно неприємних запахів (словник за редакцією Сабатіні Колетті). Образні складові концепту “*profumo*” та “*odore*” є подібними. Так, “*profumo*” використовується у словосполученнях опису ситуацій або станів, які нагадують про певні явища або схожі на них, а також для позначення приємних і бажаних відчуттів, емоційного та

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

духовного піднесення (“*profumo della bontà*”, “*della santità*”).

Лексема “*aroma*” визначається як: 1. «загальна назва для пахучих речовин та для приємного смаку. Переважно використовується для позначення запахів природного походження, рідше для – штучно утворених, які використовуються як приправа або спеції для їжі; хімічна сполука, яка визначає ароматичну природу речовини та її нюхову та смакову характеристику»; 2. «солодкий та приємний запах, який виділяють відповідні субстанції, предмети чи об’єкти» [14].

Етимологія слова є наступною: «штучно приготовлена композиція на основі сухих та запашних речовин; приправа приготовлена з м’яких та ніжних трав; речовина, яка застосовується для придання запаху косметичі, лікам тощо; запах від тіла, що пахне» [9].

Конотація “*odore*” подібна до “*profumo*”, адже також охоплює єдність приємних запахів, природного або штучного походження. “*Aroma*” перша поміж вказаних лексем, яка описує хімічно створені запахи, косметичні та медичні сполуки. Переважає штучна, неприродна складова в утворенні запаху.

“*Fragranza*” та “*olezzo*” мають найвужче тлумачення. Перша визначається як «Інтенсивний, приємний і ніжний запах», а друга – «парфуми, аромат», тобто включає в себе і запах, і аромат [14].

Також існує низка висловлювань, де за основу береться концепт «запах» та органи його сприйняття. Наприклад, вирази з лексемою “*naso*”: “*a naso*” (мені здається), “*a naso ritto*” (гордо; надмірно), “*ficcare il naso*” (втручатися не у свої справи), “*avere buon naso*” (розумітися), “*menar per il naso*” чи “*prendere per il naso*” (водити за носа), “*non vedere più in là del proprio naso*” (не бачити далі власного носа), “*restare con tanto di naso*” (залишитися без нічого), “*arricciare il naso*” (морщити носа), “*mettere il naso fuori della porta*” (вперше за довгий час вийти на вулицю), “*sbattere la porta sul naso*” (зачинити двері перед носом) [14].

Однак важливо розрізняти структуру концепту «запах», сформовану на основі словникових дефініцій, та його репрезентацію у поезії. Для виявлення останнього необхідно виділити загальні та базові інтерпретаційні

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття]

© Morenets O. O. [Morenec O. O.] morenets.lena@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ознаки концепту «запах».

Першою є ознакою є «одоративний код», про який Ролан Барт і Умберто Еко згадують у своїх роботах [цит. за 1, с. 132–137]. Література, використовуючи ольфактивний елемент поетики, дозволяє розпізнавати, закріплювати та транслювати власний досвід індивідів як частину загальнонаціонального коду [цит. за 1, с. 132–137]. Цей термін трактується як сукупність понять про запах. Така сукупність з одного боку базується на реаліях позамовної дійсності, а з іншого – на мовному описі, який повинен передавати певне повідомлення, відображене в ароматі. Звідси можна виділити три складові одоративного коду: реальний запах, запах-образ та запах-опис – відтворення запаху у мові, що передбачає відбір мовленнєвих елементів та їх свідоме поєднання відповідно до синтаксичних правил мови [8, с. 4].

Ольфактивний ландшафт – все різноманіття запахів, які є характерними для певної зони або твору мистецтва, що представляють ці запахи. Запахи східних країн, наприклад Марракешу та Багдаду, відрізнятимуться від запахів Парижу та Нью-Йорку [2]. Таке різноманіття ароматів може бути епізодичним (попередньо обумовленим або обмеженим у часі) і небажаним (фоновим) явищем. Наприклад, запахи кінного транспорту та метро. Як просторовий об'єкт запах є тривким, тимчасовим і частковим явищем [68, с. 42].

Ольфактивна сцена – концептуальна структура, яка встановлює особливі відношення між джерелом запаху, самим запахом і суб'єктом, що їх сприймає [8, с. 5]. Загальна ольфактивна сцена включає кілька ольфактивних сцен, підпорядкованих суб'єктивному, часовому та локальному чинникам. Окрім цього, вона представляє собою набір основних складових процесу сприйняття запахів: «середовище розповсюдження запахів», «траєкторії руху запахів», «фізичні дії суб'єкта, щодо запахів», «ідентифікація запахів», «кваліфікація запахів» тощо. Ольфактивна сцена уявляється у вигляді когнітивної структури, яка повинна об'єктивізуватися у мові. Кожний з елементів ольфактивної сцени актуалізується певними лексемами. Предикати позначають дії учасників

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття (Українською) [Концепт запаха в итальянской поэзии второй половины XX века (Наук. яз.)]

© *Моренець О. О. [Моренець Е. А.]* morenets.lena@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ольфактивної сцени. За когнітивним критерієм, ольфактивні сцени поділяються на ментальні та ментально-фізичні. Ментальні сцени – це сцени, обмежені операціями суб'єкта щодо ідентифікації запахів. Суб'єкт, що сприймає запахи, є учасником конкретної сцени та визначає інших ольфактивних учасників цієї сцени. Ментально-фізична сцена – ментальний процес ідентифікації запахів реалізується через фізичні дії суб'єкта, його вплив на інших учасників ольфактивної сцени. Сцени можуть відбуватися у закритих та / або відкритих приміщеннях і просторах. Ольфактивна сцена триває доти, поки відчувається запах. Іноді це може бути декілька секунд. Ольфактивна сцена залежить від нюхової системи індивіда та його психо-фізіологічних особливостей [8, с. 6–11].

Ольфактивний об'єкт – це об'єкт, який піддається відокремленню за принципом гештальтпсихології «фігура і фон», тобто необхідний елемент сприймається як фігура / об'єкт (елемент, який перебуває у фокусі уваги) та фон (оточення, серед якого розташовується необхідна фігура / об'єкт) [11, с. 102]. Виокремлення об'єкта відбувається за допомогою розпізнавання його характерних рис або встановлення асоціативного зв'язку. Характеристики об'єктів зберігаються у пам'яті у вигляді попереднього досвіду, і під час розпізнавання об'єктів відбувається їхнє автоматичне залучення. Реалізується гештальт модель: виокремлення фігури з її навколишнього оточення. Аналогічно відбувається процес впізнавання візуальних об'єктів. У свою чергу, сприйняття ольфактивних відчуттів хоча й відбувається відповідно до зазначеної схеми, однак має свої особливості [13, с. 1821].

Для розпізнавання ольфактивного об'єкту є важливими два додаткові чинники: простір та час. Хоча ми їх залучаємо для впізнавання аудіальних та візуальних явищ, однак під час ольфактивного сприйняття часопросторовими ознаками важко маніпулювати та впливати на них ззовні. Більше того біологічний процес нюху повністю відмінний від системи зору та слуху. Ми не можемо не зважати на запахи, їхнє сприйняття відбувається мимоволі, тоді як дві інші системи контролюються нашою свідомістю. В ольфактиці під простором мається на увазі систематизування нервового

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Koncept zapahu v italijskij poeziyi drugoyi polovini XX stolittya]© Morenets O. O. [Morenec O. O.] morenets.lena@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

системою хімічної інформації у рамках чітко визначеної території. Територія, яку охоплює нюх, відповідає зоні дії хімічних структур стимулів, які оброблюються нашим мозком. Тобто йдеться не про зовнішній простір, а про внутрішні процеси розпізнавання запаху і сили стимулів. Так, прості запахи (наприклад, природні аромати) досягатимуть зони, де вони розпізнаються швидше, ніж складні, утворені багатьма компонентами (запахи їжі). Під часом розуміється зміна нейронної активності. Стимул може залишитися незмінним, тоді як рецептивна ситуація – це швидке вивітрення запаху, поступове зменшення\ збільшення його інтенсивності, провокування появи іншого джерела запаху тощо. Саме тому ольфактивна сцена може бути зовсім короткою. Таким чином, йдеться про сприйняття ольфактивного об'єкту через гештальт модель з додатковим залученням процесу упізнавання запаху та породження спогадів [11, с. 119].

Оцінний аспект – поділ ольфактивного простору за принципом «приємно / неприємно». Кожне суспільне угруповання володіє і утворює свої власні аромати, тому кожна культура розрізняє запах за допомогою оцінкової шкали, яка репрезентує аромати від неприємних до приємних, базуючись на аксіологічних аспектах та концептосфері певної культури. У зв'язку з культурним релятивізмом критерії позиціонування запахів не є загальноприйнятими та незмінними [15, с. 98].

Лексичні одиниці, що вербалізують концепт «запах», з'являються в літературі завдяки модернізму. Провідною рисою цього напрямку стає увага до світу психічних явищ – сенсорність, образність слова. Психофізіологічна проблематика стає частиною літературних маніфестів різних поетичних напрямів. У футуристів з'являється ідея «слова-запаху». Італійський футуризм почався з маніфесту у французькій газеті «Ле Фігаро» (1909 р.).

Керуючись виділеними інтерпретаційними ознаками та польовою моделлю науковців З. Д. Попової та Й. А. Стерніна ми можемо проаналізувати концепт «запах» у поезії футуризму, креpusколаризму, герметизму, неоавангардизму та постмодернізму.

Ольфактивна сцена в поезії футуризму вербалізована за допомогою лексем *“odore”, “profumo”, “aroma”, “fenomeno d'odore”*. Головним

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття (Українською) [Концепт запаха в итальянской поэзии второй половины XX века (Наук. яз.)]

© Моренець О. О. [Моренець Е. А.] morenets.lena@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

джерелом запахів є природні явища (*aria*, *notte*, *fuoco*), комахи (*farfalle*), рослини (*rosa*), їжа (*carne*) та власні назви (*profumo Di Floride*, *profumo di Splendid Hotels*, *profumo di Jichy* [16, с. 23, 46]). Ольфактивна сцена актуалізується іменниковою конструкцією опису запахів, у межах якої запах відтворюється через об'єкт, який ним володіє “*odore / profumo / aroma di ...*”. Предикативна сполучуваність перерахованих лексем на позначення запаху виявляється з дієсловами “*dare*”, “*nascere*”, “*dimenticare*”, “*nuotare*”, “*venire*”. Прикметники переважно знаходяться у постпозиції, актуалізуючи лексико-семантичні варіанти даної лексеми. Переважає позитивна або нейтральна оцінка запахів. Запахи постають як іменники і рідше як дієслова на позначення процесу сприйняття запаху. Ольфактивний ландшафт поезії футуристів – “*notte*”, “*città Firenze*”, “*strada*”, “*cortile*”, “*sartoria*”, “*natura*”. Ольфактивна сцена відбувається переважно у відкритому просторі. Ольфактивна сцена є ментальною, так як суб'єктом сприйняття запахів є ліричний герой, який є учасником конкретної сцени, наприклад: “*ho versato le lacrime su un divano profumato di Jichy e d'eterel*” [16, с. 46].

Відмінною характеристикою ольфактивної поезії футуристів є використання запаху власних назв, що не зустрічалося серед інших творів. Також гама запахів авторів, представників цієї течії, є набагато ширшою.

Вербалізовану модель концепту «запах» в поезії футуризму можна відтворити наступним чином. У ядрі – “*odore*”, “*profumo*”, “*aroma*”, “*fenomeno d'odore*”. Близня периферія – “*aria d'odori*”, “*aromi di carne*”, “*profumo di notti affogate*”, “*profumo di Floride e Splendid Hotels*”, “*odorare di fiori di mandorlo*”, “*profumato di Jichy*” [16, с. 26–50]. Дальня периферія концепту відображає оцінку запаху, його характеристики, способи розповсюдження та взаємодії з ним різних суб'єктів – “*filo d'odore*” [17, с. 36], “*rete di profumi*” [16, с. 42], “*profumi sparpagliati*” [18, с. 91], “*dare un odore*” [18, с. 95], “*dimenticare il profumo*” [16, с. 16], “*nuotare fra profumi*” [18, с. 102], “*nascere intorno a un fenomeno d'odore*” [18, с. 105].

Базовий пласт концепту “*odore*” відтворюють запахи природи, периферію – запахи міста. Превалює конструкція опису ароматів за допомогою їх джерела: “*odore di ...*”. Майже відсутні конструкції активного

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Koncept zapahu v italijskij poeziyi drugoyi polovini XX stolittya]

© Morenets O. O. [Morenetec O. O.] morenets.lena@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сприйняття запаху. Ольфактивну сцену формують описи природи. Назви поезії підкреслюють розміщення запахів. Ольфактивними об'єктами виступають предмети. Запахи мають позитивну конотацію.

Ольфактивна сцена поезії крепусколаризму, на прикладі творів Д. Валері, репрезентує диференційовані та вербалізовані такі ольфактивні об'єкти як природа (*terra*), квіти (*glicine*, *rose*), явища природи (*cielo*, *nube*) та абстрактні явища (*morte*). Перераховані об'єкти також є джерелом запаху. Одоричними лексемами є “*odore*”, “*profumo*” та “*fumo*”. Переважає іменникова конструкція опису ольфактивних явищ “*odore / profumo / fumo / fiato di ...*”. Спосіб розповсюдження запаху відтворено дієсловами “*avere*”, “*essere*”, “*sfilare*”, “*soffiare*”. Таким чином, запах є діячем, наприклад “*profumo ha messo lo scompiglio nel cervello*”. Поодинокими є сцени, де наявний активний суб'єкт, який сприймає запах. Цей процес реалізується за допомогою дієслова “*odorare*” та “*baciare odore*”. Суб'єкт, який безпосередньо бере участь у сприйнятті запахів та визначає інших ольфактивних учасників сцени, є характеристикою ментальної ольфактивної сцени. Ольфактивним ландшафтом розповсюдження запаху є – “*notte e giorno*”, “*natura*”, “*città*”, “*campo*”. Ольфактивна сцена відбувається у відкритому просторі. В описах превалує іменник “*profumo*”, що вказує на те, що ядро даного концепту складає відчуття приємного запаху.

Вербалізована модель концепту «запах» в поезії Д. Валері виглядає наступним чином: ядро – “*odore*”, “*profumo*”, “*fumo*”, ближня периферія – “*grosso dell'odore*”, “*profumo di cielo*”, “*profumo della primavera*”, “*profumo della glicine e del tiglio*”, “*fiato di morte*”. Дальня периферія концепту охоплює спосіб його сприйняття та розповсюдження, його прояви, а також імпліцитне вираження концепту, без використання прямого маркера “*odore / profumo / fumo*” – “*baciare il profumo*”, “*odore sfilà*”, “*profumo ha messo lo scompiglio nel cervello*”, “*sospeso nell'aria*”. Отже, базовий шар концепту “*odore*” в поезії крепусколаризму відтворено за допомогою лексем “*odore*”, “*profumo*” та “*fumo*”. Інтерпретаційний шар концепту містить лексичні одиниці на позначення джерела запаху, його означення, оцінки,

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття (Українською) [Концепт запаха в
итальянской поэзии второй половины XX века (Наук. яз.)]

© Моренець О. О. [Моренець Е. А.] morenets.lena@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

способу розповсюдження та сприйняття.

Ольфактивна сцена в поезії герметизму позначається лексемами “*odore*”, “*profumo*”, “*fumo*”, “*aria*”, “*afrore*”, “*sentore*” та реалізується за допомогою конструкції “*odore / profumo / fumo / afrore / aria di ...*”. Головним джерелом запахів є їжа (“*pane*”, “*vino*”, “*mandarini*”), природа (“*cielo*”, “*terra*”, “*mare*”), рослини (“*tiglio*”, “*oleandro*”, “*alberi*”), природні явища (“*incendio*”, “*fuoco*”, “*sangue*”, “*mattina*”, “*acqua*”), місто (“*fabbrica*”, “*industria*”), суміші (“*calce*”), одяг та частини тіла. Описова конструкція запаху вживається лише раз (у творах трьох проаналізованих поетів герметичного напрямку). Важливо зазначити, що у межах герметизму лексема запаху надзвичайно часто, порівняно з іншими літературними напрямками, сполучується з прикметником-ознакою в атрибутивній та постпозиції: “*buono*”, “*caldo*”, “*accre*”, “*silenzioso*”, “*oscuro*”, “*marino*”, “*stupefatto*”, “*aspro*”, “*fresco*”. Концепт запаху утворює предикативні зв'язки з такими дієсловами як “*svegliare*”, “*salire*”, “*avere*”, “*unirsi*”, “*bruciare*”, “*rammentare*”, “*sprofondire*”, “*scuotare*”, “*scendere*”, “*perdere*”, “*nascere*”. Іменники, що вербалізують концепт «запах», є більш вживаними, на відміну від дієслів, які позначили б процес сприйняття запаху (нюхати) чи його розповсюдження (пахнути). Сам запах часто є суб'єктом та виконує дію. Ольфактивний ландшафт поезії – природа та місто. Присутнє імпліцитне вираження концепту, без використання прямого маркера запаху, а через опис повітря. Ольфактивна сцена має характеристики інтенсивності на відстані запахів та їхнього джерела.

Центр ольфактивної сцени поезії неоавангарду утворюють лексеми “*profumo*”, “*odore*”, “*aromi*”, “*fumo*”, “*puzzo*”. Запах описується за допомогою прикметників, типова конструкція опису запаху через його джерело тут зустрічаються рідко. Прикметник-означуване стоїть в атрибутивній та постпозиції. Запах є суб'єктом та виконує дії, а не лише сенсорним явищем. Відбувається його персоніфікація. Предикативна сполучуваність реалізується з такими дієсловами як: *spalancare*, *marciare*, *allegare*, *soffocare*. Запах у поезії “*marcia*”, “*allega*”, “*in agguato a spalancare*”. Концепт запаху вербалізується наступним чином: ядро

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття]

© Morenets O. O. [Morenec O. O.] morenets.lena@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

складає – “*profumo*”, “*odore*”, “*aromi*”, “*fumo*”. Ближня периферія утворена прикметниковими ознаками запаху: “*fumo multicolore*”, “*acre odore*”, “*odore disfatto*”, “*odore stordente*”. Дальня периферія утворена запахом та його джерелом – “*profumo d'intesa*”, “*odore di cera e d'incenso*”, “*odore di acquitrino*”, “*crepuscolo degli aromi*”. Таким чином, у поезії неоавангарду вербалізація запаху відходить від найуживанішої схеми, а описується через прикметники та образи. Запах не є просто сенсорним явищем, а перетворюється у суб'єкт і виконує дії, також присутній рух запахів.

Отже, базовий шар концепту “*odore*” в поезії неоавангарду відтворено за допомогою іменників “*profumo*”, “*odore*”, “*aromi*”, “*fumo*”, “*puzzo*”, а інтерпретаційний шар формує джерело запаху, його означення та оцінювання.

Ольфактивну сцену у постмодерністському просторі поезії визначають лексеми “*odoroso*”, “*odor*”, “*profumo*”. Особливість ольфактивної сцени полягає в тому, що в центрі не іменник, а прикметник, який описує явище, яке має запах. Тобто, структуру опису запаху можна уявити таким чином: «Іменник + *odoroso* / *odoroso* / іменник+*di*», наприклад: “*sentieri odorosi di pioggia*”, “*petali odorosi di giacinti*”, “*odoroso peschetto d'ombre*”. Традиційна схема “*odore di ...*” є менш продуктивною. Ольфактивними об'єктами постають рослини (*mentastro*, *alberi*), погодні явища (*pioggia*), кладовище та смерть (*cimitero*, *morte*), абстрактні явища (*pace*), їжа (*pesca*, *mandarini*), свята (*Natale*). Джерелами ольфактивної інформації є переважно абстрактні явища, які не наділені ароматами взагалі. Ольфактивна сцена відбувається у закритому просторі. Запахи є чітко ідентифікованими. Наявні запахи кваліфікуються як приємні та свіжі. Виключенням є запах кладовища. Ольфактивні сцени є ментальними. Окрім означуваних конструкцій з прикметником, вживається дієслово “*odorare*” та “*profumare*”, що не притаманно для поезії інших літературних напрямів та авторів. За структурою вживані прикметники є примітивними (*primitive*) або похідними (*derivati*). Запах є суб'єктом та виконує дію, однак сам рух запаху відсутній. Предикативна сполучуваність реалізується з такими дієсловами як: “*avere*”, “*ritrovare*”, “*assaporare*”.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття (Українською) [Концепт запаха в
итальянской поэзии второй половины XX века (На укр. яз.)]

© Моренець О. О. [Моренець Е. А.] morenets.lena@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Ядро концепту «запах» складають іменники *“odoroso”, “odor”, “profumo”*. Ближню периферію утворює опис джерела запаху – *“petali odorosi”, “odor di menastri”, “odor di pioggia”, “odora di mandarini e di Natale”, “i profumi di cimitero”, “profuma di bosco e di pace”, “profumato di pesce”*. Дальню периферію формують словосполучення, які пов’язані з ароматами – *“cimitero degli aromi”, “assaporare la vaporosa malinconia”*. Таким чином, базовий шар концепту *“odore”* в поезії постмодернізму відтворено за допомогою іменника *“odore”* та прикметника *“odoroso”*, а інтерпретаційний шар формує джерело запаху, його означення, оцінка та метафоричні словосполучення.

Висновки

Під час аналізу синонімів лексеми *“odore”* на основі словників було досліджено, що ядро складають слова – *“profumo”, “aroma”, “fraganza”, “olezzo”*. Ближню периферію концепту формують вирази та словосполучення – *“essere in odor di”, “morire in odore di santità”, “sentire odor di bruciato”, “odore di presa in giro”, “aroma del caffè”, “aroma del vino”*. Дальня периферія утворена словосполученнями *“a naso ritto”, “menar per il naso”, “mandar fetore”* тощо. Аналіз концепту «запах» у поезії має свою схему. Ядро утворене лексемами *odore, profumo, fumo, aroma*. Ближня периферія представлена словосполученнями *“profumo di cielo”, “profumo d’aria”, “profumo di terra”, “profumo di vento”, “profumo di città”, “profumo di fiori”, “odore di pietra”, “odore di mentastri”, “odore di pioggia”, “odore di sangue”, “odore di cibo”, “odore di pane”, “odori di mandarini”, “odori di limoni”, “odore di notte / di sera”*. Дальню периферію можна уявити за допомогою таких лексем та словосполучень як *“puzzo”, “afrore, sentore”, “odore acuto”, “odore dolce”, “odore affettuoso”, “odore inesplicabile”, “odore disfatto”, “profumo opaco”*.

На основі опрацьованого матеріалу, вбачається можливим виділити схеми опису запаху. У поезії реалізується вербалізація запахів за двома головними схемами: найпоширеніша конструкція *“odore di”* (*“odore di polline nuovo”, “odore dei limoni”*) чи оцінкова конструкція (*“odore buono”, “odore caldo”, “odore acre”*). Опис запаху відбувається на основі його

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Koncept zapahu v italijskij poeziyi drugoyi polovini XX stolittya]

© Morenets O. O. [Morenec O. O.] morenets.lena@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

джерела (“*aromi di carne*”, “*profumo della glicine e del tiglio*”, “*odore di acquitrino*”). Інша особливість полягає у тому, що замість того аби сказати, як пахне, ми використовуємо порівняння запаху з іншими явищами (“*puzzavo come la nonna*”, “*sangue odora come nel giorno*”). З метою вербалізації запаху автор може використовувати асоціативні зв'язки. Це можуть бути асоціації пов'язані з інтенсивністю (“*l'odore disfatto in scirocco*”, “*profumo che dilaga*”), кольором (“*oscuri profumi*”, “*fumo multicolore*”), емоційними хвилюваннями (“*odore stordente*”), настроєм (“*profumo di pace*”) та часопросторовими ознаками предметів та явищ (“*odore di notte*”, “*odore marino*”, “*profumi del cimitero*”). Концепт «запах» описується у мові за допомогою переносу й нашарування значень та інформації, а також за допомогою формування аналогій. Такий прийом вказує на явище синестезії.

Поезія герметизму характеризується найбільшим використанням ольфактичної лексики, в той час як неоавангард та крепусколаризм – найменшим. Ольфактичний елемент постмодерну вказує на запахи кладовища та депресії, які не притаманні попереднім літературним течіям. Це пояснюється тим, що герметизм приділяв особливу увагу символічним можливостям слова, яке не завжди вживалося у своєму звичному контексті, максимальному відтворенню внутрішнього світу людини та мав філософсько-медитативне спрямування. Герметики тяжіли до музичного мистецтва. В процесі ольфактивної вербалізації письменники інтуїтивно знаходять оптимальне рішення для специфічних труднощів у відтворенні ароматів.

Література

1. Барт, Р. *Ролан Барт о Ролане Барте*, сост., пер. с фр. и послесл. С. Зенкина (Москва, Ad Marginem / Сталкер, 2002), 288.
2. Дробник, Д. «Город: дистилляция.» *Теория моды. Одежда. Тело. Культура* 26 (Москва, Новое литературное обозрение, 2012), доступ <http://www.nlobooks.ru/node/2974>.
3. Попова, З. Д., Стернин, И. А. *Очерки по когнитивной лингвистике*, 1-е изд. (Воронеж, Истоки, 2001), 250.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття (Українською) [Концепт запаха в итальянской поэзии второй половины XX века (Наук. яз.)]

© Моренець О. О. [Моренець Е. А.] morenets.lena@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

4. Селіванова, О. О. *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*: підручник (Полтава, Довкілля–К, 2008): 400–410.
5. Слышкин, Г. Г. *Лингвокультурные концепты и метаконцепты*: монография (Москва, Academia, 2000): 5–26.
6. Степанов, Ю. С. *Константы*: Словарь русской культуры, 3-е изд. (Москва, Академический Проект, 2004), 991.
7. Степанов, Ю. С. *Концепты. Тонкая пленка цивилизации* (Москва, Языки славянских культур, 2007), 602.
8. Тарасюк, І. В. «Особливості номінації запахів у сучасній французькій мові.» Авто реф. дис. канд. філол. наук (Київ, 2003).
9. *Dizionario etimologico della lingua italiana*, accesso <http://www.etimo.it/?pag=hom>.
10. Henshaw, V. *Urban smellscape: understanding and designing city smell environments* (New York, Routledge, 2013), 256.
11. Kubovy, M., Valkenburg, D. V. «Auditory and visual objects.» *Cognition* 80 (2001): 97–126.
12. Sabatini, F., Coletti V. *Il Sabatini Coletti dizionario della lingua italiana*, nuova ed. (Milano, Rizzoli Larousse, 2007): 288.
13. Stevenson, R., Wilson, D. «Odour perception: An object-recognition approach.» *Perception* 36 (2007): 1821–1833.
14. *Treccani. Enciclopedia Italiana di scienze, lettere ed arti*, accesso <http://www.treccani.it/>.
15. Zucco, G., Herz, R., Schaal, B. *Olfactory Cognition. From perception and memory to environmental odours and neuroscience* (Amsterdam / Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2012), 338.

Джерельна база

16. D'Ambrosio, Angelillo, G. *Poesie futuriste* (Milano, Acquaviva, 2009), 200.
17. Sanguineti, E. *Poesia Italiana del Novecento*: in 2 v., v. 2 (Torino, Einaudi, 1994), 1152.
18. Soffici, A. *Simultaneità. Chimismi lirici* (Firenze, Vallecchi Editore, 1919), 114.

References

1. Bart, R. *Rolan Bart o Rolane Barte [= Roland Barthes by Roland Barthes]*, sost., per. s fr. i poslel. S. Zenkina (Moskva, Ad Marginem / Stalker, 2002), 288.

(Current issues in cognitive linguistics)

The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century (in Ukrainian) [Koncept zapahu v italijskij poeziyi drugoyi polovini XX stolittya]

© Morenets O. O. [Morenec O. O.] morenets.lena@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

2. Drobniak, D. «Gorod: distillyaciya [= The City, Distilled].» *Teoriya mody. Odezhda. Telo. Kultura* 26 (Moskva, Novoe literaturnoe obozrenie, 2012), dostup <http://www.nlobooks.ru/node/2974>.
3. Popova, Z. D., Stermin, I. A. *Ocherki po kognitivnoj lingvistike* [= Studies on cognitive linguistics], 1-e izd. (Voronezh, Istoki, 2001), 250.
4. Selivanova, O. O. *Suchasna lingvistika: napryami ta problemi* [= Contemporary linguistics: directions and problems]: pidruchnik (Poltava, Dovkillya–K, 2008): 400–410.
5. Slyshkin, G. G. *Lingvokulturnye koncepty i metakoncety* [= Linguocultural concepts and metaconcepts]: monografiya (Moskva, Academia, 2000): 5–26.
6. Stepanov, Yu. S. *Konstanty: Slovar russkoj kultury* [= Constants. Dictionary of Russian culture. Experience of study], 3-e izd. (Moskva, Akademicheskij Proekt, 2004), 991.
7. Stepanov, Yu. S. *Koncepty. Tonkaya plenka civilizacii* [= Concepts. A Thin Film of Civilization] (Moskva, Yazyki slavyanskikh kultur, 2007), 602.
8. Tarasyuk, I. V. «Osoblivosti nominacii zapahiv u suchasniï francuzkii movi [= Peculiarities of odor denomination in modern French].» *Avtoref. dis. kand. filol. nauk* (Kiyiv, 2003).
9. *Dizionario etimologico della lingua italiana*, accesso <http://www.etimo.it/?pag=hom>.
10. Henshaw, V. *Urban smellscapes: understanding and designing city smell environments* (New York, Routledge, 2013), 256.
11. Kubovy, M., Valkenburg, D. V. «Auditory and visual objects.» *Cognition* 80 (2001): 97–126.
12. Sabatini, F., Coletti V. *Il Sabatini Coletti dizionario della lingua italiana*, nuova ed. (Milano, Rizzoli Larousse, 2007): 288.
13. Stevenson, R., Wilson, D. «Odour perception: An object-recognition approach.» *Perception* 36 (2007): 1821–1833.
14. Treccani. *Enciclopedia Italiana di scienze, lettere ed arti*, accesso <http://www.treccani.it/>.
15. Zucco, G., Herz, R., Schaal, B. *Olfactory Cognition. From perception and memory to environmental odours and neuroscience* (Amsterdam / Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2012), 338.
16. D'Ambrósio, Angelillo, G. *Poesie futuriste* (Milano, Acquaviva, 2009), 200.
17. Sanguineti, E. *Poesia Italiana del Novecento*: in 2 v., v. 2 (Torino, Einaudi, 1994), 1152.
18. Soffici, A. *Simultaneità. Chimismi lirici* (Firenze, Vallecchi Editore, 1919), 114.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття (Українською) [Концепт запаха в итальянской поэзии второй половины XX века (На укр. яз.)]

© Моренець О. О. [Моренець Е. А.] morenets.lena@gmail.com

УДК 811.134.2'81'42

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 22.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 96.48 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.13>

СМИСЛОВА СТРУКТУРА МОДАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ “SAPERE” ТА “ESSERE CAPACE DI” (на матеріалі італійської мови)

Валерія Ігорівна Охріменко (м. Київ, Україна)

valeriaaisabella@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглянуто закономірності квантування інформації у мікротексті функціонування модальних одиниць *sapere* та *essere capace di* на матеріалі італійської мови. Модальні одиниці *sapere* та *essere capace di* задають квантування інформації в мікротексті, виступаючи у ролі ядра і утворюючи модальні структури разом з приєднувальними компонентами. Ці модальні одиниці, зберігаючи зв'язок із внутрішньою формою, містять семантичні імплікатури імплікативності, асоціативності, оцінності.

Модальні одиниці *sapere* та *essere capace di* набувають статусу модальних структур у мікротексті їх функціонування, виявляючи типову сполучуваність у приядерній зоні та імплікуючи закономірність вживання мовних засобів на ближній периферії та на периферії мікротексту. Мовні засоби, що вживаються у мікротексті функціонування *sapere* та *essere capace di*, окреслюють їхню смислову структуру. Ці мовні засоби корелюють з власне визначенням модального значення внутрішньої можливості, в основі якого міститься потенційно задана детермінованість зв'язку між: 1) об'єктом і проявом властивостей; 2) істотою і проявом якості; 3) суб'єктом і проявом здатності; 4) суб'єктом з узагальненим

(Current issues in cognitive linguistics)

Sense structure of modal units “sapere” and “essere capace di” (in the Italian language) (in Ukrainian)

[Smislova struktura modalnih odinic “sapere” ta “essere capace di”
(na materialii italijsskoyi movi)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

статусом референта й імплікацією дії. Варіативність засобів вираження модального значення (та формування модальних структур) визначається характером детермінованості зв'язку між сутністю та її ознакою. Аналіз різнорівневих мовних засобів, що відображають ізоморфність sapere та essere capace di параметрам мікротексту їх функціонування, дозволяє приписати обом модальним структурам семантичні імплікатури імплікативності, асоціативності, оцінності.

Модальна одиниця essere capace di є більш десемантизованою у порівнянні з модальною одиницею sapere, і вживається у висловлюваннях на позначення всіх типів потенційно заданої детермінованості, що формують модальне значення внутрішньої можливості. Модальна одиниця sapere не функціонує у висловлюваннях, що містять інформацію про потенційно задану детермінованість між об'єктом і проявом властивостей.

Ключові слова: модальне поле, модальна структура, смислова структура, внутрішня можливість.

SENSE STRUCTURE OF MODAL UNITS “SAPERE” AND “ESSERE
CAPACE DI” (in the Italian language)

Valery I. Okhrimenko (Kyiv, Ukraine)

valeriaisabella@ukr.net

DSc (Philology), Professor at Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article focuses on appropriateness's of quantifying of information in microtext of functioning of modal units “sapere” and “essere capace di” in the Italian language. Modal units “sapere” and “essere capace di” determine quantifying of information in microtext being nucleus and forming modal structures together with joined components. The modal structure is formed by joined components in according to the regularity rules in the near-nuclear zone (components combined with modal verb “sapere” or modal construction “essere capace di” and the near-peripheral zone (components used in the

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Смислова структура модальних одиниць “sapere” та “essere capace di” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “sapere” и “essere capace di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

modal sentence with modal verb “sapere” or modal construction “essere capace di” or in adjacent sentences).

The modal units “sapere” and “essere capace di” express the modal meaning of intrinsic possibility that is characterized by potential determination of logical connection between: 1) an object and a realization of its properties; 2) a being and a realization of its properties; 3) a subject and a realization of his abilities; 4) a subject with generalized status of a referent and his actions. Such potential determination is based on the correlation between the properties of object (subject) and their value being part of their ontological status.

The modal units “sapere” and “essere capace di” acquire the status of modal structures in the microtext on their functioning. These modal units conserving the liaison with their inner form possess semantic implicatures of implicativeness, associativeness, valuativeness. The typical microtexts of functioning of the Italian modal units “sapere” and “essere capace di” are those of actionality and of evaluation.

The inner form of the modal units “sapere” and “essere capace di” presuppose operations with quants of knowledge and human experience that implicate a liaison between an object (subject) and their properties. An object and a being implicate their typical properties as common knowledge. In this case in the microtext are verbalized sense chains: object – typical properties, being – typical properties. A subject implicates his typical ability that can be revealed in a typical situation; in this case the microtext usually contents verbs of actional and volitive semantics. The modal verbs “sapere” and the modal structure “essere capace di” as a nucleous of modal unit are often used in Conditional Mood (sarebbe stato capace) that can be combined with superlative (sarebbe capacissimo).

As to prediction of typical combinability in the pre-nuclear zone, it depends on the character of logical connection that reveals diversity of realization of the modal meaning of intrinsic possibility. In the case of the logical connection between an object and a realization of its properties the modal unit “sapere” isn’t used being expressed by the modal structure “essere capace di” because the last one is more desamentized. The modal structure “essere capace di” can be substituted or altered with the modal structure “può +” combined with “provocare”, “dar luogo”. These components use to join to the modal structure “essere capace di” and a microtext contents sense chains: object – typical properties.

In the case of the logical connection between a being and a realization of its properties modal structures “sapere” and “essere capace di” are combined with

(Current issues in cognitive linguistics)

Sense structure of modal units “sapere” and “essere capace di” (in the Italian language) (in Ukrainian)

[Smislova struktura modalnih odinic “sapere” ta “essere capace di”
 (na materialy italijjskoyi movi)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

existential predicate “essere” and ajectives-classificators to denominate qualities of being. In the case of the logical connection between a subject and a realization of his abilities modal structures “sapere” and “essere capace di” are combined with verbs to denominate disposition of a subject (aiutare, secondare, rimediare). In the microtext are often used causal structures (per ... sarei capace di; per ... saprei) to verbalize sense unit “goal – means”. Finally, in the case of the logical connection between a subject with generalized status of a referent and his actions the modal structure is used in generalized form “si è capaci di” and combines with classificators “in tali situazioni”, “in tali casi” to verbalize a typical conduction.

Keywords: modal field, modal structure, sense structure, intrinsic possibility.

СМЫСЛОВАЯ СТРУКТУРА МОДАЛЬНЫХ ЕДИНИЦ “SAPERE” И
“ESSERE CAPACE DI” (на материале итальянского языка)

Валерия Игоревна Охрименко (г. Киев, Украина)

valeriaaisabella@ukr.net

доктор филологических наук, профессор кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

В статье рассмотрены закономерности квантования информации в микротексте функционирования модальных единиц sapere и essere capace di на материале итальянского языка. Модальные единицы sapere и essere capace di определяют квантование информации в микротексте, выступая в роли ядра и создавая модальные структуры вместе с присоединительными компонентами. Эти модальные единицы, сохраняя связь с внутренней формой, имеют семантические импликатуры имплицативности, ассоциативности, оценочности.

Модальные единицы sapere и essere capace di приобретают статус модальных структур в микротексте их функционирования, обладая типичной сочетаемостью в ядерной зоне и имплицитную закономерность употребления языковых средств на ближней периферии и на периферии микротекста. Языковые средства, которые употребляются в микротексте функционирования sapere и essere capace di, формируют

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Смислова структура модальних одиниць “sapere” та “essere capace di” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “sapere” и “essere capace di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охрименко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

их смысловую структуру. Эти языковые средства коррелируют с определением модального значения внутренней возможности, в основе которого находится потенциально заданная детерминированность связи между: 1) объектом и проявлением его свойств; 2) существом и проявлением его качества; 3) субъектом и проявлением его способности; 4) субъектом с обобщенным статусом референта и имплицированием действия. Вариативность средств выражения модального значения (и формирования модальных структур) определяется характером детерминированности связи между сущностью и ее свойствами. Анализ разноразрядных языковых средств, которые отражают изоморфность *sapere* и *essere capace di* параметрам микротекста их функционирования, позволяет приписать обоим модальным структурам семантические импликатуры имплицативности, ассоциативности, оценочности.

Модальная единица *essere capace di* является более десемантизированной по сравнению с модальной единицей *sapere*, и употребляется в высказываниях, содержащих информацию обо всех типах потенциально заданной детерминированности, которые формируют модальное значение внутренней возможности. Модальная единица *sapere* не функционирует в высказываниях, содержащих информацию о потенциально заданной детерминированности между объектом и проявлением его свойств.

Ключевые слова: модальное поле, модальная структура, смысловая структура, внутренняя возможность.

Вступ

Синергетична парадигма лінгвістичних знань уможливило комплексний підхід до дослідження категорії модальності, і дозволяє уніфікувати підходи, що традиційно розділялися у мовознавстві, зокрема, онтологію і гносеологію, об'єктивність і суб'єктивність.

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю комплексного дослідження категорії модальності у сучасній лінгвістиці, що носить поліпарадигмальний характер. Це дає можливість простежити співвідношення онтології та гносеології, співвідношення об'єктивного і суб'єктивного у микротексті функціонування модальних одиниць, що співвідноситься з типовою корелюваністю дійсності ситуацією.

(Current issues in cognitive linguistics)

Sense structure of modal units “sapere” and “essere capace di” (in the Italian language) (in Ukrainian)

[Smislova struktura modalnih odinic “sapere” ta “essere capace di”
(na materialii italijskoyi movi)]© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Мета дослідження полягає у визначенні смислової структури модальних одиниць *sapere* та *essere capace di*, що задають закономірне квантування інформації у мікротексті їх функціонування.

Об'єктом дослідження є мікротекст функціонування модальних одиниць *sapere* та *essere capace di*.

Предметом дослідження є дискретизація смислового простору мікротексту функціонування модальних одиниць *sapere* та *essere capace di*.

Матеріалом дослідження обрані художні твори італомовних авторів та публіцистичні тексти.

Наукова новизна роботи полягає у першій спробі розкриття смислової структури модального засобу в аспекті встановлення взаємозалежності між його семантикою як згорнутою структурою та параметрами мікротексту його функціонування.

Основний зміст

Згідно концепції функціонально-семантичного поля (ФСП) О. В. Бондарка у результаті проєкції логіко-поняттєвих категорій на мовні здійснюється аналіз семантичних категорій граматики та семантичних функцій різнорівневих мовних одиниць з вивченням їх функціональної взаємодії. Функціональний аспект мовних одиниць досліджується з опорою на мовне та позамовне середовище (оточення одиниці мови у системі та зв'язок із мовленнєвою реалізацією) [1, с. 5–14]. У зазначеній концепції вводяться поняття функціонально-семантичного поля та категоріальної ситуації. ФСП визначається як “угрупкування (...) комбінованих (лексико-синтаксичних і т. п.) засобів даної мови, що взаємодіють на основі спільності їх семантичних функцій” [1, с. 11]. ФСП як сукупність мовних одиниць, організованих за польовим принципом, з наявністю ядра та периферії, сполучається з категоріальною ситуацією, яка визначається як “типова (...) змістова структура, що ґрунтується на певній семантичній категорії і ФСП, що утворюється ним у даній мові” і “є одним з аспектів загальної ситуації, який передається висловленням, однією з його категоріальних характеристик” [1, с. 12].

На відміну від концепції О. В. Бондарка, у якій категоріальні

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Смислова структура модальних одиниць “*sapere*” та “*essere capace di*” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “*sapere*” и “*essere capace di*” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Oхrimenko B. I.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

характеристики досліджуються окремо (аспектуальна, темпоральна, модальна, локативна), ми розглядаємо модальність як глобальну категорію, при дослідженні якої мають враховуватися, зокрема, і аспектуальність, і темпоральність і локативність. Тому ми не обмежуємося рівнем модального висловлення, а розглядаємо також його найближче оточення, тобто рівень мікротексту (зазвичай 3–5 висловлень).

Кардинальною відмінністю нашої концепції від усіх існуючих є те, що ми виносимо *принцип поля на рівень мікротексту функціонування мовної одиниці*. За нашою концепцією, *сміслова структура модальної одиниці* складається з ядра (власне семантика модальної одиниці), приядерної зони (безпосередня сполучуваність модальної одиниці), ближньої периферії (мовні засоби, що вживаються у висловленні, до складу якого входить модальна одиниця) та периферії (мікротекст функціонування модальної одиниці). Модальні одиниці *sapere* та *essere capace di* за їхньою семантикою відносяться до модального поля можливості. Точкою відліку при розкритті смислової структури модальної одиниці є її *семантика* та зв'язок з *опозицією модального поля*.

Якщо у лінгвістиці традиційно епістемічна можливість протиставляється онтологічній, то у дослідженнях у галузі формальної логіки спостерігається переорієнтація. Класичні дослідження з формальної логіки постулюють встановлення істинності висловлень можливості за допомогою апарату понять формальної логіки з її основним постулатом про тотожність між ствердженням можливості та квантором існування [2], [3]. У нашій концепції диференційним критерієм між онтологічною та епістемічною можливістю є фокусування уваги на онтологічному vs гносеологічному статусі явищ, дій, подій, що розглядаються з позицій модальності, а не на абсолютизації гносеології vs онтології. Це означає необхідність врахування епістемічного стану суб'єкта модальної оцінки у дослідженні онтологічної можливості [6, с. 275–277].

В основі когнітивно-семантичного поля можливості міститься поняття 'можливість' (при цьому у фокус уваги потрапляє онтологічний аспект: явище,

(Current issues in cognitive linguistics)

Sense structure of modal units "sapere" and "essere capace di" (in the Italian language) (in Ukrainian)

[Smislova struktura modalnih odinic "sapere" ta "essere capace di"
(na materialii italijskoyi movi)]© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

дія, подія визначаються як віртуальні), пов'язане з бінарною опозицією “нереалізація можливості vs реалізація можливості”, опредметнення одного з членів якої відбувається через зумовленість, що каузує трансформацію віртуальної можливості у зумовлену дійсність. Адже у модальних значеннях можливості “відображається не тільки опозиція *реальне / ірреальне*, але і динаміка зв'язку між ними, яка представлена поняттям потенційності” [5, с. 7].

В італійській мові модальні одиниці *sapere* та *essere capace di* є засобами вираження внутрішньої можливості, і відтворюються при перекладі ‘вміти’, ‘бути здатним до’. Одним із засобів вираження внутрішньої можливості є *sapere* ‘вміти’, що розвинулось з первинного значення ‘знати’. До речі, аналогічне модальне дієслово *can* походить від давньоанглійського *kann* ‘володіти знанням’ [7, с. 194]. Звідси можна припустити, що для внутрішньої можливості при трансформації віртуальної можливості у зумовлену дійсність значущими є епістемічний та аксіологічний вектори, тобто інформація про знання та їх цінність для суб'єкта, що оцінюється з позицій модальності.

Висловлення внутрішньої можливості є загальнореферентними: їх референтом виступає сукупність суб'єктів, об'єктів і т. д., об'єднаних спільною ознакою: “це відкритий клас, в який об'єкт може бути включеним не тому, що це “він”, а тому, що він “такий” [4, с. 81]. Внутрішня можливість на позначення властивостей суб'єкта / об'єкта корелює з об'єктивно-відносним модальним значенням: властивість об'єкта ототожнюється з його якістю, а детермінованість є загальною.

Традиційно *sapere* тлумачиться як дієслово епістемічної семантики, що може функціонувати і у якості модального, а *essere capace di* – як модальна конструкція. У нашій концепції ми розглядаємо *sapere* та *essere capace di* як модальні структури, що виявляють взаємозалежність між їх семантикою як згорнутою структурою та параметрами мікротексту. Особливо значущою є їхня безпосередня сполучуваність (приядерна зона).

За внутрішньою формою *sapere* позначає прояв потенційної якості, здатності. Етимологія є лат. *sapere* ‘мати смак; розуміти’. Основні лінії смислового розвитку: 1) володіти знанням, інформацією; 2) набувати вмінь.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Смислова структура модальних одиниць “*sapere*” та “*essere capace di*” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “*sapere*” и “*essere capace di*” (на материале итальянского языка) (Наук. яз.)]

© Охріменко В. І. [Oxhriemko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Зв'язок з опозицією модального поля визначається у такий спосіб: порушення рівноваги бінарної опозиції “нереалізація можливості vs реалізація можливості”: прояв потенційно можливого.

Розглянемо взаємозалежність між семантикою модальної структури *sapere* + та параметрами мікротексту її функціонування.

У приядерній зоні модальне дієслово *sapere* найчастіше сполучається з екзистенційним предикатом *essere*, прикметниками-класифікаторами на позначення якостей істоти (*tranquillo, dolce, aggressivo*), дієсловами на позначення вміння суб'єкта (*suonare, giocare*). Наприклад:

Ma sa anche essere dolcissimo. Dimostra nei confronti della sua famiglia un affetto quasi morboso e vuole sempre partecipare a qualsiasi avvenimento [12, p. 156]. У мікротексті описуються властивості особливості породи домашнього вівка. Дана інформація вводиться конструкцією (*sa (...) essere dolcissimo*), що вказує на детерміновану узуальну властивість, на яку накладається обмеження ситуативними чинниками: йдеться про типову поведінкову реакцію на стимул. Відмітимо, що на ближній периферії лексична одиниця волітивної семантики *vuole* сполучається з темпоральним квантором всезагальності *sempre*, що вказує на типову поведінку, яка має характер класифікації. Йдеться про прояв якостей істоти, що є закономірно-зумовленим, а інформація входить до епістемічної сфери суб'єкта модальної оцінки та загального фонду знань.

Смислові відношення асоціативності між якістю суб'єкта та її потенційним проявом, що характеризують модальне висловлення, визначають особливості мовних засобів, які вживаються на *ближній периферії*. Наведемо приклад: *Però Guido era padrone di sé, meno eccitabile, più flemmatico, sapeva sorridere fin l'ultimo istante* [10, p. 115]. У модальному висловленні маємо смислові відношення асоціативності: володіння собою (узагальнена якість) та здатність посміхатися до останнього (прояв якості). До найуживаніших мовних засобів ближньої периферії належать дієслова на позначення поведінкової реакції на стимул (*giocare, partecipare, dimostrare*) або на позначення прояву здатності. Модальне дієслово *sapere* функціонує також у складі каузальних структур *per ... sarei capace di; per ... saprei*, що вербалізують смисловий

(Current issues in cognitive linguistics)

Sense structure of modal units “sapere” and “essere capace di” (in the Italian language) (in Ukrainian)

[Smislova struktura modalnih odinic “sapere” ta “essere capace di”
(na materialii italijskoyi movi)]© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

комплекс ‘мета – засіб’. Відмітимо частотність вживання модального дієслова *sapere* у кондиціоналі (*saprei*). У мікротексті (*периферія*) здійснюється вербалізація умов, що сприяють прояву якостей істоти або прояву вміння суб’єкта. Мікротекст характеризується частотністю вживання лексичних одиниць емотивної семантики на позначення емоційної якості та лексичних одиниць акціональної семантики.

Розглянемо взаємозалежність між семантикою модальної структури *essere capace di* + та параметрами мікротексту її функціонування. За внутрішньою формою *essere capace* позначає прояв потенційної здатності. Етимологія складників модальної структури: *essere* – лат. *esse* ‘бути’; *capace* – лат. *capax*, дериват *capere* ‘вміщувати’ з основними лініями смислового розвитку: 1) вміст; 2) здатність до виконання; *di* – лат. *de* ‘належність’. Зв’язок з опозицією модального поля визначається у такий спосіб: порушення рівноваги бінарної опозиції “нереалізація можливості vs реалізація можливості”: прояв потенційно можливого.

Для *приядерної зони essere capace di* характерною є комбінаторика з ментальним предикатом точки зору *credere*. У такому разі здатність, що імплікується суб’єкту, набуває суб’єктивного характеру. Наприклад: *Una volta t’avrei creduto incapace d’un simile orrore* [10, p. 114].

Частотною є сполучуваність з дієсловами на позначення диспозиції суб’єкта до дії (*aiutare, secondare, rimediare*). Наприклад: *A lui importava soltanto di avere una persona fidata, affezionata, capace di secondarlo e di aiutarlo a mettere in atto il gran programma (...)* [10, p. 55–56].

Модальна конструкція часто вживається у кондиціоналі (*sarei capace di*), а її компонент *capace* – у формі суперлатива (*essere capacissimo di*), що є відображенням зв’язку з оцінністю. Наприклад: (...) *violenta com’era, sarebbe stata capacissima di rivelare ogni cosa* [11, p. 45]. Частотним є сполучення з кванторами (*qualunque*), кванторами всезагальності *tutto, niente (è capace di tutto, non è capace di niente)*, а також з модальним маркером асоціативності *certo (certo è capace di)*, лексичними одиницями на позначення якостей, рис характеру (*virtù, volontà*), особливостей (*un particolare, particolarità*), розвитку,

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Смислова структура модальних одиниць “sapere” та “essere capace di” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “sapere” и “essere capace di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Oxhimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

становлення, актуалізації здібностей (*risvegliare, sviluppare capacità*). Наведемо приклади: *Sono capace di tutto!* [9, p. 26]. *Tutta la energia e la volontà di cui era capace si erano risvegliate in lei all'intento di trionfare sull'ostinato rifiuto dei genitori* [11, p. 100].

Мовні засоби, що вживаються на *ближній периферії essere capace di*, спрямовані на вираження смислових відношень асоціативності між якістю суб'єкта і її потенційним проявом. Частотним є вживання модальної конструкції у кондиціоналі. Наприклад: *La tua riserbatezza sarebbe capace di tenerti sempre chiusa la bocca...* [9, p. 31]. На ближній периферії часто відбувається розгортання каузальних структур *per... sarei capace di; per...saprei*, що вербалізують смисловий комплекс 'мета – засіб'; при цьому вживаються такі мовні засоби: лексичні одиниці семантики мети (*raggiungere lo scopo / l'obiettivo, realizzare*), волевияву (*aspirare, volere, desiderare*), засобів (*mezzi, sacrificio*). Вживаними є конструкції на здійснення імплікації наміру суб'єкту: *credere qualcuno essere capace di*. На *периферії essere capace di* здійснюється розгортання векторів з інформацією про зумовленість потенційної дії емоційним станом та системою цінностей суб'єкта або якістю та її потенційним проявом / реалізацією наміру.

Функціонування узагальноної форми *si è capaci di* + має характерні особливості. Для *приядерної зони* найчастотнішою є комбінаторика з модальним маркером асоціативності *certo* (*certo si è capaci di*) та з дієсловами на позначення диспозиції до дії, що імплікується суб'єкту з узагальненим референтом. Наприклад: *Quando uno è maltrattato senza colpa, ci è capaci certo di sfogarsi e combinare delle cotte e delle crude* [13]. Маємо модальне висловлення внутрішньої можливості з узагальненим референтом (*ci è capaci certo di sfogarsi*), що вказує на узагальнену поведінкову реакцію за певних обставин: якщо з тобою погано поводитися без твоєї провини, не даючи жодних пояснень, ти здатен зірватися і наговорити будь-чого. У модальному висловленні вживається модальний маркер імплікації *certo*. Поведінкова реакція мовця – афектовані дії – виступає складовою загальних знань: у подібній ситуації так міг би вчинити кожний. На *ближній периферії si è capaci di* вживаються

(Current issues in cognitive linguistics)

Sense structure of modal units "sapere" and "essere capace di" (in the Italian language) (in Ukrainian)

[Smislova struktura modalnih odinic "sapere" ta "essere capace di"
(na materialih italijskoyi movi)]© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

маркери ситуативної узагальненості (*in tali casi, in tali situazioni, in tali condizioni*). У модальному висловленні з *si è capaci di* здійснюється розгортання каузальних структур: ‘типова ситуація – типова поведінка’. Для *периферії* характерним є частотність вживання узагальнено-особових речень та лексичних одиниць аксіологічної семантики, домінування каузальних конекторів як засобів зв’язності.

Висновки

Модальні одиниці *sapere* та *essere capace di* набувають статусу модальних структур у мікротексті їх функціонування, виявляючи типову сполучуваність у приядерній зоні та імплікуючи закономірність вживання мовних засобів на ближній периферії та на периферії мікротексту. Мовні засоби, що вживаються у мікротексті функціонування цих модальних одиниць, окреслюють їхню смислову структуру. Ці мовні засоби корелюють з власне визначенням *модального значення внутрішньої можливості*, в основі якого міститься потенційно задана детермінованість зв’язку між: 1) об’єктом і проявом властивостей; 2) істотою і проявом якості; 3) суб’єктом і проявом здатності; 4) суб’єктом з узагальненим статусом референта і проявом здатності. Варіативність засобів вираження модального значення (та формування модальних структур) визначається характером детермінованості зв’язку між сутністю та її ознакою. Аналіз різнорівневих мовних засобів, що відображають ізоморфність *sapere* та *essere capace di* параметрам мікротексту, дозволяє приписати обом модальним структурам семантичні імплікатури імплікативності, асоціативності, оцінності.

У результаті аналізу було виявлено, що модальна одиниця *essere capace di* є більш десемантизованою у порівнянні з модальною одиницею *sapere*, і вживається у висловлюваннях на позначення всіх типів потенційно заданої детермінованості, що формують модальне значення *внутрішньої можливості*. Модальна одиниця *sapere* не функціонує у висловлюваннях, що містять інформацію про потенційно задану детермінованість між об’єктом і проявом властивостей.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Смислова структура модальних одиниць “sapere” та “essere capace di” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “sapere” и “essere capace di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Oхrimenko B. I.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Література

1. Бондарко, А. В. «Темпоральность.» *Теория функциональной грамматики: Темпоральность. Модальность*: коллективная монография в 6 т., отв. ред. А. В. Бондарко (Ленинград, Наука, 1990), 263.
2. Герасимова, И. А. *Формальная грамматика и интенциональная логика* (Москва, РАН; Институт философии, 2000), 156.
3. Задэ, Л. *Понятие лингвистической переменной и его применение к принятию приближенных решений*, пер. с англ.; под ред. Н. Н. Моисеева и С. А. Орловского (Москва, Мир, 1976), 165.
4. Лебедева, Л. Б. «К проблеме общереферентных высказываний.» *Вопросы языкознания* 2 (1986): 81–89.
5. Милютин, М. Г. «Семантика конативности и потенциальная модальность: комплекс “попытка – результат” и его выражение в русском языке.» Автореф. дисс. д-ра филол. наук (Екатеринбург, 2006).
6. Охріменко, В. І. «Онтологія та гносеологія категорії модальності в італійській мові.» (Дис. д-ра філол. наук, Київ, 2012), 612.
7. Циммерлинг, А. В. «Этические концепты и семантические поля.» *Логический анализ языка*, отв. ред. Н. Д. Арутюнова, Т. Е. Янко, Н. К. Рябцева (Москва, Языки русской культуры, 2000): 190–199.

Джерельна база

8. Capuana, L. «Istinti e peccati. Novelle.» *Istinti e peccati*, Luigi Capuana (Catania, Minerva, 1914), accesso <http://www.lieberlieber.it/>
9. Capuana, L. «Serena.» *Serena: commedia in tre atti*, Luigi Capuana (Catania, Società di storia patria per la Sicilia orientale, 1973), accesso http://www.lieberlieber.it/biblioteca/c/capuana/serena/pdf/serena_p.pdf
10. Codemo, L. «La rivoluzione in casa.» *La rivoluzione in casa*, Luigia Codemo (Bologna, Cappelli Stampa, 1966), accesso http://www.lieberlieber.it/biblioteca/c/codemo/la_rivoluzione_in_casa/pdf/la_riv_p.pdf
11. Lunto, R. «La scuola di Linda.» *La scuola di Linda*, Regina di Lunto (Torino, L. Roux e C. Edit., 1894), accesso http://www.lieberlieber.it/biblioteca/r/regina_di_lunto/la_scuola_di_linda/pdf/la_scu_p.pdf
12. Chi: *settimanale di politica, attualità e cultura*, ed. Silvana Giacobini, N. 46 (12.11.2003).
13. Chi: *settimanale di politica, attualità e cultura*, ed. Silvana Giacobini, N. 22 (05.11.2005).

(Current issues in cognitive linguistics)

Sense structure of modal units “sapere” and “essere capace di” (in the Italian language) (in Ukrainian)

[Smislova struktura modalnih odinic “sapere” ta “essere capace di”
(na materialii italijskoyi movi)]© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

References

1. Bondarko, A. V. «Temporal'nost' [= Temporality].» *Teorija funkcionalnoj grammatiki: Temporal'nost'. Modal'nost' [= Theory of functional grammar: Temporality. Modality]* (Leningrad, Nauka, 1990), 263.
2. Gerasimova, I. A. *Formal'naya grammatica i intensional'naja logika [= Formal grammar and intensional logic]* (Moscow, 2000), 165.
3. Zadeh, L. *Poniatije lingvisticheskoj peremennoj i jego primenenije k priinativu priblizhenykh reshenij [= The concept of a linguistic variable and its application to approximate reasoning]* (Moscow, 1976), 165.
4. Lebedeva, L. B. «K probleme obshchereferentnykh vyskazyvanij [= Towards the problem of statements with common reference].» *Voprosy jazykoznanija [= Topics in the study of language]* 2 (1986): 81–89 (In Russ.).
5. Miliutina, M. G. «Semantika konativnosti i potentsial'naja modal'nost': kompleks "popytka – rezul'tat" i jego vyrazhenije v russkom jazyke. [= Semantics of conativity and virtual modality: a complex "try – result"]» Autoref. Dokt. Diss. (Ekaterinburg, 2006).
6. Okhrimenko, V. I. «Ontologija ta gnoseologija kategoriji modal'nosti v italijs'kij movi. [= Ontology and gnoseology of the category of modality in Italian].» (Dokt. Diss., Kyiv, 2012), 612.
7. Tsimmerling, A. V. «Eticheskije kontsepty i semanticheskije polia [= Ethical concepts and semantic fields].» *Logicheskij analiz jazyka. Jazyki etiki [= Logical analyses of language. Languages of ethics]* (Moscow, 2000): 190–199 (In Russ.).
8. Capuana, L. «Istinti e peccati. Novelle.» *Istinti e peccati*, Luigi Capuana (Catania, Minerva, 1914), accesso <http://www.lieberlieber.it/>
9. Capuana, L. «Serena.» *Serena: commedia in tre atti*, Luigi Capuana (Catania, Società di storia patria per la Sicilia orientale, 1973), accesso http://www.lieberlieber.it/biblioteca/c/capuana/serena/pdf/serena_p.pdf
10. Codemo, L. «La rivoluzione in casa.» *La rivoluzione in casa*, Luigia Codemo (Bologna, Cappelli Stampa, 1966), accesso http://www.lieberlieber.it/biblioteca/c/codemo/la_rivoluzione_in_casa/pdf/la_riv_p.pdf
11. Lunto, R. «La scuola di Linda.» *La scuola di Linda*, Regina di Lunto (Torino, L. Roux e C. Edit., 1894), accesso http://www.lieberlieber.it/biblioteca/r/regina_di_lunto/la_scuola_di_linda/pdf/la_scu_p.pdf
12. *Chi: settimanale di politica, attualità e cultura*, ed. Silvana Giacobini, N. 46.
13. *Chi: settimanale di politica, attualità e cultura*, ed. Silvana Giacobini, N. 22.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Смислова структура модальних одиниць “sapere” та “essere capace di” (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “sapere” и “essere capace di” (на материале итальянского языка) (Наук. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

УДК 811.134.2'42

*Стаття надійшла до редакції [Article received /**Статья поступила в редакцию]* – 17.01.2019 р.*Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат]* – 19.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 90.39 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.14>

СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСКУРСИВНОГО МАРКЕРА BUENO У СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ ПРОЗІ (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола»)

*Ірина Анатоліївна Ломакіна (м. Київ, Україна)**lomakinairi@gmail.com*

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов

Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка

(Міністерство оборони України)

04119, м. Київ, вул. Мельникова, 81

У статті розглядається дискурсивний маркер *bueno*, який виконує різноманітні прагматичні функції в іспанськомовному дискурсі: з'єднує його фрагменти, пояснює, які семантичні зв'язки існують між елементами, керує процесом спілкування, інтерпретацією дискурсу мовцем та реципієнтом, співвідносить, твердження в дискурсі. Зазначена одиниця мовлення не тільки синтаксично поєднує частини тексту, але й пояснює прагматичні зв'язки між його частинами, висловлює ставлення мовця до того, що він повідомляє. Аналіз семантико-прагматичних функцій іспанськомовного дискурсивного маркера *bueno* виявляє надзвичайно широкий спектр його інтерпретацій залежно від контексту, в якому він використовується.

Лексема *bueno* може вживатися в якості прикметника, але чисельні вживання ДМ *bueno* в усіх типах текстів обумовлені його прагматичною функцією з'єднання та керування дискурсом. Для досліджуваної одиниці на першому плані знаходяться її функції в дискурсі, які виходять за межі частини мовної класифікації. Зазначене зумовлює певні труднощі при перекладі ДМ *bueno*, і пояснює його важливу роль для розуміння дискурсу. Безперечно, рівень володіння мовою можна визначати вмінням вживати та інтерпретувати дискурсивні маркери, зокрема, ДМ *bueno*, без цього вміння комунікативна компетенція не є повною.

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker *bueno* in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmatichni osoblivosti diskursivnogo markera *bueno* u suchasnij ispanskij prozi (na material romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

Ключові слова: дискурсивний маркер *bueno*, дискурс, семантика, прагматичні функції, іспанська мова, комунікація, переклад.

**SEMANTIC-PRAGMATIC FEATURES OF DISCOURSE MARKER
BUENO IN MODERN SPANISH PROSE (based on the C. R. Zafon novel
«Angel's game»)**

Irina A. Lomakina (Kyiv, Ukraine)
lomakinairi@gmail.com

PhD (Philology), associate professor
Department of Foreign Languages
Evgeniy Berezhnyak Military-Diplomatic Academy
(Ministry of Defence of Ukraine)
81 Melnikova str., Kyiv, Ukraine, 04119

The article deals with the discursive marker bueno which has various pragmatic functions in Spanish discourse: it connects the fragments of discourse, explains what links exist between its elements, manages the communication process and the interpretation of discourse by the speaker and recipient, correlate, compare and contrast statements in discourse. The studied unit does not only syntactically unite parts of the text, but explains the semantic and pragmatic connections between its parts, and also expresses the speaker's attitude to what he says. An analysis of the semantic-pragmatic functions of Hispanic discursive marker bueno reveals extremely wide range of its interpretations depending on the context in which it is used.

The word bueno can be used as an adjective, but a lot of uses of discursive marker bueno in all types of texts are due to its pragmatic function of connecting and the ethical modality. For the studied unit are basic its functions in the discourse and they go beyond the classification of parts of speech.

Since the pragmatic meanings of discursive marker bueno is not explained in dictionaries, they can only be analyzed in contexts. This discursive marker has not the only function to connect the parts of the discourse but organizes them and also it can concertize them, express different attitudes of the speaker to what he communicates. Thus bueno also as an argumentative marker can intensify messages, stimulate explanations or discussions, and, on the contrary, cut off the need for further communication finishing the exchange of thoughts.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакіна І. А.] lomakinairi@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Mentioned functions of discursive marker bueno indicate the need to study its pragmatic colors with the subsequent use of these studies in translation theory and in the teaching of Spanish. Proper use and understanding of the vast number of speech uses of discursive marker bueno promotes communicative integration into the Spanish-speaking society. On the other hand, ignorance of the pragmatic colors of this discursive marker, its wrong use may lead to misunderstandings. Undoubtedly, the level of language proficiency can be determined by the ability to use and interpret discursive markers, in particular bueno, without it the ability of communicative competence is not complete.

Key words: discursive marker bueno, discourse, semantics, pragmatic functions, Spanish language, communication, translation.

**СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ
ДИСКУРСИВНОГО МАРКЕРА BUENO В СОВРЕМЕННОЙ
ИСПАНСКОЙ ПРОЗЕ (на материале романа К. Л. Сафона «Игра
Ангела»)**

Ирина Анатольевна Ломакина (г. Киев, Украина)

lomakinairi@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры иностранных языков

Военно-дипломатическая академия имени Евгения Березняка

(Министерство обороны Украины)

04119, г. Киев, ул. Мельникова, 81

В статье рассматривается дискурсивный маркер bueno, который выполняет различные прагматические функции в испаноязычном дискурсе: объединяет его фрагменты, объясняет, какие семантические связи существуют между элементами, управляет процессом общения, интерпретацией дискурса говорящим и реципиентом, соотносит, сравнивает и противопоставляет утверждения в дискурсе. Исследуемая единица не только синтаксически объединяет части текста, но и объясняет семантические и прагматические связи между его частями, а также выражает отношение говорящего к тому, что он сообщает: согласие или несогласие с предыдущей репликой. Анализ семантико-прагматических функций испаноязычного дискурсивного маркера bueno выявляет чрезвычайно широкий спектр его интерпретаций в зависимости от контекста, в котором он используется.

Ключевые слова: дискурсивный маркер bueno, дискурс, семантика, прагматические функции, испанский язык, коммуникация, перевод.

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker bueno in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmaticichni osoblivosti diskursivnogo markera bueno u suchasnij ispanskij prozi (na material romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Володіння вживанням ДМ є однією з ознак комунікативної компетенції, і звідси виникає потреба їх вивчення [1, 4, 6]. **Актуальність** зумовлена дослідженням саме прагматичного аспекту функціонування в дискурсі ДМ *bueno* як найуживанішого в іспанській мові, бо його використання тісно пов'язане з інтенціями людини в процесі комунікації.

Функцією дискурсивних маркерів (ДМ) є регулювання процесу розуміння дискурсу, забезпечення його змістовної цілісності та висловлення емоційного ставлення мовця до ситуації [2, 79]. Оскільки зазначені функції ДМ спрямовані на мовця та на адресата мовлення, на емоційну сторону висловлення, а також на його оформлення, можна зазначити, що відбувається комунікація щодо комунікації. Тому саме ДМ можна назвати вербальними **метакомунікативними** одиницями. Під час їх вживання відбувається констатація, коментування, пояснення та оцінювання повідомлення та комунікативних дій. Метакомунікаційні одиниці звичайно дають відповіді, щодо головних цілей комунікації: «чому я це повідомляю?», «що саме я маю на увазі?», «як це треба розуміти?». Така метакомунікація виникає внаслідок соціальних навичок прогнозування думки адресата, його оцінки повідомлення, внаслідок намагання мовця зберегти свій образ у свідомості співрозмовника, потреби в розумінні себе та своєї поведінки суспільством.

Наукова новизна дослідження полягає в з'ясуванні залежності використання дискурсивного маркера *bueno*, що є периферичною одиницею у реченні, від його прагматико-семантичних функцій та екстралінгвістичних чинників, пов'язаних з ситуацією мовлення.

Метою дослідження є визначення, як вживання ДМ *bueno* впливає на дискурс, класифікація семантичних забарвлень, які він може мати, виходячи з його прагматичних характеристик.

Об'єктом дослідження обрано дискурсивний маркер іспанської мови *bueno*, який має мету забезпечувати семантико-прагматичний зв'язок та перехідність між різними елементами дискурсу. **Предметом**

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела»)] (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.] lomakinairi@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

дослідження є вплив на прагматичну забарвленість дискурсу в романі Карлоса Руїса Сафона «Гра янгола» вживань ДМ *bueno*, виходячи з його семантичних характеристик, а також природа генерування нових значень залежно від контексту та інтенції мовця.

Звичайно, кожна мова має свій інструментарій ДМ, але сучасні словники іспанської мови не дають детального опису зазначених слів. Можна сказати, що лексикографічна традиція опису ДМ знаходиться на початковому етапі формування. Зазвичай в словниках звертається увага на семантику лексичної одиниці, але не згадуються її прагматичні забарвлення. З одного боку ДМ є безумовно важливими для процесу комунікації, а з іншого словникові визначення цих слів не дають повного опису їх функцій. Іноді словниковий переклад слова не відповідає його ролі в дискурсі та не є контекстно-доцільним, або зовсім ігнорується прагматична функція маркування дискурсу.

Оскільки прагматичне значення ДМ *bueno* опиняється за межами словникового значення, перше можна аналізувати лише в контексті. Цей ДМ не тільки поєднує частини дискурсу, організує та упорядковує їх між собою, але може конкретизувати їх, висловлювати різні ставлення мовця до того, що він повідомляє. Таким чином *bueno* належить також до аргументативних маркерів. Він може інтенсифікувати повідомлення, стимулювати пояснення або дискусію, і, навпаки, обірвати потребу подальшого спілкування, загасивши обмін думками. Така поліфункціональність ДМ *bueno* свідчить про необхідність дослідження його прагматичних забарвлень з подальшим використанням цих досліджень в теорії перекладу і в методиці навчання іспанської мови. Правильне вживання, а також розуміння величезної кількості мовленнєвих використань ДМ *bueno* сприяє комунікативній інтеграції в іспаномовне суспільство. З іншого боку незнання прагматичних забарвлень зазначеного ДМ, невдалі його вживання можуть призвести до непорозуміння.

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker *bueno* in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmaticichni osoblivosti diskursivnogo markera *bueno* u suchasnij ispanskij prozi (na materiali romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

В перекладних словниках *bueno* зазвичай згадується як прикметник *хороший, добрий* та ін., та ігнорується його роль дискурсивного маркера. *Siempre tuvo tiempo para mí, para leer mis escritos y darme buenos consejos* [7, 5].

Якщо ж *bueno* розглядається в якості ДМ, то пояснення обмежується лише забарвленістю сприйняття і пояснюється наявністю граматичних категорій прислівника. Але можна сказати, що іспанські мовознавці поступово звертаються до вивчення цієї актуальної теми [3, 8, 9].

Спробуємо розглянути прагматичні значення, ДМ *bueno*, що широко застосовуються в іспанському мовленні. Як маркер **етичної модальності** *bueno* відображає прийняття, сприйняття і, навіть, іноді відмову / несприйняття з боку мовця. В такому випадку він співвідноситься з певною частиною дискурсу і стосується стверджень, що висловлюють пропозицію або оцінку. Тоді мовець може підтвердити або відхилити те, що стверджується. І якщо ДМ *bien* звичайно вживається з метою висловити повну згоду, на відміну від нього ДМ *bueno* висловлює більш стриману афірмацію, що не заснована на попередньому досвіді. Така афірмація має якусь частину невпевненості, не містить чіткої оцінки фактів. В зазначеній ситуації ДМ *bueno* не використовується щоб змінити тему, або повідомити щось цікавіше з інформативної точки зору. Мовець ніби відповідає на непряме запитання, коли висловлює погодження, тому що в таких контекстах звичайно не вимагається відповідь на семантичному рівні. Скоріше йдеться про маркери модальності, які вживаються заради ввічливості, щоб справити позитивне враження, встановити контакт зі співрозмовником. Мовець не вступає в дискусію, не потребує суперечки або дискусії. Він висловлює згоду, але не дуже завзято і активно. *Hu, tak, ну, добре...*

¿Le gusta o no? – Bueno, Isabella es una muchacha agraciada. – ¿Qué más? – Inteligente. Simpática. Trabajadora [7, 223].

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.] lomakinairi@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Якщо ДМ *bueno* потребує логічної паузи в мовленні, він набуває семантики пояснення та конкретизації, що змінюють перспективу повідомлення, але не змінюють його тему та не виправляють попередні твердження, тільки саме розкривають їх. Таким чином втілюється семантика уступки, характерна для ДМ, які націлені підтверджувати думку співрозмовника [8, 4165].

– *Eso dice mi padre. ¿Y qué voy a hacer? – Bueno, eso depende. ¿A usted le gusta la chica? – ¿Gustar? No sé. ¿Cómo sabe uno si...?* [7, 222].

¿No ha llamado, o enviado una carta, un telegrama...? – No, señor Martín. Se lo juro. Estamos todos muy preocupados, y el señor, bueno..., no lo había visto yo así desde que le conozco [7, 283].

Якщо враховувати весь контекст, всю ситуацію дискурсу, можна зрозуміти, що за існування певних екстралінгвістичних чинників ДМ *bueno* починає означати незгоду і протиріччя, яке імпліцитно існує в комунікації. Мовець повідомляє, що те, що стверджувалося безпосередньо перед цією миттю, ніяк не співвідноситься з його очікуваннями та висловлює власне ставлення. В такому випадку ДМ *bueno* передусє такому ставленню і пом'якшує аргументацію заперечення за формулою: *Ну (незгода), + аргумент: Bueno, ya no es usted un pipiolo precisamente* [7, 161].

Me dijo que quería formar una familia, tener hijos. .. que viviéramos en el piso encima de la librería, que la sacaríamos adelante pese a las deudas que tenía el señor Sempere. – Bueno, tú eres aún joven [7, 275].

ДМ *bueno* може використовуватися, щоб підкреслювати розбіжності, наголошувати протилежні думки. Тоді зазначений ДМ стоїть на початку повідомлення і такі думки вводить. Він може мати відтінки гніву, сумніву, збентеженості завдяки екстралінгвістичним контекстам. Звичайно вимовляється на підвищенні тону, часто подвійно *bueno, bueno*, або навіть потрійно *bueno, bueno, bueno* [8, 4166].

Як метадискурсивний маркер у розмовній мові *bueno* може сигналізувати початок діалогу: *Отже... як справи... як там...*

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker *bueno* in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmaticchni osoblivosti diskursivnogo markera *bueno* u suchasnij ispanskij prozi (na material romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Bueno, lo que me ha resultado más interesante hasta ahora es que la mayoría de todas estas creencias parten de un hecho o de un personaje de relativa probabilidad histórica, pero rápidamente evolucionan como movimientos sociales sometidos y conformados por las circunstancias políticas, económicas y sociales del grupo que las acepta. ¿Sigue usted despierta? [7, 153].

З іншого боку ДМ *bueno* може слугувати для зміни теми розмови. Така зміна може бути спонтанною, або виходити з наміру мовця за формулою: *Отже, ну, тепер поговоримо про...* або: *Ну, і не варто про це розмовляти!*

Hay una pared donde no debería haberla. Y de los desagües, ya, bueno, mejor no hablar. No hay ni uno donde se supone que debería estar [7, 42].

В усіх зазначених випадках ДМ *bueno* вводить прагматичне забарвлення ввічливості у повідомлення, сприяє процесу спілкування і, ніби, акумулює сказане співрозмовниками: зміна теми, повідомлення нової інформації, уточнення, висловлення згоди або незгоди. Тому можна говорити про маркуючу регулюючу функцію *bueno* у дискурсі.

Дискурсивні теги – термін, який почав використовуватись у сучасній прагматиці, щоб схематично позначати функцію, або прагматичне забарвлення ДМ [9, 4]. Зазвичай йдеться про дуже короткий опис – декілька слів, щоб описати комунікативну інтенцію мовця під час використання ДМ.

Враховуючи наведені приклади для ДМ *bueno* з точки зору організації взаємодії співрозмовників можемо виділити такі теги:

Початок прощання. Зазвичай завершує те, що обговорювалося раніше, щоб розпочати обмін репліками при розставанні, але пом'якшити їх вплив на співрозмовника, щоб попрощатися не різко, не раптово за формулою: *Ну... Що це? Отже, до зустрічі.*

Початок і черговість реплік. ДМ *bueno* позначає отримання комунікативного меседжу і слугує сигналом початку активності іншого

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.] lomakinairi@gmail.com

мовця – зміну ролей у мовленні. Він не може використовуватись, якщо не було попереднього контакту з співрозмовником.

¿Recuerdas si Cristina dijo algo, lo que sea, antes de irse de Villa Helius? – Bueno... – dijo Pep, bajando el tono de voz hasta el susurro –. Se la oía discutir con el señor. Yo la veía triste[7, 283].

Для ДМ *bueno* з точки зору **структурування комунікації** можемо виділити такі теги:

Прийняття. Як вже зазначалося, йдеться про висловлення щирої згоди зі словами співрозмовника: *La verdad es que, tal como están las cosas, se agradece la ayuda, pero si tiene usted inconveniente... – Bueno, mientras sea algo temporal* [7, 221].

Незгода. В такому випадку відбувається еміфаза ДМ *bueno* і співрозмовник відмовляється прийняти зазначену раніш інформацію. – *Nunca abren a la hora que dicen –explicó haciendo un gesto hacia las taquillas. –¿Y entonces para qué ponen un cartel que dice que abren a las siete? El hombrecillo se encogió de hombros y suspiró con talante filosófico. – Bueno, también ponen horarios a los trenes y en los quince años que llevo aquí no he visto ni uno solo que llegase o saliese a la hora prevista – ofreció*[7, 263].

Зміна теми. Завершення обміну думками щодо попередньої теми і введення нової тематики в діалог:

Y además tiene talentos ocultos. Habla idiomas. Toca el piano como los ángeles. Tiene una cabeza para los números que ni Isaac Newton. Y encima cocina de miedo. Míreme. He engordado varios kilos desde que trabaja para mí.¿No me diga que no se había dado cuenta? – Bueno, no mencionó que cocinase...[7, 222].

Виправлення, або самовиправлення. Надає більшої точності тому, що повідомляє співрозмовник, або повідомленню саме мовця. Зазвичай така конкретизація в усному мовленні є більш швидкою.

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Me han dicho que usted escribe, Martín. Tragué saliva, y cuando abrí la boca emergió un ridículo hilo de voz. – Un poco, bueno, no sé, quiero decir que, bueno, sí, escribo... [7, 4].

Крім зазначеного вище, слід відмітити, що ДМ *bueno* може часто з'являтися в мовленні поруч з іншими ДМ, що надає нових забарвлень вже згаданим значенням. Найчастіше сполучення це: ¡Ah! Bueno для висловлення реакції на повідомлення співрозмовника, що містить нову, неочікувану інформацію, може супроводжуватись зітханням та падінням інтонації. Pero bueno позначає підкреслену, посилену незгоду з попередньою реплікою співрозмовника, або навіть з попередньою власною думкою. Bueno ¿у qué? передає розуміння думки співрозмовника і згоду з нею, але наголошує, що ця думка не стосується і не є важливою для того, що обговорюється.

Barceló se encogió de hombros. – Bueno, puedo haberme equivocado, pero... [7, 166].

Висновки. Отже, аналіз семантико-прагматичних функцій дає змогу виявити надзвичайно широкий спектр вживань ДМ *bueno*, об'єднаних певною специфікою залежно від контексту, в якому він використовується. Незважаючи на вживання в якості прикметника, для досліджуваної одиниці на першому плані знаходяться її прагматичні функції в дискурсі, які виходять за межі частиномовної класифікації. Зазначене зумовлює певні труднощі при перекладі ДМ *bueno*, і пояснює його важливу роль для розуміння дискурсу. Безперечно, рівень володіння мовою можна визначати вмінням вживати та інтерпретувати дискурсивні маркери, зокрема, ДМ *bueno*, без цього вміння комунікативна компетенція буде неповною.

Подальші перспективи дослідження ми вбачаємо в визначенні найтипівіших комунікативних значень найуживаніших дискурсивних маркерів іспанської мови, синонімії та антонімії, особливостей перекладу на українську мову слів та виразів зазначеного класу. Також перспективним вважається дослідження особливостей перекладу

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.] lomakinairi@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

іспанськомовних дискурсивних маркерів залежно від функціонального стилю дискурсу, та виділення груп дискурсивних маркерів у різних корпусах текстів іспанською мовою.

Література

1. Дискурсивные слова русского языка: опыт контекстно-семантического описания, под ред. К. Киселевой и Д. Пайара (Москва, Метатекст, 1998), 447.
2. Ломакіна, І. А. «Семантико-прагматичні особливості дискурсивних маркерів у сучасній іспанській мові.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 32 (2017), 192.
3. Briz, A., Pons, S. y J. Portolés *Diccionario de partículas discursivas del español* (2008), access www.dpde.es.
4. Fraser, B. «Towards a Theory of Discourse Markers.» *Approaches to Discourse Particles*, ed. by K. Fischer (Amsterdam, Elsevier, 2006): 189–204.
5. RAE Manual de la Nueva Gramática de la Lengua Española – Espasa (Madrid, 2009),
http://www.rae.es/sites/default/files/Sala_prensa_Dosier_Gramatica_2009.pdf
6. Schiffrin, D. *Discourse Markers* (Cambridge, Cambridge University Press, 1988), 364.
7. Zafón, C. R. *El juego del ángel* (Planeta, Madrid, 2008), <https://epdf.tips/el-juego-del-angel44e2a95b7f0e00b147d9f808702b09ad12335.html>
8. Vázquez Veiga, N. *Las etiquetas discursivas en un diccionario de marcadores pragmáticos: un puente entre lenguas*, Universidad de Coruña, 2009,
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=18&ved=2ahUKEwiU0L7CtuDIAhXooYsKHUAIDrcQFjARegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.cervantesvirtual.com%2FdescargaPdf%2Fflas-etiquetas-discursivas-en-un-diccionario-de-marcadores-pragmaticos-un-puente-entre-lenguas-0%2F&usq=AOvVaw22NLHtz-HXhvAYCySwjpcW>
9. Zorraquino, M. A. «Los marcadores del discurso en la enseñanza del español como lengua extranjera (aspectos gramaticales y cuestiones pragmáticas).» *La enseñanza de segundas lenguas* (Granada, Universidad de Granada 1999): 51-79.

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker *bueno* in modern spanish prose (based on the C. R. Zafón novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmatichni osoblivosti diskursivnogo markera *bueno* u suchasnij ispanskij prozi (na material romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

References

1. Kiseleva, K., Pajar, D. *Diskursivnye slova russkogo jazyka: opyt kontekstno-semanticeskogo opisanija* [Discursive words of the Russian language: the experience of a contextual description] (Moskva, Metatekst, 1998), 447 (In Russ.).
2. Lomakina, I. A. «Semantiko-pragmaticzni osoblivosti diskursivnih markeriv u suchasnij ispan'skij movi.» [«Semantic-pragmatic features of discourse markers in modern spanish language»]. *Problemi semantiki, pragmatiki ta kognitivnoi lingvistiki* [Problems of semantics, pragmatists and cognitive linguists] 32 (2017): 79-89 (In Ukr.).
3. Briz, A., Pons, S. y J. Portolés *Diccionario de partículas discursivas del español* [Dictionary of discursive particles of Spanish], www.dpde.es. (accessed 12.11.2019) (in Spanish).
4. Fraser, B. *Towards a Theory of Discourse Markers* (Amsterdam, Elsevier, 2006): 189-204.
5. RAE *Manual de la Nueva Gramática de la Lengua Española* [Manual of the New Grammar of the Spanish Language], http://www.rae.es/sites/default/files/Sala_prensa_Dosier_Gramatica_2009.pdf (accessed 12.11.2019) (in Spanish).
6. Schiffrin, D. *Discourse markers* (Cambridge, Cambridge University Press, 1987), 364.
7. Zafón, C. R. *El juego del ángel* [Angel's game], <https://epdf.tips/el-juego-del-angel44e2a95b7f0e00b147d9f808702b09ad12335.html> (in Spanish).
8. Vázquez Veiga N. *Las etiquetas discursivas en un diccionario de marcadores pragmáticos: un puente entre lenguas* [Discursive labels in a dictionary of pragmatic markers: a bridge between languages], <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=18&ved=2ahUKEwiUOL7CtuDIAhXooYsKHUAIDrcQFjARegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.cervantesvirtual.com%2FdescargaPdf%2Fflas-etiquetas-discursivas-en-un-diccionario-de-marcadores-pragmaticos-un-puente-entre-lenguas-0%2F&usq=AOvVaw22NLHtz-HXhvAYCySwjpcW> (in Spanish)
9. Zorraquino, M. A. *Los marcadores del discurso en la enseñanza del español como lengua extranjera (aspectos gramaticales y cuestiones pragmáticas)* [Speech markers in teaching Spanish as a foreign language (grammatical aspects and pragmatic issues)] (Granada, Universidad de Granada, 1999): 51-79 (in Spanish).

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
 Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакіна И. А.] lomakinairi@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ
[CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ]

УДК 81'371

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 23.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 96,54 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.15>

ОСОБЛИВОСТІ МЕКСИКАНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ
ГАСТРОНОМІЧНИХ СИМВОЛІВ

Каріна Русланівна Драч (м. Київ, Україна)

karinadrach.knu.ua@gmail.com

студентка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Шевченка 14

У статті розглядаються національні гастрономічні символи мексиканців та їх особливе значення у культурній та мовній картинах світу з метою проведення етимологічного, лінгвокультурологічного та концептуального аналізу значень лексичних та фразеологічних одиниць-символів. Об'єктом дослідження є мексиканські національні гастрономічні символи як предмет відображення гастрономічної картини світу мексиканців. У статті обґрунтовується роль національних гастрономічних символів та варіативність їх відображення у мові, акцентується на тому, що мова символів є універсальною мовою культури, що виражає її специфічні особливості. Автор використовує описовий метод дослідження з елементами зіставного і діалектичного аналізу для комплексного вивчення мексиканських національних гастрономічних символів, визначаючи їх семантичні та культурологічні особливості. Практичний матеріал, представлений у цій статті, відібраний за допомогою методу суцільної вибірки. Особливу увагу

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])
Особливості мексиканських національних гастрономічних символів (Українською) [Особенности
мексиканских национальных гастрономических символов (Наук. яз.)]

© Драч К. Р. [Драч К. Р.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

автор приділяє семантиці гастрономічних символів, їх культурним конотаціям та засобам вербалізації. Використання результатів даної роботи можливо у лінгвокраїнознавчій практиці, у дослідженні питань пов'язаних з національно-культурними особливостями мексиканського варіанту іспанської мови, а також у вивченні певних аспектів міжкультурної комунікації. Національні гастрономічні символи характеризуються найбільшою кількістю асоціацій у мовній свідомості мексиканців та широким діапазоном смислів.

Ключові слова: національний символ, мовна картина світу, концепт, гастрономія, фразеологічна одиниця.

PECULIARITIES OF MEXICAN NATIONAL GASTRONOMIC SYMBOLS

Karina R. Drach (Kyiv, Ukraine)

karinadrach.knu.ua@gmail.com

Student of Department of Romance Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article studies national gastronomic symbols of Mexicans and their special value in cultural and language world pictures in order to conduct etymologic, linguo-cultural and conceptual analysis of meanings of lexical and phraseological units. The object of the research is Mexican national gastronomic symbols as the target of reflection of gastronomic picture of the world of Mexicans. The article grounds on the role of national gastronomic symbols and the variability of their reflections in the language, emphasizes that the language of symbols is the universal language of culture, which expresses its specific features. The author uses the descriptive method of research with the elements of comparable and dialectical analysis for the complex study of the Mexican national gastronomic symbols and for determination their semantic and culturological peculiarities. The material for the analysis is selected by means of continuous selection method. The author pays special attention to semantics of gastronomic symbols, their cultural connotations and means of verbalization. The results of the research can be used in language geography courses, in the research of the problems connected with national

(Current issues in linguocultural studies)

Peculiarities of Mexican national gastronomic symbols (in Ukrainian) [Osoblivosti meksikanskikh nacionalnih gastronomichnih simvoliv]

© Drach K. R. [Drach K. R.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

and cultural features of the Mexican variant of the Spanish language, as well as in the study of cross-cultural communication. National gastronomic symbols are characterized by the biggest quantity of associations in language consciousness of Mexicans and wide range of senses.

Key words: national symbol, language world picture, concept, gastronomy, phraseological unit.

**ОСОБЕННОСТИ МЕКСИКАНСКИХ НАЦИОНАЛЬНЫХ
ГАСТРОНОМИЧЕСКИХ СИМВОЛОВ**

Карина Руслановна Драч (г. Киев, Украина)

karinadrach.knu.ua@gmail.com

студентка кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Шевченко 14

В статье рассматриваются национальные гастрономические символы мексиканцев и их особенное значение в культурной и языковой картинах мира с целью проведения этимологического, лингвокультурологического и концептуального анализа значений лексических и фразеологических единиц-символов. Объектом исследования являются мексиканские национальные гастрономические символы как предмет отражения гастрономической картины мира мексиканцев. В статье обосновывается роль национальных гастрономических символов и вариативность их отражения в языке, акцентируется на том, что язык символов является универсальным языком культуры, который выражает ее специфические особенности. Автор использует описательный метод исследования с элементами сопоставимого и диалектического анализа для комплексного изучения мексиканских национальных гастрономических символов, определяя их семантические и культурологические особенности. Практический материал, представленный в данной статье, отобран с помощью метода сплошной выборки. Особое внимание автор уделяет семантике гастрономических символов, их культурным коннотациям и средствам вербализации. Использование результатов данной работы возможно в лингвострановедческой практике, в исследовании

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])
Особливості мексиканських національних гастрономічних символів (Українською) [Особенности
мексиканских национальных гастрономических символов (Наук. яз.)]

© Драч К. Р. [Драч К. Р.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

вопросов связанных с национально-культурными особенностями мексиканского варианта испанского языка, а также в изучении определенных аспектов межкультурной коммуникации. Национальные гастрономические символы характеризуются наибольшим количеством ассоциаций в языковом сознании мексиканцев и широким диапазоном смыслов.

Ключевые слова: национальный символ, языковая картина мира, концепт, гастрономия, фразеологическая единица.

Вступ

Постановка проблема. Розвиток сучасного наукового знання шляхом антропоцентризму фокусує нашу увагу на дослідженні взаємодії мови та культури, менталітету, мовної свідомості та культурної картини світу. Специфіка національних варіантів полінаціональної іспанської мови і специфіка лексики як їх репрезентативної сфери розкриваються через реконструкцію мовної картини світу різноманітних національних варіантів єдиної у структурному відношенні іспанської мови. Унікальна здатність природної мови слугувати засобом відображення, збереження і передачі культурної традиції від покоління до покоління обумовлює той факт, що у кожній країні, яка користується полінаціональною мовою, їй притаманні особливі лінгвокультурні характеристики.

На сьогоднішній день гастрономічний дискурс є одним з найбільш розповсюджених у соціальній комунікації, адже культура харчування як важливий компонент ментальності народів світу є невід'ємною частиною повсякденного життя людини. Вживання їжі національно обумовлено, відображає етнічні, культурні та соціально-релігійні особливості народів.

Короткий огляд найновіших публікацій з теми дослідження. Мова як компонент культури, будучи інструментом, знаряддям і моделлю пізнання навколишньої дійсності, виражає зміст культури, відображає культурні настанови народу, який нею розмовляє [9, с. 80]. На думку М. В. Піменової, одним з головних завдань нашого часу є пошук і визначення спільної для мови і культури онтологічної платформи. Лінгвістичний опис національних культурних символів як результат пізнання лінгвокультурою спільнотою оточуючого світу вніс би суттєвий

(Current issues in linguocultural studies)

Peculiarities of Mexican national gastronomic symbols (in Ukrainian) [Osoblivosti meksikanskikh nacionalnih gastronomichnih simvoliv]

© Drach K. R. [Drach K. R.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

внесок у вирішення даної проблеми. У рамках лінгвокультурного напрямку увага таких дослідників як М. Ф. Алефіренка, Д. Б. Гудкова, В. В. Красних, В. М. Телії зосереджена на вивченні та описі реалізації символів культури в образній системі мови з точки зору того, як вона транслює культурні символи [1; 4; 6; 10].

На думку Р. Барта, О. Л. Березович, М. Л. Ковшової, О. А. Юріної, гастрономічний символ культури є одним з найголовніших [2-3; 5; 13]. Гастрономія як одна з найбільш опанованих і значущих сфер життя людини є частиною національної культури і наповнена символічним змістом, тому у сучасному мовознавстві спостерігається підвищений інтерес до опису лексичних одиниць-символів з семантикою «гастрономія». Гастрономічна сфера в цілому і її окремі частини, будучи основою концептуалізації світу, представляють собою один з найважливіших етнічних модулів, за допомогою якого люди вибудовують свій національно специфічний образ світу.

Актуальність дослідження пояснюється недостатнім висвітленням у лінгвістиці специфіки відображення національних рис гастрономічних символів у семантиці мови. Актуальним є аналіз образного переосмислення явищ гастрономічної картини світу на матеріалі лексичних і фразеологічних одиниць мексиканського варіанту іспанської мови, що репрезентують концептуальну сферу «гастрономія».

Мета статті полягає у дослідженні лінгвокультурних особливостей мексиканських національних гастрономічних символів.

Об'єктом дослідження є мексиканські національні гастрономічні символи як предмет відображення гастрономічної картини світу мексиканців.

Предметом дослідження виступають національно-культурні особливості лексичних гастрономічних одиниць мексиканського походження та їх значення у складі фразеологізмів.

Наукова новизна роботи полягає у спробі комплексного опису специфіки вживання і сприйняття гастрономічних символів Мексики, базуючись на уявленні мексиканців про їжу і традиції її приготування. В

результаті вивчення значної кількості гастрономічних символів, були виявлені найактивніші з них, визначене їх походження, пов'язані з ними асоціації мексиканської мовної спільноти та варіативність їх інтерпретації у мовній картині світу.

Матеріалом дослідження слугували лексичні гастрономічні одиниці мексиканського походження та фразеологізми з гастрономічним компонентом, обрані методом суцільної вибірки зі словників мексиканізмів та фразеологічних словників [15-20].

Методи дослідження. У роботі був використаний описовий метод дослідження при узагальненні, систематизації та інтерпретації результатів дослідження; зіставний або метод порівняння під час формування ядра концепту «гастрономія» в іспаномовній і україномовній гастрономічних картинах світу та діалектичний метод для вивчення взаємодії мови і культури з елементами етимологічного і лінгвокультурологічного аналізу, які дозволили здійснити комплексний аналіз мексиканських національних гастрономічних символів, визначаючи їх структурні, семантичні та культурологічні особливості.

Основний зміст

Прагнення до символічного переосмислення оточуючої дійсності супроводжує людину з давніх часів і до сьогодні. Однак лише з точки зору мови можна упорядкувати символи відповідно до поглядів та переконань народу. На думку відомого семіотика і культуролога Ю. М. Лотмана, символ може набувати значення в залежності від специфіки тієї окремої семіотичної системи, у якій він знаходиться. Навіть якщо ми не знаємо, що таке символ, кожна система знає, що таке «її символ» і потребує його для роботи семіотичної структури [8, с. 240].

Наш інтерес до символу обмежується рамками культури та мови. З цієї точки зору символ можна віднести до стереотипізованих явищ, характерних для будь-якої культури. Символ, закодований в контекст різних культур, має в них різний зміст. Таким чином, для нашого розуміння символу принциповим є співвіднесення його зі змістом тієї культурної інформації, яку він передає. О. Ф. Лосєв зазначає, що символ містить в собі

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

узагальнений принцип подальшого розгортання захованого в ньому смислового змісту, тобто символ може розглядатися як специфічний фактор соціокультурного кодування інформації й одночасно як механізм передачі цієї інформації [7, с. 247].

Розглянемо лексему *canela* як приклад символу, який одночасно є кодом прихованого в ній смислового змісту і засобом його передачі. Кориця з Середніх віків вважалася дуже дорогою та цінною спецією і в іспаномовній свідомості вона стала символом позитивних якостей людини: *ser canela/ canela fina/ canela en rama* [16, с. 233].

Роль мовного символу полягає у зміні значення мовної суті на символічну функцію. Слово-символ – це свого роду «банк даних», який можна уявити у вигляді спіралі, тобто кіл, начебто захованих одне в одне, які в свою чергу переходять одне в одне. Це семантична спіраль символу, яка включає в себе широкий спектр значень, починаючи від імпліцитних, тобто ніяк не виражених у слові, але які є невід’ємною його частиною і закінчуючи шкалою семантичних субститутів, тобто запрограмованою заміною одного значення іншим.

Наприклад, лексема *chicha* (кукурудзяна горілка) слугує символом кількісної оцінки *como chicha* – у великій кількості, рясно, сила силенна [16, с. 290]. Це значення, значення кількості, ніяк не виражене у слові, але саме у цьому і полягає символічна функція мовного символу – бути семантичним замісником і змінювати своє значення. Вірогідно, символічне значення даної лексеми пов’язано з тим, що кукурудзи, однієї з найбільш поширених культур в Латинській Америці, завжди достатньо, як і кукурудзяної горілки, виготовленої з неї. Також цей продукт може бути символом загальної позитивної оцінки: *estar chicha una cosa* – бути приємним, привабливим [16, с. 291]. *Estar uno en chicha* символізує збуджений стан – розгарячитися [16, с. 291]. Мотиваційна основа символу лежить у подібності станів емоційного збудження й оп’яніння, викликаного горілкою. Окрім цього, словники фіксують, що ця лексема також є символом загальної негативної оцінки: *no ser ni chicha ni limonada* у значенні пустого місця, ні риба, ні м’ясо [16, с. 292]. Значення виводиться з протиставлення двох напоїв: чіча –

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

алкогольний напій Латинської Америки з різким смаком і лимонад – типовий напій для Кастилії, м'який, солодкий, безалкогольний.

У рамках нашого дослідження ми розуміємо символ як комплексний мовний знак, що складається з двох рівноправних елементів: з конкретного значення, що представляє або образну сторону символу або виражає конкретне поняття – агент символу та з абстрактного значення, що носить первинно-архетипічний, культурно-стереотипний або суб'єктивно-авторський характер – референт символу. В основі символу лежить лексичне поняття, а в основі референта символу лежить лексичний фон. Символ є «конденсатором» і «акумулятором» смислів і цінностей, що реалізуються в інваріантності й адаптивній варіативності, а мова символів є універсальною мовою культури, що виражає її найважливіші цінності.

На нашу думку, було б доцільно виділяти також «національні» або «культурні» символи, які пройшли велику свідому еволюцію від своїх архаїчних коренів, хоча і не втратили з ними зв'язку. «Національні» або «культурні» символи є важливим складовим елементом ментального устрою. Саме символи утворюють ядро культури, вони не мають адресата, а направлені до всіх носіїв мови та культури.

Аналіз фактичних матеріалів показав, що найбільш вагомим і значущим національно-культурним символом латиноамериканської культури є *maíz*. Маїс – єдина рослина, яка виражена в латиноамериканській літературі в якості символічного образу зі своїм набором смислових констант і постійних мотивів. У мексиканській фразеології, яка є головним аспектом нашого дослідження, окрім самого іменника *maíz*, такі позначення як *atole* (атолє, кукурудзяна каша), *taco* (кукурудзяний коржик), *tortilla* (кукурудзяний коржик), *tostada* (дуже підсмажена тортилья), *tamal* (м'ясний пиріг з кукурудзяного борошна), *pinole* (напій зі смаженого кукурудзяного борошна з цукром), пов'язані з ним та характеризуються високою частотністю і різноманітними конотаціями [12]. Розглянемо мексиканське прислів'я про надання переваги *Contigo la milpa es rancho, y atole, champurrado*, що є еквівалентом українському: хоч хліб з водою, аби, милий з тобою [15, с. 125]. У цьому прислів'ї «гірше» набуває статусу «кращого»

(Current issues in linguocultural studies)

Peculiarities of Mexican national gastronomic symbols (in Ukrainian) [Osoblivosti meksikanskikh nacionalnih gastronomichnih simvoliv]

© Drach K. R. [Drach K. R.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

за умови життя з коханою людиною, звідси наголос на першому компоненті вислову *contigo* (з тобою), що є умовою цього переходу. Розглянуте прислів'я має три позначення, які походять від маїсу: *milpa* – кукурудзяне поле, *atole* – поживна каша з кукурудзяних зерен, атале, і *champurrado* – атале з додаванням шоколаду, чампуррадо.

Пошук особливих рис, що виражають світогляд певного етносу здавна привертав увагу дослідників, тому з цією метою був введений термін «картина світу», який відображає характерне народу або окремому індивіду уявлення про структуру світу і оточуючу дійсність. Існує тісний зв'язок між мовою і культурою, мовною і культурною картинами світу. Кожне явище культури знаходить своє безпосереднє втілення у мові. С. Г. Тер-Мінасова порівнює мову із дзеркалом навколишнього світу, адже вона відображає дійсність і створює свою картину світу, специфічну й унікальну для кожної мови, і відповідно, для народу, який користується даною мовою як засобом спілкування [11, с. 14–48].

У даній статті ми розглядаємо гастрономічну картину світу як одну із складових культурної картини світу, що виражає специфіку людського буття, відношення людини до їжі, її взаємодію з продуктами харчування. Гастрономічна картина світу тісно пов'язана з мовною картиною світу, з образом свідомості, що відображається засобами мови, а також є моделлю знання про концептуальну систему уявлень, що репрезентуються у мові.

Гастрономічна картина світу знаходить своє втілення у гастрономічному номінативному фонді, у метафорах та у відповідних фразеологічних одиницях. Вона формується під впливом таких чинників як міфологічні уявлення про їжу, релігійні думки та територіальне розташування. Їжа відображає ментальний код мови, який допомагає людині сформувати основні уявлення про реальність. Національна кухня і гастрономічна символіка грають важливу роль в осяганні та інтерпретації культури як системи, в якій існують минуле, теперішнє і майбутнє.

Розглянемо мексиканську гастрономічну символіку як невід'ємну частину історії і культури Мексики. Основою харчування мексиканців здавна була кукурудза. Мексика – батьківщина маїсу. Міфи ацтеків

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

розповідають, що перше зерно маїсу було відкрите Кетцалькоатлем (*Quetzalcoatl*), богом-творцем світу. З маїсом в ацтецькому пантеоні пов'язаний цілий ряд божеств: Чикомекоатль (*Chicomecoatl*) – богиня маїсу, Шипе Тотек (*Xipe Totec*) – бог посівів маїсу, Шилон (*Xilonen*) – богиня качанів капусти. Про створення богами людей з маїсу розповідається у міфологічній частині епосу гватемальських майя-кіче «Пополь-Вух», з чим перегукується роман видатного гватемальського письменника М. А. Астуріаса з символічною назвою «Маїсові люди» (1949). Історики вважають, що маїс був відомий у Мексиці уже в IV тисячолітті до н. е. Таким чином, маїс є найпоширенішим інгредієнтом різноманітних страв традиційної мексиканської кухні, оскільки використовуються його зерна, качани, листя.

Що стосується мексиканських напоїв, то одним з найдавніших є шоколад. Шоколад був відомий древнім ацтекам і древнім майя. Вважається, що шоколад був улюбленим напоєм дев'ятого імператора ацтеків – Монтесуми. Відомо також, що давні ацтеки готували напій-предок сучасного рідкого шоколаду з маїсу і обсмажених зерен какао. У Мексиці сьогодення шоколад як напій дуже популярний.

Звичайно, що суттєвий вплив на традиційні напої, що виготовляються в країні мав мексиканський рослинний світ. У Мексиці росте велика кількість видів агав, кактусів, юк, окрім того, що ці рослини здавна широко використовувалися у господарстві, багато їх видів йдуть на виготовлення алкогольних напоїв. Практично всі вони мають індійські назви та з давніх-давен встановлену технологію приготування. Найвідомішими з таких напоїв є *pulque* (пульке), *mezcal* (мескаль) і *tequila* (текіла). У давніх ацтеків існував цілий культ пульке, узагальнений у божестві Ометочтілі (*Ometochtli*). Пульке і мескаль готують із цукристого соку агави, зібраного перед початком цвітіння і підданого бродінню. Злегка кислий сік називається *aguamiel* (агуамьель). При подальшому бродінні агуамьеля і виходить пульке. Всесвітньо відому мексиканську горілку – текілу – також отримують шляхом подальшого переганяння пульке. Назва «текіла» походить від назви міста *Tequila, Jal.* у штаті *Jalisco*, де здавна

(Current issues in linguocultural studies)

Peculiarities of Mexican national gastronomic symbols (in Ukrainian) [Osoblivosti meksikanskikh nacionalnih gastronomichnih simvoliv]

© Drach K. R. [Drach K. R.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

росте блакитна агава *Agave tequilana* і традиційно процвітає виробництво алкогольного напою, який приніс Мексиці всесвітню славу. З блакитної агави виготовляють і численні місцеві алкогольні напої, наприклад, *bacanora* (баканора) у штаті Сонора, *sotol* (сотол) у штаті Чіуауа.

На прикладі мексиканських гастрономічних номінацій *maíz*, *chocolate*, *tequila* спостерігаємо як національна гастрономія, її метамова, комунікативна значущість і мовна символіка утворюють цілісний фрагмент гастрономічної картини світу іспаномовних народів.

Таким чином, ключовим концептом гастрономічної картини світу є концепт «гастрономія», що володіє широким спектром значень. Даний концепт має загальнонаціональний характер, оскільки їжа та харчування є частиною життєдіяльності людей, що належать до певного етносу. В свою чергу, кожен етнос залучає свої уявлення у цю ментально-вербальну одиницю.

Концепт як одиниця мислення, своєрідне відображення фрагменту світу, в якому проявляються культурно-національні особливості, включає в себе образ, інформаційний зміст й інтерпретаційне поле. Узагальнено структуру концепту можна представити у вигляді круга, що складається з ядра і периферії. Ядро концепту – основне поняття, семи, зафіксовані у словарних статтях, периферія – ті конотативні й асоціативні додатки, що привносяться культурою і реалізуються при певному наборі слів-репрезентантів. Ядро представляє собою найцінніші елементи досвіду, периферія концепту – інтерпретаційне поле, яке може зазнавати змін. Ядро присутнє у кожному концепті, завдяки чому здійснюється комунікація між людьми, що розмовляють на різних мовах, а асоціації, закладені у периферії, демонструють індивідуальне уявлення представників певної культури. На нашу думку, концепт – це мисленнєве утворення, що об'єднує в собі культуру, свідомість та мову, представляє собою одиницю мислення або пам'яті, що відображає культуру народу.

Варто відмітити, що концепт «гастрономія» багатогранний за своєю формою і структурою, що відображає не лише структуру аліментарного коду, але й устрій кулінарного світу як соціального конструкту з його

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

індивідуальним, практичним, вербальним, ментальним, культурним і загальнолюдським досвідом. Аби зрозуміти всю багаторівневу структуру концепту і скласти його ядро, необхідно звернутися до словників.

За даними українських тлумачних, етимологічних та синонімічних словників, концепт гастрономія налічує п'ять значень: 1) гастрономія – це наука, що вивчає зв'язок між культурою та їжею; відноситься до мистецтва і соціальних наук; 2) гастрономія – це тонкий смак в їжі, розуміння тонкощів кулінарії; 3) гастрономія – це сукупність харчових продуктів високоякісного приготування; 4) гастрономія – знання і розуміння кулінарії; 5) гастрономія – продукти харчування [14]. Синоніми: кулінарія, їжа.

Можна виділити три основні значення, що формують ядро концепту «гастрономія» в україномовній гастрономічній картині світу: наука, тонкий смак в їжі та продукти харчування. Також концепт «їжа» втілений у складі українських фразеологізмів, прислів'їв та приказок: без їжі і віл не потягне, борщ та каша – їжа наша, за загальним столом, їжа смачніша.

За даними іспанських тлумачних, етимологічних та синонімічних словників, концепт гастрономія налічує сім значень: 1) *la gastronomía – es el arte de la preparación de una buena comida*; 2) *la gastronomía – es un conjunto de conocimientos y prácticas relacionadas con el arte culinario, las recetas, los ingredientes, las técnicas y los métodos, así como su evolución histórica y sus significaciones culturales*; 3) *la gastronomía – es una disciplina que estudia la relación del ser humano con su alimentación, así como los aspectos sociales y culturales que intervienen en la relación que cada sociedad establece con su gastronomía*; 4) *la gastronomía – es la afición a la buena comida y los buenos restaurantes*; 5) *la gastronomía – es la actividad que se encarga de la preparación de alimentos de modo tal que signifique un proceso cultural*; 6) *la gastronomía – es un conjunto de los platos y usos culinarios propios de un determinado lugar*; 7) *la gastronomía – es el arte de la cocina* (гастрономія – це мистецтво приготування їжі) [18]. Синоніми: *cocina* (кухня), *culinaria* (кулінарія), *comida* (їжа), *mesa* (харчування), *glotonería* (обжерливість).

Можна виділити п'ять основних значень, що формують ядро

(Current issues in linguocultural studies)

Peculiarities of Mexican national gastronomic symbols (in Ukrainian) [Osoblivosti meksikanskikh nacionalnih gastronomichnih simvoliv]

© Drach K. R. [Drach K. R.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

концепту «гастрономія» в іспаномовній гастрономічній картині світу: кулінарне мистецтво, дисципліна, любов до смачної їжі, діяльність як культурний процес та набір страв і культурних традицій. В іспанській мові концепт «їжа» у складі фразеологізмів є багатшим та різноманітнішим, ніж в українській. Наприклад, *comida de confianza* – сімейний обід [16, с. 342], *comida de viernes* – пісна їжа [16, с. 342], *bailarle a uno la comida en el cuerpo* – сердитися, але не подавати вигляду [16, с. 342], *bajarse a uno la comida a los talones* – забув уже коли й їв [16, с. 342], *comerse la comida de los tres* – їсти за трьох [16, с. 342], *atrécate de comida con pasa y media* – це мені на один зуб [16, с. 342], *como se arroja la comida a las fieras* – презирливо, звисока [16, с. 342].

Отже, не дивлячись на універсальний характер даного концепту, проаналізувавши словники української та іспанської мов, цілковитої тотожності на рівні його мовної репрезентації не спостерігається. В українській мові представлено менше значень концепту «гастрономія», ніж в іспанській. Побудова синонімічного ряду в українській мові виявилася складною, з огляду на майже відсутність синонімів цієї лексеми. Таким чином, варто говорити про гастрономічну картину світу для кожної окремо взятої лінгвокультури.

Гастрономічний символ володіє високим моделюючим потенціалом і семантичною значущістю, будучи найбільш «пристосованим» до вираження основних ідей як механізму відтворення культури. Гастрономія і в цілому гастрономічна традиція переосмислюються у ціннісних категоріях культури. Отримуючи додаткові значення, набуваючи символічних смислів, різноманітні елементи, що представляють кулінарну сферу, перетворюються на одиниці гастрономічного коду культури, що репрезентуються як на позамовному рівні, так і в системі мовних одиниць.

На думку В. М. Телії, «посередником» між власне мовним символом і символом культури, який надає мовним структурам роль культурних кодів є культурна конотація [10, с. 10]. Поява конотативних ознак обумовлена трьома складовими: референтом – предметом дійсності, названим у процесі пізнання, його образом, збереженим у свідомості людини і засобами

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

вербалізації. Відповідно до концепції про образну будову мови, до числа образних засобів відносяться лексичні (власне слова – гастрономічні символи у нашому дослідженні) і фразеологічні (усталені образні порівняння, звороти, перифрази, ідіоми – фразеологізми з гастрономічним компонентом-символом у даному дослідженні).

Проаналізуємо мовне відображення вищезгаданого відомого мексиканського гастрономічного символу *maíz* як коду культури. Лексичні одиниці, пов'язані з маїсом, у мексиканському національному варіанті іспанської мови відносяться до індіхенізмів. Мексиканська лексика, пов'язана з маїсом, відображає найрізноманітніші ознаки цієї культури і характеризується поліфразеологічністю з широким діапазоном смислів та конотацій: *cacahuacente* – позначення кукурудзи з великими, м'якими зернами, *camahua* – назва кукурудзи з зеленим качаном, *cuitlacoche* – зіпсований качан кукурудзи, *chical* – варений молодий качан кукурудзи, *elotada* – полуденок молодими кукурудзяними початками, *molquite* – сухий качан, *pucua* – кукурудза, зварена з додаванням вапна, *totomochtle* – сухий кукурудзяний лист.

Маїс виступає референтом, його образ збережений у свідомості мексиканців, а засобами вербалізації є фразеологічні одиниці з його компонентом, які в свою чергу втілюють різноманітні культурні конотації. Наприклад, *darle a uno su maíz tostado* у значенні розквитатися, віддавати по заслuzі [15, с. 455], *echarle maíz a la pava* означає хвалитися [15, с. 455], *estar uno sin un maíz que asar* – не мати ні шматка хліба, не мати ні гроша [15, с. 455], фразеологізм *como el maíz* має два значення: золотистий або сяючий чистотою [15, с. 455]. Якщо людина в поганому настрої, мексиканці скажуть: *no está maíz para el esquite* [19, с. 33]. Ідіома *él que sembró su maíz, que se coma su pinole* еквівалентна нашому прислів'ю «що посієш, те й пожнеш» [19, с. 34]. Думка, що іноді для урегулювання ситуації достатньо елементарної поступки, знайшла відображення у приказці *silencio, pollos pelones, ya les voy a echar su maíz* [19, с. 20].

За даними нашого дослідження, найпопулярнішими гастрономічними символами іспанської мови Мексики, пов'язаними з

(Current issues in linguocultural studies)

Peculiarities of Mexican national gastronomic symbols (in Ukrainian) [Osoblivosti meksikanskikh nacionalnih gastronomichnih simvoliv]© Drach K. R. [Drach K. R.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>маїсом є: *atole, tortilla, tostada, taco, tamal, pinole*.

Назва *atole* походить з мови науатль і позначає напій з маїсових зерен. Фразеологічні вирази з *atole* також численні: *después de atole* – занадто пізно [16, с. 176], *ser un pan con atole* – бути простим [16, с. 177], *echar el moco en el atole* – робити дурниці або робити марну справу [16, с. 177], *dar atole con el dedo* – обманювати, лукавити [16, с. 175], *tener/ llevar atole en las venas, correrle a alguien atole por las venas, tener sangre de atole* – бути слабохарактерним, флегматичним [16, с. 177]. Прислів'я, до складу яких входить гастрономічний символ *atole* мають в собі настанови і поради – прояв здорового глузду і життєвої мудрості. Порада одружуватися на хазяйновитій жінці, а не на вродливій втілена у прислів'ї *con la que entiende de atole y metate, con esa cástate* [19, с. 80]. Настанова «добра добувши кращого не шукай» відображена у реченні *si con atole vamos sanando, atolito vámosle dando* [19, с. 80]. Прислів'я про надання переваги *más vale atole con risas que chocolate con lágrimas* [19, с. 80] протиставляє *atole* як символ простої їжі *chocolate* як символу дорожчої їжі.

У Мексиці *tortilla* – це коржик з прісного кукурудзяного тіста. Саме цю назву дали мексиканським маїсовим коржикам іспанці. У мексиканській фразеології знаходимо наступні фразеологічні одиниці з цим гастрономічним символом. Про лицемірну людину мексиканці говорять *tortilla de dos caras* [17, с. 98]. Для опису ситуації «чим більше маєш, тим більше хочеться» використовується фразеологізм *si eso dice pan de huevo, qué dirá tortilla dura* [17, с. 99].

Субстантивований дієприкметник жіночого роду *tostada* від іспанського дієслова *tostar* (підсмажувати) в Мексиці вживається для іменування дуже підсмаженої тортیلی. Гастрономічні звички мексиканців відносно вживання тостади полягають у тому, що її вживають без нічого або намащуючи масою з квасолі, авокадо, перцю-чіле, томату, сиру та м'яса. Фразеологізм *llevarse a alguien la tostada* означає розсердити когось і бере свій початок від універсального асоціативного зв'язку емоцій з вогнем [20, с. 456].

Етимологія лексики *taco* суперечлива, даний іменник походить від

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

науатлізма *itacate* у значенні товстої тортильї і узагальненого значення їжі [17]. За даними словника Латинської Америки, *taco* в Мексиці – це, перш за все, згорнений в трубочку кукурудзяний коржик. У мексиканській фразеології зареєстровані наступні фразеологічні одиниці з цим гастрономічним символом: *meter los tacos* – залякувати [15, с. 501], *echarse un taco* – перекусити [15, с. 500], *a todo lo llaman cena aunque sea un taco sin sal* – голод не тітка, не нагодує [15, с. 500].

Науатлізм *tamal* відноситься до тих науатлізмів-назв страв, які є поширеними у більшості латиноамериканських варіантах іспанської мови. *Tamal* – це шматки кукурудзяного тіста з начинкою, загорнуті у кукурудзяний лист (*totomoxtle*). *Tamal* – смачна і поживна випічка, приготовлена на пару. Однак на пару випічка часто втрачає свою форму, тому порівняння з «одягненим тамалем» виражає негативну оцінку безформності одягу: *verse como tamal vestido* [16, с. 766]. У мексиканській фразеології тамаль також згадується при вираженні розповсюдженої думки, що одне щастя приналежить інше, як манна небесна – *el que para tamal nace, del cielo le caen las hojas* або *el que para tamal nace, vive ajeno de congojas* або *el que para tamal nace, le dan la manteca fiada* [19, с. 99]. Також поширені дієслівні фразеологізми мексиканської фразеологізації символу *tamal*: *hacer de chivo los tamales* у значенні обманювати [16, с. 765], *hacer un tamal* – плести інтриги [16, с. 765], *ya se acabaron los indios que tiraban con tamales* – за давньої-предавньої давнини [16, с. 766].

Pinole також науатлізм, що походить, на думку Л. Кабрери, від науатлізму *pinolli*, що означає кукурудзяне борошно і входить до складу паремій: *el que tiene más saliva traga más pinole* – перемагає сильніший [17, с. 111], і *no se puede chiflar y comer pinole*, що є аналогом української приказки «за двома зайцями поженешся, жодного не ввіймаєш» [17, с. 111].

Також нами були виділені найпопулярніші напої: *chocolate*, *mezcal*, *pulque*, *tequila*, як гастрономічні символи мексиканської гастрономічної картини світу.

Проаналізуємо мексиканський гастрономічний символ *chocolate*. Шоколад для мексиканців – не лише тверда, але й, передусім, рідка

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

субстанція – один з найулюбленіших безалкогольних напоїв. Шоколад є компонентом-символом багатьох фразеологізмів з найрізноманітнішими значеннями. Наприклад, сильний ступінь роздратування або загострення почуттів колективний мовний досвід мексиканців порівнює з водою, що використовується для розчинення шоколаду (за кулінарною технологією вода має бути кип'ятком). Звідси і походить фразеологізм *estar como agua para chocolate* [20, с. 219]. Дієслівний фразеологізм *darle a alguien/ tomar una sopa de su propio chocolate* означає відплатити тією ж монетою, отримати заслужене покарання [20, с. 218]. Наново підігрітий шоколад вважається у Мексиці вже таким, що втратив свій смак. Наступний фразеологізм заснований на порівнянні підігрітого знову шоколаду і відновленого кохання, яке суспільство загалом не схвалює – *ni amor reanudado, ni chocolate recalentado* [20, с. 219]. Така характеристика гарного, на думку мексиканців, шоколаду як густота, слугує понятійною основою для орієнтирів у світі життєвих проблем: *chocolate que no tiñe, claro está* – про непотрібність деяких людських відносин [20, с. 218], *las cuentas claras y el chocolate espeso* – про своєчасність виконання обов'язків, у тому числі і фінансових, а також заклик говорити відверто [20, с. 219]. Якщо одяг або прикраси не личать людині, скажуть *no se ha hecho el chocolate para las mulas* у значенні «личить як корові сідло» [20, с. 220]. Щоб продемонструвати своє захоплення або вподобання використовують вираз *gustarle a uno una cosa más que el chocolate* – надзвичайно, страшенно подобатися [20, с. 219], фразеологізм *ser como el buen chocolate, que no tiene asiento* – бути дуже непосидючим [20, с. 220], є характеристикою неспокійної людини. І важливою особливістю семантичної еволюції лексеми *chocolate* є його жаргонний мексиканізм «пиво» [20].

Алкогільні напої як гастрономічні символи також посідають важливе місце при зображенні загальної культурної картини світу мексиканців. Римована сентенція *para todo mal, mezcal, y para todo bien, también* [19, с. 89] відображає народне уявлення про поширення мескалю.

Фразеологізми, в яких згадується *pulque*, головним чином, відображають згубну дію алкоголю на людину, котра в результаті втрачає

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

над собою контроль: *a quien te habla en pulquería, saludos a la familia* [19, с. 138], *el que una vez toma pulque, su casa es tinacal* [19, с. 138], *no tiene la culpa el pulque sino el briago que lo bebe* [19, с. 138]. Фразеологізм *más mexicano que el pulque* [19, с. 138] апелює до поширення пультке серед простих мексиканців.

Походження назви *tequila* від однойменного астіоніма у штаті Халіско відображає універсальний механізм деонімізації – перехід топоніма у назву реалії. Із мексиканських фразеологізмів з гастрономічним символом *tequila* наведемо наступні: *quien con tequila cena, con agua desayuna* – про шкідливість зловживання міцним алкоголем [15, с. 523], *digamos no a cocaína, que no nos falta la tequila* – про меншу шкоду від текіли в порівнянні з наркотиками [15, с. 523].

Таким чином, можна підвести підсумок, що образне уявлення містить в собі комплекс асоціативно пов'язаних і взаємодіючих смислових елементів-символів, у яких були виділені референт (об'єкт номінації), образ (історія, уявлення, асоціації з референтом) і засоби вербалізації (фразеологічні одиниці з компонентом-референтом, який у їх складі набуває нових значень). Гастрономія як універсальне лексикалізоване поняття, що існує у всіх етнокультурних спільнотах, конкретизується, символізується і кодується специфічним образом, набуваючи національних характеристик.

Висновки дослідження

За результатами аналізу мовного матеріалу, ми дійшли висновку, що гастрономічна лексика мексиканського національного варіанту іспанської мови відрізняється багатством та різноманіттям лексичних та фразеологічних одиниць, а також багатогранністю їх словотворчих і семантичних похідних. Фразеологізми, в основі змісту яких концепт «гастрономія», характеризуються відточеністю словесної форми і широким діапазоном смислів і конотацій.

Проаналізований матеріал дозволяє зробити висновок, що такий гастрономічний символ як *maíz* і пов'язані з ним *atole*, *tortilla*, *tostada*, *taco*, *tamal*, *pinole*, а також *chocolate*, *mezcal*, *pulque*, *tequila* володіють найбільшою кількістю дериватів у лексиці мексиканського національного

(Current issues in linguocultural studies)

Peculiarities of Mexican national gastronomic symbols (in Ukrainian) [Osoblivosti meksikanskikh nacionalnih gastronomichnih simboliv]

© Drach K. R. [Drach K. R.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

варіанту іспанської мови і найбільшою кількістю асоціацій у мовній і культурній картинах світу мексиканців.

Аналіз лексико-семантичних гастрономічних символів через призму мексиканської культури засвідчує значимість гіпотетично означених усталених кодів менталітету і мовної картини світу мексиканців для розуміння процесів словотворчої і семантичної деривації одиниць даних символів. Лексеми *maíz, atole, tortilla, tostada, taco, tamal, pinole, chocolate, mezcal, pulque, tequila*, а також фразеологізми, у складі яких вони виступають референтом, є провідними і пов'язаними між собою концептами мовної картини світу мексиканців.

Перспективи подальших наукових розвідок

Серед найбільш актуальних напрямків подальшого дослідження можна виділити вивчення мексиканських гастрономічних символів у гастрономічному дискурсі, зокрема у художній літературі, адже гастрономічний дискурс найяскравіше проявляється у художніх текстах, які рясніють сценами приготування та вживання їжі.

Про значення гастрономічної складової у художніх творах свідчить роман відомої мексиканської письменниці Лаури Есківель «*Como agua para chocolate*». Уже у назві роману присутній фразеологізм з гастрономічним символом, який повторюється протягом всього роману. Доцільно буде зіставити специфіку використання гастрономічних символів у тексті оригіналу з його перекладом. Таке дослідження дозволить розмежувати загальні і національно специфічні риси гастрономічної картини світу мексиканців і охарактеризувати зв'язок національної культури з її мовним відображенням.

Література

1. Алефиренко, Н. Ф. «Синергетика культурного концепта и знака в системе языка и тексте.» *Культурные аспекты в языке и тексте* (Белгород, 2005): 8–21.
2. Барт, Р. *Система моды. Статьи о семиотике культуры* (Москва, Изд-во имени Сабашиных, 2003), 511.
3. Березович, Е. Л. *Язык и традиционная культура* (Москва, Индрик, 2007), 600.

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])
Особливості мексиканських національних гастрономічних символів (Українською) [Особенности мексиканских национальных гастрономических символов (Наук. яз.)]

© Драч К. Р. [Драч К. Р.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

4. Гудков, Д. Б. «Единицы кодов культуры: проблемы семантики.» *Язык, сознание, коммуникация* 26 (2004): 39–50.
5. Ковшова, М. Л. «Семантика и прагматика фразеологизмов (лингвокультурологический аспект).» (Дис. д-ра филол. наук, Москва, 2009), 654.
6. Красных, В. В. *Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология: Курс лекций* (Москва, ИТДГК «Гнозис», 2002), 284.
7. Лосев, А. Ф. *Проблема символа и реалистическое искусство*, 2-е изд., испр. (Москва, Искусство, 1995), 320.
8. Лотман, Ю. М. «Внутри мыслящих миров.» *Семиосфера* (Санкт-Петербург, 2001): 150–390.
9. Пименова, М. В. «Коды культуры и проблемы классификации концептов.» *Язык. Текст. Дискурс* 5 (2007): 79–85.
10. Телия, В. Н. «О феномене воспроизводимости языковых выражений.» *Язык. Сознание. Коммуникация* 30 (2005): 4–42.
11. Тер-Минасова, С. Г. *Язык и межкультурная коммуникация* (Москва, Слово / Slovo, 2008), 264.
12. Чеснокова, О. С. «Испанский язык в Мексике: языковая картина мира.» *Монография* (Москва, Изд-во РУДН, 2006), 238.
13. Юрина, Е. А. «Образный строй языка как лингвокогнитивный феномен и лексико-фразеологические средства его экспликации.» *Фразеология и познание* (Белгород, 2010): 289–294.

Джерельна база

14. Академічний тлумачний словник української мови, доступ <http://sum.in.ua/>
15. *Испано-русский словарь. Латинская Америка: 50000 слов и словосочетаний*, под ред. Н. М. Фирсовой (Москва, Наука, 1998), 606.
16. *Испанско-русский фразеологический словарь*, под ред. Э. И. Левинтовой (Москва, Русский язык, 1985), 1080.
17. Cabrera Luis. *Diccionario de aztequismos* (México, Colofón, S.A., 2002), 170.
18. *Diccionario de la lengua española*, access <https://dle.rae.es/>
19. Mejía Prieto. *Así habla el mexicano: Diccionario básico de mexicanismos* (México, Panorama Editorial, S.A. 1984), 144.
20. Morínigo, M. A. *Diccionario de americanismos* (Buenos Aires, Muchnik, 1966), 738.

References

1. Alefirenko, N. F. «Sinergetika kulturnogo koncepta i znaka v sisteme yazyka i

(Current issues in linguocultural studies)

Peculiarities of Mexican national gastronomic symbols (in Ukrainian) [Osoblivosti meksikanskikh nacionalnih gastronomichnih simvoliv]

© Drach K. R. [Drach K. R.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>tekste.» *Kulturnye aspekty v yazyke i tekste* (Belgorod, 2005): 8–21.2. Bart, R. *Sistema mody. Stati o semiotike kultury* (Moskva, Izd-vo imeni Sabashnikovyh, 2003), 511.3. Berezovich, E. L. *Yazyk i tradicionnaya kultura* (Moskva, Indrik, 2007), 600.4. Gudkov, D. B. «Edinicy kodov kultury: problemy semantiki.» *Yazyk, soznanie, kommunikaciya* 26 (2004): 39–50.

5. Kovshova, M. L. «Semantika i pragmatika frazeologizmov (lingvokulturologicheskij aspekt).» (Dis. d-ra filol. nauk, Moskva, 2009), 654.

6. Krasnyh, V. V. *Etnopsiholingvistika i lingvokulturologiya: Kurs lekcij* (Moskva, ITDGK «Gnozis», 2002), 284.7. Losev, A. F. *Problema simvola i realisticheskoe iskusstvo*, 2-e izd., ispr. (Moskva, Iskusstvo, 1995), 320.8. Lotman, Yu. M. «Vnutri myslyashih mirov.» *Semiosfera* (Sankt-Peterburg, 2001): 150–390.9. Pimenova, M. V. «Kody kultury i problemy klassifikacii konceptov.» *Yazyk. Tekst. Diskurs* 5 (2007): 79–85.10. Teliya, V. N. «O fenomene vosproizvodimosti yazykovyh vyrazhenij.» *Yazyk. Soznanie. Kommunikaciya* 30 (2005): 4–42.11. Ter-Minasova, S. G. *Yazyk i mezhkulturnaya kommunikaciya* (Moskva, Slovo / Slovo, 2008), 264.12. Chesnokova, O. S. «Ispanskij yazyk v Meksike: yazykovaya kartina mira.» *Monografiya* (Moskva, Izd-vo RUDN, 2006), 238.13. Yurina, E. A. «Obraznyj stroj yazyka kak lingvokognitivnyj fenomen i leksiko-frazeologicheskie sredstva ego eksplikacii.» *Frazeologiya i poznanie* (Belgorod, 2010): 289–294.14. *Akademichnij tlumachnij slovník ukrajinskoyi movi*, dostup <http://sum.in.ua/>15. *Ispano-russkij slovar. Latinskaya Amerika: 50000 slov i slovosochetaniy*, pod red. N. M. Firsovoj (Moskva, Nauka, 1998), 606.16. *Ispanko-russkij frazeologicheskij slovar*, pod red. E. I. Levintovoj (Moskva, Russkij yazyk, 1985), 1080.17. Cabrera Luis. *Diccionario de aztequismos* (México, Colofón, S.A., 2002), 170.18. *Diccionario de la lengua española*, access <https://dle.rae.es/>19. Mejía Prieto. *Así habla el mexicano: Diccionario básico de mexicanismos* (México, Panorama Editorial, S.A. 1984), 144.20. Morínigo, M. A. *Diccionario de americanismos* (Buenos Aires, Muchnik, 1966), 738.

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])

Особливості мексиканських національних гастрономічних символів (Українською) [Особенности мексиканских национальных гастрономических символов (Наук. яз.)]© Драч К. Р. [Драч К. Р.] karinadrach.knu.ua@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ]

УДК 81'25

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 22.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 25.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.4 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.16>

БЕЗОСОБОВІ ФОРМИ ІСПАНСЬКОГО ДІЄСЛОВА В КОНТЕКСТІ
МІЖКАТЕГОРІАЛЬНОГО ПІДХОДУ

Зоя Олексіївна Гетьман (м. Київ, Україна)

z220550@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Шевченка 14

Проблематика міжкатегоріальних зв'язків пов'язана зі взаємодією граматичних категорій (морфологічних і синтаксичних) у межах однієї частини мови. Але така взаємодія не може залишатися поза межами змісту всього висловлення. Граматичні категорії дієслова є конститuentами синтаксичної системи цілого речення (– висловлення), яка формує його зміст, а саме є основою предикативності як його основна ознака. Дієслівна лексема не обмежена у своєму функціонуванні лише у межах предикативності: дієслівні лексеми мають також і непредикативні функції у вигляді непредикативних форм. Іспанська дієслівна парадигма включає в себе, окрім спільних для особових і безособових форм дієслова категоріальних ознак, міжкатегоріальні ознаки безособових форм, які визначають їхню граматичну сутність. Концепція міжкатегоріальних зв'язків у граматиці дозволяє виявити комплексний характер функцій безособових форм іспанського дієслова: останні мають власне значення і власні категоріальні ознаки.

Ключові слова: міжкатегоріальні зв'язки, взаємодія граматичних категорій, дієслівна парадигма, непредикативні функції, категоріальні ознаки, логічний підмет, граматична сутність.

(Current issues in translation studies)

The Spanish non-finite verb forms in the context of parts of speech links approach (in Ukrainian) [Bezособovi formi ispanського diyeslova v konteksti mizhkategoriial'nogo pidhodu]

© Hetman Z. O. [Getman Z. O.] z220550@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**THE SPANISH NON-FINITE VERB FORMS IN THE CONTEXT OF
PARTS OF SPEECH LINKS APPROACH****Zoya O. Hetman** (Kyiv, Ukraine)z220550@ukr.netDSc (Philology), Professor of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The problematics of parts of speech links is connected the most notably with the interaction of grammar categories both in the morphology and the syntax with reference to a part of speech, at which point such interaction does not exist in isolation of all utterance. Grammatical categories of the verb are constituents of the syntactical structure of the utterance which forms its semantic content, that is the category feature of the predicative relation. Verb lexical item is not used only for predicativity: verb lexical items have predicative force as non-predicative forms. The Spanish verb paradigm includes general category features for finite and non-finite forms of the verb and the interaction of grammar categories of finite and non-finite forms. They identify the grammatical entity of the Spanish non-finite verb forms. The conceptual foundation of the interaction of grammar categories of the Spanish verb identifies the integrated nature of functions of Spanish non-finite forms: they have characteristic constants and grammatical category features. Infinitive – verb characteristics: temporality (relative temporal meaning), person, voice, transitivity / intransitivity, prepositional rules; noun characteristics: substativisation, participial or adjectival attribute, syntactic function of subject, part of compound nominal predicate, direct / indirect object, it has a logic subject in absolute constructions. Participle – verb characteristics: temporary in the structure of compound verb forms (anteriority of actions), voice (passive), constituent of verb constructions (compound predicate), prepositional rules, it has a logic subject in absolute constructions; adjective characteristics: syntactic function of attribute, noun adjective agreement, part of compound nominal predicate, it has a logic subject absolute constructions. Gerund – verb characteristics: temporary (relative temporal meaning), part of compound predicate, transitivity / intransitivity, it has a logic subject in absolute constructions; adverbial characteristics: syntactic functions of adverbial modifiers; noun characteristics: syntactic

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Безособові форми іспанського дієслова в контексті міжкатегоріального підходу (Українською)
[Безличные формы испанского глагола в контексте межкатегориального подхода (На укр. яз.)]

© Гетьман З. О. [Гетьман З. А.] z220550@ukr.net

function of attribute.

Key words: parts of speech links, interaction of grammar categories, verbal paradigm, non-predicative force, category features, logic subject, grammatical entity.

БЕЗЛИЧНЫЕ ФОРМЫ ИСПАНСКОГО ГЛАГОЛА В КОНТЕКСТЕ МЕЖКАТЕГОРИАЛЬНОГО ПОДХОДА

Зоя Алексеевна Гетман (г. Киев, Украина)

z220550@ukr.net

доктор филологических наук, профессор кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Шевченко 14

Проблематика межкатегориальных связей связана с взаимодействием грамматических категорий (морфологических и синтаксических) в пределах одной части речи. Но такое взаимодействие не может оставаться вне содержания всего высказывания. Грамматические категории глагола являются конституентами синтаксической системы целого предложения (– выражения), которая формирует его содержание, а именно является основой предикативности как его основной признак. Глагольная лексема не ограничена в своем функционировании только в пределах предикативности: глагольные лексемы имеют также и непредикативные функции в виде непредикативных форм. Испанская глагольная парадигма включает в себя, кроме общих для личных и безличных форм глагола категориальных признаков, межкатегориальные признаки безличных форм, которые определяют их грамматическую сущность. Концепция межкатегориальных связей в грамматике позволяет выявить комплексный характер функций безличных форм испанского глагола: последние имеют собственное значение и собственные категориальные признаки.

Ключевые слова: *межкатегориальные связи, взаимодействие грамматических категорий, глагольная парадигма, непредикативные функции, категориальные признаки, логическое подлежащее, грамматическая сущность.*

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Актуальним напрямком сучасних лінгвістичних досліджень у галузі граматики є теоретичне осмислення і практичне потрактування міжкатегоріальних зв'язків, які виявляються як в межах окремих частин мови, так і в межах синкретичних форм у певних лексико-синтаксичних контекстах. Особливого застосування набуває цей підхід до системи дієслівних категорій, зокрема до безособових форм дієслова, тим більше, що саме ці форми унаочнюють системно-функціональний взаємозв'язок між дієслівними та іменними, прислівниковими і прикметниковими граматичними категоріями.

Уперше на особливості та характеристики міжкатегоріальних зв'язків з огляду на категоріальні ознаки частин мови, їх диференціацію та суміщення звернув увагу О. В. Бондарко, теорію якого розвинули його послідовники та підтвердили дослідженнями конкретного мовного матеріалу різних мов світу, як правило, у зіставному аспекті [1; 2; 4, с. 149–154; 5; 6].

Безособові форми дієслова слід кваліфікувати як гібридні або синкретичні: кожна форма (інфінітив, герундій, дієприкметник) належить до предикатної лексики і має своє власне граматичне значення, що є підставою виділяти в одній словоформі декілька категоріальних значень і відповідно функцій в певних лексико-синтаксичних контекстах. Відомо, що інфінітив кваліфікується як дієслівно-іменна одиниця мови, герундій як дієслівно-прислівникова одиниця, а дієприкметник – дієслівно-прикметникова. Отже, в них стикаються категоріальні ознаки дієслова (для кожної безособової форми відповідні) та іменника, прикметника і прислівника, і вони реалізують морфологічні, синтаксичні та семантичні особливості з огляду на інтеграційні процеси в межах зазначених частин мови. В іспанській граматичній традиції питання про міжкатегоріальні зв'язки в межах безособових форм дієслова не піднімалось, хоча існують певні міркування до так званих аномальних функціонувань у певних лексико-синтаксичних контекстах і мовленевих ситуаціях.

Інфінітив. Міжкатегоріальні зв'язки цієї безособової форми

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Безособові форми іспанського дієслова в контексті міжкатегоріального підходу (Українською)
[Безличные формы испанского глагола в контексте межатггоріального підхода (На укр. яз.)]

© Гетьман З. О. [Гетьман З. А.] z220550@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

дієслова в іспанській мові маніфестуються, перш за все, в її транспозиції в клас іменників у процесі лексикалізації за допомогою таких чинників, як артикль (*el cantar, el poder*), число (*deberes, poderes*), означення, виражені прикметником, вказівним або присвійним займенниками (*hermosos atardeceres, aquellos pesares, mis deberes*), означенням *de* + іменник (*deberes de casa*). У зв'язку з поставленою проблематикою заслуговує на увагу аналіз моделі іменник + прийменник а + інфінітив (*la obra a realizar*). Прийменник а може бути заміненим такими прийменниками, як *por* або *para*: *No hay más asuntos a discutir = que discutir / por discutir/ para discutir*. При цьому іменник в іменній синтагмі не може бути конкретним, він завжди абстрактний (*problema, tema, aspecto, ejemplo, cuestión, asunto*). Семантично обмеженим також є інфінітив, який, як правило, означає здійснення, розгляд, вирішення (*resolver, tratar, comentar, considerar, tener en cuenta, realizar, ejecutar, deducir, dilucidar, ingresar, desgravar, descontar*). При цьому інфінітив повинен бути від перехідного дієслова, тому що в таких іменних синтагмах інфінітив має значення пасивного стану (*asuntos a discutir = asuntos que serán discutidos*). Обмеженим також є і контекст функціонування моделі іменник + прийменник + інфінітив: це контексти економічної та адміністративної комунікації або ЗМІ [10]. Як правило, в іменних синтагмах, що розглядаються, прийменники *a, por, para* є функціональними синонімами, хоча і можуть вносити певні відтінки у значення означення, вираженого інфінітивом з прийменником (*cantidad por pagar: se han satisfecho otros pagos anteriormente ma cantidad a pagar: cantidad que hay que pagar*). Спостерігається також надлишковий інфінітив у подібних моделях: *Juan es un ejemplo a seguir para nosotros = un ejemplo para todos nosotros* реченнях, а саме: імперативних та спонукальних речень (*¡A trabajar!*) як синоніма 2-ї особи множини (*Trabajad*); повідомленнях та застереженнях (*Girar a la derecha*); питальних реченнях – міркуваннях, характерних для внутрішнього мовлення (*¿Cómo vivir de la pensión?*); питальних або окличних реченнях, які виражають відмову або протест (*¡Engañarnos de este*

(Current issues in translation studies)

The Spanish non-finite verb forms in the context of parts of speech links approach (in Ukrainian) [Bezozobovi formi ispanskogo diyeslova v konteksti mizhkategorialnogo pidhodu]

© Hetman Z. O. [Getman Z. O.] z220550@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

modo!); у реченнях з *verbos dicendi* (*expresar, añadir, informar, manifestar, indicar, señalar, afirmar, declarar*), в яких у присудковому ядрі опущено дієслово (*deber, querer: Ante todo, decir que nada de esto es cierto*); речення з двома інфінітивами, які позначають дві одночасні дії (*Marchar tú y llegar él*).

Герундій. Питання про атрибутивну функцію герундія до сих пір не знайшло однозначної відповіді у іспанських граматистів. З одного боку, негативна відповідь на це питання витікає із загальної характеристики самого герундія: ця безособова форма дієслова суміщує дієслівні та прислівникові характеристики. З іншого боку, певні синтаксичні контексти, а саме віднесеність герундія до прямого додатку, впливає на синтаксичну семантику останнього: виникає нашарування додаткового семантичного шару в межах синтаксичної семантики, а саме дія + спосіб дії + характерологічний кваліфікант дії, яку виконує іменник у синтаксичній функції прямого додатку. У таких синтаксичних контекстах герундій прийнято вважати еквівалентом *Participio activo*. З огляду на те, що рекурентність іспанського *Participio activo* в атрибутивному вживанні незначна, можливо, герундій як еквівалент *Participio activo* заповнив цю прогалину в іспанській граматиці і став одним із способів указувати на ознаку іменника-прямого додатка. Саме міжкатегоріальні зв'язки герундія розмежували граматистів щодо його атрибутивної функції. Так А. Бельо виступає проти такого трактування однієї із функцій герундія; на його думку, це рудиментарний галіцизм в сучасній іспанській граматиці [7, с. 345]. Він не відкидає повністю його атрибутивну функцію, а обмежує її певними контекстно-граматичними рамками: дієслова чуттєвого або духовного сприйняття + прямий додаток + герундій. При цьому, на думку С. Хілі та Гайа [8, с. 196–197], герундій зберігає свої дієслівні якості, тобто виражає дію, яка співпадає у часі з дією, вираженою дієсловом сприйняття. На нашу думку, дія, позначена герундієм, тяжіє більше до тривалого стану, що певною мірою властиво герундію як безособовій формі дієслова. Така дія характеризує і доповнює іншу дію не через

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Безособові форми іспанського дієслова в контексті міжкатегоріального підходу (Українською)
[Безличные формы испанского глагола в контексте межкатегориального подхода (На укр. яз.)]

© Гетьман З. О. [Гетьман З. А.] z220550@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

атрибутивний зв'язок, а через так званий детермінуючий. Останній є більш широким, тому що детермінація включає в себе атрибутивний зв'язок разом з іншими її конституентами, наприклад, експлікація (*El hombre comprando el periódico es mi padre*). Крім того, цей термін не протирічить адвербіальним характеристикам герундія, так як адвербіальне означення також входить у поняття детермінації.

Королівська іспанська академія наук правомірно вказує на еквівалентність об'єктного герундія (в указаних вище граматичних контекстах) і експлікативного означального підрядного речення [10]. Ця теза підтверджує наше твердження про те, що герундій входить у межі детермінації як один з її конституентів. Детермінативний зв'язок об'єктного герундія та детермінованого ним іменника безумовно відрізняється від атрибутивного зв'язку тим, що герундій-детермінант співвідноситься в першу чергу з дієсловом-присудком, а вже потім з іменником – прямим додатком. При цьому перший зв'язок сильніше, ніж другий у наслідок дієслівних і адвербіальних характеристик герундія. Крім того, детермінативний зв'язок герундія з іменником відрізняється від атрибутивного зв'язку відсутністю такої форми синтаксичного зв'язку, як узгодження, що є наслідком дієслівно-адвербіальних характеристик герундія. Відомі іспаністи О. К. Васильєва-Шведе і Г. В. Степанов заперечують атрибутивну функцію герундія, хоча і визнають наявність об'єктного герундія в іспанській граматиці: герундій і в цьому випадку виконує функцію обставини [3, с. 295–296]. Перш за все слід відмітити, що практично всі дослідники, зосереджуючись на об'єктному герундії, акцентують увагу лише на реченнях з дієсловом-присудком із семантикою чуттєвого або духовного сприйняття. Але в класичній іспанській літературі є приклади, які спростовують загальне правило : ... *y luego (la música) se cambió en el sollozo de las hojas de otoño arrancadas por el viento y bailando con él* (B. Pérez Galdós). У граматиках, як правило, говориться, що об'єктний герундій вживається лише у тому випадку, коли прямий додаток виражено іменником, що позначає живу істоту. У наведеному прикладі герундій детермінує іменник на

(Current issues in translation studies)

The Spanish non-finite verb forms in the context of parts of speech links approach (in Ukrainian) [Bezsobovi formi ispanskogo diyeslova v konteksti mizhkategorialnogo pidhodu]

© Hetman Z. O. [Getman Z. O.] z220550@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

позначення неістоти. Крім того, герундій-детермінант (*bailando con él*) складає один сурядний ряд з іншим означенням (*arrancadas por el viento*) і займає в реченні ту ж саму синтаксичну позицію і виступає як неоднорідне означення. Пор. детермінуючу функцію герундія відносно прономінального прямого додатку (*la ropa*) в наступному прикладі, звернувши увагу на дистантну позицію герундіальної конструкції: *Sacaba la ropa mojada y Claudina la tendía de los alambres, soltando goterones que olían a limpio* (L. Goytisolo).

Отже, одним із критеріїв виділеної нами детермінуючої іменник функції герундія є його вживання в одному сурядному ланцюжку з іншими словоформами в синтаксичній позиції означення іменника. У подібних випадках герундій ніколи не вживається самостійно, тобто як окрема словоформа, а завжди зв'язаний з залежними від нього словами. У зв'язку з цим можна припустити елімінацію повноструктурного означального підрядного речення *que + estar + gerundio*, тобто конструкція *bailando con él* є рудиментом означального підрядного речення, що і підтверджується такою трансформацією: *у las hojas de otoño estaban arrancadas por el viento y estaban bailando con él*. Вживання герундія або герундіальної конструкції як самостійного висловлення підтверджується аналогічним його вживанням в діалогічному тексті. (Пор. вживання герундія, в тому числі і в офіційно-діловому спілкуванні [9, с. 24–25, 221–246]. Пор. аналогічну елімінацію допоміжного дієслова *estar* в різних синтаксичних контекстах: *Trini. ¿Y Carmina? Generosa. Aviando la casa* (B. Vallejo). Таким чином, герундію властиві якості, які є наслідком його дієслівно-адвербіальних характеристик: самостійне вживання герундія в діалогічному мовленні може слугувати підтвердженням граматичного потенціалу самостійної детермінуючої функції герундія. Якщо самостійне вживання герундія в діалогічному мовленні очевидно свідчить про дієслівні характеристики герундія, то нібито не властива йому атрибутивна функція фактично також впливає із можливого еліпсиса допоміжного дієслова. Разом з тим слід уникати неоднозначного тлумачення речень, в яких герундій детермінує прямий

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Безособові форми іспанського дієслова в контексті міжкатегоріального підходу (Українською)
[Безличные формы испанского глагола в контексте межатгегоріального підхода (На укр. яз.)]

© Гетьман З. О. [Гетьман З. А.] z220550@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

додаток: *He visto a tu padre paseando por el parque* = *He visto a tu padre que estaba paseando por el parque* або *He visto a tu padre cuando yo paseaba por el parque*. Крім того, слід брати до уваги, що герундій завжди позначає дію, одночасну з дією присудка речення, тому функціонування так званого *gerundio de posteridad* є спірним (*La víctima fue agredida en su casa muriendo horas después en el hospital*). Іспанські граматисти також не відмічають структуру *Caso instrumental* + *gerundio* на зразок *con la cuchara chorreando sopa*, в якій наочно представлено детермінуючу функцію герундія. На наш погляд, ще одним доказом атрибутивної функції герундія може слугувати аналогія латинському генетивусу герундія: латинський герундій мав іменні та дієслівні характеристики. Генетив латинського герундія вживався у синтаксичній функції означення, наприклад, *modus vivendi*. Тому припустити, що іспанський герундій у такій функції є аналогом латинського герундія, є можливим. Герундій у такій функції має відносно обмежену сферу вжитку: описові тексти та різноманітні написи: *Jóse Carmona, Sargento de la 4ta compañía, mostrando la camisa de uno de los tres contras que aniquiló (Segovia)*; *Niños comiendo fruta*. Отже, іспанський герундій виявляє міжкатегоріальні зв'язки з дієсловом і прикметником, які сприяють появі його детермінуюче-означальної функції, яка не протирічить його вербально-адвербіальним характеристикам. Однак, слід визнати цю функцію герундія нерекурентною.

Дієприкметник. Слід зазначити, що ця безособова форма іспанського дієслова в обох своїх формах (*presente* і *pasado*) практично не виявляє якихось контекстів вживання, в яких би виявляла аномальні міжкатегоріальні зсуви. Хоча тут було б доречним згадати про обмежену кількість *participio presente*, які функціонують як іменники (*estudiante, escribiente, equivalente*) або прикметники (*complaciente, correspondiente, crujiente, obedeciente, fascinante, demandante, solicitante, hirviente*).

Отже, інфінітив – дієслівні ознаки: темпоральність (відносне часове значення), особа, стан, перехідність / неперехідність, приєднання управління; іменні ознаки: субстантивація, (діє)

(Current issues in translation studies)

The Spanish non-finite verb forms in the context of parts of speech links approach (in Ukrainian) [Bezособovi formi ispanskogo diyeslova v konteksti mizhkategoriialnogo pidhodu]

© Hetman Z. O. [Getman Z. O.] z220550@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

прикметникове або прийменникове означення, синтаксичні функції підмета, іменної частини складного іменного присудку, прямий / непряий додаток, може мати логічний підмет в абсолютних конструкціях. Прикметник – дієслівні ознаки: темпоральність у структурі складних часових форм (передування дії), стан (пасивний), конститuent дієслівних конструкцій (складний присудок), прийменникове управління, може мати логічний підмет в абсолютних конструкціях; прикметникові ознаки: синтаксична функція означення, узгодження у роді і числі з частиною мови, яку детермінує, конститuent складного іменного присудку, може мати логічний підмет в абсолютних конструкціях. Герундій – дієслівні ознаки: темпоральність (відносне часове значення), конститuent складного присудку, перехідність / неперехідність, може мати логічний підмет в абсолютних конструкціях; прислівникові ознаки: синтаксична функція обставин; іменні ознаки: синтаксична функція означення.

Таким чином, приклад безособових форм дієслова унаочнює тісний взаємозв'язок граматичних категорій різних частин мови іспанської граматики, зокрема морфології, і проблематика міжкатегоріальних зв'язків виходить у царину синтаксису іспанського речення, що є перспективним напрямком його дослідження.

Література

1. Бондарко, А. В. «Дифференциация и интеграция в системе категориальных единств.» XIV *Международный съезд славистов «Славянское языкознание»*, (Охрид, 10–16 сентября 2008 г.) (Москва, 2008).
2. Бондарко, А. В. «Варианты классификации категорий и разрядов в сфере грамматики.» *Горизонты современной лингвистики. Традиции и новаторство: сб. в честь Е. С. Кубряковой* (Москва, 2009).
3. Васильева-Шведе, О. К., Степанов, Г. В. *Теоретическая грамматика испанского языка. Морфология и синтаксис частей речи* (Москва, Высшая школа, 1990), 304.
4. Дудко, І. В. «Міжкатегоріальні зв'язки в граматичній системі українського дієслова.» *Науковий часопис 5, Серія 10: Проблеми граматики і лексики української*

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Безособові форми іспанського дієслова в контексті міжкатегоріального підходу (Українською)
[Безличные формы испанского глагола в контексте межкатегориального подхода (На укр. яз.)]

© Гетьман З. О. [Гетьман З. А.] z220550@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мови (2009): 149–154.

5. *Межкатегориальные связи в грамматике*, отв. ред. Бондарко А. В. (Санкт-Петербург, Дмитрий Буланин, 1996), 231.

6. Пушина, Н. И. «Межкатегориальные связи в грамматике неличных форм: На материале современного английского языка с данными русского и удмурского языков.» (Дисс. д-ра филол. наук, Ижевск, 2001).

7. Bello, A. *Gramática de la lengua castellana* (Madrid, Ed. EDAF, 2004), 379.

8. Gili y Gaya, S. *Curso superior de sintaxis española* (Barcelona, 1994), 343.

9. José Suárez Cabello. *El gerundio en el lenguaje administrativo* (2005–2006): 24–25, 221–246.

10. RAE. *Nueva gramática de la lengua castellana* (Madrid, 2009–2011): 419.

References

1. Bondarko, A. V. «Differenciaciya i integraciya v sisteme kategorialnyh edinstv.» *XIV Mezhdunarodnyj sezd slavistov «Slavyanskoe yazykoznanie»*, (Ohrid, 10–16 sentyabrya 2008 g.) (Moskva, 2008).

2. Bondarko, A. V. «Varianty klassifikacii kategorij i razryadov v sfere grammatiki.» *Gorizonty sovremennoj lingvistiki. Tradicii i novatorstvo: sb. v chest E. S. Kubryakovo* (Moskva, 2009).

3. Vasileva-Shvede, O. K., Stepanov, G. V. *Teoreticheskaya grammatika ispanskogo yazyka. Morfologiya i sintaksis chastej rechi* (Moskva, Vysshaya shkola, 1990), 304.

4. Dudko, I. V. «Mizhkategorialni zv'yazki v gramatichnij sistemi ukrayinskogo diyeslova.» *Naukovij chasopis 5, Seriya 10: Problemi gramatiki i leksiki ukrayinskoyi movi* (2009): 149–154.

5. *Mezhkategorialnye svyazi v grammatike*, отв. ред. Bondarko A. V. (Sankt-Peterburg, Dmitrij Bulanin, 1996), 231.

6. Pushina, N. I. «Mezhkategorialnye svyazi v grammatike nelichnyh form: Na materiale sovremennoogo anglijskogo yazyka s dannymi russkogo i udmurskogo yazykov.» (Diss. d-ra filol. nauk, Izhevsk, 2001).

7. Bello, A. *Gramática de la lengua castellana* (Madrid, Ed. EDAF, 2004), 379.

8. Gili y Gaya, S. *Curso superior de sintaxis española* (Barcelona, 1994), 343.

9. José Suárez Cabello. *El gerundio en el lenguaje administrativo* (2005–2006): 24–25, 221–246. 1

0. RAE. *Nueva gramática de la lengua castellana* (Madrid, 2009–2011): 419.

(Current issues in translation studies)

The Spanish non-finite verb forms in the context of parts of speech links approach (in Ukrainian) [Bezobobovi formi ispanskogo diyeslova v konteksti mizhkategorialnogo pidhodu]

© Hetman Z. O. [Getman Z. O.] z220550@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ:**

Надсилати матеріали для публікації на електронну скриньку журналу **zbirnykninako@ukr.net**:

- статтю у форматі A4 (Microsoft Word);
- назву статті та відомості про автора (*прізвище, ім'я, по батькові, назва статті, місце роботи, науковий ступінь і вчене звання / навчання в аспірантурі, докторантурі, адреса для листування, телефон, e-mail, факс* (за наявності) трьома мовами;
- дві відскановані рецензії на статтю.

Усі три файли повинні бути прикріплені до одного листа. Назви файлів пишуться тільки латиницею. Наприклад: **Ivanenko_article** для статті, **Ivanenko_details** для відомостей про автора, **Ivanenko_reviews** для рецензій.

Мови публікації – **українська, англійська, німецька, іспанська, італійська, новогрецька, французька, російська.**

Обсяг статті – від 8 сторінок

Згідно з вимогами до фахових видань, текст статті повинен містити: «постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановку завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку».

У статті обов'язковими є розділи, назви яких подаються напівжирним шрифтом:

Вступ, який охоплює постановку проблеми, короткий огляд найновіших публікацій з теми дослідження, актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну, матеріали та методи дослідження.

Огляд наукової літератури.

Основний зміст.

Отримані результати, їх обговорення.

Висновки дослідження.

Перспективи подальших наукових розвідок.

Література та джерельна база дослідження (мовою оригіналу).

References.

Структура статті:

- номер УДК (верхній лівий кут);
- поряд з УДК – зазначається розділ, в якому має бути розміщено статтю:
Актуальні питання ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ЛІНГВОДИДАКТИКИ;
Актуальні питання СОЦІОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ПСИХОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ;
Актуальні питання ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ;
Актуальні питання ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА.
- назва статті, прізвище, ім'я та по батькові трьома мовами: українською, російською, англійською (вирівнювання по центру, великими літерами, напівжирним шрифтом Times New Roman 14 пт);
- анотації та ключові слова трьома мовами: українською (до 100 слів), російською (до 100 слів), англійською (200–250 слів). Якщо стаття написана іншою мовою, то анотація наводиться також мовою статті. Вирівнювання за шириною, курсив, Times New Roman 14 пт;

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- основний текст статті (міжрядковий інтервал – мінімум 12 пт, вирівнювання за шириною, відступ першого рядка – 1 см., шрифт – Times New Roman: основний текст – 14 пт; поля: верхнє – 1,9 см., нижнє – 1,9 см., ліве – 1,7 см., праве – 1,7 см). Формат графічних файлів: рисунки повинні бути збережені у форматі jpeg із роздільною здатністю 300 точок на дюйм. Їх необхідно додатково надіслати в окремому файлі.
- Література (Chicago Style: Notes and Bibliography): Література у списку повинна бути розташована в алфавітному порядку (Times New Roman 12 пт). Назви джерел подаються мовою оригіналу.
- Джерела ілюстративного матеріалу: За нумерацією цей список продовжує список літератури.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): Список оформлений згідно вимог (Chicago Style: Notes and Bibliography) з транслітерованими кириличними назвами (система транслітерації BGN (Board of Geographic Names). Можна використовувати автоматичні конвертори: <http://translit.net/ua/> – для української та <http://translit.net/ru/> – для російської мов. У квадратних дужках подається переклад назви англійською.

У тексті слід **чітко розрізняти дефіс (-) і тире (–)**.

Приклади у тексті друкуються курсивом, для виділення окремих елементів у прикладах використовується підкреслення.

Посилання в тексті подаються у квадратних дужках, наприклад, [11, с. 8], де номер збігається з порядковим номером джерела у списку літератури; якщо необхідно зазначити кілька джерел, їхні номери відокремлюються крапкою з комою, наприклад, [1; 5; 9].

Під рисунками спочатку повинен бути загальний підпис, а потім пояснення усіх наявних на них цифрових та буквених позначень.

Положення про конфіденційність

Імена та електронні адреси, які вказують користувачі сайту цього журналу, використовуються виключно для виконання внутрішніх технічних завдань цього журналу і не передаються стороннім особам.

PUBLISHING REQUIREMENTS:

Submit your materials to the journal's email **zbirnykninako@ukr.net**:

- manuscript in A4 format Microsoft Word;
- title of the article and the author's details (first name, patronymic, last name, title of the article, affiliation, academic degree, academic rank, doing a postgraduate course, working for a DSc's degree, address, telephone, email, fax (if available) in three languages;
- two reviews of the article (scanned copies).

All three files should be attached to one letter. Names of the files are Romanized. E.g. **Ivanenko_article** for the article, **Ivanenko_details** for the author's details, **Ivanenko_reviews** for reviews.

Manuscripts are accepted in Ukrainian, English, German, Spanish, Italian, Greek, French, Russian.

Minimum length of paper – 8 pages.

In accordance with requirements for specialized journals, each paper should have such essential elements as introduction of the issue and its link to current research issues and practical tasks, overview of recent findings and publications that have initiated the issue and influenced the study, indicating the gap in the previous research and outlining the purpose of the present research, the body, discussing the research findings, the conclusions and recommendations for future implementation or future research in the area.

The paper should have such sections as:

Introduction (introducing the issue, giving overview of recent research, stating topicality, purpose, subject matter and object of the research, its novelty, materials used and methods applied);

Findings and Their Discussion;

Literature review Conclusions;

Prospects for Further Research;

References and Illustrative Materials (in the original language);

References.

The section headings in the text of the article are given in bold.

Paper structure:

Margins: top – 1.9 cm., bottom – 1.9 cm., left – 1.7 cm., right – 1.7 cm.

- UDC number (top left corner);
- near UDC number it is desirable to indicate the section, to which the article belongs:

Current issues IN GENERAL LINGUISTICS;

Current issues IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY;

Current issues IN LITERARY STUDIES;

Current issues IN LINGUODIDACTICS;

Current issues IN SOCIOLINGUISTICS;

Current issues IN PSYCHOLINGUISTICS;

Current issues IN LINGUISTIC SEMANTICS;

Current issues IN PRAGMALINGUISTICS;

Current issues IN COGNITIVE LINGUISTICS;

Current issues IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS;

Current issues IN LINGUOCULTURAL STUDIES;

Current issues IN TRANSLATION STUDIES.

- title of the article, name and first name in three languages: Ukrainian, Russian, English (Times New Roman 14 pt, capitalized, bold, center justified);
- abstracts and key words in three languages: Ukrainian (up to 100 words), Russian (up to 100 words) and English (200–250 words). If the paper is

in any other language, the abstract in the original language is provided as well. The text of the abstract is in Times New Roman 14 pt, italicized, fully justified.

- body of the article (Times New Roman 14 pt, spaced – at least 12 pt, fully justified, a 1 cm first line indent.). Figures (graphs, charts, diagrams) and pictures are saved in the jpeg format with 300 dpi resolution and are additionally sent in a separate file.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References are given in alphabetical order, with items in Cyrillic script (Times New Roman 12 pt). Titles are provided in the original language.
- Sources of Illustrative Material. The counter continues from the reference list.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References in Cyrillic script are transliterated using BGN (Board of Geographic Names) transliteration system <http://translit.net/ua/> for Ukrainian or <http://translit.net/ru/> for Russian and followed by the English translation in square brackets.
- Hyphens (-) and dashes (–) are to be **consistently differentiated**.
- Text fragments provided as illustrations should be given in italics, with underlining used to distinguish certain elements from the text.
- In-text citations are provided in square brackets with the first figure indicating the number of the source in the reference list, for example [11, p. 8]; if it is necessary to mention several sources, their numbers are separated with a semicolon, for example [1; 5; 9].

All tables and pictures should have their titles or labels.

ТРЕБОВАНИЯ К ПУБЛИКАЦИЯМ:

Присылать материалы для публикации на электронный ящик журнала **zbirnykninako@ukr.net**:

- статью в формате A4 (Microsoft Word);
- название статьи и сведения об авторе (фамилия, имя, отчество, название статьи, место работы, научная степень и ученое звание / учебы в аспирантуре, докторантуре, адрес для переписки, телефон, e-mail, факс (при наличии) тремя языках;
- две отсканированные рецензии на статью

Все три файла должны быть прикреплены к одному письму. Названия файлов пишутся только латиницей. Например: **Ivanenko_article** для статьи, **Ivanenko_details** для сведений об авторе, **Ivanenko_reviews** для рецензий.

Языки публикации – **украинский, английский, немецкий, испанский, итальянский, новогреческий, французский, русский.**

Объем статьи – от 8 страниц

Согласно требованиям к профессиональным изданиям, текст статьи должен содержать «постановку проблемы в общем виде и ее связь с важными научными и практическими задачами; анализ последних исследований и публикаций, в которых начато решение этой проблемы и на которые опирается автор, выделение нерешенных ранее частей общей проблемы, которым посвящается эта статья; формулирование целей статьи (постановку задачи); изложение основного материала исследования с полным обоснованием полученных научных результатов; выводы из этого исследования и перспективы дальнейших исследований в этом направлении». В статье обязательны разделы, названия которых подаются полужирным шрифтом:

Введение, который охватывает постановку проблемы, краткий обзор новейших публикаций по теме исследования, актуальность, цель, объект и предмет исследования, научная новизна, материалы и методы исследования.

Основное содержание.

Обзор научной литературы.

Полученные результаты, их обсуждения.

Выводы исследования.

Перспективы дальнейших научных исследований.

Литература и родниковая база исследования.

References (оформленные согласно требованиям зарубежных стандартов).

Структура статьи:

- номер УДК (верхний левый угол);
- рядом с УДК – обозначается раздел, в котором должна быть размещена статья:

Актуальные вопросы ОБЩЕГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ;

Актуальные вопросы СРАВНИТЕЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОГО И
ТИПОЛОГИЧЕСКОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ;

Актуальные вопросы ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ;

Актуальные вопросы ЛИНГВОДИДАКТИКИ;

Актуальные вопросы СОЦИОЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы ПСИХОЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ;

Актуальные вопросы ПРАГМАЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы КОММУНИКАТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ;

Актуальные вопросы ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ.

- название статьи, фамилия, имя, отчество на трех языках: украинском, русском, английском (выравнивание по центру, прописными буквами, полужирным шрифтом Times New Roman 14 пт);
- аннотации и ключевые слова на трех языках: украинском (до 100 слов) на русском (до 100 слов), английском (200-250 слов). Если статья написана на другом языке, то аннотация приводится также на языке статьи. Выравнивание по ширине, курсив, Times New Roman 14 пт;

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- основной текст статьи (межстрочный интервал – минимум 12 пт, выравнивание по ширине, отступ первой строки – 1 см., Шрифт – Times New Roman: основной текст – 14 пт; поля: верхнее – 1,9 см., нижнее – 1,9 см., левое – 1,7 см., правое – 1,7 см). Формат графических файлов: рисунки должны быть сохранены в формате jpeg с разрешением 300 точек на дюйм. Их необходимо дополнительно направить в отдельном файле.
- Литература в списке должна быть расположена в алфавитном порядке, список оформлен в соответствии с требованиями (MLA STYLE) (Times New Roman 12 пт). Названия источников подаются на языке оригинала.
- Источники иллюстративного материала: По нумерацией этот список продолжает список литературы.
- References (MLA STYLE): Список оформлен согласно требованиям MLA с транслитерированных кириллическими названиями (система транслитерации BGN (Board of Geographic Names). Можно использовать автоматические конверторы: <http://translit.net/ua/> – для украинского и <http://translit.net/ru/> – для русского языков. В квадратных скобках подается перевод названия на английском.

В тексте следует **четко различать дефис (-) и тире (–).**

Примеры в тексте печатаются курсивом, для выделения отдельных элементов в примерах используется подчеркивания.

Ссылки в тексте даются в квадратных скобках, например, [11, с. 8], где номер совпадает с порядковым номером источника в списке литературы; если необходимо отметить несколько источников, их номера отделяются точкой с запятой, например, [1; 5; 9].

Под рисунками сначала должен быть общий подпись, а потом объяснения всех имеющихся на них цифровых и буквенных обозначений.

Положение о конфиденциальности

Имена и электронные адреса, которые указывают пользователи сайта этого журнала, используются исключительно для выполнения внутренних технических задач этого журнала и не передаются третьим лицам.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО
МОВОЗНАВСТВА

Мирунова Н. В. Лінгвокультурний код: теоретична база дослідження [*Myronova N. V.* Code linguoculturel: base théorique de la recherche] 13

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-
ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО
МОВОЗНАВСТВА

Білюк Ю. Е. Діахронний аспект особливостей просодії аудіозаписів кінохронік 26

Корбозерова Н. М. Синтаксичний тип (схожість та диференціація) в іспанській та українській мовах [*Korbozerova N. M.* Tipo sintáctico (similitudes y diferenciaciones): español y ucraniano] 37

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Мегела І. П. Принципи смислотворення у філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора» 45

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Нестеренко Н. М. Первісна корекція англійської вимови на першому курсі у лінгвістичному ВНЗі 60

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

<i>Бумар К. С.</i> Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови)	68
--	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ

<i>Попова Н. М.</i> Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною маркованістю	83
--	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ
СЕМАНТИКИ

<i>Бобчинець Л. І.</i> Омонімія і полісемія в термінології азартних ігор в іспанській мові	97
---	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

<i>Киречук В. В.</i> Втілення лінгвістичних механізмів евфемії в текстах художніх творів Лоренсо Сільви	107
<i>Кульчицька О. В.</i> Засоби інтенсифікації емотивного класу слів ..	117

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ

<i>Вишенська О. В.</i> Функціонування концептуальних метафор у новелістиці Л. Піранделло (на матеріалі циклу новел "Novelle per un anno")	127
<i>Моренець О. О.</i> Концепт запаху в італійській поезії другої половини XX століття	143
<i>Охріменко В. І.</i> Сміслова структура модальних одиниць "sapere" та "essere capace di" (на матеріалі італійської мови)	164

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Ломакіна І. А. Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *entonces* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») 178

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

Драч К. Р. Особливості мексиканських національних гастрономічних символів 191

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Гетьман З. О. Безособові форми іспанського дієслова в контексті міжкатегоріального підходу 212

Вимоги до публікацій 223

Publishing requirements 226

Требования к публикациям 229

ЗМІСТ 232

CONTENTS 235

СОДЕРЖАНИЕ 238

CONTENTS

CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTICS

- Myronova N. V.* Linguocultural code: theoretical basis of research
[*Myronova N. V.* Code linguoculturel: base théorique de la recherche] 13

CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY

- Biliuk J. E.* Diachronic aspect of peculiarities in prosody of newsreel
audio recordings 26

- Korbozerova N. M.* Spanish and Ukrainian syntactic type (similarities and
differences) [*Korbozerova N. M.* Tipo sintáctico (similitudes y diferenciaciones):
español y ucraniano] 37

CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES

- Megela I. P.* Principles of sense formation in the philosophical fairy tale
"Pictor's metamorphoses" by Hermann Hesse 45

CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS

- Nesterenko N. M.* Primary correction of English pronunciation in an
English teachers' training higher educational institution 60

CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS

Bumar K. S. Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) 68

CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS

Popova N. M. Concept interpretation field as a conductor between concept universality and its lingvocultural specificity 83

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS

Bobchynets L. I. Homonymy and polysemy in gambling terminology in Spanish 97

CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS

Kyrechuk V. V. Realization of linguistic mechanisms of euphemisms in Lorenzo Silva's literary texts 107

Kulchytska O. V. Means of emotives' intensification 117

CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS

Vyshenska O. V. The functioning of conceptual metaphors in short stories of L. Pirandello (on the material of a collection of short stories "Novelle per un anno") 127

Morenets O. O. The concept of smell in italian poetry of the second half of the twentieth century 143

Okhrimenko V. I. Sense structure of modal units "sapere" and "essere capace di" (in the Italian language) 164

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS

<i>Lomakina I. A.</i> Semantic-pragmatic features of discourse marker entonces in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game»)	178
--	-----

CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES

<i>Drach K. R.</i> Peculiarities of Mexican national gastronomic symbols	191
--	-----

CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES

<i>Hetman Z. O.</i> The Spanish non-finite verb forms in the context of parts of speech links approach	212
--	-----

<i>Вимоги до публікацій</i>	223
-----------------------------------	-----

<i>Publishing requirements</i>	226
--------------------------------------	-----

<i>Требования к публикациям</i>	229
---------------------------------------	-----

ЗМІСТ	232
-------------	-----

CONTENTS	235
----------------	-----

СОДЕРЖАНИЕ	238
------------------	-----

СОДЕРЖАНИЕ

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ОБЩЕГО
ЯЗЫКОЗНАНИЯ

- Мирунова Н. В.* Лингвокультурный код: теоретическая база исследования [Myronova N. V. Code linguoculturel: base théorique de la recherche] 13

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СРАВНИТЕЛЬНО-
ИСТОРИЧЕСКОГО И ТИПОЛОГИЧЕСКОГО
ЯЗЫКОЗНАНИЯ

- Билюк Ю. Э.* Диахронический аспект особенностей просодии аудиозаписей кинохроник 26

- Корбозёрова Н. Н.* Синтаксический тип (сходства и различия) в испанском и украинском языках [Korbozerova N. M. Tipo sintáctico (similitudes y diferenciaciones): español y ucraniano] 37

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ

- Мегела И. П.* Принципы смысловорения в философской сказке Германа Гессе «Преобразование Пиктора» 45

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИНГВОДИДАКТИКИ

- Нестеренко Н. Н.* Первичная коррекция английского произношения в лингвистическом ВУЗе 60

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ

- Бумар К. С.* Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка) 68

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПСИХОЛИНГВИСТИКИ***Попова Н. М.* Интерпретационное поле концепта как проводник между его универсальностью и лингвокультурной маркированностью 83**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ***Бобчинец Л. И.* Омонимия и полисемия в терминологии азартных игр в испанском языке 97**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРАГМАЛИНГВИСТИКИ***Киречук В. В.* Реализация лингвистических механизмов евфемии в текстах художественных текстов Лоренсо Сильвы 107*Кульчицкая Е. В.* Средства интенсификации эмотивного класса слов 117**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ***Вышенская О. В.* Функционирование концептуальных метафор в новеллистике Л. Пиранделло (на материале цикла новелл "Novelle per un anno") 127*Моренец Е. А.* Концепт запаха в итальянской поэзии второй половины XX века 143*Охрименко В. И.* Смысловая структура модальных единиц "sapere" и "essere capace di" (на материале итальянского языка) 164**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОММУНИКАТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ***Ломакина И. А.* Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *entonces* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») 178

**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ
ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ**

<i>Драч К. Р.</i> Особенности мексиканских национальных гастрономических символов	191
---	-----

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ

<i>Гетман З. А.</i> Безличные формы испанского глагола в контексте межкатегориального подхода	212
---	-----

<i>Вимоги до публікацій</i>	223
-----------------------------------	-----

<i>Publishing requirements</i>	226
--------------------------------------	-----

<i>Требования к публикациям</i>	229
---------------------------------------	-----

ЗМІСТ	232
--------------------	-----

CONTENTS	235
-----------------------	-----

СОДЕРЖАНИЕ	238
-------------------------	-----

Підп. до друку 17.04.2019. Формат 60×84¹/₁₆. Папір. офс. Гарнітура “Таймс”. Друк. офс.
Ум. друк. арк. 1,9. Обл.-вид. арк. 1,9. Наклад 300 прим. Зам. 575.

Віддруковано у ТОВ-Видавництві “ЛОГОС” із оригіналів автора.

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 201 від 27.09.2000 р. 01030, Київ-30, вул. Богдана Хмельницького, 10, тел. 235-60-03

Збірник наукових праць вміщує статті, в яких досліджуються сучасні проблеми мовознавства, проблеми порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, лінгвосемантики, лінгвопрагматики, лінгвокогнітології, лінгвокомунікації та перекладознавства, лінгвокультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів.

The collection of scholarly articles includes articles on current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. It is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, postgraduate students, persons pursuing a doctor's degree, and university students.

